

GEODATA
SERVICES

SEPTEMBRIE 2026

● MEMORIUL GENERAL DE URBANISM

**PLAN URBANISTIC GENERAL A COMUNEI PARȚA |
JUDEȚUL TIMIȘ**

PROIECTANT GENERAL:

S.C. GEODATA SERVICES S.R.L.

BENEFICIAR:

COMUNA PARȚA

DISCLAIMER

Acest document a fost elaborat de GeoData Services pentru a fi utilizat de către Client, conform principiilor general acceptate, a bugetului și a termenilor contractului încheiat între GeoData Services și Client. Nicio terță parte nu poate utiliza în scop comercial informații, date și analize din acest document fără un acord scris expres acordat anterior de către Client și de către GeoData Services. Acordul GeoData Services este obligatoriu pentru informațiile și datele cu caracter conceptual, strategic, design, modul de structurare și prezentare. Preluarea acestora de către terțe părți poate constitui concurență neloială, astfel cum a fost prevăzută de Art. 2 din Legea 11/1991, în sensul că poate produce pagube constând în restrângerea elementelor de unicitate și avantaj competitiv.

DOCUMENTUL A FOST ELABORAT DE

GeoData Services

<https://www.geodata-services.com/ro/> | urbanism@geodata-services.com.

ETAPA I:

STUDII DE FUNDAMENTARE | noiembrie 2025

FOAIE DE CAPĂT

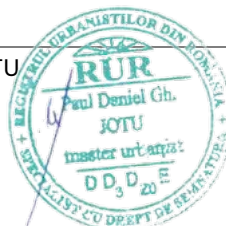
LIVRABIL	MEMORIUL GENERAL DE URBANISM
ETAPA PROIECT	ETAPA 2 – Memoriu General de Urbanism
Denumirea lucrării:	MEMORIUL GENERAL DE URBANISM, AFERENT PLANULUI URBANISTIC GENERAL COMUNA PARȚA, JUDEȚUL TIMIȘ
Beneficiar:	COMUNA PARȚA Loc. Parța Strada Principală nr. 282 cod poștal 307396 județul Timiș telefon/ fax 0356177451 http://www.comunaparta.ro/ office@primariaparta.ro
Proiectant general:	S.C. GEODATA SERVICES S.R.L. Municipiul București sector 1 strada Siriului nr. 22-26 CUI 40188478 R.C. J2018016727402 tel. 0729.000.002 https://www.geodata-services.com/ro/
Data elaborării:	noiembrie 2025
Nr. contract:	15503/ 19.06.2025

LIVRABIL

Data	Revizie	Status
Noiembrie 2025	1	Versiune Preliminara
Septembrie 2026	3	Versiune Preliminara

COLECTIV DE ELABORARE

DIRECTOR	Inginer Daniela STOICESCU
MANAGER	Inginer Gabriel IONESCU
ȘEF PROIECT	urbanist Dan JOTU
URBANISM	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND ACTUALIZAREA SUPORTULUI TOPOGRAFIC	inginer Viviana IONIȚĂ inginer Sabina NICOLAE inginer Viorel ALEXANDRU inginer Dorin CIOCAN inginer Ștefan SPIREA inginer Adelin VOINECI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND CONDIȚIILE GEOTEHNICE ȘI HIDROGEOLOGICE	ing. geolog Maria RADU ing. Hidrogeolog Marian RADU
DOCUMENTAȚIE PEDOLOGICĂ ȘI DE BONITARE PENTRU STABILIREA CLASEI DE CALITATE A TERENULUI AGRICOL	-
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI, RISCURI NATURALE ȘI ANTROPICE	ing. Mihalcea Raluca Oana Ing. Florentina Ciurcă
STUDIU ISTORIC, STUDIU PEISAGISTIC	urbanist Cristina-Andreea PAVELESCU (urbanist atestat R.U.R.)
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND TIPURI DE PROPRIETATE	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ	ing. Marian RADU (coordonator studiu) ing. Mihai RADU

STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND ANALIZA FACTORILOR INTERESAȚI, ANCHEȚE SOCIALE	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO -DEMOGRAFICĂ	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND IMPACTUL SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND RELAȚII PERIURBANE	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE CĂI DE CIRCULAȚII ȘI TRANSPORTURI	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU
STUDIU DE FUNDAMENTARE MOBILITATE URBANĂ ȘI TRANSPORT	urbanist Dan JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana DULF urbanist Victoria MATEI urbanist Felicia ILIESCU urbanist Ioana CÎMPINEANU

LIVRABIL MEMORIUL GENERAL DE URBANISM

ETAPA PROIECT ETAPA 2 – Memoriu general de urbanism

DIRECTOR NUME SEMNĂTURĂ

manager Gabriel IONESCU

ȘEF PROIECT urbanist Paul Daniel JOTU

PROIECTANT urbanist Paul Daniel JOTU

urbanist Ioana Iulia AFLOREI

urbanist Ioana-Alexandra DULF

urbanist Felicia ILIESCU

urbanist Victoria Nicoleta MATEI

urbanist Ioana CÎMPINEANU

Denumirea lucrării:	MEMORIUL GENERAL DE URBANISM, AFERENT PLANULUI URBANISTIC GENERAL COMUNA PARȚA, JUDEȚUL TIMIȘ
Beneficiar:	COMUNA PARȚA Loc. Parța Strada Principală nr. 282 cod poștal 307396 județul Timiș telefon/ fax 0356177451 http://www.comunaparta.ro/ office@primariaparta.ro
	
Proiectant general:	S.C. GEODATA SERVICES S.R.L. Municipiul București sector 1 strada Siriului nr. 22-26 CUI 40188478 R.C. J2018016727402 tel. 0729.000.002; https://www.geodata-services.com/ro/
	
Subproiectanți de specialitate:	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ: WATERMAP S.R.L. Adresa: Str. Calea Câmpulung Nr. 119 municipiul Târgoviște județul Dâmbovița tel: 0723526852
	
	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND STUDIU ISTORIC: PLAN A URBAN DESIGN SRL CUI: 42798065 0745503505 Email: cristina@planaurbanedesign.ro
	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI, RISCURI NATURALE ȘI ANTROPICE: ELHAZ CONSULT S.R.L. TÂRGOVIȘTE Str. Neagoe Basarab Nr. 1A Bl. A1 Sc. C CUI:18552202
	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND CONDIȚII GEOTEHNICE ȘI HIDROGEOLOGICE RADU G MARIA I.I. Str. Calea Câmpulung nr.119 Sector 1 municipiul Târgoviște județul Dâmbovița România tel: 0723526852
Data elaborării:	noiembrie 2025
Nr. contract:	15503/ 19.06.2025

CUPRINS

1. INTRODUCERE	11
1.1. Date de recunoaștere a Planului Urbanistic General.....	11
1.2. Scopul lucrării.....	11
1.3. Surse de documentare	12
1.3.1. Studii și proiecte elaborate anterior	12
1.3.2. Studii de fundamentare elaborate concomitent cu P.U.G.....	14
1.3.3. Strategii și politici de dezvoltare	15
1.3.4. Date statistice. Alte date.....	15
1.3.5. Suport topografic	15
1.3.6. Elemente legislative.....	15

1.4. Delimitarea obiectivului studiat.....	18
2. RAPORTUL DIAGNOSTIC	20
2.1. Context teritorial. Relații în teritoriu.....	20
2.1.1. Date generale.....	20
2.1.2. Relații în teritoriu.....	21
2.1.3. Caracteristici semnificative ale teritoriului și localităților, repere în evoluția spațială a localităților.....	23
2.2. Încadrarea în teritoriu;	25
2.3. Elemente ale cadrului natural	35
2.3.1. Caracteristicile reliefului.....	35
2.3.2. Geologia	36
2.3.3. Hidrografie. Hidrologie.....	36
2.3.4. Condiții climatice	36
2.3.5. Solurile	36
2.3.6. Floră și faună	36
2.3.7. Riscuri naturale	37
2.3.8. Riscuri antropice.....	37
2.4. Evoluția unității administrativ-teritoriale de bază.....	38
2.4.1. Scurt istoric.....	38
2.4.2. Evoluția ocupațiilor populației.....	38
2.4.3. Evoluția tramei stradale și a parcelarului	38
2.5. Nivel de dezvoltare economică, potențial economic	39
2.5.1. Agricultură	39
2.5.2. Fondul funciar	39
2.5.2. Principalele culturi	41
2.5.2. Producția de fructe	41
2.5.3. Viticultură	42
2.5.4. Activități zootehnice	43
2.5.5. Mediu de afaceri.....	45
2.5.6. Fondul construit.....	51
2.6. Caracteristici socio-demografice	52
2.6.2. Locuințe.....	59
2.6.3. Dotări și echipamente publice	60
2.6.4. Turism	69
2.7. Căi de circulație și transport	72
2.8. Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial.....	77
2.9. Patrimoniu cultural. Peisajul.....	79
2.10. Echipare edilitară.....	90
2.12. Caracteristici hidrologice și ale obiectivelor hidrologice	95
2.13. Caracteristici geotehnice.....	95
2.14. Tipuri de proprietate.....	95
2.15. Necesități și opțiuni ale factorilor interesați	96
3. ANALIZA SWOT	97
4. DIAGNOSTIC	102
4.1. Diagnostic general.....	108
4.2. Diagnostic prospectiv.....	111

5. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ	111
5.1. Strategia de dezvoltare spațială a comunei Parța	112
5.1.1 Viziunea de dezvoltare spațială;	118
5.1.2 Scenarii de dezvoltare spațială	119
5.2. Optimizarea relațiilor în teritoriu. Elemente de mobilitate urbană	121
5.3 Dezvoltarea activităților economice	133
5.4. Evoluția populației	136
5.5. Căi de circulație și Transport. Mobilitate	136
5.6. Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial.	140
5.7. Măsurile în zonele cu riscuri naturale	144
5.8 Restricții și permisivități constructive rezultate din caracteristicile geotehnice ale teritoriului	152
5.9. Dezvoltarea echipării edilitare	152
5.10. Protecția mediului	171
5.10.1 Probleme de mediu relevante	171
5.10.1 Potențiale efecte semnificative asupra mediului	172
5.10.3 Plan local de peisaj	172
5.11 Zone de regenerare urbană. Zone de restructurare urbană	173
5.12. Reglementări urbanistice	173
5.13 Circulația terenurilor. Obiective de utilitate publică	179
6. CONCLUZII	185

LISTA DE FIGURI

Figură 1 – Localizarea structurilor de susținere a afacerilor în Regiunea Vest (2019), conf. PDR Vest, P. 155.....	27
Figură 2 – Tipurile de activități și zone turistice din Regiunea Vest, conf. PDR Vest, P. 201.....	28
Figură 3 – Cadrul natural- mediu- Situația existentă, conf. PATJ	29
Figură 4 – Cadrul natural- mediu- Propuneri, conf. PATJ.....	30
Figură 5. Zone de risc – Situație existentă, conf PATJ.....	30
Figură 6. Zone protejate- Turism – Propuneri, conf PATJ.....	30
Figură 7. Populația și rețeaua de localități – Situație existentă, conf PATJ.....	30
Figură 8. Căi de comunicație și transport – Propuneri, conf PATJ.....	31
Figură 9. Structura activităților și zonificarea teritoriului – Situație existentă, conf PATJ	31
Figură 10. Structura activităților și zonificarea teritoriului – Propuneri, conf PATJ.....	31
Figură 11 – UAT Parța în contextul Ghidului de arhitectură – ZONA Timiș.....	33
Figură 12. Ocuparea terenului conform Ghidului de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural.....	34
Figură 13. Arhitectura locală. Sursa: Autorii studiului	35
Figură 14 – Producția totală de fructe la nivelul UAT Șag, perioada 1990–2003	42
Figură 15 – Producția totală de struguri la nivelul UAT Șag, perioada 1990–2003	43
Figură 16 – Efectivele de animale, pe principalele categorii de animale la nivelul UAT Șag, perioada 1990–2003.....	44
Figură 17 – Nr. ob activ după Cod CAEN – 2024 (conf. ONRC)	50
Figură 18 – Domenii de activitate conform coduri CAEN – 2024.....	51
Figură 19.Evoluția populației UAT Parța (perioada 2015–2025, ultimii 10 ani).....	52

Figură 20. Piramida vârstelor pentru comuna Parța, raportată la Populația după Domiciliu la 1 ianuarie 2021.....	54
Figură 21. Piramida vârstelor pentru comuna Parța, raportată la Populația după Domiciliu la 1 ianuarie 2025	55
Figură 22 – Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii, pe sexe.....	56
Figură 23 – Total locuințe existente la sfârșitul anului realizate în perioada 2010 – 2023	59
Figură 24 – Suprafața locuibilă existentă la sfârșitul anului analizată în perioada 2010 – 2023	60
Figură 25 – Școala Gimnazială Parța. Sursă: Autorii studiului	62
Figură 26 – Căminul Cultural din satul Parța, care adăpostește în interior Muzeul satului, imagine august 2025 (© autorii studiului).....	63
Figură 27 – Primăria Comunei Parța, imagine august 2025 (© autorii studiului)	66
Figură 28. Piață ambulantă, imagine august 2025 (© autorii studiului).....	67
Figură 29 – Teren sintetic, imagine august 2025 (© autorii studiului).....	68
Figură 30. Parc, imagine august 2025 (© autorii studiului)	68
Figură 31 – Sanctuarul neolitic de la Parța- Muzeu arheologic, Sursă: Autorii studiului	69
Figură 32. Podul Turcului. Sursă: Autorii studiului.....	70
Figură 33 – Localizare situri arheologice identificate la nivelul UAT Parța, conform CIMEC	70
Figură 34 – Gara Parța. Sursă: Autorii studiului.....	71
Figură 35. Monument al eroilor	71
Figură 36. „Reabilitare infrastructura rutieră în localitatea Parța, comuna Parța”	73
Figură 37. „Reabilitare drumuri (zona Cartier nou) în comuna Parța”	74
Figură 38. „Realizare trotuare pe strada principală (DS 384), în comuna Parța”	75
Figură 39. Linia metropolitană Parța- Timișoara M37	76
Figură 40. Lunca Timișului (ROSC10109)	86
Figură 41. port tradițional de femeie- zona Banatului	88
Figură 42. Ansamblul folcloric TEzaurul Bănățean	88
Figură 43 – Zone tip piațetă, imagine august 2025 (© autorii studiului)	89
Figură 44 -Locuri de joacă, imagini august 2025 (© autorii studiului)	90
Figură 45. Rețeaua de alimentare cu apă cf. Studiului privind rețelele edilitare	91
Figură 46. Rețeaua de canalizare cf. Studiului privind rețelele edilitare	92
Figură 47. Rețeaua de alimentare cu energie electrică cf. Studiului privind rețelele edilitare	93
Figură 48. Rețeaua de alimentare cu gaze naturale cf. Studiului privind rețelele edilitare	94
Figură 49 – Tipurile de activități și zone turistice din Regiunea Vest, conf. PDR Vest, P. 201	121
Figură 50 – Prioritățile Programului Regional Vest 2021–2027.....	123
Figură 52. Planul zonelor de protecție și de siguranță ale unei COTG	165

LISTA DE TABELE

Tabel 1.– Distribuția suprafeței fondului funciar în perioada 1990–2014 conform INS.....	40
Tabel 2. Suprafața cultivată cu principalele culturi în perioada 1990–2003 conform INS.....	41
Tabel 3. Densitatea populației (2010–2021)	53
Tabel 4. Structura populației pe sexe.....	53
Tabel 5 – Sistemul de sănătate din comuna Parța – perioada 2013–2023 conform INS	62
Tabel 6. Principalele puncte de atracție. Sursă: Autori.....	72
Tabel 7 – Siturile arheologice înscrise în Repertoriul Arheologic Național (RAN) la nivelul UAT Parța conform CIMEC	85
Tabel 8 – Distanțe de siguranță aferente liniilor electrice aeriene cu tensiunea nominală mai mică sau egală cu 1 kV.....	160

MEMORIUL GENERAL DE URBANISM

1. INTRODUCERE

1.1. Date de recunoaștere a Planului Urbanistic General

Denumirea lucrării:	MEMORIUL GENERAL DE URBANISM, aferent Planului Urbanistic General comuna Parța (P.U.G.)
Beneficiar:	COMUNA PARȚA Loc. Parța Strada Principală nr. 282 cod poștal 307396 județul Timiș telefon/ fax 0356177451 http://www.comunaparta.ro/ office@primariaparta.ro
Proiectant general:	S.C. GEODATA SERVICES S.R.L. Municipiul București sector 1 strada Siriului nr. 22-26 CUI 40188478 nr. înmatriculare J2018016727402 tel. +40 729.000.002

1.2. Scopul lucrării

Obiectul prezentului studiu de fundamentare îl constituie realizarea unei Analize diagnostic multicriteriale integrate a strategiei de dezvoltare spațială a comunei Parța, județul Timiș, în toate componentele sale majore: activități economice existente, infrastructură și utilități, servicii publice și sociale, dotări, investiții în derulare și potențiale direcții de dezvoltare viitoare.

Scopul principal al studiului constă în identificarea, analiza și evaluarea potențialului economic, social și turistic al teritoriului administrativ al comunei, în vederea fundamentării deciziilor de planificare teritorială și a propunerilor de dezvoltare prevăzute în Planul Urbanistic General (P.U.G.) al Comunei Parța.

Lucrarea oferă o bază solidă pentru definirea direcțiilor strategice de dezvoltare spațială, asigurând corelarea dintre procesele economice, dinamica demografică, cadrul natural și patrimoniul construit, precum și armonizarea acestora cu politicile regionale și naționale de dezvoltare durabilă.

Analiza realizată urmărește o abordare multicriterială și integrată, în care aspectele economice, sociale, culturale și de mediu sunt corelate și interpretate în contextul funcțional al comunei Parța în raport cu Zona Metropolitană Timișoara.

Rezultatele acestei analize servesc drept instrument de fundamentare pentru reglementările urbanistice ce urmează a fi incluse în P.U.G., contribuind la o dezvoltare echilibrată, sustenabilă și competitivă a teritoriului administrativ.

Studiul reprezintă totodată o radiografie a condițiilor socio-economice existente, evidențiind evoluția și structura activităților economice, potențialul investițional, resursele locale și disfuncționalitățile identificate în teritoriu. Acesta fundamentează direcțiile strategice, proiectele și măsurile prioritare care vor sta la baza planificării spațiale și a dezvoltării economice durabile a comunei.

Lucrarea face parte din categoria studiilor de fundamentare obligatorii aferente proiectului „Planul Urbanistic General al Comunei Parța”, elaborată în conformitate cu art. 20, alin. (4) din Normele metodologice din 26 februarie 2016 de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, precum și cu prevederile documentațiilor de urbanism aferente etapelor de actualizare a P.U.G.-urilor.¹

1.3. Surse de documentare

1.3.1. Studii și proiecte elaborate anterior

- Planul Național de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.):
Legea nr. 363/2006 privind – Secțiunea I – Rețele de transport
Legea nr. 171/1997 privind – Secțiunea a II-a – Apa.
Legea nr. 5/2000 privind – Secțiunea a III-a – Zone protejate
Legea nr. 351/2001 privind – Secțiunea IV-a – Rețeaua de localități
Legea nr. 575/2001 privind – Secțiunea V – Zone de risc natural
Legea nr. 190/2009 privind – Secțiunea a VIII-a – Zone cu resurse turistice OUG nr. 142/2008
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2035;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României (orizonturi 2013–2020–2030);
- Strategia Energetică a României 2016–2030, cu perspectiva anului 2050²;
- Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice (2006);
- Date statistice – Institutul Național de Statistică;
- Anuarul statistic al României;
- Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (P.A.T.J.) Timiș;
- Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a județului Timiș 2021–2027;
- Ghid de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural, Zona Timiș, Ordinul Arhitecților din România, 2017³
- Planul de dezvoltare regională 2021 – 2027 al Regiunii Vest;
- P.U.G. comuna Șag;
- Strategia de dezvoltare economică și socială a comunei Parța 2021–2027;

¹ Aprobate prin Ordinul MDRAP nr. 233 din 26 februarie 2016

² http://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2016/12/Strategia-Energetica-a-Romaniei-2016-2030_FINAL_19decembrie.pdf

³ <https://oar.archi/buna-practica/ghiduri-de-arhitectura/>

- Documentare pe teren și consultări cu autoritățile locale privind tipul de proprietate asupra terenurilor, necesitățile și opțiunile populației;
- Documentațiile de urbanism aprobate de Consiliul Local Parța- Planuri Urbanistice Zonale/de Detaliu aprobate ulterior P.U.G.:

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Aviz	HCL
1.	Proiect nr.05/2008 - PUZ - Dezvoltare zonă rezidențială și funcțiuni complementare	C.F. Numarul 4171 Com. Parta cu topUL numarul: Ps 866/2, Ps 863/2, Ps 871/2, Ps 874/2, Ps 859, Ps 857/1/2, Ps 865/2, Ps 870/2, Ps 861/2, Ps 858, Ps 860/2 si Ps 862/2, teren pășune extravilanul localității Parța, in suprafața de 200.000 mp.	AVIZ CJ TIMIȘ 60/2008	HCL Nr.30/31.10.2008, HCL Nr.10/30.06.2008, HCL Nr.9/30.06.2008
2.	Proiect nr. 21/2006 - PUD - Atelier de producție mecanica - SC. Gropupe ACV 02 SRL	DN 59, teren înscris în CF nr. 3962 ned. Parța, nr. Top. Cc 484/42/1, Cc 484/42/2 , Cc 484/42/3, Cc 484/42/4, Cc 484/42/5	AVIZ CJ TIMIȘ 20.21.03.2007	-
3.	Proiect nr.51/2007 - PUZ - Zona Rezidențială, Zona de nord-Parcela A 955/4/4, comuna Parța	PE TERITORIUL LOCALITATII PARTA, ZONA DE NORD, PARCELA A 955/4/4	AVIZ CJ TIMIȘ 9/ 2009	HCL Nr.13/31.03.2009
4.	Proiect nr.6/2011 - PUZ - Amenajare teren cu destinație turistică, agrement și activități conexe	parcela A 819/1, 400590, 400647, 400648, 400649, 400650	AVIZ CJ TIMIȘ 119/ 2011	HCL Nr.57/30.10.2011
5.	Proiect nr. 256/10.2011 - PUZ - Realizare capacitate de producere a energiei electrice prin valorificarea resurselor regenerabile de energie solară	jud.TIMIS, comuna PARTA, nr. cad. A1050/22	AVIZ CJ TIMIȘ 41/2012	HCL Nr.17/30.03.2012

6.	PUZ PARC FOTOVOLTAIC CU O CAPACITATE DE 64 DE MW CU DOTĂRI COMPLEMENTARE ADMISE (CONSTITUIT DIN OPT UNITĂȚI DE PRODUCȚIE ATR DE CÂTE 8 MW ȘI O STAȚIE TEHNICĂ)	TERITORIUL ADMINISTRATIV PARȚA EXTRAVILAN Nr. C.F.-uri 401156 până la 401200 - Parța JUDEȚUL TIMIȘ	AVIZ CJ TIMIȘ 97/2012	Respins
Notă:	Conform documentației de C.U. și DTAC , realizate de Nico Solar Energy Doi SRL pentru terenurile cu nr cad.: nr. cad. 406428, nr. cad. 406425, nr. cad. 406423, nr. cad. 406429, nr. cad. 406421, nr. cad. 406430, nr. cad. 406349, nr. cad. 406351, nr. cad. 406347, nr. cad. 406350, nr. cad. 406422, nr. cad. 406427, nr. cad. 406424, nr. cad. 406356, nr. cad. 406357, nr. cad. 406360, nr. cad. 406346, nr. cad. 406341, nr. cad. 406345, nr. cad. 406352, nr. cad. 406353, nr. cad. 406348, nr. cad. 406359, nr. cad. 406342, nr. cad. 406343, nr. cad. 406358, s-a realizat scoaterea din circuitul agricol pentru realizare investiție – ”Construire parc fotovoltaic, racordare la SEN tip I.1.d: împrejmuire gard”			
7.	Proiect nr.125/2012 - PUZ - Parc fotovoltaic cu o capacitate de 2,88 de MW cu dotări complementare	TERITORIUL ADMINISTRATIV PARȚA EXTRAVILAN - 401341,401342 (A 480/1/14) Nr. C.F. 401342 și 401341 - Parța JUDEȚUL TIMIȘ	AVIZ CJ TIMIȘ 24/2013	HCL Nr.25/24.04.2013
8.	HCL privind acordul Consiliului Local Parța, județul Timiș pentru conversia unui teren în drum de acces	cf. CF nr.cad 405236, teren în extravilan	-	HCL Nr.96/03.11.2025

1.3.2. Studii de fundamentare elaborate concomitent cu P.U.G.⁴

Pentru Mediu Rural UAT rang IV (altele)

Notă:

Clasificare conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național -Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, cu modificările și completările ulterioare:

- a) rangul 0 - Capitala României, municipiu de importanță europeană;
- b) rangul I - municipii de importanță națională, cu influență potențială la nivel european;

⁴ conform document - DOCUMENTE NECESARE AVIZARE DOCUMENTAȚII DE URBANISM - PLAN URBANISTIC GENERAL (PUG) în funcție de rangul UAT - ului - <https://mdlpa.ro/pages/documenteavizmdlpa>

⁵ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/29780>

- c) rangul II – municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități;
- d) rangul III – orașe;
- e) rangul IV – sate reședință de comune;
- f) rangul V – sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor (se studiază în cadrul planului urbanistic general al întregii unități administrativ-teritoriale).

Studii de fundamentare	Analitice	Actualizarea suportului topografic
		Condiții geotehnice și hidrogeologice
		Protecția mediului, riscuri naturale și antropice
		Studiu istoric, studiu peisagistic
		Tipuri de proprietate
		Infrastructură tehnico-edilitară
	Consultative	Analiza factorilor interesați, anchete sociale
	Prospective	Evoluția activităților economice
		Evoluția socio -demografică
		Impactul schimbărilor climatice

1.3.3. Strategii și politici de dezvoltare

- Convenția europeană a peisajului (2002);
- Declarația de la Toledo (2010);
- Agenda teritorială a UE 2020;
- Conceptul Național de Dezvoltare Spațială România 2025.

1.3.4. Date statistice. Alte date.

- Date furnizate de Institutul Național de Statistică;
- Date furnizate de Consiliul Județean Timiș;
- Date puse la dispoziție de Primăria comunei Parța;
- Date rezultate din studiile de fundamentare aferente PUG;
- Lista monumentelor istorice (L.M.I.) 2015;
- Date despre rețelele tehnico-edilitare preluate de la companiile administratorilor de rețele (apă, canalizare, gaz, telecomunicații);
- Documentare de teren și consultări cu autoritățile locale;
- Consultarea populației – conform Ordinului 2701/2010 – informarea și consultarea publicului.

1.3.5. Suport topografic

- Ortofotoplanuri, planuri topografice, alte hărți și planuri referitoare la comuna Parța;
- Limita UAT comuna Parța, limitele intravilanului existent, date oficiale, din evidențele OCPI Timiș;
- Limitele imobilelor înscrise în cărțile funciare cărora li s-au atribuit numere cadastrale;
- Domeniul public intabulat;
- Limitele fondului forestier, etc.

1.3.6. Elemente legislative

- Legea nr. 350 /2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare;

- Ordinul viceprim-ministrului, ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 233/2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism;
- Codul Civil aprobat prin Legea nr. 287/2009 republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul General de Urbanism (RGU) aprobat prin H.G. nr. 525/1996, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul MDRT nr. 2701/30.12.2010 pentru aprobarea Metodologiei de informare și consultare a publicului cu privire la elaborarea sau revizuirea planurilor de amenajare a teritoriului și de urbanism;
- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare și normele metodologice de aplicare;
- LEGEA nr. 114/11.10.1996 Legea locuinței;
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 24/2007 a spațiilor verzi, republicată, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 107/1996 a apelor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public;
- Legea nr. 123 /2012 a energiei electrice și a gazelor naturale;
- Legea nr. 121 din 2014 privind eficiența energetică;
- Norma tehnică privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice, aprobată prin Ordinul nr. 239/2019 al ANRE;
- Hotărârea nr. 382/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigențele minime de conținut ale documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism pentru zonele de riscuri naturale;
- Legea nr. 213/ 17.11.1998 privind bunurile proprietate publică și regimul juridic al acestora, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauza de utilitate publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 7/1996, a cadastrului și publicității imobiliare, republicat, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național;
- Ordonanța Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, aprobată prin Legea nr. 82/1998, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 930 din 11 august 2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică;

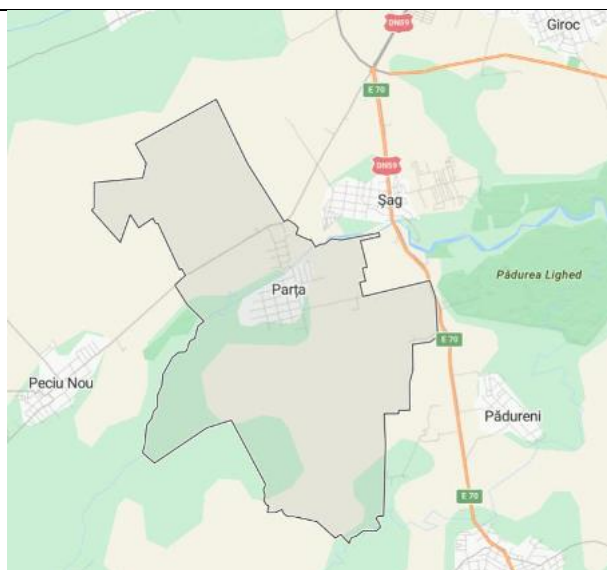
- Legea nr. 611/ 2015 – Codul silvic;
- LEGEA Nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică;
- HG nr. 741/2016 – aprobarea Normelor tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane;
- Ordinul nr. 994/2018 pentru modificarea și completarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014;
- HG nr. 741/2016 – aprobarea Normelor tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane;
- ORDIN Nr. 47 din 27 ianuarie 1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind amplasarea lucrărilor edilitare, a stâlpilor pentru instalații și a pomilor în localitățile urbane și rurale;
- Ordinul Ministrului Transporturilor nr. 49/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile urbane;
- Ordinul Ministrului Transporturilor nr. 50/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile rurale;
- Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 129/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind avizarea și autorizarea de securitate la incendiu și protecție civilă;
- Ordinul Ministerului Administrației și Internelor nr. 163/2007 pentru aprobarea Normelor generale de apărare împotriva incendiilor;
- Ordinul nr. 2212/21.02.2018 pentru aprobarea Procedurii comune pentru autorizare a executării lucrărilor de construcții cu caracter special Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice Publicat în MO I nr. 738 din 27.08.2018;
- Ordinul Ministrului Internelor și Reformei Administrative și al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 605/579/2008 pentru aprobarea Dispozițiilor generale de apărare împotriva incendiilor pe timpul utilizării focului deschis la arderea de miriști, vegetație uscată și resturi vegetale;
- Ordinul Nr. 34/N/M 30/3422/4221 din 1995 al MLPAT, MI, MAPN, SRI, pentru aprobarea Precizărilor privind avizarea documentațiilor de urbanism și amenajarea teritoriului, precum și a documentațiilor tehnice pentru autorizarea construcțiilor;
- Ordinul M.L.P.A.T. Nr. 1270/1999 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a H.G. nr. 577/1997 pentru aprobarea Programului privind pietruirea drumurilor comunale, alimentarea cu apă a satelor, conectarea la rețeaua de electrificare și la rețelele telefonice, astfel cum a fost modificat prin H.G. Nr. 211/1999;
- Ordinul nr. 371 din 11 august 2002 pentru aprobarea normativelor și prescripțiilor tehnice specifice zonelor de protecție și zonelor de siguranță aferente Sistemului național de transport prin conducte al produselor petroliere;
- Ordin nr. 47/1203/509 din 21 iulie 2003 pentru aprobarea Procedurii de emitere a avizului în vederea autorizării executării construcțiilor amplasate în vecinătatea obiectivelor/ sistemelor din sectorul petrol și gaze naturale.
- Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic General, indicativ GP038/99, aprobat prin Ordinului Ministrului lucrărilor publice și amenajarea teritoriului nr. 13/N/1999;

- Ghid privind elaborarea și aprobarea regulamentelor locale de urbanism, indicativ GM-007-2000, aprobat prin Ordinul Ministrului lucrărilor publice și amenajarea teritoriului Nr. 21/N/2000;
- ORDIN nr. 904 din 15 mai 2023, privind modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism;
- Normativul privind proiectarea, execuția și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare a localităților, indicativ NP 133 – 2013, modificat și completat cu O.M.D.R.A.P. nr. 3218 / 2016;
- Normativul privind securitatea la incendiu a construcțiilor, partea a II-a – instalații de stingere, indicativ P 118/2 – 2013;
- SR 4163 – 1:1995 – Alimentări cu apă. Rețele de distribuție. Prescripții fundamentale de proiectare;
- SR EN 1343-1:2006 – Alimentări cu apă. Determinarea cantităților de apă potabilă la localitățile urbane și rurale;
- Legea 139/2000 privind meteorologia;
- Legea nr. 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului, adoptată la Florența la 20 octombrie 2000;
- Ordinul ministrului Sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației;

1.4. Delimitarea obiectivului studiat

Obiectivul acestui studiu se referă la zona administrativ-teritorială (U.A.T.) Parța din județul Timiș.

Parța este o comună situată în județul Timiș, în vestul României, fiind alcătuită dintr-un singur sat cu același nume. Localitatea se află în Câmpia Banatului, în imediata apropiere de municipiul Timișoara, într-o zonă cu relief predominant de câmpie și o veche tradiție agricolă.

Se află la coordonatele geografice 45°37'25" latitudine nordică și 21°08'27" longitudine estică, de-a lungul axei rutiere și feroviare DJ 593 și DJ593B. care leagă vestul țării de Valea Dunării.

Aceasta este formată din satul **Parța**, care îndeplinește rolul de **reședință administrativă**.

Comparativ cu reședința județului Timiș, municipiul Timișoara, comuna Parța este situată la o **distanță rutieră de aproximativ 18 km**, parcursă în circa **20 minute**, pe traseul **DC195– DJ593– DN59**.

Accesul rutier către comuna Parța se realizează în principal pe **DN59 (E70)**, arteră de importanță națională și europeană, parte a **Coridorului Pan-European IV**, cu racord local prin **Drumul Județean 593 (DJ593)**. Această infrastructură oferă localității o bună conectivitate cu rețeaua rutieră regională și națională, facilitând mobilitatea populației, transportul de mărfuri și accesul rapid la centrele administrative, comerciale și educaționale din județul Timiș și din întreaga regiune a Banatului.

Comuna Parța are următoarele vecinătăți teritoriale:

La nord:	Comuna Sânmihaiu Român
La est:	Comuna Șag
	Comuna Pădureni
La sud-est:	Comuna Jebel
La sud:	Orașul Ciacova
La vest:	Comuna Peciu Nou

Cod Siruta (Sistemul Informatic al Registrului Unităților Teritorial-Administrative) ⁶	
159437	Comuna Parța
350	Județul Timiș
859	Zona Vest
NUTS (Nomenclatorul Unităților Teritoriale de Statistică) ⁷	
RO4	Macroregiunea patru
RO42	Vest
RO424	Județul Timiș

Această lucrare se bazează predominant pe informații publice colectate din online, precum documentele de raportare și informare a publicului sau documentele strategice disponibile.

⁶ Conf. Cod **SIRUTA** (Sistemul Informatic al Registrului Unităților Teritorial-Administrative)

⁷ NUTS 3 reprezintă al treilea nivel al Nomenclaturii Unităților Teritoriale pentru Statistică (NUTS), un standard al Uniunii Europene pentru referințele diviziunilor administrative ale țărilor în scopuri statistice.

La nivelul NUTS 3, unitățile teritoriale sunt definite pentru a avea o populație cuprinsă între 150.000 și 800.000 de locuitori. În România, nivelul NUTS 3 corespunde județelor, fiecare având un cod specific în sistemul NUTS.

2. RAPORTUL DIAGNOSTIC ⁸

2.1. Context teritorial. Relații în teritoriu

2.1.1. Date generale

Obiectivul acestui studiu se referă la zona administrativ-teritorială (U.A.T.) Parța din județul Timiș. Din punct de vedere administrativ, comuna Parța este compusă din localitatea reședință Parța, fiind o unitate administrativ-teritorială de sine stătătoare reînființată în anul 2004, prin desprinderea de comuna Șag. Localitatea este amplasată pe malul drept al râului Timiș, într-o zonă cu potențial agricol ridicat și peisaje naturale specifice luncii acestuia.

Comuna Parța este o unitate administrativ-teritorială care adună populația rurală într-o comunitate cu valori și tradiții comune. În satul Parța se găsesc sediile autorităților administrative publice locale, precum Consiliul Local și Primăria Parța, precum și alte instituții importante, cum ar fi dispensarul medical, grădiniță, școala primară și gimnazială (cu clasele I-VIII), căminul cultural și poliția locală.

a) Suprafața teritoriului administrativ

Suprafața totală a comunei, conform măsurărilor cadastrale, este 5480.65 ha.

b) Suprafața teritoriu intravilan existent

Suprafața teritoriului intravilan existent conform OCPI 98 avizat este de 277.80 ha

Suprafața teritoriului avizat OCPI și Pug în vigoare aprobat prin HCL nr.26/25.04.2002 este = 279.47 ha

Suprafața teritoriu intravilan existent actual și documentații de urbanism aprobate prin HCL este = **393.49 ha**.

c) Populația stabilă totală

1 ianuarie 2017 conform datelor I.N.S. = 2387 persoane

1 decembrie 2021 conform datelor I.N.S. = 2390 persoane

d) Date privind evoluția în timp a unității teritorial-administrative ce face obiectul P.U.G.⁹

Comuna **Parța** are o istorie îndelungată, atestată documentar încă din Evul Mediu. Prima mențiune a localității apare în anul **1334**, când așezarea este amintită sub numele de **Parkas**, fiind inclusă în documente oficiale din perioada regatului maghiar. În secolul al XV-lea, mai precis în **1417**, izvoarele istorice consemnează existența, în

⁸ Echivalentul capitolului "Sinteza studiilor analitice și prospective, diagnosticul general și prospectiv" – la cap. "Stadiul actual al dezvoltării" prevăzut prin Normele metodologice din 26 februarie 2016 de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism, aprobate prin Ordinul MDRAP nr. 233 din 26 februarie 2016, Anexa 2 și echivalent la "RAPORTUL DIAGNOSTIC", conform PACHET DE ACTIVITĂȚI 4, Ghid ilustrat, adnotat și comentat în sprijinul aplicării Procedurii de control privind documentațiile de amenajarea teritoriului și de urbanism. Prezentul document reprezintă un rezultat al proiectului SIPOCA 50 realizat în cadrul contractului de prestări servicii nr. 147/31.08.2022 (VERSIUNEA 2 realizată în raport cu proiectul Codului Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor)

⁹ <https://www.cjtimis.ro/judetul-timis/primariile-din-judetul-timis/comuna-parța/>

apropierea Parței, a unei alte așezări numite **Maraz**, care deținea statutul de **târg**, semn al unei vieți economice și comerciale active în zonă.

Pe parcursul secolului al XVIII-lea, localitatea apare pe harta celebrului cartograf **Francesco Griselini**, sub denumirea de **Paraz**, fiind descrisă ca o așezare rurală tipică bănățeană, cu **84 de case**, locuită în principal de agricultori și crescători de animale. În secolul al XIX-lea, Parța se dezvoltă ca o **comunitate mixtă româno-sârbă**, având o populație de aproximativ **2.800 de locuitori ortodocși**, ceea ce ilustrează caracterul multicultural specific regiunii Banatului.

Evenimentele de la sfârșitul secolului al XIX-lea au avut un impact semnificativ asupra așezării. În anul **1878**, în timpul lucrărilor de **regularizare a cursului râului Timiș**, în urma surpării unui mal, au fost descoperite **fragmente ceramice primitive și diverse obiecte din os**, dovezi ale unei locuiri mult mai vechi în acest teritoriu. Aceste descoperiri arheologice au atras atenția specialiștilor, iar în **octombrie 1831**, arheologii au efectuat **săpături pe malul Timișului**, unde au scos la iveală un **schelet uman în poziție îndoită, cu fața în jos**, alături de obiecte din lut și os, confirmând existența unei așezări preistorice de mare valoare științifică.

De-a lungul timpului, râul Timiș a influențat major viața comunității. În **1912**, o **inundație de proporții** a afectat grav gospodăriile și terenurile agricole, provocând pagube considerabile și modificări ale cursului natural al râului.

În perioada interbelică, Parța se afirmă ca un important **centru zootehnic regional**, cunoscut prin **herghelia și depozitul de armăsari** care funcționau aici încă din **1936**. Herghelia s-a format în anul **1924**, când aproximativ **300 de cabaline din rasa Nonius** au fost transferate de la herghelia Rușețu, în scopul dezvoltării programului de montă publică pentru comunele bănățene. Tot în această perioadă, localitatea dispunea de **școală primară, școală confesională sârbă, grădiniță de copii, cor bărbătesc, moară cu aburi și o bancă locală („Părțana”)**, elemente care ilustrează un nivel de organizare socială și economică remarcabil pentru mediul rural de atunci.

Parța este, de asemenea, locul de naștere al unor **personalități culturale** importante: **Ion Odrobot** (n. 28 octombrie 1924), dirigor și profesor de vioară, și **Stelian Olariu** (n. 1928), dirigor de cor și compozitor, ambii contribuind la afirmarea tradițiilor muzicale bănățene.

După anul 1945, localitatea a continuat să se dezvolte în cadrul organizării administrative a comunei Șag, până în **anul 2004**, când **comuna Parța a fost reînființată** ca unitate administrativ-teritorială de sine stătătoare, prin desprinderea de comuna vecină. În același an, a fost lansată publicația locală **„Jurnal de Parța”**, avându-l ca redactor-șef pe **Ioan Dunca**, care a contribuit la consolidarea identității comunitare și la promovarea vieții culturale locale.

Astăzi, comuna Parța îmbină în mod armonios tradiția și modernitatea, păstrând vie memoria unui trecut istoric bogat și divers, în timp ce privește spre viitor prin proiecte de dezvoltare sustenabilă, economică și culturală. Evoluția sa istorică reflectă continuitatea locuirii, dinamica socială și spiritul identitar specific spațiului bănățean, făcând din Parța o localitate cu un profil distinct în peisajul județului Timiș.

2.1.2. Relații în teritoriu

Comuna **Parța** este clasificată ca **localitate de rang IV**, conform prevederilor Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a

IV-a (Rețeaua de localități). Așezarea se află în partea de sud-vest a județului Timiș, în zona de câmpie a Banatului Timișean, la o distanță de aproximativ 14 kilometri sud de Municipiul Timișoara, reședința județului.

Accesul rutier către comună se realizează pe drumul județean DJ593, care asigură legătura directă între Timișoara și Parța, continuând spre Peciu Nou și Giulvăz, făcând conexiunea cu drumul național DN59 Timișoara–Moravița, principalul ax de circulație spre granița cu Serbia.

De asemenea, comuna beneficiază de conectivitate cu rețeaua de drumuri comunale și agricole modernizate, ce facilitează accesul către terenurile agricole și satele învecinate.

Din punct de vedere teritorial-funcțional, Parța face parte din Zona Metropolitană Timișoara, conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, și se află în Regiunea de dezvoltare Vest. Această poziționare conferă localității o puternică influență urbană, generată de proximitatea față de municipiul Timișoara, dar și oportunități de dezvoltare economică, turistică și rezidențială, în cadrul proceselor de extindere metropolitană..

În plus, comuna Parța face parte din diverse Grupuri de Acțiune Locală:

- **Asociația Grupul de Acțiune Locală Timișul de Centru¹⁰**
- **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeurii Timiș¹¹ – zona 1**
- **ADI SMTT – Societatea Metropolitană de Transport Timișoara¹²**
- **ADI Apă-Canal Timiș¹³**

Strategia de Dezvoltare Locală a **GAL „Timișul de Centru”** urmărește dezvoltarea echilibrată a microregiunii prin modernizarea infrastructurii, sprijinirea mediului economic local, îmbunătățirea serviciilor publice și protejarea mediului. Sunt promovate inițiativele culturale și educative, asocierea producătorilor locali și utilizarea durabilă a resurselor naturale, pentru creșterea calității vieții și consolidarea coeziunii comunitare.

De asemenea, **Strategia de transport public a ADI-SMTT** propune integrarea localităților din zona metropolitană Timișoara într-un sistem modern și ecologic de mobilitate. Pentru comuna **Parța**, implementarea acesteia ar asigura **curse regulate spre Timișoara**, accesibilitate crescută, reducerea traficului auto și a poluării, precum și noi oportunități economice și sociale.

Strategia SMTT propune o **viziune sustenabilă a mobilității**, în care transportul public devine coloana vertebrală a conectivității teritoriale, facilitând deplasarea rapidă și sigură a persoanelor, reducând dependența de autoturisme și contribuind la diminuarea poluării. Printre obiectivele majore se numără:

- integrarea transportului public la nivel metropolitan;
- modernizarea infrastructurii și a stațiilor;
- introducerea mijloacelor de transport ecologice (autobuze electrice și hibride);
- implementarea sistemului de **e-ticketing**;

¹⁰ <https://timisuldecentru.ro/prezentare/teritoriu/>

¹¹ <https://adidtimis.ro/>

¹² <https://smtt.ro/>

¹³ <https://www.apacanaltimis.ro/>

- promovarea mobilității durabile prin transport alternativ (biciclete, mers pe jos, car-sharing);
- cooperarea intercomunală pentru un sistem coordonat, eficient și accesibil tuturor.

Prin corelarea acestor documente strategice, Parța se conturează ca o **comună rurală modernă**, bine conectată și orientată spre dezvoltare durabilă și integrare metropolitană.

GAL-urile reprezintă parteneriate constituite într-un teritoriu rural (de regulă) care reunesc reprezentanți ai sectorului public (UAT-uri), privat și ai societății civile din teritoriul respectiv (din unul sau mai multe județe) cu scopul de a implementa strategii de dezvoltare rurală la nivelul aceluși teritoriu. GAL-urile sunt constituite sub forma unor asociații.

Lista asociațiilor și cooperativelor active pe teritoriul comunei Parța este următoarea:

1. Asociația Centrul Medical Si De Asistența Socială Pentru Batrani Parța¹⁴
2. Asociația pentru ajutor Nita Valentin¹⁵
3. Asociația „Sfântul Luca – Pe Aripă Albăstre de Înger” (sediu indicat în Parța, Timiș)¹⁶
4. Asociația aripă pentru copiii Parței¹⁷
5. Asociația prietenii cățeilor¹⁸
6. Asociația împreună pentru Edan & David¹⁹

2.1.3. Caracteristici semnificative ale teritoriului și localităților, repere în evoluția spațială a localităților.

Comuna Parța este o localitate de rang IV, situată în sud-vestul județului Timiș, la circa 18 km de municipiul Timișoara. Așezată pe malul drept al râului Timiș, localitatea este traversată de drumul județean DJ593, care asigură legătura cu Timișoara, Șag și Peciu Nou. Prin poziția sa în Zona Metropolitană Timișoara, Parța beneficiază de o dezvoltare accelerată, având un rol activ în dinamica suburbană a regiunii.

Este alcătuită din satul:

- Sat Parța

Vecinii unității administrativ teritoriale sunt:

- La nord: Comuna Sânmihailu Român
- La est: Comuna Șag, Comuna Pădureni
- La sud-est: Comuna Jebel
- La sud: Orașul Ciadova
- La vest: Comuna Peciu Nou

¹⁴ <https://www.asociatii-romania.com/ong-asociatii-fundatii-federatii/caras-severin/asociatia-educatie-pentru-comunitate-Parța-din-judetul-caras-severin>

¹⁵ https://www.totalfirme.ro/asociatia-pentru-ajutor-nita-valentin-34526396#google_vignette

¹⁶ <https://www.totalfirme.ro/judet-TIMI%C8%98/localitate-PARTA>

¹⁷ <https://www.totalfirme.ro/asociatia-aripi-pentru-copiii-partei-48108881>

¹⁸ <https://www.totalfirme.ro/asociatia-prietenii-cateilor-44319738>

¹⁹ <https://www.totalfirme.ro/asociatia-impreuna-pentru-edan-david-43956597>

Căile de comunicație care
deservesc comuna Parța:

- DJ 593B
- DC Parța–Petrovaselo,
- DC Parța–Șag

Comuna Parța este situată în Câmpia de Vest, în sectorul sudic al Câmpiei Timișului, pe malul drept al râului Timiș, într-un relief de câmpie joasă, ușor ondulat, cu altitudini de 85–95 m. Din punct de vedere hidrografic, teritoriul este străbătut de râul Timiș și o serie de canale de desecare și irigație, care reglează regimul hidric al terenurilor agricole și protejează zona de inundații.

Localitatea se caracterizează printr-un potențial agricol ridicat, peste 80% din suprafață fiind teren arabil. Agricultură reprezintă principala activitate economică, bazată pe cultura cerealelor, plantelor tehnice și creșterea animalelor, completată de inițiative de asociere și modernizare a exploatațiilor.

Din punct de vedere al rețelei de localități, Parța face parte din Zona Metropolitană Timișoara, având un rol periurban și un ritm crescut de dezvoltare rezidențială și edilitară. Calitatea mediului este bună, fără surse majore de poluare, însă există sectoare cu potențial de inundații și eroziune a malurilor Timișului.

Din punct de vedere al calității mediului, comuna Parța nu prezintă surse semnificative de poluare. Activitățile economice sunt de mică amploare, iar impactul asupra mediului este redus. Totuși, au fost identificate zone cu risc de inundații în apropierea râului Timiș, precum și sectoare de eroziune a malurilor, pentru care sunt necesare lucrări de consolidare și întreținere, și poluarea solului

După 1990, comuna a cunoscut o evoluție urbanistică constantă; elaborarea Planului Urbanistic General din 2001 a permis extinderea intravilanului și modernizarea dotărilor, contribuind la integrarea Parței în dinamica de dezvoltare a zonei metropolitane Timișoara.

2.2. Încadrarea în teritoriu;

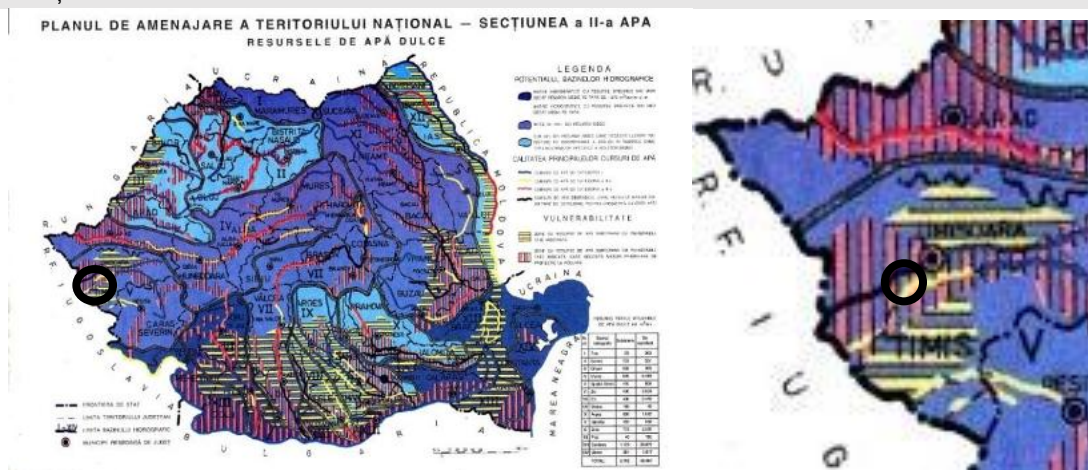
Încadrarea UAT Parța în Planul de Amenajare al Teritoriului Național (P.A.T.N.)

SECȚIUNEA I – REȚELE DE TRANSPORT

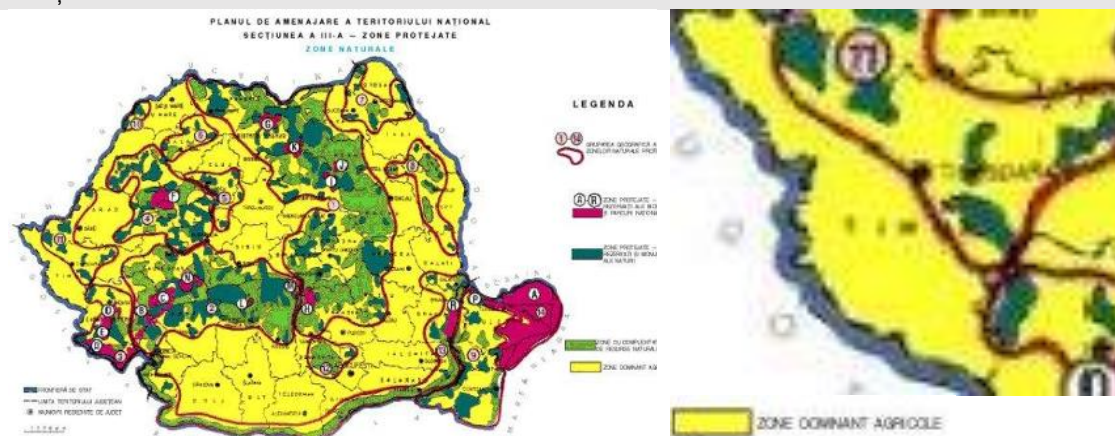
Conform Secțiunii I – a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) privind rețelele de transport, comuna Parța se află în proximitatea unei viitoare autostrăzi în zona estică și a rețelei TEN-R, ceea ce îi conferă o accesibilitate crescută și conexiune rapidă la rețeaua de transport.

SECȚIUNEA II – APA RESURSELE DE APĂ DULCE

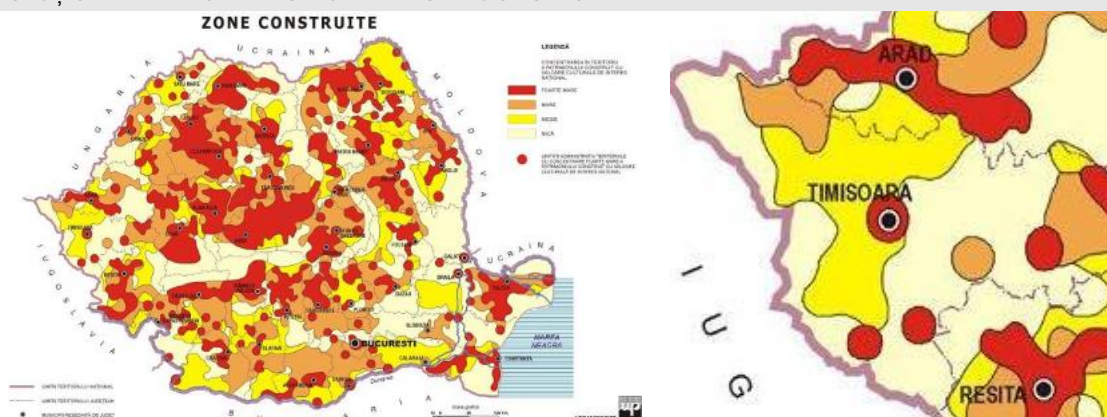
Conform PATN Secțiunea a II-a, Comuna Parța se încadrează la Bazinul Hidrografic V – Spațiul Banat. Zona este caracterizată de zone cu resurse de apă subterană cu vulnerabilitate ridicată, care necesită măsuri prioritare de protecție la poluare.

SECȚIUNEA III – ZONE PROTEJATE – ZONE NATURALE

Conform P.A.T.N. - Secțiunea a III-a, Comuna Parța se încadrează la zone dominant agricole

SECȚIUNEA III – ZONE PROTEJATE – ZONE CONSTRUITE

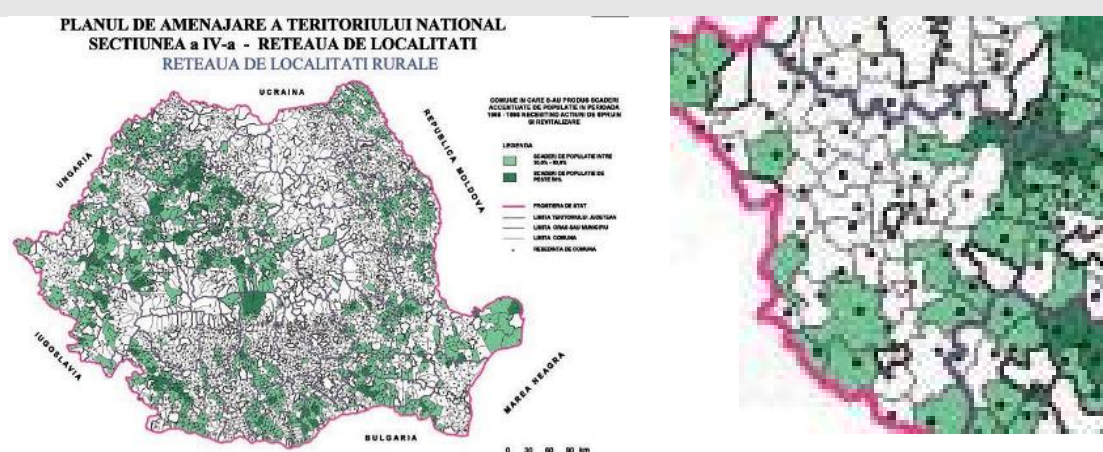
Conform Secțiunii III – a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.), comuna Parța este situată într-o zonă de concentrare în teritoriu a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național de nivel mediu.

SECȚIUNEA IV – REȚEAUA DE LOCALITĂȚI URBANE

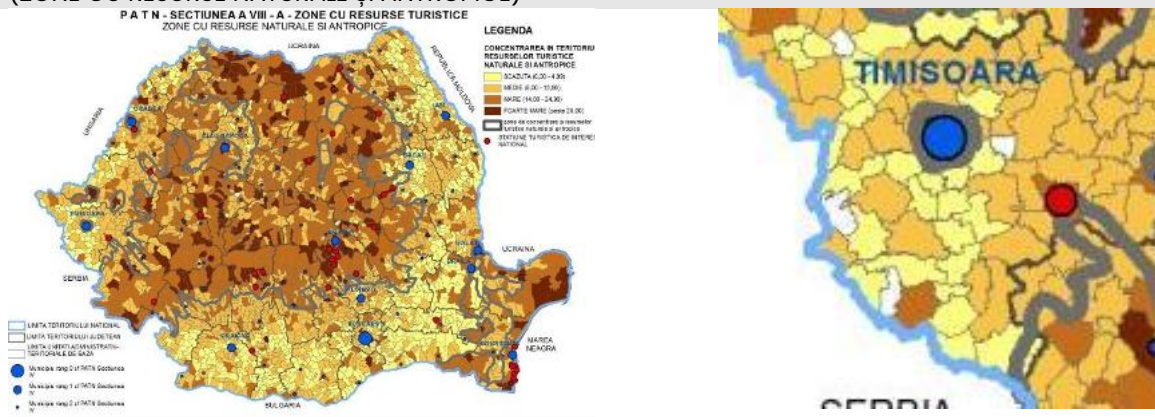
Conform P.A.T.N. - Secțiunea a IV-a, Comuna Parța se află în proximitatea localității urbane - Municipiului Timișoara (localitate rangul I).

SECȚIUNEA IV – SECȚIUNEA IV – REȚEAUA DE LOCALITĂȚI RURALE

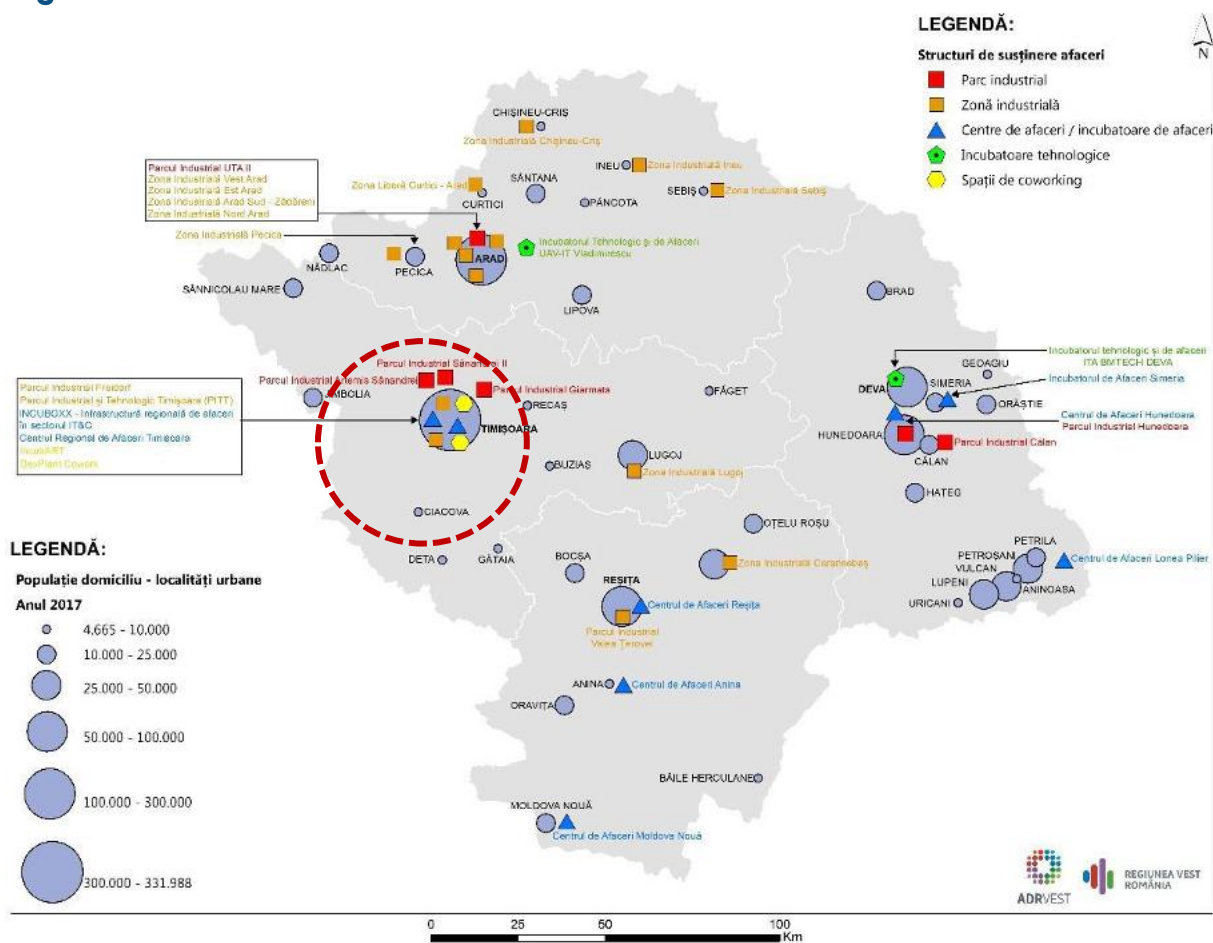
Conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități rurale, cu modificările și completările ulterioare, **Comuna Parța este localitate de rang IV, iar celelalte sate componente au rangul V.**

**SECȚIUNEA IV – SECȚIUNEA VIII – A – ZONE CU RESURSE TURISTICE
(ZONE CU RESURSE NATURALE ȘI ANTROPICE)**

Conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a VIII-a – ZONE CU RESURSE TURISTICE – Zone cu resurse naturale și antropice, Comuna Parța se încadrează la concentrarea resurselor turistice naturale și antropice scăzută.

Încadrarea UAT Parța în Planul pentru dezvoltare regională (PDR) al regiunii Vest 2021-2027²⁰

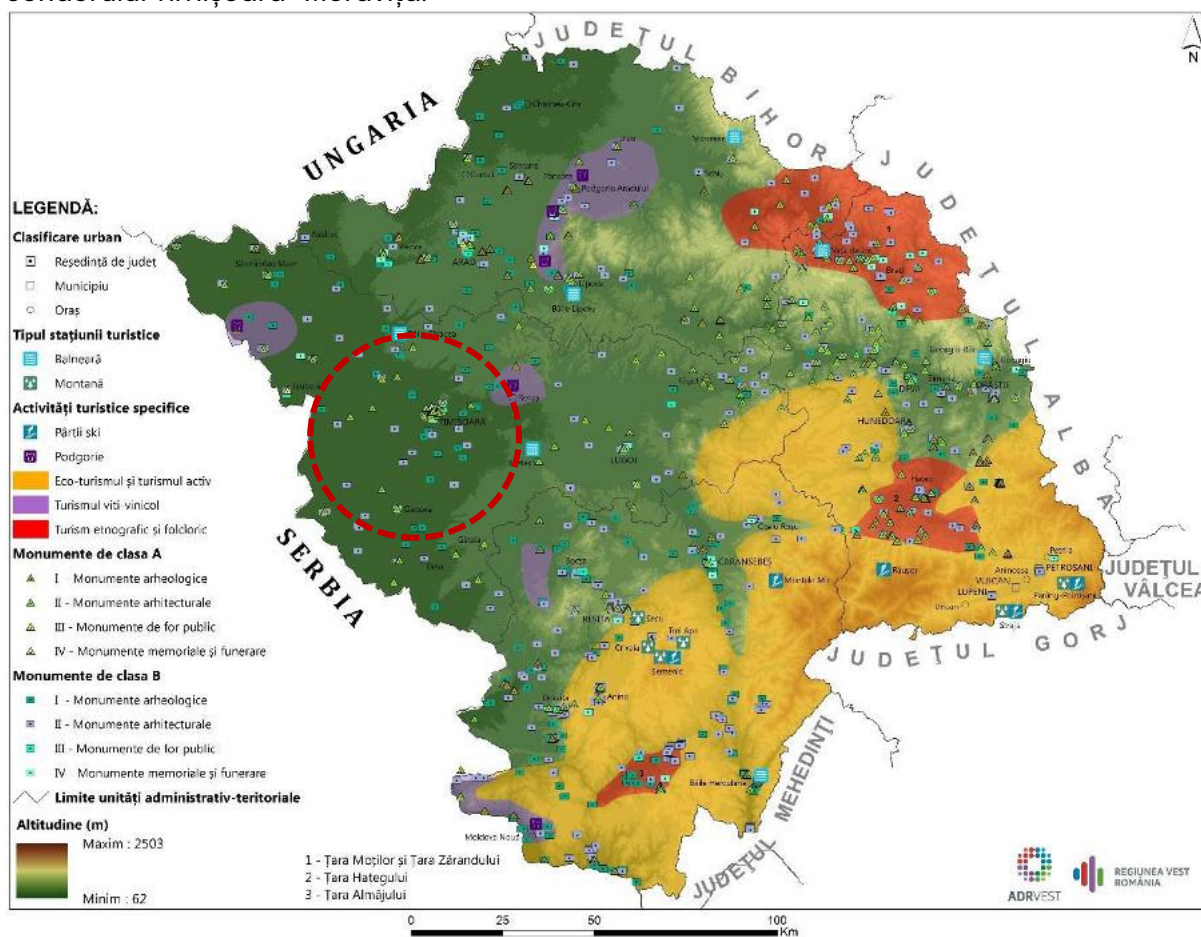
20 https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2023/10/PDRVest_2021-2027.pdf

Comuna Parța este localizată în partea sudică a județului Timiș, în proximitatea municipiului Timișoara, de-a lungul coridorului rutier E70 (DN59 Timișoara–Moravița), care asigură conectivitatea cu Serbia. Poziția strategică pe axa transfrontalieră și apartenența la zona de influență metropolitană oferă comunei oportunități pentru dezvoltarea activităților economice, logistice și turistice.

Deși economia locală este încă dominată de activități primare (agricultură, creșterea animalelor, prelucrarea produselor agricole), potențialul de diversificare economică este semnificativ. Parța beneficiază de terenuri fertile, infrastructură rutieră modernizată și proximitate față de Platforma industrială Timișoara Sud, ceea ce favorizează atragerea de investiții în industrie ușoară, logistică și servicii pentru agricultură.

În domeniul turismului, comuna Parța este inclusă în arealul de ecoturism și turism activ al Regiunii Vest. În apropiere se află situri arheologice de importanță europeană, precum Așezarea neolitică de la Parța (monument istoric de categoria A), alături de zone naturale cu valoare peisagistică ridicată. Aceste resurse pot susține dezvoltarea turismului cultural, educațional și de weekend, integrat în circuitele turistice ale județului Timiș și ale coridorului Timișoara–Moravița.

Figură 2 – Tipurile de activități și zone turistice din Regiunea Vest, conf. PDR Vest, P. 201

Comuna Parța se află în arealul delimitat pentru ecoturism și turism activ, beneficiind de poziționare strategică în proximitatea unor coridoare turistice majore și a unor resurse naturale atractive. Această localizare îi conferă potențial de integrare în circuitele turistice regionale, în special pentru segmentul de turism durabil.

Poziționarea comunei Parța în vecinătatea directă a Zonei Urbane Funcționale Timișoara îi conferă avantaje majore de integrare economică, acces la infrastructură, piețe și servicii. În perspectivă, valorificarea acestor atuuri presupune:

- dezvoltarea unor micro-structuri de sprijin pentru afaceri rurale (centre agricole, huburi de producție locală, incubatoare de servicii);
- extinderea rețelelor digitale și a conectivității;
- integrarea în programe de turism durabil și transfrontalier (România–Serbia);
- sprijinirea antreprenorialului local în agroturism, meșteșuguri și prelucrarea produselor tradiționale.

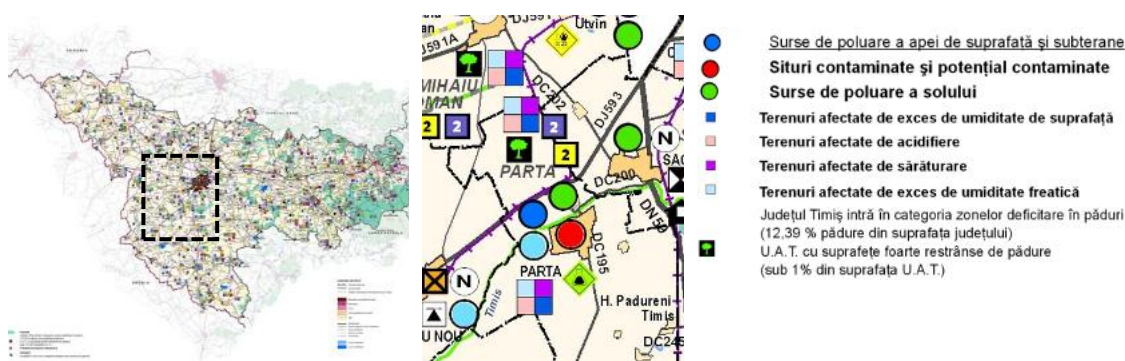
Aceste direcții se aliniază Pilonului 1 – „Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare” și Pilonului 5 – „Sustenabilitate prin turism și cultură” din PDR Vest 2021–2027, contribuind la consolidarea rolului județului Timiș și al comunei Parța în rețeaua economică regională.

În contextul politicilor europene privind accesul la internet și reducerea disparităților digitale, comuna Parța se regăsește pe lista localităților din „zonele albe”, identificate de ANCOM în anul 2017 ca fiind lipsite de conexiuni fixe la rețele de internet de mare viteză (≥ 30 Mbps). Această încadrare reflectă atât poziționarea geografică a localității, în arealul montan al Munților Țarcu și Cernei, cât și provocările infrastructurale specifice zonelor rurale și montane din Banatul de Munte.

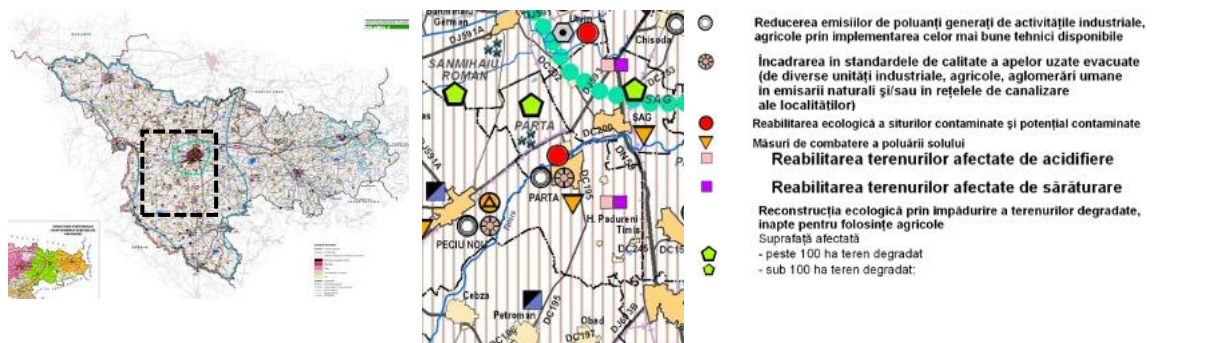
Pentru Parța, reducerea decalajelor digitale devine un obiectiv strategic, atât în vederea consolidării atractivității sale ca spațiu de locuire și de investiții, cât și pentru susținerea dezvoltării unor activități emergente – turism rural și montan, agro-turism, servicii culturale – care presupun conectivitate digitală performantă.

Strategia stabilește drept direcții prioritare creșterea productivității, diversificarea bazei economice și sprijinirea industriilor cu potențial ridicat de export, concomitent cu adaptarea la tendințele pieței globale și tranziția către o economie verde și digitală. Acest cadru strategic urmărește reducerea disparităților intraregionale și valorificarea avantajelor competitive locale, în scopul asigurării unei dezvoltări economice sustenabile și incluzive.

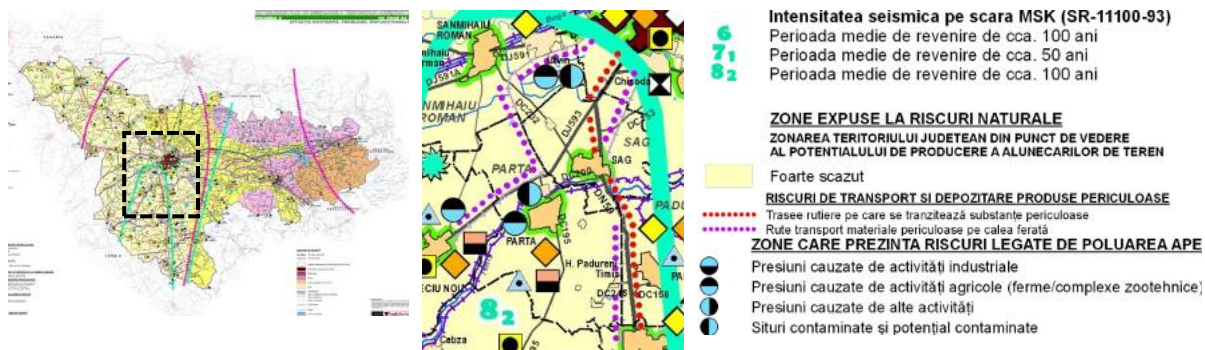
Încadrarea UAT Parța în Planul de Amenajare al Teritoriului Județean – P.A.T.J. Timiș

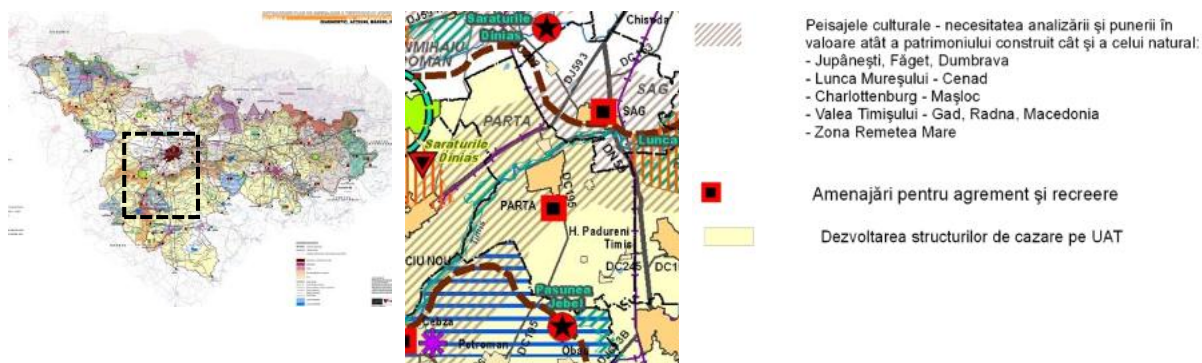
Figură 3 – Cadru natural- mediu- Situația existentă, conf. PATJ

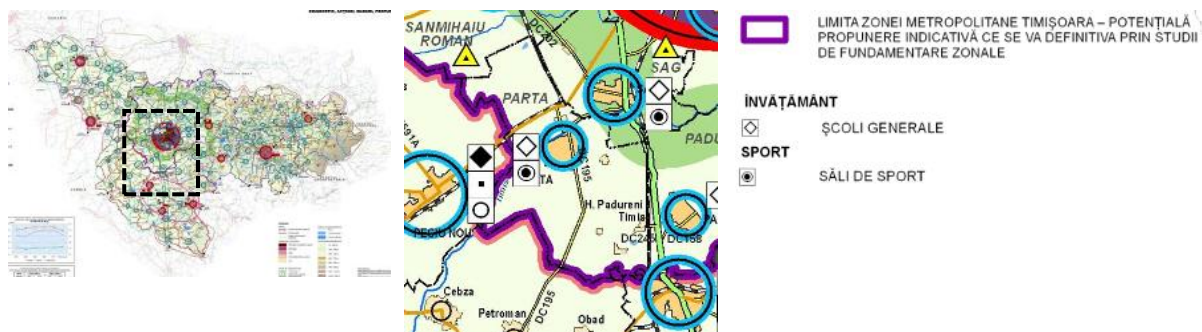
Figură 4 - Cadrul natural- mediu- Propuneri, conf. PATJ

Figură 5. Zone de risc - Situație existentă, conf PATJ

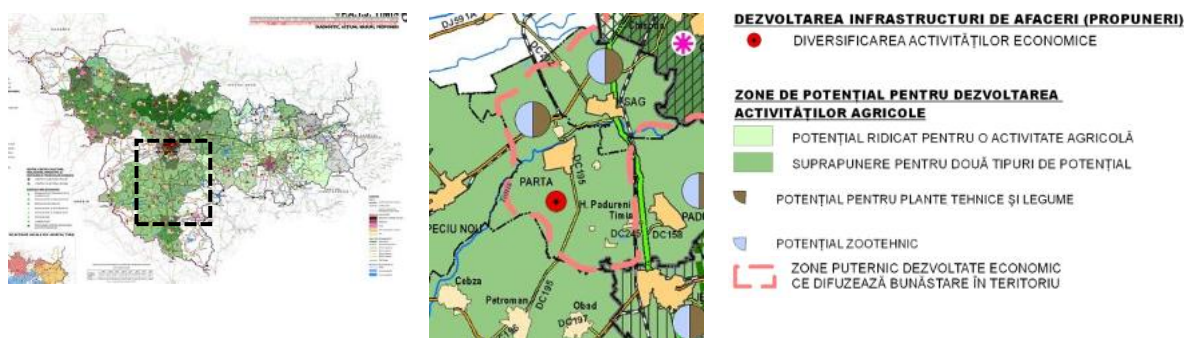
Figură 6. Zone protejate- Turism - Propuneri, conf PATJ

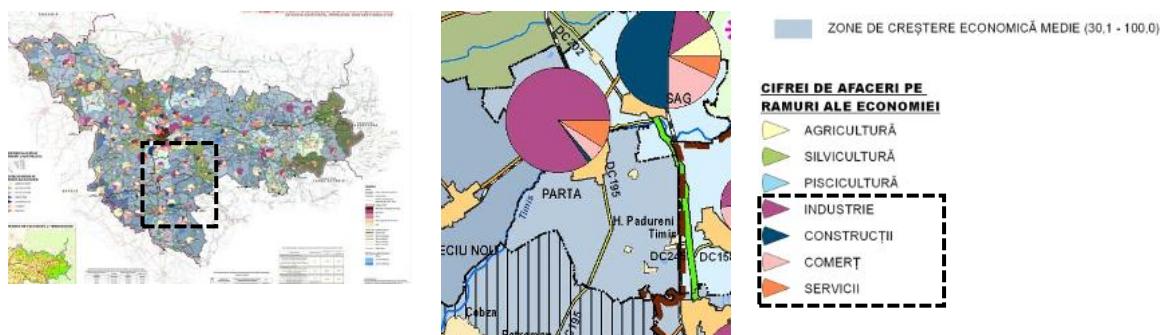
Figură 7. Populația și rețeaua de localități - Situație existentă, conf PATJ

Figură 8. Căi de comunicație și transport – Propuneri, conf PATJ

Figură 9. Structura activităților și zonificarea teritoriului – Situație existentă, conf PATJ

Figură 10. Structura activităților și zonificarea teritoriului – Propuneri, conf PATJ

Conform **Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Timiș** (SC URBAN TEAM SRL, SC VELPLAN DESIGN SRL, SC URBAN PROFESIONAL CONSULTING SRL, proiect nr. 2391/ 03.03.2011), comuna Parța se află în zona sudică a județului Timiș, în proximitatea municipiului Timișoara, fiind parte a zonei periurbane cu tendință accentuată de extindere metropolitană. Teritoriul comunei este situat în lunca inferioară a râului Timiș și este caracterizat de peisaje de câmpie joasă, cu o pronunțată valoare ecologică și culturală.

Conform Vol. II – Cadrul natural, mediu și zone de risc, Parța se află în arealul **Situl Natura 2000 „Lunca Timișului”** (ROSCI0109, ROSPA0128). Aceste zone Natura 2000 conferă comunei un statut de interes ecologic major, ceea ce impune un regim de dezvoltare controlat și durabil. Activitățile economice viitoare trebuie să respecte condițiile de protecție a biodiversității, iar infrastructura edilitară să adopte soluții verzi și sustenabile.

Potrivit **Vol. III – Zone protejate și turism**, comuna Parța are un profil cultural distinct, fiind inclusă în **zona cu specific etnografic Deta-Ciacova**. Documentul menționează explicit:

- Necesitatea protejării peisajului de luncă de-a lungul râului Timiș;
- Păstrarea unui regim de construire adaptat mediului natural;
- Conservarea elementelor feroviare și a peisajelor asociate infrastructurii istorice;
- Protejarea patrimoniului construit, în special a **Bisericii „Înălțarea Domnului” (1851)**, monument reprezentativ local.

Totodată, Parța este un reper arheologic de importanță națională, datorită **siturilor neolitice ale Culturii Vinca**, printre cele mai vechi așezări din sud-estul Europei (mileniile VI–IV î.Hr.), menționate în cadrul zonei de turism alternativ urban și periurban Timișoara. Aceste vestigii pot fi integrate în **trasee tematice culturale și arheologice**, alături de siturile de la Giroc, Remetea Mare, Bucovăț și Sacoșu Turcesc, consolidând rolul Parței ca destinație de turism științific și educațional.

Conform **Vol. X – Prezentare sintetică** și **Vol. V – Căi de comunicație și transport**, Parța este inclusă în **zona metropolitană Timișoara**, beneficiind de propuneri concrete privind:

- **Realizarea sistemului centralizat de canalizare** și extinderea rețelei de alimentare cu apă în cadrul aglomerației Timișoara–Șag–Parța
- **Reabilitarea infrastructurii rutiere județene** și integrarea comunei în rețeaua de transport periurban, pentru conectarea la coridoarele TEN-T și la autostrada A1;
- Dezvoltarea transportului public județean pentru a asigura mobilitatea populației între localitățile periurbane.

În **Vol. IV – Populația și rețeaua de localități**, Parța este clasificată ca **localitate dezvoltată**, situată în eșalonul comunelor cu potențial socio-economic ridicat, beneficiind de apropierea de Timișoara și de acces la infrastructura metropolitană.

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Timiș, **comuna Parța** face parte din zona de câmpie cu potențial agricol ridicat, caracterizată printr-un relief plan și soluri fertile, favorabile culturilor de câmp. Din punct de vedere teritorial, localitatea are o **suprafață totală de 6.137 ha**, dintre care **5.560 ha** reprezintă terenuri agricole, iar **577 ha** sunt terenuri neagricole, destinate construcțiilor, infrastructurii și zonelor neproductive.

Structura agricolă a comunei evidențiază o **dominare a terenurilor arabile**, care însumează **aproximativ 4.845 ha**, ceea ce plasează Parța în categoria comunelor cu vocație agricolă predominantă. Pășunile și fânețele (714 ha cumulativ) asigură o bază consistentă pentru creșterea animalelor, în special a bovinelor și ovinelor, activități tradiționale în zonă. Livezile și plantațiile viticole ocupă o suprafață redusă, ceea ce denotă o orientare limitată către pomicultură și viticultură.

Economia locală este caracterizată de **preponderența activităților din sectorul primar**, agricultura reprezentând principala sursă de venit și ocupare. Există o diversificare modestă a activităților economice secundare sau terțiare, ceea ce face comuna dependentă de fluctuațiile producției agricole și de condițiile climatice.

Din punct de vedere al infrastructurii, comuna dispune de o rețea rutieră ce o conectează eficient cu municipiul Timișoara, aspect ce favorizează accesul la piața de desfacere, însă lipsesc investiții în infrastructura de irigații, depozitare și prelucrare primară a produselor agricole. Această situație limitează valoarea adăugată locală și competitivitatea producătorilor.

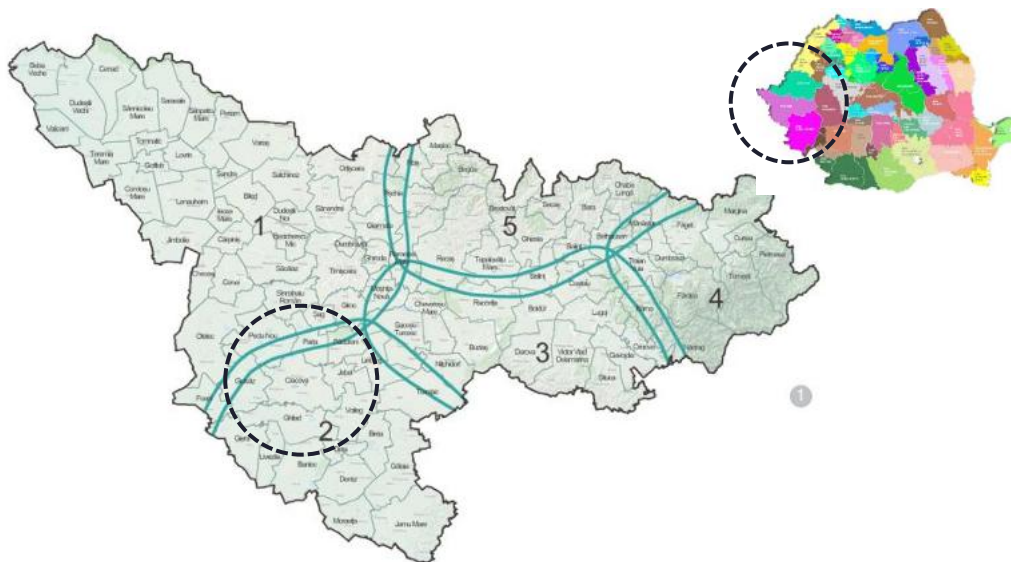
Probleme și disfuncționalități identificate

- **Dependență ridicată de agricultura extensivă**, cu productivitate medie și tehnologizare redusă;
- **Insuficiența infrastructurii de irigații și drenaj**, ceea ce afectează stabilitatea producției;
- **Fragmentarea proprietății funciare**, care îngreunează comasarea terenurilor și atragerea investițiilor agricole;
- **Lipsa unităților de procesare locală** pentru produsele agricole;
- **Scăderea ponderii populației active în agricultură** și migrarea forței de muncă tinere către mediul urban sau în străinătate;
- **Slaba diversificare economică**, cu o prezență redusă a firmelor din industrie sau servicii.

Încadrarea UAT Parța în Ghidul de arhitectură privind specificul local din mediul rural zona Câmpia și Dealurile Crișanei și Sătmarului

Conform GHIDULUI DE ARHITECTURĂ pentru încadrarea în specificul local din mediul rural, **comuna se încadrează în ZONA TIMIȘ, Subzonele 2 – Câmpia de Vest a Banatului ;i 3- Câmpia Înaltă a Banatului.**²¹

Subzonele **Câmpia de Vest a Banatului** și **Câmpia Înaltă a Banatului** se înscriu în arealul de șes al Banatului, caracterizat printr-un relief uniform sau ușor ondulat, cu altitudini cuprinse între 80–250 m, o rețea hidrografică bogată și un peisaj agricol compact. Așezările rurale prezintă o **structură geometrică regulată**, rezultat al sistematizărilor habsburgice din secolul al XVIII-lea, cu parcele longitudinale și gospodării amplasate pe aliniamentul stradal. Arhitectura tradițională are un caracter unitar, definit de **simplicitate volumetrică, proporții echilibrate și utilizarea materialelor locale** (cărămidă, lemn, țiglă ceramică).

Figură 11 – UAT Parța în contextul Ghidului de arhitectură – ZONA Timiș²²

²¹ https://oar.archi/wp-content/uploads/2021/02/ghid_rural_timis_pdf_1515142710.pdf

²² Conf.

https://oar.archi/wp-content/uploads/2021/02/ghid_de_arhitectura_caras_severin_pdf_1515406664.pdf

Structura satelor este compactă, cu fronturi continue de clădiri aliniate la stradă, iar gospodăriile au o dispunere tipică: casa de locuit amplasată în fața lotului, pe aliniament, urmată în adâncime de anexele gospodărești și grădina. Acest mod de organizare, de o rigoare geometrică aproape urbană, este un element definitoriu al peisajului construit din Câmpia de Vest, unde predomină proporțiile echilibrate, simetria fațadelor și continuitatea fronturilor stradale. În Câmpia Întaltă, același tip de structură este adaptat la un relief ușor ondulat, iar rețelele stradale capătă local deformări, păstrând însă ordinea și claritatea specifică zonei de câmpie.

Plan de situație (stânga) și detaliu de plan (dreapta) din Șag: așezare cu structură geometrică din Câmpia de Vest a Banatului

Figură 12. Ocuparea terenului conform Ghidului de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural

Arhitectura tradițională a acestei regiuni se remarcă prin simplitate și funcționalitate. **Casele sunt parter, cu plan dreptunghiular și acoperișuri în două ape**, orientate cu frontonul la stradă. În Câmpia Întaltă se întâlnesc și acoperișuri în trei sau patru ape, care marchează tranziția spre zonele de deal. Volumetria este echilibrată, fără accente verticale pronunțate, iar proporțiile plin–gol sunt atent controlate. **Tâmplăria din lemn, ferestrele înalte, obloanele simple** și decorațiile discrete ale cornișelor și brăurilor contribuie la expresia unitară a fațadelor.

Materialele utilizate tradițional provin din resursele locale: **cărămida arsă și lemnul** sunt dominante, completate de tencuieli simple, finisate în culori pastelate – **alb, crem, ocru, gri deschis** sau tonuri calde de **galben și brun**. Învelitorile sunt din **țiglă ceramică** roșcată, montată pe **șarpante din lemn**, iar elementele metalice sunt rare și secundare. Împrejmuirile, realizate din zidărie tencuită sau cărămidă aparentă, închid frontul stradal în mod continuu, fiind însoțite de porți masive din lemn, uneori acoperite cu streășină în două ape.

Peisajul rural este completat de vegetația tradițională: pomi fructiferi în curți, arbori de aliniament pe marginea străzilor și grădini de legume în spatele gospodăriilor. Aceste elemente naturale contribuie la coerența imaginii satelor și la confortul ambiental.

Pentru **intervențiile** contemporane, se recomandă respectarea proporțiilor tradiționale, amplasarea construcțiilor pe aliniamentul străzii, menținerea regimului de înălțime redus (parter sau parter cu pod), utilizarea materialelor naturale și a cromaticii specifice zonei. Învelitorile din tablă lucioasă, volumele supradimensionate sau culorile stridente sunt neconforme cu specificul local.

În ansamblu, Câmpia de Vest și Câmpia Întaltă a Banatului definesc un model de locuire rurală ordonată, echilibrată și armonios integrată în peisajul agricol, în care simplitatea, proporția și utilizarea resurselor locale constituie principiile esențiale pentru conservarea identității teritoriale.

Figură 13. Arhitectura locală. Sursă: Autorii studiului

2.3. Elemente ale cadrului natural

2.3.1. Caracteristicile reliefului

Relieful comunei Parța aparține zonei de câmpie joasă a Banatului, fiind situată în lunca inferioară a râului Timiș. Teritoriul se caracterizează printr-un relief plan, ușor ondulat, cu altitudini cuprinse între 85 și 110 metri, favorabil utilizării agricole a terenurilor. Solurile

predominante sunt de tip cernoziomic și aluvionar, bogate în humus și cu fertilitate ridicată, specifice zonelor de câmpie și luncă. În apropierea cursului Timișului se întâlnesc soluri aluviale supuse periodic inundațiilor, care, deși oferă o productivitate agricolă ridicată, pot prezenta riscuri în anii cu precipitații abundente. Relieful neted, lipsit de denivelări semnificative, a permis dezvoltarea unei agriculturi intensive, definitorii pentru peisajul agrar al Câmpiei Timișului.

2.3.2. Geologia

Substratul geologic este alcătuit în principal din depozite aluvionare și sedimentare din perioada cuaternară, specifice zonelor de luncă. Acestea includ straturi succesive de nisipuri, argile și pietrișuri, care au contribuit la formarea unor soluri fertile și bogate în humus. Structura geologică a terenului permite un drenaj moderat și favorizează dezvoltarea agriculturii intensive, caracteristică zonei de câmpie a Banatului.

2.3.3. Hidrografie. Hidrologie

Rețeaua hidrografică a comunei este dominată de râul Timiș, care curge la est de localitate, formând lunca inferioară a Banatului. Cursul său are un caracter meandrat, cu brațe secundare și variații de debit sezoniere, care pot produce inundații locale. Lunca este bogată în aluviuni, fapt ce contribuie la fertilitatea ridicată a solurilor. Pe teritoriul comunei există canale de desecare și irigații, construite pentru reglarea nivelului apelor și prevenirea excesului de umiditate. În apropiere trece și Canalul Bega, important pentru irigații și agrement. Pânza freatică se află la adâncimi mici, iar alimentarea cu apă se face preponderent din fântâni și puțuri forate. Posibile surse de poluare provin din activități agricole, depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere și utilizarea excesivă a îngrășămintelor chimice.

2.3.4. Condiții climatice

Clima comunei Parța este de tip temperat-continental moderat, specific Câmpiei de Vest, cu influențe submediteraneene. Microclimatul este blând, caracterizat prin ierni scurte și mai puțin aspre, veri calde și perioade de tranziție lungi. Regimul precipitațiilor este moderat, cu valori mai ridicate în lunile mai–iunie, favorizând culturile agricole. Aceste condiții climatice contribuie la dezvoltarea vegetației de stepă și silvostepă și permit practicarea unei agriculturi diversificate, bazate pe cereale, plante oleaginoase și furajere.

2.3.5. Solurile

Solurile din comuna Parța sunt fertile, predominant cernoziomice și aluvionare, formate în urma depunerilor succesive din lunca Timișului. În unele zone apar soluri aluviale supuse periodic inundațiilor, ceea ce le conferă o productivitate ridicată. Conform studiilor pedologice, zona este încadrată în categoria terenurilor cu potențial productiv ridicat, favorabile culturilor de câmp, pajiștilor și fânețelor. Fertilitatea solurilor este menținută natural, însă există riscuri de degradare cauzate de eroziune de suprafață, exces de umiditate, compactare și poluare biologică, mai ales din dejecțiile zootehnice și folosirea necorespunzătoare a substanțelor chimice.

2.3.6. Floră și faună

Vegetația comunei Parța este specifică zonei de stepă și silvostepă, dominată de graminee și leguminoase perene precum păiușul, firuța, pirul și trifoiul roșu. În lunca

Timișului se dezvoltă vegetația higrofilă – stuf, papură, rogoz și sălcii. Pădurile care acopereau odinioară zona au fost în mare parte defrișate, rămânând doar pălcuri izolate de stejar, frasin, ulm și plop.

Fauna este reprezentată de specii caracteristice câmpiei: iepurele de câmp, vulpea, ariciul, dihorul, căprioara și mistrețul, iar în zona râului trăiesc vidra și nurca. Avifauna este bogată, incluzând barza albă, fazanul, ciocârlia, graurul, vrabia și ciocănitoarea verde. Apele Timișului sunt populate de crap, somn, șalău și mreană, iar reptilele și amfibienii – cum ar fi șopârla de câmp, broasca de lac și tritonul comun – completează ecosistemul local.

2.3.7. Riscuri naturale

Riscurile naturale sunt manifestări extreme ale unor fenomene naturale care au o influență directă asupra vieții individului, asupra societății și a mediului, în ansamblu. Cunoașterea fenomenelor permite luarea de măsuri adecvate pentru limitarea efectelor și pentru reconstrucția regiunilor afectate.

Factorii care generează sursele de risc natural sunt:

- Formele de relief;
- Rețeaua hidrografică;
- Clima;
- Vegetația;
- Compoziția solului și dispunerea straturilor geologice;
- Gradul de seismicitate determinat de poziția geografică în raport cu traseul principalelor falii tectonice.

Factorii care contribuie la creșterea vulnerabilității societății umane față de dezastrele naturale sunt:

- Creșterea populației;
- Degradarea mediului;
- Lipsa educației în privința mediului;
- Lipsa structurilor locale specializate în managementul dezastrului;
- Sărăcia;
- Ineficiența colaborării internaționale și regionale în domeniu.

Cel mai frecvent risc natural în comuna Parța îl reprezintă inundațiile, cauzate de revărsările râului Timiș și ale canalelor de desecare, în special în perioadele ploioase sau la topirea zăpezilor. Zonele joase din luncă și unele sectoare intravilane sunt cele mai expuse. Pe lângă acestea, se pot înregistra fenomene meteorologice extreme precum ploi torențiale și vânturi puternice. Cutremurele de origine tectonică sunt rare și au intensitate redusă. Lucrările de regularizare a râului, digurile și canalele de desecare contribuie la diminuarea riscurilor.

2.3.8. Riscuri antropice

Riscurile antropice sunt fenomene de interacțiune între om și natură, declanșate sau favorizate de activități umane și care sunt dăunătoare societății în ansamblu și existenței umane în particular.

Aceste fenomene sunt legate de intervenția omului în natură, cu scopul de a utiliza elementele cadrului natural în interes propriu: activități agricole, miniere, industriale, de construcții, de transport, amenajarea spațiului.

Printre riscurile antropice identificate se numără poluarea solului și a apelor, generată de activitățile agricole, de depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere și de gestionarea neadecvată a dejecțiilor zootehnice. Utilizarea excesivă a îngrășămintelor chimice și a pesticidelor contribuie la degradarea solurilor și a pânzei freatice. Alte riscuri sunt asociate fostelor exploatații zootehnice industriale, precum cea de la ferma de porci Smithfield, care a generat probleme de biosecuritate și impact olfactiv. Expansiunea construcțiilor fără respectarea reglementărilor de mediu și lipsa spațiilor verzi suficiente pot accentua presiunea asupra mediului.

2.4. Evoluția unității administrativ-teritoriale de bază

2.4.1. Scurt istoric

Teritoriul Parța este locuit încă din neolitic; aici a fost descoperit un sanctuar unic în România, aparținând culturii Vinča-Turdaș (mileniul VI î.Hr.), cu plan rectangular, două încăperi și altar central, reconstituit și expus la Muzeul Național al Banatului din Timișoara. Descoperirea confirmă o comunitate agrară timpurie, cu viață spirituală intensă și meșteșuguri dezvoltate.

În Evul Mediu, satul este atestat documentar (secolul al XIV-lea), traversând etapele istorice ale Banatului — stăpânire otomană, apoi integrarea în Imperiul Habsburgic, perioadă în care agricultura devine ocupația dominantă iar așezarea se consolidează ca sat de câmpie cu front stradal unitar. După 1920, Parța intră în componența României; reforma agrară, apariția atelierelor meșteșugărești și cooperativelor întăresc baza economică rurală. Elemente de patrimoniu local, precum sanctuarul neolitic (muzeu) și reperele memoriale, structurează astăzi identitatea locului.

2.4.2. Evoluția ocupațiilor populației

Structura ocupațională a populației din comuna Parța a evoluat în linie cu tendințele generale ale zonei metropolitane Timișoara. Dacă în trecut majoritatea locuitorilor activi se ocupau cu agricultura, în ultimele două decenii ponderea acestora a scăzut semnificativ, pe fondul mecanizării și al migrației forței de muncă spre industrie și servicii. Tot mai mulți locuitori lucrează astăzi în Timișoara sau în localitățile apropiate, în domenii precum construcțiile, comerțul, transportul, producția industrială și serviciile publice.

Această transformare reflectă trecerea de la o economie agrară tradițională la una diversificată, specifică spațiului periurban, în care navetismul și specializarea profesională contribuie la creșterea nivelului de trai și la integrarea Parței în dinamica socio-economică a polului Timișoara.

2.4.3. Evoluția tramei stradale și a parcelarului

Așezare de câmpie, Parța s-a format de-a lungul axei principale (astăzi DJ 593 Timișoara-Șag-Pădureni), cu o țesătură lineară și front stradal unitar în intravilanul vechi; gospodăriile tradiționale au parcele înguste la stradă și alungite în adâncime, tipice

Banatului de câmpie. Extinderea postbelică a adăugat străzi laterale perpendiculare/oblice pe drumul principal, păstrând o geometrie relativ regulată.

După 1990, trama s-a diversificat prin deschiderea de drumuri comunale și de cartiere noi, cu lotizări moderne (parcele aproape dreptunghiulare, deschideri mai mari la stradă), susținute de PUZ-uri rezidențiale și de funcțiuni complementare. Mai multe documentații urbanistice arată apariția zonelor rezidențiale noi, a piețetelor și a tronsoanelor de drum reabilite în „Cartierul nou”.

Rețeaua actuală cuprinde cca 12,1 km de drumuri județene pe teritoriul UAT și aproximativ 24 km străzi comunale, cu conexiuni rutiere frecvente spre Timișoara, inclusiv linia metropolitană M37 de autobuz. Direcțiile curente de dezvoltare vizează finalizarea modernizării DJ 593B, rețelele de străzi în zonele de extindere și puncte de oprire pentru transport public.

2.5. Nivel de dezvoltare economică, potențial economic

2.5.1. Agricultură

Activitatea agricolă din comună se bazează atât pe ferme de familie, cât și pe exploatații de tip industrial, cu profil vegetal și zootehnic. În structura culturilor predomină cerealele și plantele oleaginoase (grâu, porumb, floarea-soarelui, rapiță), completate de culturi furajere destinate sectorului zootehnic. O parte din terenurile agricole sunt localizate în zona sitului Natura 2000 „Lunca Timișului”, ceea ce impune anumite condiționări de mediu, dar și oportunități de valorificare prin agricultură ecologică. Comuna PARȚA se înscrie printre localitățile cu funcțiune predominant agricolă. Fondul funciar agricol constituie principala resursă naturală a teritoriului comunei, agricultura fiind funcția dominantă în profilul economico-social, cu două ramuri principale: cultura vegetală și creșterea animalelor

În plus, apropierea de municipiul Timișoara facilitează accesul la piețe, infrastructură și servicii de sprijin pentru fermieri. Solurile conferă o fertilitate ridicată, iar microclimatul blând, cu ierni ușoare și veri calde, susține dezvoltarea culturilor de cereale, porumb, floarea-soarelui, rapiță și legume de grădină.

În prezent agricultura este principala activitate de bază, prin oportunitatea fondurilor europene în acest sector de activitate aceasta poate deveni un stimulent în creșterea interesului antreprenorial pentru realizarea de proiecte investiționale în acest domeniu. Micii producători agricoli, dar și societățile private din agricultură constituie un fundament ale revitalizării agriculturii locale.

2.5.2. Fondul funciar

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
	Hectare										
Total	6137	6137	6137	6137	6137	6137	6137	6137	6137	6137	6137
Agricolă	5580	5580	5580	5580	5560	5560	5560	5560	5560	5560	5560
Arabilă	4864	4864	4864	4864	4844	4845	4845	4845	4845	4845	4845
Pășuni	672	672	672	673	673	672	672	672	672	672	672

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
	Hectare										
Fânețe	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42
Livezi și pepiniere pomicole	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Terenuri neagricole total	:	:	:	:	:	:	577	577	577	577	577
Păduri și altă vegetație forestieră	:	:	:	:	:	:	35	35	35	35	35
Ocupată cu ape, bălți	:	:	:	:	:	:	181	181	181	181	181
Ocupată cu construcții	:	:	:	:	:	:	213	213	213	213	213
Cai de comunicații și căi ferate	:	:	:	:	:	:	112	112	112	112	112
Terenuri degradate și neproductive	:	:	:	:	:	:	36	36	36	36	36
Legenda: ':' - date lipsă; 'c' - date confidențiale; 9999,00 - normal - date definitive; 9999,00											

Tabel 1.- Distribuția suprafeței fondului funciar în perioada 1990-2014 conform INS23

Analiza datelor aferente perioadei 2004-2014 privind structura fondului funciar evidențiază o **stabilitate a suprafețelor totale**, cu valori constante în jurul a **6.137 ha**, fără variații pe întreaga perioadă analizată.

Suprafața agricolă s-a menținut relativ constantă, oscilând ușor între **5.580 ha (2004-2006)** și **5.560 ha (2010-2014)**, ceea ce indică o tendință de stabilizare fără variații majore. În cadrul acesteia, **terenul arabil** reprezintă cea mai mare parte (aproximativ **4.864-4.845 ha**), în timp ce **pajiștile** ocupă **672 ha** și **fânețele** — o suprafață constantă de **42 ha**. **Livezile și pepinierele pomicole** dețin o pondere redusă, dar constantă, de **2 ha**.

Pe segmentul **terenurilor neagricole**, pentru care datele sunt disponibile din **2010**, acestea însumează circa **577 ha**, din care **pădurile și alte vegetații forestiere** dețin ponderea covârșitoare (stabilizată la **35 ha**). Alte categorii au valori reduse: **ape și bălți (181 ha)**, **construcții (213 ha)**, **căi de comunicații și ferate (112 ha)** și **terenuri degradate și neproductive (36 ha)**.

Structura fondului funciar este dominată de terenurile agricole, în special de terenurile arabile, urmate de pajiști și fânețe, ceea ce conturează un profil teritorial preponderent agricol și pastoral, cu o pondere redusă a terenurilor neagricole și o tendință generală de stabilitate a utilizării terenurilor în intervalul 2004-2014..

2.5.2. Principalele culturi

Întrucât datele disponibile pe site-ul INS privind principalele culturi sunt până în anul 2003, iar comuna Parța a făcut parte din comuna Șag până în anul 2004, vor fi analizate datele referitoare comunei Șag.

Principal ele culturi	Anul 1990	Anul 1991	Anul 1992	Anul 1993	Anul 1994	Anul 1995	Anul 1996	Anul 1997	Anul 1998	Anul 1999	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
	UM: Ha													
Grâu și secara	192 5	171 5	502	165 9	177 9	271 3	210 9	20 52	176 7	139 2	132 9	240 1	212 8	178 7
Porumb boabe	20 97	192 3	1631	273 1	20 99	121 4	105 2	113 9	149 0	198 8	241 2	208 0	239 1	278 4
Floarea soarelui	50 0	24 0	44 5	47 8	62 0	102 6	135 1	131 4	1125 7	79	331	355	363	624
Sfecla de zahar	178	85	136	150	185	62	62	36	35	90	5	5	20	:
Cartofi	78	108	55	100	150	100	104	132	130	150	20 0	35	50	50
Legume	119	110	120	231	151	115	116	107	96	94	90	92	90	50
Legenda: ':' - date lipsă;														

Tabel 2. Suprafața cultivată cu principalele culturi în perioada 1990–2003 conform INS

Agricultura comunei Parța este dominată de culturile de **grâu, secară și porumb**, care au avut o evoluție stabilă și o pondere majoră în totalul suprafețelor cultivate. Grâul și secara au înregistrat o creștere constantă, menținându-se la valori ridicate, iar porumbul a rămas cultura de bază, datorită productivității și adaptabilității la solurile locale.

Floarea-soarelui a avut o evoluție oscilantă, dar și-a păstrat importanța economică prin cererea ridicată și rotația favorabilă cu alte culturi. **Sfecla de zahăr** a dispărut treptat după 2003, pierzând relevanța economică, în timp ce **cartoful** a cunoscut o ușoară extindere spre finalul perioadei. **Legumele** s-au restrâns semnificativ, rămânând în principal pentru autoconsum.

Per ansamblu, terenurile agricole din Parța sunt orientate spre culturi cerealiere și oleaginoase, specifice zonei de câmpie, reflectând o agricultură modernizată și adaptată pieței.

În perioada 1990–2003, structura agricolă este dominată clar de porumb boabe și grâu și secară, urmate la distanță de floarea-soarelui și cartofi. Sfecla de zahăr dispare treptat din cultură, iar legumele mențin o prezență modestă, reflectând o orientare către producția cerealieră de bază și o stabilizare a suprafețelor cultivate în anii 2000.

2.5.2. Producția de fructe

Întrucât datele disponibile pe site-ul INS privind producția de fructe sunt până în anul 2003, iar comuna Parța a făcut parte din comuna Șag până în anul 2004, vor fi analizate datele referitoare comunei Șag.

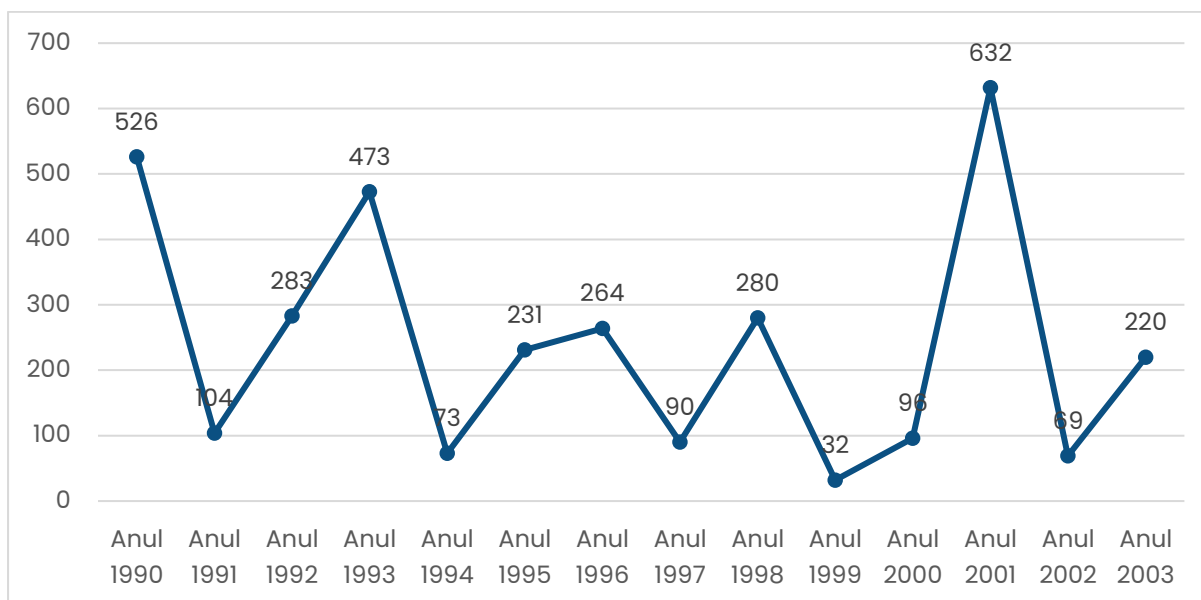
Producția de fructe din comuna Șag înregistrează o evoluție puternic fluctuantă în intervalul 1990–2003, caracterizată prin variații bruște de la un an la altul.

Nivelul maxim al producției se înregistrează în anul 2001, cu 632 tone, marcând un vârf semnificativ al perioadei analizate.

Valoarea minimă este consemnată în anul 1999, când producția scade la doar 32 tone, reflectând o contracție accentuată a sectorului pomicol local.

Tendința generală este oscilația pronunțată a producției, fără o direcție clar ascendentă sau descendentă, alternând perioade de creștere rapidă (ex. 1991–1993, 1999–2001) cu scăderi abrupte (ex. 1990–1991, 1993–1994, 2001–2002).

Această instabilitate indică o vulnerabilitate ridicată a pomiculturii din Parța la factorii climatici, economici și tehnologici, dar și o capacitate de redresare în anii favorabili, când condițiile meteo și investițiile locale permit creșteri consistente ale producției.

Figură 14 - Producția totală de fructe la nivelul UAT Șag, perioada 1990–2003²⁴

Producția se realizează preponderent în gospodăriile individuale, unde se regăsesc plantații de mici dimensiuni cu specii diverse precum meri, peri, piersici, caiși, zarzări, cireși, vișini, pruni, nuci și gutui.

2.5.3. Viticultura

Întrucât datele disponibile pe site-ul INS privind producția de struguri sunt până în anul 2003, iar comuna Parța a făcut parte din comuna Șag până în anul 2004, vor fi analizate datele referitoare comunei Șag.

24 Conf. AGR115B - Productia de fructe pe judete si localitati

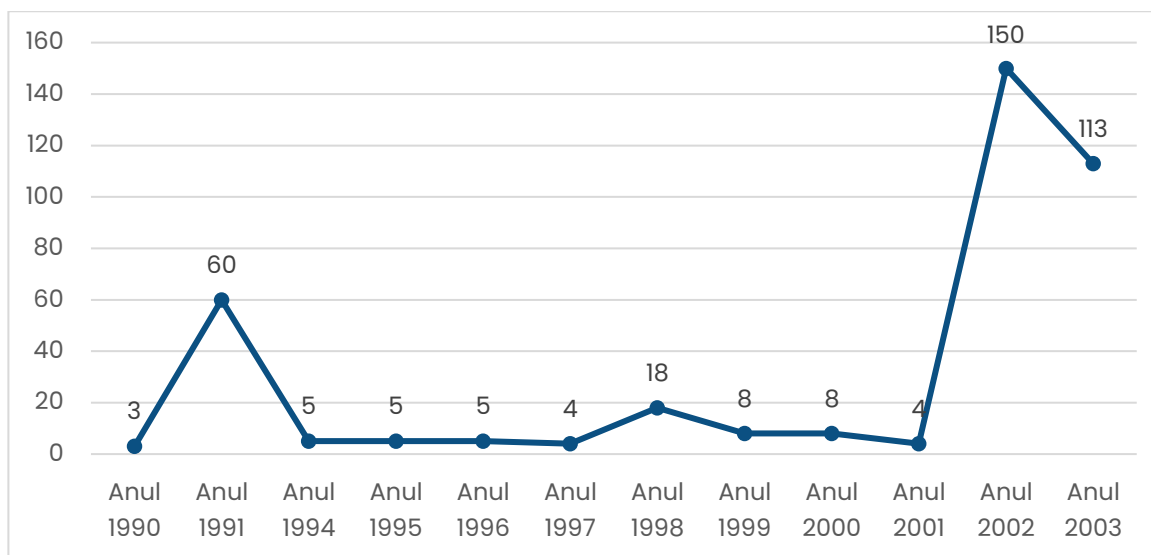
În perioada 1990–2003, producția de struguri în comuna Șag a înregistrat variații semnificative, fără a urma o tendință clar ascendentă sau descendentă, ci mai degrabă un **parcurs oscilant**, influențat probabil de **condițiile climatice, tehnologice și de gestionare a plantațiilor viticole**.

Valoarea minimă a fost consemnată în mai mulți ani ai intervalului analizat — între 1994 și 1996, cu doar **4–5 tone**, ceea ce reflectă o perioadă de declin accentuat al sectorului viticol. În contrast, **anul 2002** a marcat **vârful producției**, atingând **150 tone**, cel mai ridicat nivel din perioada analizată. O altă valoare semnificativă a fost înregistrată în **2003**, cu **113 tone**, semnalând o posibilă revenire a sectorului după perioada de stagnare.

În prima parte a intervalului (1990–1993), producția a variat între **3 și 60 tone**, urmată de o perioadă lungă de stabilitate la niveluri foarte scăzute (4–8 tone între 1994 și 1999). Creșterea bruscă după 2001 indică o **posibilă relansare a activității viticole**, determinată de factori favorabili, precum condiții climatice prielnice sau investiții punctuale.

Fluctuațiile mari de la un an la altul evidențiază **vulnerabilitatea ridicată a sectorului viticol din Șag** în fața factorilor externi (secetă, boli, lipsa investițiilor), dar și **potențialul de redresare** existent în anii favorabili.

Sectorul viticol din comuna Șag, în perioada 1990–2003, se caracterizează prin **producții reduse și instabile**, oscilând între **3 și 150 tone**, necesitând o **reevaluare strategică** pentru a valorifica potențialul agricol local și a consolida tradiția viticolă a zonei.

Figură 15 – Producția totală de struguri la nivelul UAT Șag, perioada 1990–2003²⁵

2.5.4. Activități zootehnice

Întrucât datele disponibile pe site-ul INS privind efectivele de animale sunt până în anul 2003, iar comuna Parța a făcut parte din comuna Șag până în anul 2004, vor fi analizate datele referitoare comunei Șag.

²⁵ Conf. AGR112B – Producția totală de struguri pe județe și localități

Efective de animale	Anul 1990	Anul 1991	Anul 1992	Anul 1993	Anul 1994	Anul 1995	Anul 1996	Anul 1997	Anul 1998	Anul 1999	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
	Număr													
Bovine	42 63	34 83	190 0	233 5	198 1	187 8	168 0	120 4	973	80 3	619	708	733	593
Porcine	641 97	42 85 6	430 21	379 85	377 44	44 00 9	39 816	47 991	897 86	45 53 8	98 88	307 98	309 22	325 97
Ovine	25 29	38 61	341 5	34 93	39 94	45 93	46 91	431 0	372 0	312 0	35 41	229 0	281 8	292 8
Pasari	80 59	132 10	122 00	88 60	171 90	20 56 0	26 20 0	180 00	190 00	108 00	122 00	154 00	194 00	183 00

Figură 16 – Efectivele de animale, pe principalele categorii de animale la nivelul UAT Șag, perioada 1990–2003

În comuna Șag, zootehnia este o activitate importantă, iar ponderea efectivelor de animale este următoarea:

Bovine 	Efectivele de bovine au înregistrat valori variabile între un minim de 34 capete (1991) și un maxim de 973 capete (1999) . După o scădere accentuată la începutul anilor '90, numărul bovinelor a crescut semnificativ în a doua jumătate a perioadei analizate, atingând un vârf în 1999, urmat de o ușoară diminuare după 2000 (593 capete în 2003). Tendința generală evidențiază o relansare a creșterii bovinelor , probabil asociată cu redresarea economică și adaptarea fermelor familiale la cererea locală de lapte și carne.
Porcine 	Numărul porcinelor a variat considerabil, între un minim de 42 capete (1991) și un maxim de 991 capete (1997) . După 1997, se observă o scădere treptată, cu valori moderate spre finalul perioadei (325 capete în 2003). Evoluția oscilantă a sectorului porcin indică o instabilitate economică și tehnologică , specifică perioadei posttranziție, când adaptarea gospodăriilor la noile condiții de piață a fost dificilă.
Ovine 	Efectivele de ovine au înregistrat o creștere accentuată la mijlocul anilor '90, atingând un vârf de 431 capete (1997) , urmat de o scădere constantă spre finalul perioadei (292 capete în 2003). Față de începutul intervalului (25 capete în 1990), se remarcă totuși o evoluție generală pozitivă , care sugerează menținerea tradiției pastorale locale și o bună adaptare a acestei specii la condițiile pedoclimatice ale zonei.
Păsări 	Sectorul avicol a cunoscut o dinamică evidentă, cu efective cuprinse între 80 capete (1990) și 190 capete (1996) , urmate de o ușoară scădere și stabilizare în jurul valorilor de 150–183 capete (2001–2003) . Creșterea păsărilor s-a impus ca activitate accesibilă și flexibilă , specifică gospodăriilor de tip familial, care asigură atât consumul propriu, cât și o sursă suplimentară de venit.

Zootehnia rămâne un pilon important al economiei locale din comuna Șag, contribuind la menținerea specificului agrar și a tradițiilor rurale. În timp ce efectivele de bovine și ovine au cunoscut o dinamică pozitivă și o relativă stabilitate, sectorul porcin a fost mai vulnerabil, reflectând constrângerile economice și logistice ale perioadei. În

schimb, avicultura s-a afirmat ca o ramură rezilientă și adaptabilă, datorită costurilor reduse și randamentului rapid.

Conform sursei România Geografică, comuna Șag se caracterizează printr-o tradiție agricolă solidă, în care creșterea bovinelor, predominant din rasele Bălțata Românească și Pinzgau, reprezintă o activitate de bază a gospodăriilor, susținând atât producția locală de lapte și carne, cât și continuitatea tradițiilor agro-pastorale specifice zonei de câmpie.

2.5.5. Mediu de afaceri

Economia comunei Parța se bazează pe un profil mixt, în care sectoarele tradiționale – agricultura, silvicultura și industria prelucrătoare – se îmbină cu activități comerciale și de servicii aflate în expansiune.

Conform datelor furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC) și de Primăria Parța, dintr-un total de 243 de firme înregistrate în anul 2024, 221 se află în stare de funcțiune, ceea ce confirmă un mediu economic activ și adaptabil.

Structura mediului antreprenorial local este dominată de microîntreprinderi, reflectând atât caracterul rural al comunei, cât și tendințele recente de diversificare prin servicii moderne, turism și comerț.

Graficul privind numărul total de firme active în comuna Parța între 2005–2024 reflectă o evoluție oscilantă, cu perioade de scădere urmate de stagnări și relansări moderate:

Dinamica numărului de firme din Parța arată o economie locală sensibilă la fluctuațiile macroeconomice, dar și cu o tendință recentă de consolidare și relansare, ceea ce confirmă potențialul antreprenorial al comunei și necesitatea unor măsuri de sprijin pentru stabilitatea și diversificarea mediului de afaceri.

Din perspectiva performanței economice, datele agregate pentru anul 2024 arată o cifră totală de afaceri de aproximativ 757,25 milioane RON, un profit net cumulat de circa 12,61 milioane RON și pierderi nete de aproximativ 49,48 milioane RON.

Totodată, firmele locale asigură 1.026 de locuri de muncă, ceea ce evidențiază rolul mediului privat în susținerea pieței muncii la nivelul comunei, chiar dacă aceasta rămâne vulnerabilă la schimbările economice.

Pe ansamblu, aceste date conturează o economie locală cu un grad ridicat de reziliență, aflată într-un proces gradual de consolidare și diversificare, susținută în principal de sectorul serviciilor, comerțului și industriei prelucrătoare.

Conform datelor oficiale publicate pe platforma Ministerului Finanțelor (mfinante.gov.ro)²⁶ și a informațiilor transmise de Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC), referitoare la Lista profesioniștilor neradiați la data de 21.07.2025 pentru UAT Parța, județul Timiș, au fost analizate următoarele palierele privind structura și dinamica mediului economic local pentru anul 2024.

Status firme analizate pentru anul 2024

În comuna **Parța** sunt înregistrate **243 de firme**, dintre care **220 sunt active**, ceea ce indică un mediu economic funcțional și stabil. Totodată, există **4 firme aflate în dizolvare**, **2 în insolvență** (în temeiul Legii nr. 85/2014), **2 firme aflate simultan în dizolvare și**

26 mfinante.gov.ro/apps/agentinume.html?pagina=domenii

Întrerupere temporară, 1 firmă în lichidare și 13 firme cu activitatea întreruptă temporar. Aceste situații reflectă procesele naturale de adaptare, restructurare și realiniere în cadrul economiei locale..

Stare Firmă	Nr. Firme
funcțiune	220
întrerupere temporară de activitate	13
dizolvare	4
dizolvare, întrerupere temporară de activitate	2
insolvență (Legea nr. 85/2014)	2
lichidare	1
suspendare/interzicere activitate cf. OG 99/2000	1
Total firme	243

Majoritatea firmelor analizate sunt în **stare de funcțiune (220)**, ceea ce demonstrează o economie locală activă, cu o bază antreprenorială stabilă, dar și o capacitate de reziliență în fața provocărilor economice regionale și naționale.

Forma Juridică

Structura juridică a agenților economici din comuna **Parța** relevă o predominanță clară a **societăților cu răspundere limitată (SRL)**, care însumează **200 de entități**, reprezentând aproximativ **82% din totalul celor 243 de unități înregistrate**. Pe lângă acestea, se remarcă prezența **persoanelor fizice autorizate (PFA) – 28 la număr**, respectiv a **întreprinderilor individuale (II) – 14 entități**, forme juridice care reflectă caracterul antreprenorial de mici dimensiuni și orientarea locală a economiei. Există și o **societate pe acțiuni (CA)**, cu o pondere marginală, ilustrând caracterul preponderent privat și flexibil al mediului economic local.

Această structură confirmă că mediul de afaceri din Parța este dominat de întreprinderi mici și foarte mici, adaptate contextului rural, dar cu tendințe de consolidare și diversificare.

După Adresa Sediului Social

Sediu social (principal)	243
Sediu secundar (punct de lucru)**	68
Total firme	311

Conform datelor furnizate de **ONRC**, din totalul de **311 firme** analizate la nivelul UAT Parța, **243 își au sediul social** pe raza localității, iar **68 funcționează ca sedii secundare** (puncte de lucru).

Această structură evidențiază atât rolul comunei ca spațiu de **inițiere și înregistrare a activităților economice**, cât și ca **zonă de extindere** pentru firme care operează și în alte localități.

Ponderea ridicată a sediilor sociale confirmă că Parța reprezintă un **nucleu de stabilitate antreprenorială**, iar existența punctelor de lucru demonstrează **interconectarea economiei locale** cu rețelele regionale de producție, comerț și servicii..

Analiza distribuției sediilor sociale ale profesioniștilor neradiați relevă faptul că UAT Parța concentrează 243 de firme, reprezentând cel mai mare număr de entități economice raportat la nivel local.

Majoritatea sediilor sociale sunt localizate în satul Parța (212 firme), urmate de Sat Parța, Comuna Parța (31 firme), ceea ce confirmă caracterul concentrat al activităților economice în zona centrală a comunei.

De asemenea, o parte dintre agenții economici cu activitate în Parța au sediul principal în centre urbane regionale – în special în Timișoara și București –, ceea ce evidențiază legătura funcțională dintre mediul economic local și cel metropolitan.

Analiza detaliată a adreselor sediilor sociale indică o concentrare semnificativă pe Strada Principală, axa rutieră centrală a localității, urmată de o distribuție notabilă în zona satului aparținător Rusca, de-a lungul aceleiași coridor de circulație.

Această localizare predominantă pe infrastructura majoră de transport sugerează o strategie de amplasare orientată spre accesibilitate și vizibilitate, consolidând rolul comunei Parța ca pol economic local și spațiu de interconectare la rețelele comerciale și urbane ale județului Timiș și regiunii Banat.

Cifra de afaceri realizată în 2025

Cifra de afaceri reprezintă un indicator important în caracterizarea mediului de afaceri din perspectiva performanței și productivității.

Firme care au Cifra de afaceri pe 2024	
Firme care au raportat cifră de afaceri	87
Firme fără date privind cifra de afaceri	156
Cifra de afaceri minimă	500 RON
Cifra de afaceri medie	≈ 8,91 milioane RON
Cifra de afaceri maximă	≈ 541,20 milioane RON

La nivelul comunei **Parța**, în anul **2024**, un număr de **87 de firme** au înregistrat **cifră de afaceri**, în timp ce **156 de firme** nu au raportat date financiare, fie din cauza inactivității, fie a absenței obligației de depunere a bilanțului contabil.

Valoarea **maximă a cifrei de afaceri** consemnată este de aproximativ **541,2 milioane RON**, realizată de o firmă din domeniul **producției de echipamente de ventilație și frig industrial**, având sediul social în Parța.

Cifra de afaceri medie la nivelul comunal se ridică la circa **8,91 milioane RON**, în timp ce **valoarea minimă** înregistrată este de **500 RON**, specifică unor microîntreprinderi nou-înființate sau cu activitate ocazională.

Aceste date ilustrează o **polarizare economică semnificativă**, cu câteva companii mari ce concentrează cea mai mare parte a rulajului financiar, pe fondul unei baze largi de întreprinderi mici, cu activitate locală.

Cifra de afaceri – maxim	1.490.767.000
	Firmă: COMTIM ROMANIA SRL
	Status: funcțiune
	Adresă: Municipiul Timișoara, Strada Polonă, Nr. 4, Corp A, Județ Timiș, România (cu punct de lucru în Parța)

	<i>Cifra de afaceri: 1.490.767.000 lei</i> <i>Cod CAEN: 1011 – Prelucrarea și conservarea cărnii</i> <i>Număr salariați: 2.337</i>
	<i>Firmă: FRIGOGLASS ROMANIA SRL</i> <i>Status: funcțiune</i> <i>Adresă: Sat Parța, Comuna Parța, DN 59 Timișoara–Moravița, Județ Timiș, România</i> <i>Cifra de afaceri: 541.204.483 lei</i> <i>Cod CAEN: 2825 – Fabricarea echipamentelor de ventilație și frigorigice, necasnice</i> <i>Număr salariați: 679</i>
	<i>Firmă: CEMARBET SRL</i> <i>Status: funcțiune</i> <i>Adresă: Oraș Voluntari, B-dul Pipera, Nr. 1/L, Clădirea Cubic Center, Județ Ilfov (cu punct de lucru în Parța)</i> <i>Cifra de afaceri: 104.967.600 lei</i> <i>Cod CAEN: 9200 – Activități de jocuri de noroc și pariuri</i> <i>Număr salariați: 384</i>
Cifra de afaceri - mediu	<i>Valoare medie: ≈ 8.908.843 lei</i> <i>Aceasta reflectă media cifrei de afaceri pentru firmele care au raportat activitate economică în 2024, indicând o diferență semnificativă între companiile mari și microîntreprinderile locale.</i>
Cifra de afaceri – min.	<i>500 lei</i> <i>Firmă: NASTY VISION SRL</i> <i>Status: funcțiune</i> <i>Adresă: Sat Parța, Comuna Parța, Nr. 385, Județ Timiș, România</i> <i>Cifra de afaceri: 500 lei</i> <i>Cod CAEN: 8121 – Activități generale de curățenie a clădirilor</i> <i>Număr salariați: -</i> <i>Firmă: FERARU GUMMY KREISEL SRL</i> <i>Status: funcțiune</i> <i>Adresă: Sat Parța, Comuna Parța, Nr. 475, Județ Timiș, România</i> <i>Cifra de afaceri: 5.722 lei</i> <i>Cod CAEN: 4520 – Întreținerea și repararea autovehiculelor</i> <i>Număr salariați: -</i>

- **COMTIM ROMANIA SRL** este principalul operator economic asociat cu localitatea Parța, prin activitățile sale în domeniul industriei alimentare.
- **FRIGOGLASS ROMANIA SRL** reprezintă cea mai mare companie cu sediu social în Parța, având un impact major asupra cifrei de afaceri locale.
- **CEMARBET SRL**, cu activități de jocuri de noroc și pariuri, deține un punct de lucru activ în Parța, contribuind semnificativ la cifra de afaceri totală a comunei.

Numărul de salariați în 2024, la nivel UAT Parța

Analiza distribuției numărului de salariați la nivelul firmelor din UAT **Parța** arată o structură dezechilibrată, cu o concentrare evidentă a forței de muncă în câteva companii mari și o preponderență a microîntreprinderilor fără angajați sau cu un personal foarte redus.

- **Numărul minim de salariați** este de **1 angajat**, înregistrat la **42 de firme**, ceea ce reflectă caracterul microîntreprinderilor locale.
- **Numărul maxim de salariați** este de **2.337**, valoare consemnată în cazul firmei **COMTIM ROMANIA SRL**, care are sediul social în Timișoara și punct de lucru în Parța.
- **203 firme** nu înregistrează niciun salariat, ceea ce reprezintă aproximativ **65% din totalul celor 311 unități analizate** (sediul social + puncte de lucru).

Această distribuție confirmă că mediul economic local este dominat de **activități de mici dimensiuni**, cu implicare redusă pe piața muncii, dar și de existența unor companii mari care concentrează un volum semnificativ de forță de muncă, fără ca toate aceste locuri de muncă să fie efectiv disponibile pentru populația locală

Firmele care au câte mai mulți salariați sunt următoarele.

DENUMIRE	ADRESĂ SEDIU SOCIAL	STARE FIRMĂ	OB _ ACTIVITATE	NR. MEDIU DE SALARIAȚI ÎN 2024
COMTIM ROMANIA SRL	Municipiul Timișoara, Strada Polonă, Nr. 4, Corp A, Județ Timiș, România (cu punct de lucru în Parța)	Funcțiune	1011 – Prelucrarea și conservarea cărnii	2.337
FRIGOGLASS ROMANIA SRL	Sat Parța, Comuna Parța, DN 59 Timișoara–Moravița, Județ Timiș, România	Funcțiune	2825 – Fabricarea echipamentelor de ventilație și frigorigice, necasnice	679

Deși numărul total al salariaților raportat de firmele din Parța depășește o mie de persoane, **marea majoritate a acestora provin din unități economice de mari dimensiuni** cu sediul principal în alte localități (în special Timișoara). Prin urmare, impactul real asupra ocupării forței de muncă locale este semnificativ mai mic decât volumul total raportat.

Structura economică locală este dominată de **microîntreprinderi fără angajați** sau cu un număr redus de salariați, ceea ce reflectă o **piață a muncii slab dezvoltată** și cu **oportunități limitate de angajare stabilă**.

Prezența câtorva companii mari (precum **FRIGOGLASS ROMANIA SRL** și **COMTIM ROMANIA SRL**) oferă totuși o bază de creștere și confirmă potențialul comunei Parța de a deveni un **pol industrial emergent** în zona periurbană a Timișoarei.

Domeniul de activitate în 2024, la nivel UAT Parța

Cod CAEN	Denumire domeniu principal de activitate	Nr. firme
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	26
0111	Cultivarea cerealelor, plantelor leguminoase și semințelor oleaginoase	14
5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor	12
4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor	10
5610	Restaurante	7
4100	Lucrări de construcții ale clădirilor	7
4791	Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin Internet	6
9602	Coafură și alte activități de înfrumusețare	5
7112	Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea	5
4322	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	5
0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor	4
3600	Captarea, tratarea și distribuția apei	4
1071	Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și produselor proaspete de patiserie	4
4673	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcție	4
4711	Comerț cu amănuntul nespecializat, cu vânzare predominantă de produse alimentare	3
4312	Lucrări de pregătire a terenului	3
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	3
3109	Fabricarea de mobilă n.c.a.	3

Figură 17 - Nr. ob activ după Cod CAEN - 2024 (conf. ONRC)

Structura activităților economice pe sectoare și ramuri de activitate din comuna **Parța** este determinată prin utilizarea codurilor CAEN, în conformitate cu practicile de clasificare statistică națională.

Datele privind structura agenților economici din **UAT Parța** (243 de firme, dintre care 221 active) evidențiază o economie locală diversificată, dar cu o **pondere semnificativă a activităților tradiționale** – agricultura, industria prelucrătoare și comerțul.

Astfel, **agricultura** constituie unul dintre pilonii principali, reunind **22 de firme** active în domenii precum cultivarea cerealelor, legumelor și creșterea animalelor, ceea ce reflectă tradiția agricolă a zonei și rolul său în aprovizionarea regională.

Industria prelucrătoare și construcțiile concentrează peste **47 de entități**, acoperind domenii variate – de la fabricarea pâinii și a mobilierului, la lucrări de instalații, pregătire a terenului și construcții rezidențiale. Aceasta indică o orientare locală spre **valorificarea resurselor naturale și extinderea infrastructurii edilitare**.

Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, alături de **HoReCa** (restaurante, baruri și pensiuni), însumează **aproximativ 44 de firme**, confirmând rolul Parței ca centru local de aprovizionare și servicii pentru populația comunei și localitățile învecinate.

Pe segmentul **serviciilor profesionale și tehnice**, se disting activități de **consultantă, inginerie, IT, reparații auto și servicii personale (coafură, curățenie)** – în total aproximativ **25 de entități**, ce conturează tendințele de diversificare ale economiei rurale moderne.

Sector de activitate	Estimare număr firme active
Agricultură, silvicultură și pescuit	22
Industrie prelucrătoare și construcții	47
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	25
Transport și depozitare	5
Hoteluri, restaurante, baruri (HoReCa)	19
Servicii profesionale, tehnice, IT, reparații	25
Alte activități de servicii (îngrijire, coafură, asistență)	8
Activități administrative, educaționale, sănătate	4

Figură 18 – Domenii de activitate conform coduri CAEN – 2024

În ansamblu, economia locală din Parța se caracterizează printr-un profil preponderent **agrar și manufacturier**, completat de **servicii comerciale și activități conexe**, care contribuie treptat la formarea unei **economii locale diversificate și reziliente**.

Această configurație reflectă continuitatea tradițiilor economice și adaptarea la noile cerințe de piață, confirmând potențialul comunei Parța de a deveni **un pol emergent de dezvoltare periurbană** în zona Timișoarei.

2.5.6. Fondul construit

Fondul construit al comunei Parța se caracterizează printr-o **structură predominant rurală**, cu un nucleu vechi bine conturat și extensii recente de locuințe moderne. Așezarea are un **țesut tradițional liniar**, dezvoltat de-a lungul drumului județean DJ 593, care traversează localitatea pe direcția nord-sud. Locuințele vechi sunt amplasate pe parcele alungite, cu fronturi la stradă înguste și grădini în adâncime, conform tipologiei specifice satelor de câmpie din Banat.

Clădirile tradiționale sunt realizate, în general, din **materiale locale** – zidărie de cărămidă arsă, acoperișuri cu țiglă și anexe gospodărești dispuse longitudinal. De-a lungul timpului, s-au produs intervenții de modernizare prin înlocuirea parțială a acoperișurilor, refacerea fațadelor și extinderea construcțiilor existente. În centrul localității se păstrează un **front stradal unitar**, cu gospodării compacte, garduri joase și curți plantate, conferind satului un caracter coerent și armonios.

În ultimele două decenii, fondul construit s-a extins considerabil, în special în zonele periferice, odată cu apariția **cartierelor noi de locuințe individuale**, rezultat al presiunii rezidențiale generate de proximitatea Timișoarei. Aceste ansambluri au un regim redus de înălțime (parter și parter + mansardă) și o arhitectură contemporană, cu loturi mai mari și fronturi mai deschise la stradă.

Pe lângă locuințele individuale, se remarcă **dotările publice** recent modernizate – Primăria, Școala Gimnazială Parța, grădinița, căminul cultural (care adăpostește și muzeul

local), dispensarul medical și parcul central. Aceste investiții au contribuit la creșterea calității mediului construit și la consolidarea funcțiilor sociale și culturale ale localității.

Din punct de vedere urbanistic, comuna dispune de un **fond construit relativ echilibrat**, fără densități excesive, cu posibilități clare de extindere în zonele de sud și vest, conform documentațiilor PUZ aprobate. Terenurile disponibile permit dezvoltarea de locuințe noi, spații de servicii și funcțiuni complementare, în condițiile protejării identității rurale și a peisajului specific câmpiei bănățene.

2.6. Caracteristici socio-demografice

- La recensământul populației din anul 2021 populația totală stabilă a comunei Parța era 2351 locuitori.²⁷ Comparând datele furnizate de INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ pentru perioada (1992–2025), **la data de 1 ianuarie 2021 populația cu domiciliu în comuna PARȚA era de 2390 locuitori**. Se observă o diferență de 39 de locuitori între numărul total de persoane înregistrate la recensământ și cel raportat de Institutul Național de Statistică.
- În prima parte a intervalului (2015–2017), populația comunei Parța a înregistrat o creștere moderată, de la **2.272 locuitori în 2015** la **2.387 locuitori în 2017**, indicând o revigorare demografică. Perioada 2017–2019 a fost marcată de o **ușoară fluctuație**, cu o scădere la **2.359 locuitori în 2018**, urmată de o revenire în **2019 (2.377 locuitori)**.
- Începând cu anul 2020, se observă o nouă tendință de creștere, populația ajungând la **2.390 locuitori**, urmată de o valoare similară în 2021, ceea ce poate indica efectele relocării unor persoane din mediul urban spre zone rurale, în contextul pandemiei de COVID-19.
- După 2021, această evoluție ascendentă s-a accentuat treptat: 2.426 locuitori în 2022, 2.486 locuitori în 2023 și 2.590 locuitori în 2024, atingând cel mai ridicat nivel al perioadei în 2025 – 2.763 locuitori.
- Aceste variații sugerează o **dinamică demografică pozitivă și stabilă**, determinată de atractivitatea zonei periurbane a Timișoarei, îmbunătățirea infrastructurii locale și migrația internă favorabilă, factori care susțin menținerea și chiar creșterea populației în comuna Parța.

Figură 19. Evoluția populației UAT Parța (perioada 2015–2025, ultimii 10 ani)²⁸

27 Conf. <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive-caracteristici-demografice/>

28 conf. <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

a. Densitatea populației este de 53 locuitori pe km².

Comuna Parța, cu o suprafață de **44,59 km²**, prezintă o densitate demografică **sub media județului Timiș**, specifică unei localități rurale aflate în proximitatea unui pol urban major. Evoluția populației în perioada 2010–2025 indică o **tendință de creștere demografică**, într-un ritm moderat, dar constant. Populația a crescut de la **1.931 locuitori în 2010** la **2.390 locuitori în 2021**, ajungând la **2.763 locuitori în 2025**, ceea ce sugerează consolidarea comunității în ultimele două decenii.

Densitatea demografică a comunei a fost de **43,3 loc./km² în 2010**, a crescut la **53,6 loc./km² în 2021**, iar în **2025 a ajuns la 62 loc./km²**. Aceste valori confirmă caracterul **periurban-rural** al localității, cu o ocupare relativ redusă a teritoriului, însă cu o tendință de **densificare progresivă** asociată extinderii arealelor locuite.

	Suprafață totală (Km2)	Număr locuitori 2010	Număr locuitori 2021	Număr locuitori 2025	Densitatea populației 2010 (loc/km2)	Densitatea populației 2021 (loc/km2)	Densitatea populației 2023 (loc/km2)
Comuna PARȚA ²⁹	44,59 km ²	1931	2390	2763	43,3	53,6	62,0
Județul TIMIȘ ³⁰	8.696,7 km ²	727041	761109	763989	83,6	87,5	87,8

Tabel 3. Densitatea populației (2010–2021)

b. Structura populației

JUDEȚ / COMUNA / SAT	POPULAȚIA REZIDENTĂ TOTAL (2021)	SEXE			
		Masculin 	% din total populație	Feminin 	% din total populație
TIMIȘ	650533	313398	48,18%	337135	51,82%
PARȚA	2351	1188	50,53%	1163	49,47%
PARȚA	2351	1188	50,53%	1163	49,47%

Tabel 4. Structura populației pe sexe

În comuna **Parța**, populația totală era de **2.351 locuitori**, cu un raport aproape echilibrat între sexe, respectiv **50,53% bărbați** și **49,47% femei**. La nivelul satelor componente, **Parța** prezintă aceeași distribuție demografică, cu o împărțire aproape egală între bărbați și femei. Aceste date reflectă o stabilitate demografică în comuna Parța, cu variații minime între sexe, similar cu tendința județeană.

PIRAMIDA VÂRSTELOR

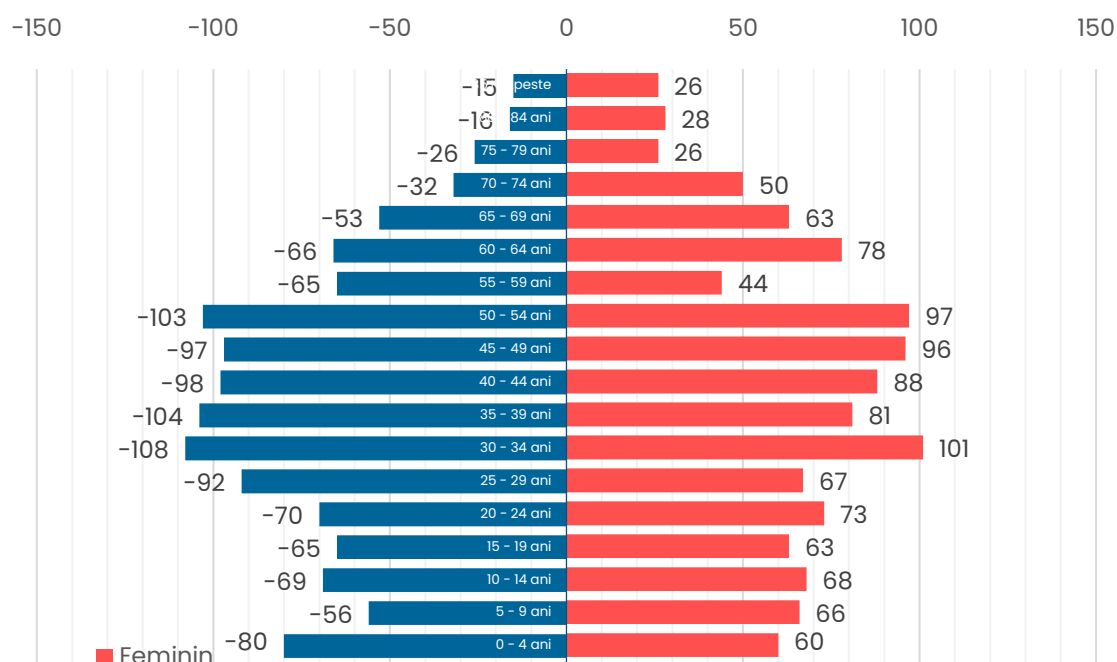
Piramida vârstelor pentru populația comunei Parța în anul 2021 prezintă următoarele caracteristici:

29 https://ro.wikipedia.org/wiki/Par%C8%9Ba,_Timi%C8%99

30 <https://www.cjtimis.ro/wp-content/uploads/2020/07/Prezentarea-judetului-Timis-2024.pdf>

Valori minime și maxime	Cea mai numeroasă grupă de vârstă este cea de 30-34 de ani pentru bărbați (108 persoane) și 30-34 de ani pentru femei (101 persoane).
	Cele mai mici efective se regăsesc în grupa de 85 de ani și peste , cu 15 bărbați și 26 femei , reflectând un număr redus al longevilor.
Distribuția pe grupe de vârstă	Populația tânără (0-14 ani) este relativ redusă, indicând o natalitate moderată și o bază demografică limitată pentru generațiile viitoare.
	Populația activă (15-64 ani) reprezintă majoritatea, dar cu o tendință de echilibrare între generațiile tinere și cele mature.
	Populația vârstnică (65+ ani) este semnificativă, indicând un grad de îmbătrânire demografică ce poate influența necesitatea serviciilor sociale și medicale.
Distribuția pe sexe	Până în jurul vârstei de 60 de ani, distribuția bărbaților este mai mare decât cea a femeilor.
	După vârsta de 60 de ani, se remarcă o preponderență feminină datorată speranței de viață mai mari în rândul femeilor.

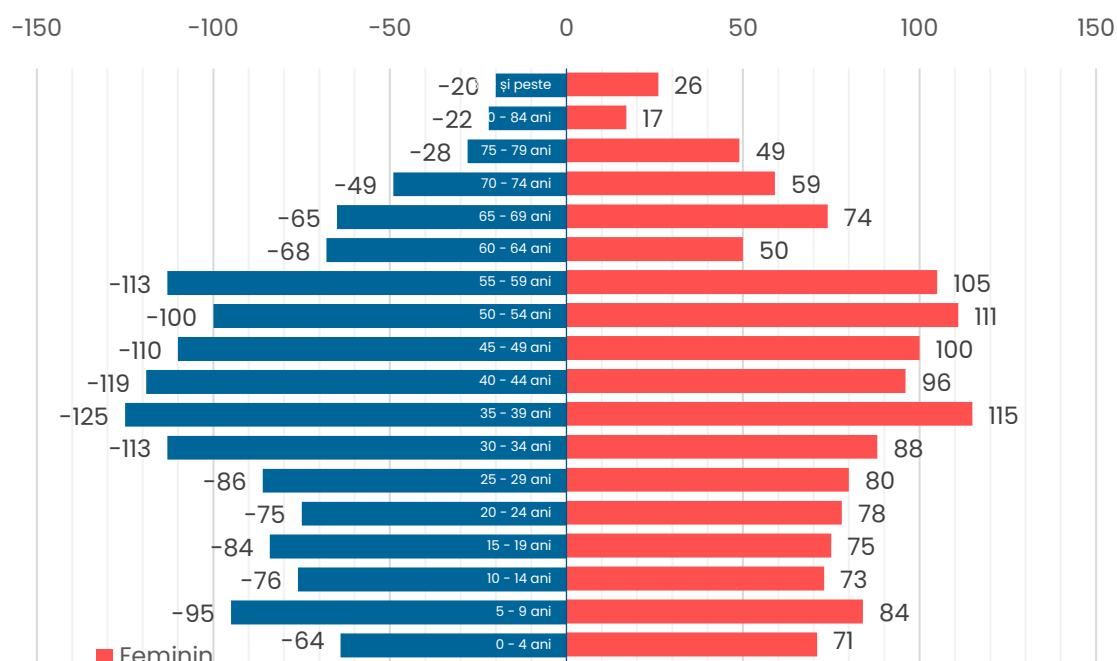
Figură 20. Piramida vârstelor pentru comuna Parța, raportată la Populația după Domiciliu la 1 ianuarie 2021³¹

Piramida vârstelor pentru populația comunei Parța în anul 2025 prezintă următoarele caracteristici:

Valori minime și maxime	Cea mai numeroasă grupă de vârstă în rândul bărbaților este 35-39 ani (125 persoane).
	Cea mai numeroasă grupă de vârstă în rândul femeilor este, de asemenea, 35-39 ani (115 persoane).
	Cele mai mici efective se regăsesc în grupa 85 de ani și peste , cu 20 bărbați și 26 femei , ceea ce indică o pondere redusă a populației foarte vârstnice.

31 POP107D - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste,
<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Distribuția pe grupe de vârstă	În grupele tinere și adulte (0–49 ani), distribuția este relativ echilibrată între bărbați și femei, cu unele variații specifice fiecărei categorii de vârstă.
	După vârsta de 50 de ani, numărul femeilor devine mai ridicat, reflectând speranța de viață mai mare în rândul acestora.
	Diferențele între sexe se accentuează odată cu înaintarea în vârstă, în special după 70 de ani, unde predomină femeile.
Distribuția pe sexe	În grupele de vârstă tinere și adulte (până la 50 de ani), balanța demografică între sexe este menținută, fără dezechilibre majore.
	După vârsta de 50 de ani, femeile înregistrează valori superioare ale efectivelor, ceea ce reprezintă o tendință uzuală în structura populației, datorată longevității mai ridicate a acestora.

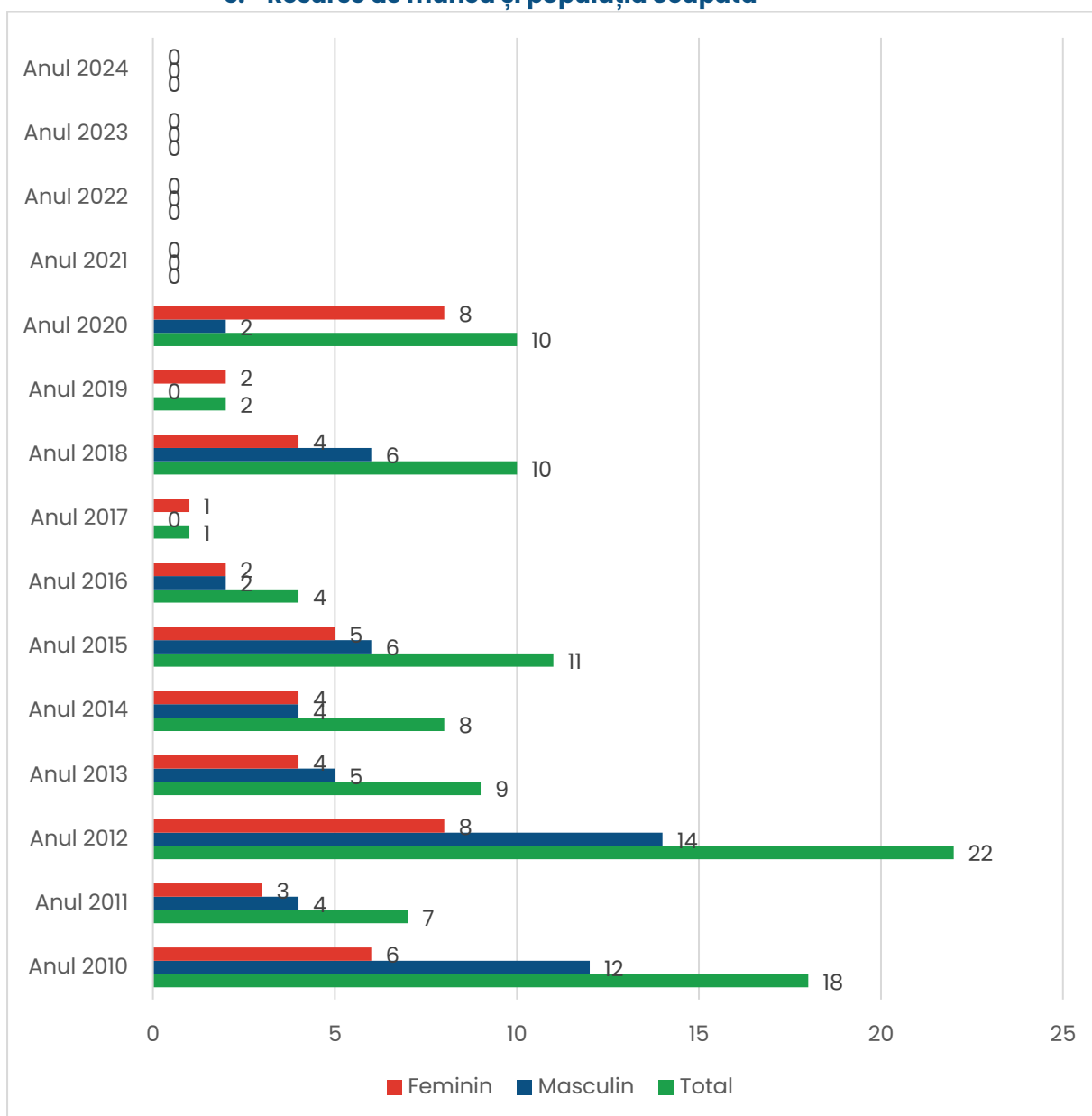
Figură 21. Piramida vârștelor pentru comuna Parța, raportată la Populația după Domiciliu la 1 ianuarie 2025

Comparând piramida vârștelor pentru comuna **Parța** din anii **2021** și **2025**, se observă o **tendință de îmbătrânire demografică**, evidențiată prin **creșterea efectivelor** în grupele de vârstă de **peste 65 de ani** în 2025 față de 2021. Totodată, segmentul **populației tinere (0–14 ani)** rămâne relativ constant, fără creșteri importante, ceea ce sugerează în continuare **un nivel scăzut al natalității**.

De asemenea, se remarcă modificări în rândul populației adulte: grupele de vârstă **35–44 ani** devin mai numeroase în 2025, ceea ce indică o avansare în vârstă a cohortelor adulte deja prezente în 2021. În schimb, anumite generații tinere (ex.: **20–29 ani**) prezintă o ușoară reducere, aspect ce poate sugera **migrarea tinerilor către centre urbane** sau alte zone cu oportunități economice mai atractive.

Populația **activă economic (15–64 ani)** continuă să fie categoria predominantă în structura demografică a comunei, însă **creșterea grupelor 50–59 ani** reprezintă un indicator al **îmbătrânirii treptate a forței de muncă**, fenomen caracteristic zonelor rurale.

Din perspectiva **distribuției pe sexe**, în grupele tinere și adulte se menține un **echilibru relativ** între bărbați și femei în ambii ani analizați. La vârste înaintate (**65+ ani**), se observă însă o **predominanță a femeilor**, determinată de **speranța de viață mai ridicată** a acestora – o particularitate ce se regăsește și la nivel național.

c. Resurse de muncă și populația ocupată Figură 22 - Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii, pe sexe³²

Conform datelor INS, la finele anului 2024, în comuna Parța nu sunt înregistrați șomeri.

În perioada **2010–2024**, numărul șomerilor înregistrați în comuna **Parța** a înregistrat o **scădere progresivă și constantă**, cu unele variații punctuale între ani. Dacă în **2010** se consemna un maxim de **18 persoane aflate în șomaj**, în **2024** numărul acestora a coborât la **0**, ceea ce sugerează o îmbunătățire semnificativă a gradului de ocupare a forței de muncă în localitate.

Cele mai ridicate valori s-au înregistrat în **anii 2010–2012**, cu un vârf de **22 de șomeri în 2012**, urmat de o scădere treptată în perioada **2013–2015**, când numărul total s-a stabilizat între **9 și 11 persoane**. În anii **2016–2020**, nivelul șomajului a continuat să scadă,

32 Conf. Forța de muncă, SOM101E - Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

menținându-se în intervalul **4–10 persoane**, iar după **2021** nu s-au mai înregistrat persoane aflate în șomaj.

Structura pe sexe arată o **dominare clară a șomerilor de sex masculin** pe întreaga perioadă analizată. În primii ani, numărul bărbaților fără loc de muncă era semnificativ mai mare (până la **14 persoane în 2012**), în timp ce numărul femeilor se situa între **6 și 8 persoane**. După 2015, diferențele s-au redus treptat, iar în anii finali (2019–2020), numărul femeilor șomere a fost de **2 persoane**, în timp ce cel al bărbaților a variat între **6 și 8 persoane**.

Tendința generală indică o **diminuare constantă a șomajului** în comuna Parța, odată cu diversificarea oportunităților de angajare și dezvoltarea economică locală. Dispariția șomajului începând cu **2021** reflectă o **stabilizare a pieței muncii** și o **integrare aproape completă a populației active** în activități economice, confirmând progresele în domeniul ocupării la nivel local.

d. Disfuncționalități

- Spor natural negativ, natalitatea rămânând insuficientă pentru a compensa mortalitatea, ceea ce poate conduce la o ușoară îmbătrânire demografică pe termen lung.
- Dependență demografică moderată (~64%), care reflectă o presiune asupra populației active.
- Oportunități limitate de angajare locală, ceea ce determină un nivel ridicat de navetism către Timișoara.
- Acces redus la servicii medicale specializate și sociale, comunele periurbane depinzând de centrele urbane mari.
- Lipsa diversificării economice – activitățile locale se concentrează încă în principal pe agricultură.
- Infrastructură educațională și culturală limitată, ceea ce poate descuraja familiile tinere să se stabilească permanent în localitate.

e. Direcții prioritare pentru dezvoltare:

Adaptarea planificării urbane la realitățile demografice:	Planificarea urbană a comunei Parța trebuie să țină cont de tendințele demografice actuale, care indică o creștere moderată a populației, influențată de extinderea zonei metropolitane Timișoara și de stabilirea familiilor tinere în mediul rural apropiat. Elaborarea Planului Urbanistic General (PUG) trebuie să urmărească o utilizare eficientă a terenurilor și consolidarea infrastructurii existente, evitând extinderi nejustificate. Zonificarea trebuie să fie orientată spre dezvoltarea controlată a zonelor rezidențiale, protejarea terenurilor agricole și îmbunătățirea conectivității cu rețeaua rutieră și urbană.
Dezvoltarea infrastructurii sociale și de sănătate:	În contextul unei populații în creștere și al unei structuri demografice relativ echilibrate, este esențială modernizarea infrastructurii sociale și medicale. Se recomandă integrarea în PUG a unor măsuri privind extinderea serviciilor sociale, îmbunătățirea accesului la asistență medicală primară și dezvoltarea centrelor de zi pentru vârstnici și persoane

	vulnerabile. Crearea unor parteneriate cu autoritățile județene și cu sectorul privat poate sprijini diversificarea serviciilor sociale și reducerea presiunii asupra populației active.
Promovarea Reîntoarcerii Migrantilor și Reținerea Tinerilor:	Pentru consolidarea echilibrului demografic, comuna Parța trebuie să adopte politici de stimulare a stabilirii și reîntoarcerii populației tinere. Se pot implementa măsuri de sprijin pentru construcția de locuințe, facilități fiscale și programe de susținere a antreprenoriatului local. Poziția geografică avantajoasă, proximitatea față de Timișoara și calitatea mediului natural pot fi valorificate pentru a transforma comuna într-un spațiu atractiv pentru locuire și investiții.
Îmbunătățirea Calității Vieții:	Pentru creșterea atractivității rezidențiale, comuna trebuie să continue modernizarea infrastructurii edilitare – rețele de apă, canalizare, energie și transport. De asemenea, este importantă dezvoltarea infrastructurii educaționale și culturale , precum și a serviciilor publice de proximitate. În domeniul educației, parteneriatele cu instituțiile din Timișoara pot facilita programe de formare profesională și proiecte educaționale adaptate economiei locale .
Abordarea Schimbărilor Demografice:	În contextul unui spor natural negativ și al unei populații cu o dependență demografică moderată (~52%) , sunt necesare politici active pentru stabilizarea populației . Printre priorități se numără dezvoltarea serviciilor pentru familii și copii , înființarea de creșe și grădinițe moderne , precum și stimulente pentru natalitate . Totodată, este esențială monitorizarea periodică a indicatorilor demografici pentru a adapta strategiile locale la evoluțiile reale ale populației.
Promovarea Sustenabilității:	Comuna Parța trebuie să integreze în PUG principiile dezvoltării durabile, axate pe protejarea mediului și utilizarea eficientă a resurselor. Este recomandată amenajarea de spații verzi și zone de recreere, promovarea construcțiilor eficiente energetic și susținerea utilizării energiei regenerabile. Prin aceste măsuri, comuna poate contribui la obiectivele de tranziție verde și la creșterea rezilienței locale.
Infrastructură și Servicii pentru Comunitate:	Pentru consolidarea coeziunii sociale, este necesară dezvoltarea infrastructurii educaționale, culturale și digitale. Modernizarea școlilor, crearea de spații culturale și recreative și extinderea rețelei de internet de mare viteză vor sprijini integrarea tinerilor și atragerea antreprenorilor. Astfel, comuna poate deveni un spațiu rural inteligent, conectat și competitiv.
Colaborare Intercomunitară și Regională	Parța trebuie să dezvolte parteneriate strategice cu localitățile învecinate și cu Consiliul Județean Timiș, pentru proiecte comune în domeniile transportului, educației, sănătății și dezvoltării economice. De asemenea, este necesară valorificarea fondurilor europene pentru infrastructură, servicii

	publice, energie și digitalizare, în scopul implementării obiectivelor PUG.
Dezvoltarea Economică și Crearea de Locuri de Muncă	Creșterea economică a comunei Parța depinde de diversificarea activităților economice. Se recomandă susținerea micilor afaceri locale, dezvoltarea agriculturii ecologice, a turismului rural și agroturismului, precum și crearea unui centru de sprijin pentru antreprenoriat care să ofere consultanță și formare profesională. Încurajarea economiei circulare și a inițiativelor bazate pe reutilizare și reciclare poate contribui la sustenabilitatea economică și la crearea de noi locuri de muncă.

2.6.2. Locuințe

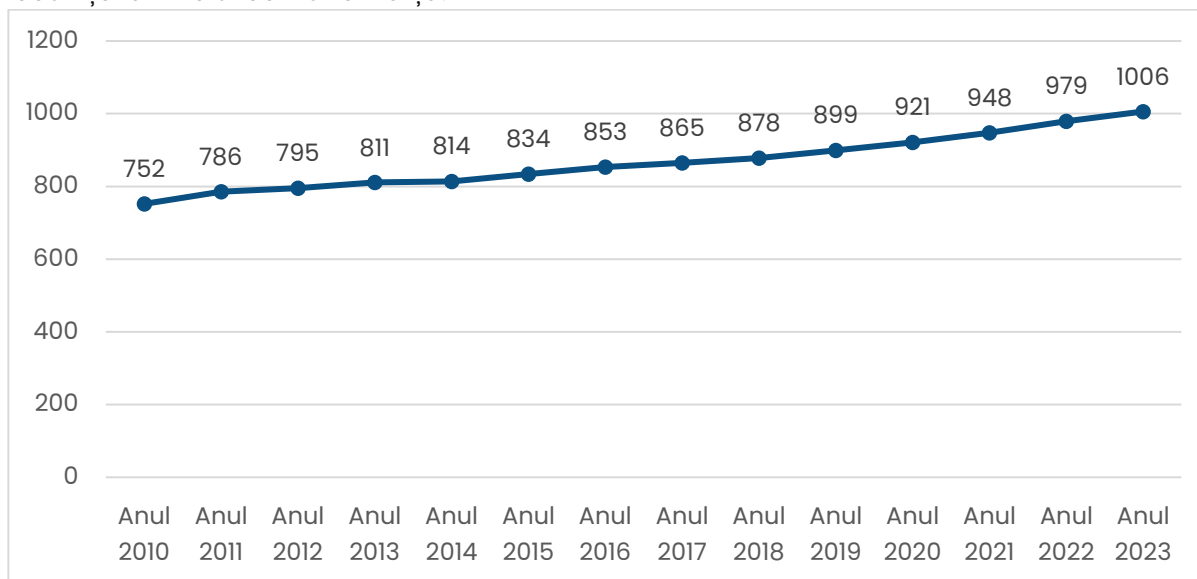
Fondul locativ al comunei Parța în perioada 2010–2023 se caracterizează printr-o creștere ușoară și menținerea unei linii ascendente, ceea ce reflectă o dinamică medie a procesului de construire și extindere locativă, specifică mediului rural periurban.

Conform datelor de la INS, privind suprafața locuibilă existentă la sfârșitul fiecărui an în comuna Parța, pentru perioada 2010–2023, evidențiază o creștere continuă.

Minimul perioadei se înregistrează în anul **2010**, cu o suprafață locuibilă de **37686 mp**. În anul **2023**, suprafața locuibilă atinge valoarea maximă de **64847 mp**, ceea ce semnalează o creștere semnificativă, asociată probabil finalizării unor proiecte de construcții rezidențiale și operațiunilor de actualizare cadastrală.

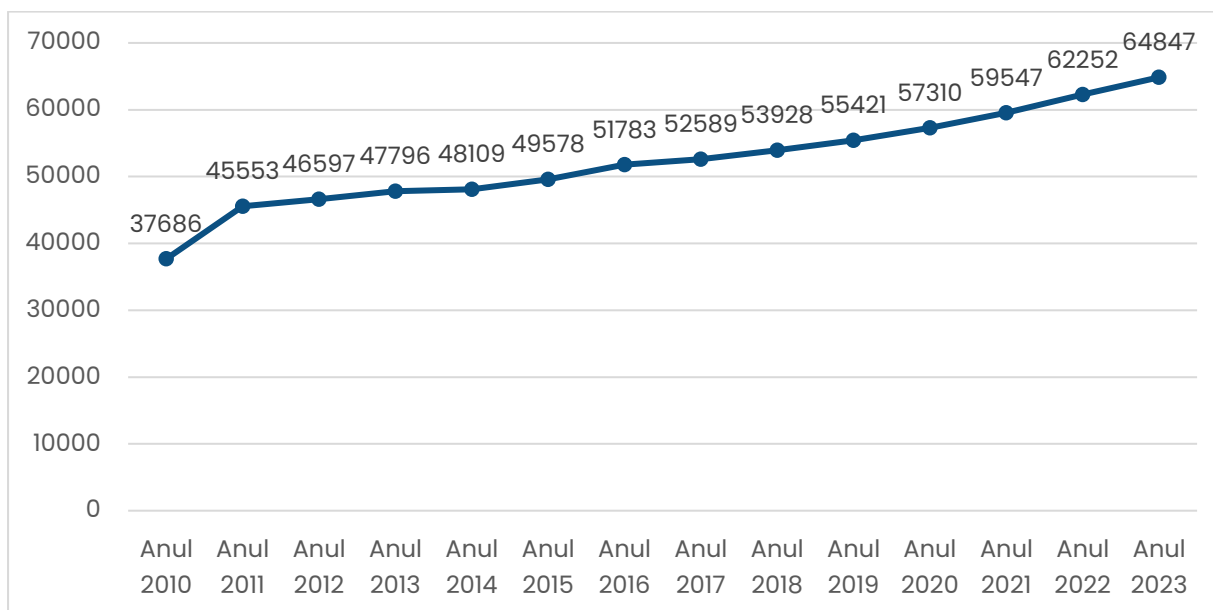
În intervalul analizat, datele arată o creștere constantă, ceea ce sugerează un ritm redus al dezvoltărilor locative și o lipsă de investiții majore în extinderea fondului locativ.

În **2023** se observă o creștere marginală până la **74.843 mp**, indicând un proces de extindere locativă, dinamica pieței construcțiilor, cât și o cerere relativ constantă pentru locuințe la nivelul comunei Parța.

Figură 23 – Total locuințe existente la sfârșitul anului realizate în perioada 2010 – 2023³³

33 Conf. INS, LOC101B – Locuinte existente la sfarsitul anului pe forme de proprietate, judete si localitati

Figură 24 - Suprafața locuibilă existentă la sfârșitul anului analizată în perioada 2010 -2023³⁴

2.6.3. Dotări și echipamente publice

În comuna Parța, accesul la sistemul public de **învățământ** este asigurat de **2 unități de învățământ**, principala fiind:

Școala Gimnazială Parța: unitate de învățământ cu personalitate juridică și **structurile ardate** acestea:

- **Grădinița cu program prelungit Parța;**
- **Clasa pregătitoare;**
- **Școala Gimnazială Parța.**

Școala cuprinde următoarele niveluri: preșcolar/preșcolar program prelungit, primar și gimnazial. De asemenea, a doua unitate de învățământ este reprezentată de o școală generală.

În ceea ce privește personalul angajat din perioada 2024-2025³⁵, figurează 44 persoane, dintre care:

- 2 educatori- puericultori;
- 7 profesori ai învățământului preșcolar;
- 8 profesori ai învățământului primar;
- 16 profesori;
- Un secretar;
- Un administrator;
- Un fochist;
- 8 îngrijitori.

34 Conf. INS - OC103B - Suprafata locuibila existenta la sfarsitul anului pe forme de proprietate, judete si localitati
<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

35 <https://scoalaparta.ro/documents/Personal-angajat-2024-2025.pdf>

Unitatea de învățământ beneficiază de un proiect cofinanțat de Uniunea Europeană din Fondul Social European+, numit „Sprijin educațional pentru preșcolarii și elevii dezavantajați din învățământul de stat preșcolar, primar și gimnazial”. Obiectivul general al proiectului constă în creșterea calității vieții prin acordarea de tichete sociale pe suport electronic pentru sprijinul educațional în vederea achiziționării de materiale școlare de care beneficiază preșcolarii și elevii dezavantajați. Această inițiativă previne riscul de părăsire timpurie a școlii. ³⁶

Școala din Parța se configurează nu doar ca un spațiu al formării academice, ci și ca un catalizator al dezvoltării comunității, prin adaptarea continuă la dinamica economică și socială regională.

³⁶ <https://scoalaparta.ro/documents/Afis-proiect-Elevi.pdf>

Figură 25 – Școala Gimnazială Parța. Sursa: Autorii studiului

Școala dispune de mai multe corpuri, un teren de sport și un loc de joacă și agrement.

Comuna Parța beneficiază de o infrastructură medicală de bază. Aceasta reprezintă o resursă importantă pentru asigurarea serviciilor medicale primare destinate comunității.

Categorii de unitati sanitare	Forme de proprietate	2014 / nr.	2015 / nr.	2016 / nr.	2017 / nr.	2018 / nr.	2019 / nr.	2020 / nr.	2021 / nr.	2022 / nr.	2023 / nr.	2024 / nr.
Cabinete medicale de familie	Proprietate privată	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Cabinete stomatologice	Proprietate privată	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Farmacii	Proprietate privată	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Legenda: '-' - date lipsă												

Tabel 5 – Sistemul de sănătate din comuna Parța - perioada 2013-2023 conform INS³⁷

Între 2014 și 2024, conform datelor INS, infrastructura sanitară din comuna Parța a rămas constantă: un cabinet medical, un cabinet stomatologic și o farmacie.

Acest sistem integrat, alcătuit din servicii medicale primare, stomatologice și farmaceutice, contribuie la asigurarea accesului constant al populației la îngrijiri de sănătate și la consolidarea coeziunii comunitare.

Serviciile sociale din comuna Parța se află într-un proces de consolidare, având în prezent un nivel funcțional de asistență primară. Infrastructura existentă permite

37 Preluare date SAN101B - Unitati sanitare pe categorii de unitati, forme de proprietate, judete si localitati
<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

gestionarea necesităților imediate ale populației, însă dezvoltarea durabilă a comunității presupune crearea de centre sociale specializate și diversificarea tipurilor de servicii oferite.

Prin implementarea obiectivelor strategice, administrația locală își propune creșterea gradului de incluziune socială, îmbunătățirea calității vieții și reducerea vulnerabilităților în rândul populației comunei Parța.

Infrastructura culturală este reprezentată, în prezent, de **Căminul Cultural Parța**, care găzduiește activități artistice, educaționale și comunitare, inclusiv spectacole, festivaluri și întâlniri culturale.

Căminul Cultural Parța a trecut printr-un proces de renovare, de la consolidarea structurii și refacerea acoperișului, până la modernizarea spațiilor interioare și reamenajarea fațadelor.

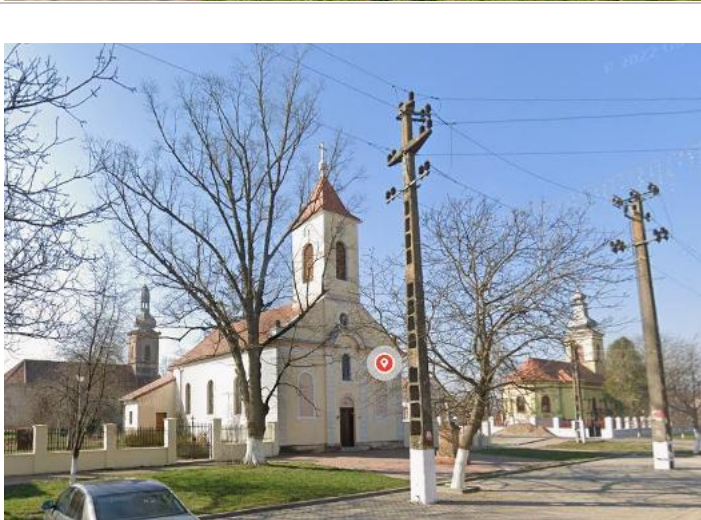
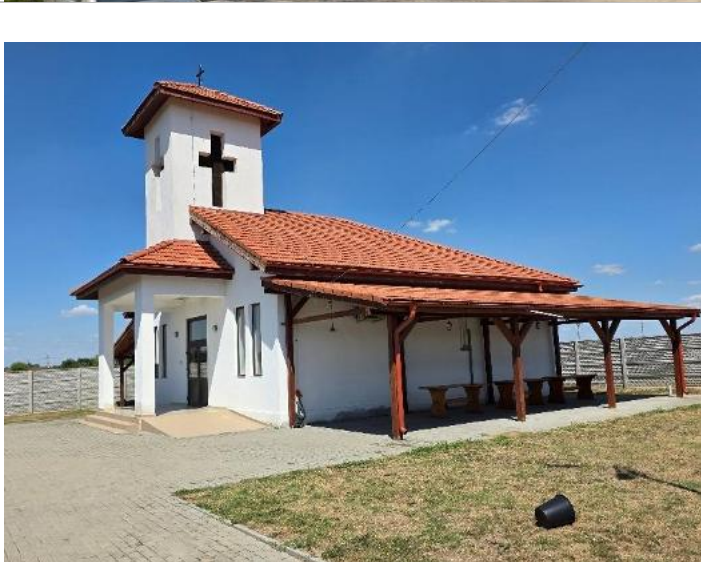
În plus, obiectivul cultural este un reper local, fiind amplasat alături de o stație a transportului în comun cu același nume, Cămin Cultural Parța. Linia de tranzit este reprezentată de linia metropolitană M37 Parța-Timișoara.

Figură 26 - Căminul Cultural din satul Parța, care adăpostește în interior Muzeul satului, imagine august 2025 (© autorii studiului)

Culte sunt reprezentate de **6 biserici (2 ortodoxe / 2 catolică / 1 baptist / 1 penticostal)**, care reprezintă expresia cultelor locale, reușind să se deosebească în linii mari și să creeze astfel stilul local. De asemenea, este prezentă și o capelă.

Lăcașe de cult – UAT Parța	Imagine
Biserica Ortodoxă Sârbă "Înălțarea Domnului" Biserica sârbească (1847-1851) cu hramul „Înălțarea Domnului” din satul Parța are iconostasul pictat în 1851 de către pictorul Ciolacović.	
Biserica Romano-Catolică "Sf. Elisabeta a Ungariei"	
Capela Parța	

**Biserica Greco-Catolică
"Nașterea Maicii Domnului"**

- Biserica actuală a fost construită în anii 1904-1905. Sfințirea ei a avut loc de-abia în anul 1911 de către PSS Episcop Vasile Hossu, Episcopul Lugojului.
- Reactivarea acestei comunități după repunerea Bisericii Greco-Catolice în libertate a avut loc în anul 1996, odată cu stabilirea pr. Ioan Dunca la Parța.

Biserica Baptista Crestina Parța

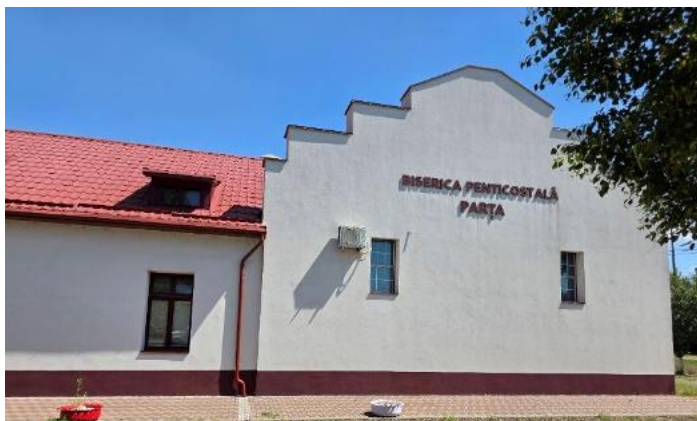

**Biserica
Domnului**

Naștea

Maicii

Biserica Pentecostală

Comuna mai dispune de: Sediul Primărie, Sediul Poliție, Oficiu poștal etc.

Figură 27 – Primăria Comunei Parța, imagine august 2025 (© autorii studiului)

Serviciile poștale în comuna Parța sunt asigurate prin intermediul unui Oficiu al Poștei Române.

Oficiul Poștal din Parța deservește locuitorii, derulând operațiuni specifice (mandate poștale, expediere și distribuție corespondență, servicii de telefonie fixă, distribuție pensii către populație), inclusiv plata facturilor aferente convorbirilor și consumului de energie electrică.

Activitatea comercială se desfășoară în unități comerciale, majoritatea cu profil mixt, organizate în sistem privat, de regulă în spații proprii sau închiriate, dispuse în principal în zona centrală, dar și dispersate pe traseul străzilor principale din satele care compun comuna.

Figură 28. Piață ambulantă, imagine august 2025 (© autorii studiului)

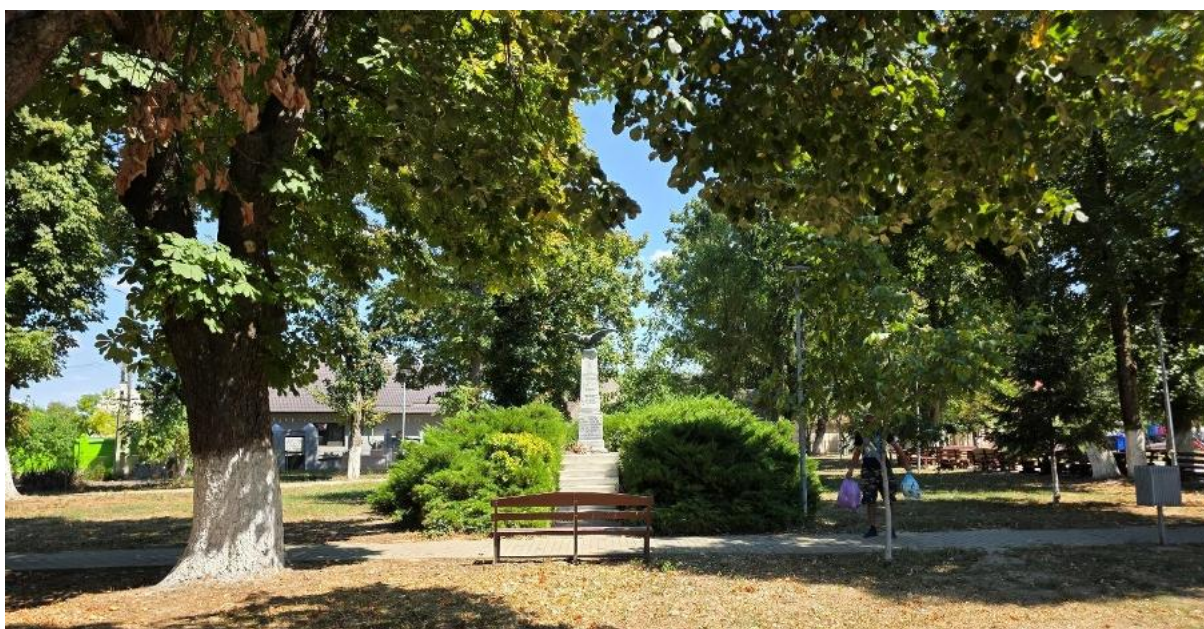
Facilitățile sportive ale comunei Parța reflectă un cadru diversificat de practicare a activităților fizice, atât la nivel recreativ, cât și la nivel competițional. În prezent, comuna dispune de o **două terenuri de sport, dintre care unul sintetic** și un alt teren sportiv amplasat în curtea Școlii Gimnaziale Parța.

În ceea ce privește **infrastructura de agrement**, comuna Parța dispune de **spații de joacă pentru copii**, amplasate în zona centrală, în proximitatea unor obiective comunitare. Acestea sunt dotate cu echipamente recreative moderne (balansoare, leagăne, tobogane) care sprijină desfășurarea activităților ludice și favorizează socializarea celor mici.

În plus, este amenajat un mic parc și diverse zone pietonale, tip piațetă, destinate comunității și socializării. Totodată, **spațiul verde amenajat din fața Primăriei** completează această infrastructură, contribuind la îmbunătățirea cadrului urban și la crearea unui mediu plăcut pentru locuitori.

Figură 29 – Teren sintetic, imagine august 2025 (© autorii studiului)

Figură 30. Parc, imagine august 2025 (© autorii studiului)

Comuna este reprezentată, la nivel sportiv, de echipa CS Flacăra Parța, înființată în anul 1950. Aceasta face parte din **Clubul Sportiv Flacăra Parța**, care mai cuprinde diverse echipe de fotbal și o grupă de handbal de fete.

Echipa se află în Liga a IV-a, pe poziția 10.³⁸ Aceasta participă la diverse competiții organizate de Asociația de Fotbal Timiș, iar juniorii și echipa de fete participă la diferite turnee organizate, unele chiar de Parța.

38 <https://www.frf-ajf.ro/timis/echipe/cs-flacra-para-242.html/competitii>

2.6.4. Turism

Turismul, ca fenomen și modalitate distinctă de valorificare a resurselor naturale și a patrimoniului antropic, a devenit o ramură economică cu un impact semnificativ asupra societății contemporane. Ansamblul condițiilor naturale, împreună cu contextul socio-economic și istoric în care s-a dezvoltat România, au reprezentat premize cu o favorabilitate diferențiată în ceea ce privește evoluția acestui fenomen complex.

Un teritoriu devine interesant din perspectiva turistică atunci când dispune de resurse turistice naturale sau antropice, percepute ca atracții sau facilități turistice. Potențialul turistic natural cuprinde totalitatea resurselor turistice pe care le oferă cadrul natural prin componentele sale: relief, condiții climatice, ape, vegetație și faună, cât și modificările acestora din urmă.

Comuna Parța se evidențiază printr-un potențial turistic semnificativ, rezultat din îmbinarea armonioasă a resurselor naturale și a peisajelor montane cu patrimoniul istoric și cultural local. Pe teritoriul satului au fost descoperite urmele unei extinse așezări neolitice, cu trei niveluri, în care s-au găsit ceramică aparținând Culturii Vinca (mileniile 5-4 î.Hr.). O descoperire deosebită a fost Sanctuarul neolitic de la Parța, unic în lume, expus acum la Muzeul Banatului. Astfel, satul este o destinație a turismului cultural, atât din punctul de vedere al patrimoniului material, cât și din punctul de vedere al patrimoniului imaterial.

PRINCIPALELE PUNCTE DE ATRACȚIE DIN COMUNA PARȚA

1. Sanctuarul neolitic de la Parța- Muzeu arheologic	Așezarea neolitică de la Parța , situată la aproximativ 15 km sud de Timișoara, reprezintă unul dintre cele mai importante situri preistorice din vestul României. Cercetările arheologice au scos la iveală, în centrul așezării, un sanctuar de mari dimensiuni , unic prin complexitatea sa arhitecturală, simbolică și religioasă, aparținând Culturii Banatului , faza IIC (sfârșitul mileniului al VI-lea î.Hr.).
--	--

Figură 31 – Sanctuarul neolitic de la Parța- Muzeu arheologic, Sursa: Autorii studiului

2.Podul Turcului

Unul dintre obiectivele de interes istoric și tehnic ale comunei **Parța** este așa-numitul **„Podul Turcului”**, situat pe drumul județean **DJ 593B**, la kilometrul **5+000**, în apropierea localității Parța, peste canalul **ANIF HPR 486 (Canalul Găvojdia)**.

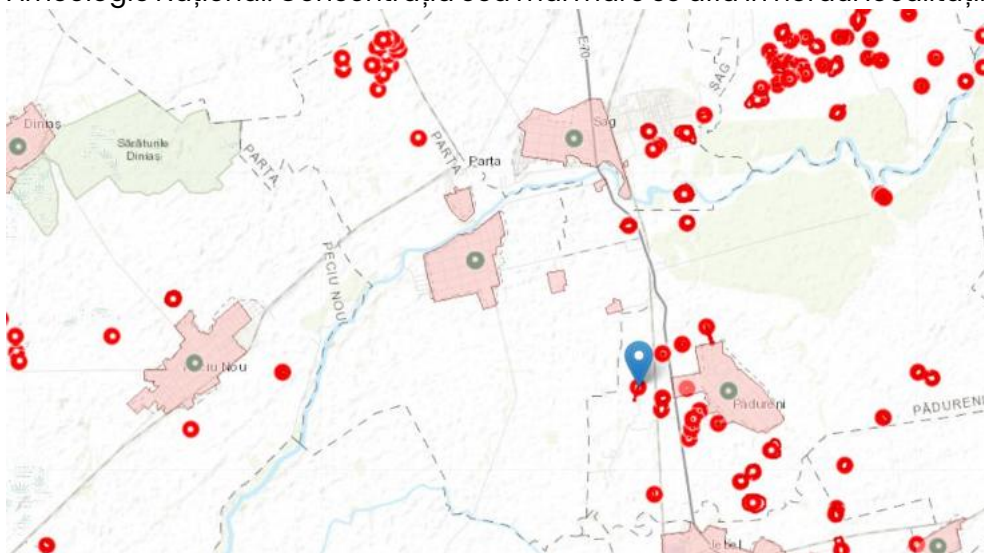
Prin implementarea acestui proiect, Podul Turcului va dobândi o dublă funcție, infrastructurală și patrimonială, devenind nu doar un element funcțional al rețelei de drumuri județene, ci și un obiectiv de interes turistic și identitar pentru comuna Parța, care ilustrează continuitatea între patrimoniul tehnic istoric și modernizarea infrastructurii actuale.

Figură 32. Podul Turcului. Sursa: Autorii studiului

3.Situri arheologice

Din cadrul descoperirilor din Banat, comuna Parța se remarcă prin numeroasele situri arheologice prezente, 38 înregistrate în Repertoriul Arheologic Național. Concentrația cea mai mare se află în nordul localității.

Figură 33 – Localizare situri arheologice identificate la nivelul UAT Parța, conform CIMEC³⁹

39 Conf. <https://map.cimec.ro/Mapserver/index.html>

4. Bisericile comunei Parța Cultele sunt reprezentate de 6 biserici (2 ortodoxe / 2 catolică / 1 baptist / 1 penticostal), care reprezintă expresia cultelor locale, reușind să se deosebească în linii mari și să creeze astfel stilul local. De asemenea, este prezentă și o capelă.

5. Gara Parța Astăzi, fosta gară Parța își păstrează valoarea istorică și identitară ca martor al unei etape importante din procesul de modernizare a Banatului și de integrare a comunităților rurale în rețeaua economică și de transport a României moderne.

Figură 34 – Gara Parța. Sursa: Autorii studiului

6. Monumente de for public Comuna **Parța** dispune de o serie de **monumente și simboluri publice** care evocă identitatea istorică, spirituală și comunitară a locului. Acestea îmbină funcția comemorativă cu cea artistică, fiind expresia respectului față de trecut și a valorilor care definesc comunitatea locală.

Cel mai important dintre acestea este **Monumentul Eroilor**, amplasat în centrul localității Parța. Realizat din piatră și metal, monumentul este dedicat locuitorilor comunei care și-au jertfit viața în **Primul și Al Doilea Război Mondial**. Pe soclul central sunt înscrise numele eroilor, iar compoziția simbolică – vulturul de bronz și crucea creștină – sugerează **sacrificiul, libertatea și continuitatea neamului românesc**. Locul este amenajat cu grijă și reprezintă un **punct de reculegere și ceremonial** în cadrul manifestărilor dedicate Zilei Eroilor și Zilei Naționale.

Figură 35. Monument al eroilor⁴⁰

40 <https://culturatimis.ro/wp-content/uploads/publicatii/Judetul-Timis-Monumente-de-For-Public.pdf>

Pe lângă acest monument central, în satele aparținătoare se regăsesc **troițe și cruci de lemn sau piatră**, amplasate la răscruci sau lângă biserici, care îndeplinesc atât un rol religios, cât și memorial. Aceste troițe, unele ridicate după 1990, sunt opere modeste, dar încărcate de **valoare spirituală și simbolism local**, amintind de tradiția creștină și de protecția divină asupra comunității.

În cadrul domeniului public al comunei se regăsesc, de asemenea, **simboluri contemporane** – plăci comemorative și sculpturi simple – care marchează evenimente culturale sau personalități locale. Deși numărul acestor monumente este redus, ele reflectă preocuparea administrației locale pentru **păstrarea memoriei colective** și pentru **amenajarea estetică a spațiului public**.

În perspectivă, autoritățile locale intenționează să **dezvolte și să revalorifice aceste repere**, prin includerea lor într-un **traseu turistic local** dedicat patrimoniului istoric și spiritual al comunei Parța, care să conecteze monumentele, bisericile și siturile arheologice din zonă (inclusiv Sanctuarul Neolitic de la Parța).

7. Natura 2000 **Situl Natura 2000 „Lunca Timișului”** este o arie naturală de importanță europeană, care reunește atât zona de protecție a habitatelor (ROSCI0109), cât și cea avifaunistică (ROSPA0128). Situl se întinde de-a lungul cursului inferior al râului Timiș și conservă un peisaj tipic de luncă, format din pășuni umede, mlaștini, bălți și păduri de galerii.

Lunca Timișului reprezintă un cadru natural de mare valoare, cu potențial turistic real pentru activități sustenabile de natură, educaționale și de recreere. Integrarea sa în oferta turistică a comunei Parța și a zonei Timișoarei poate contribui la diversificarea produsului turistic local, la creșterea vizibilității ecologice și la creșterea beneficiilor socio-economice pentru comunitate.

Tabel 6. Principalele puncte de atracție. Sursa: Autori

2.7. Căi de circulație și transport

Comuna Parța este situată în partea sud-vestică a județului Timiș, la circa 14-15 km de municipiul Timișoara, în zona de câmpie a Banatului. Această proximitate față de centrul urban major conferă localității un avantaj de mobilitate, atât pentru populație, cât și pentru activitățile economice.

Rețeaua de căi rutiere cuprinde:

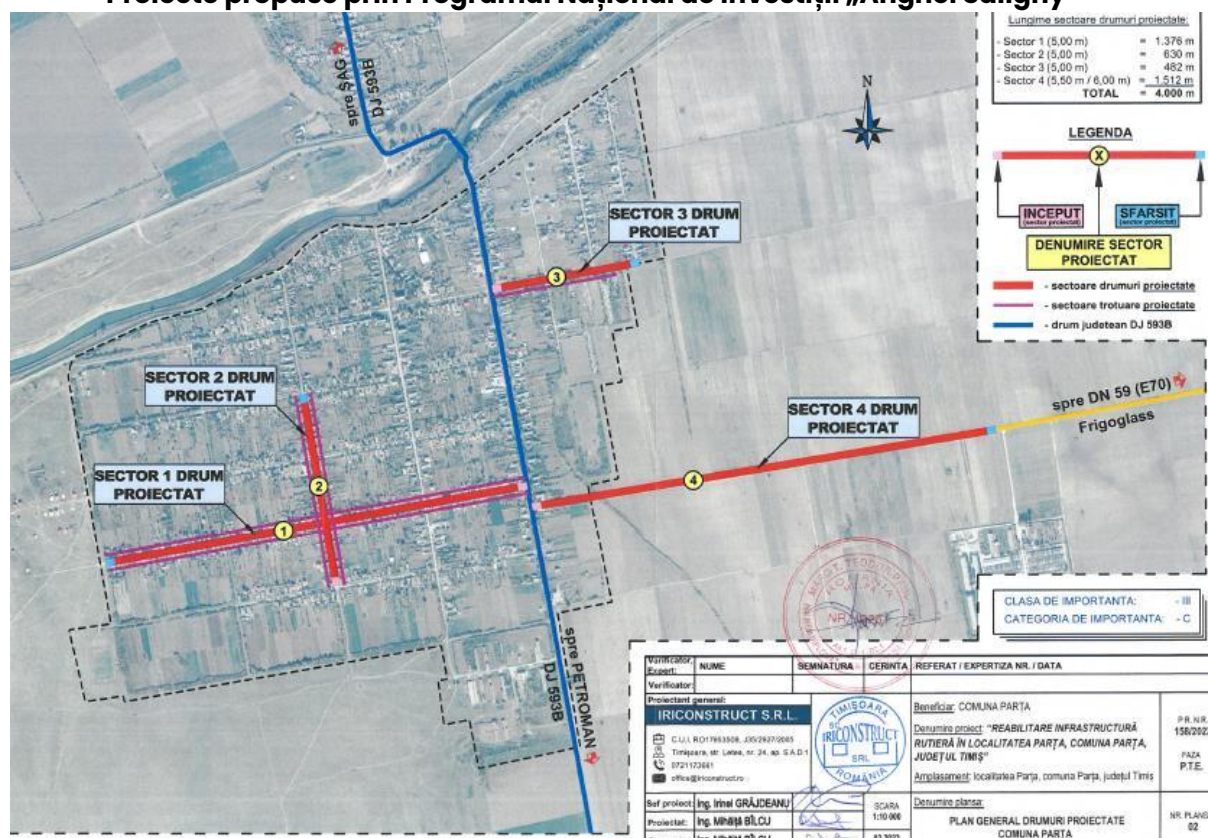
- Drumul Județean **DJ 593** traversează comuna Parța și realizează legătura între Timișoara și localitățile Șag, Pădureni, respectiv spre sud-vestul județului. Această arteră asigură accesul rapid al locuitorilor comunei la centrul urban, precum și transportul de marfă și pasageri.
- Un sector important al rețelei îl constituie Drumul Județean **DJ 593B** (Parța – Petroman), în proces de modernizare.
- DC Parța–Petrovaselo,
- DC Parța–Șag,

Conform informațiilor oficiale, rețeaua județeană și comunală în comuna Parța este de: 12,1 km drumuri județene și 24,1 km străzi în comuna. ⁴¹

Conform raportului privind starea economică, social și de mediu a comunei Parța, pentru anul 2022, nr. 1337/ 22.03.2023.42, perioada 2020–2022 a fost marcată de numeroase lucrări de întreținere și modernizare a infrastructurii rutiere. S-au executat lucrări de reabilitare a drumurilor comunale și a străzilor din intravilan, de pietruire a sectoarelor degradate și de refacere a podețelor și șanțurilor pluviale, pentru a asigura o circulație sigură și un drenaj eficient al apelor.

Conform raportului privind starea economică, social și de mediu a comunei Parța, pentru anul 2024, nr. 981/ 25.03.2025.43, administrația locală a continuat procesul de modernizare, concentrându-se pe finalizarea lucrărilor începute anterior și pe eficientizarea serviciilor publice. Au fost realizate **lucrări de modernizare și întreținere a străzilor comunale**, inclusiv pietruirea sectoarelor deteriorate și amenajarea rigolelor pluviale pentru o mai bună gestionare a apelor meteorice.

Proiecte propuse prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”

Figură 36. „Reabilitare infrastructura rutieră în localitatea Parța, comuna Parța”

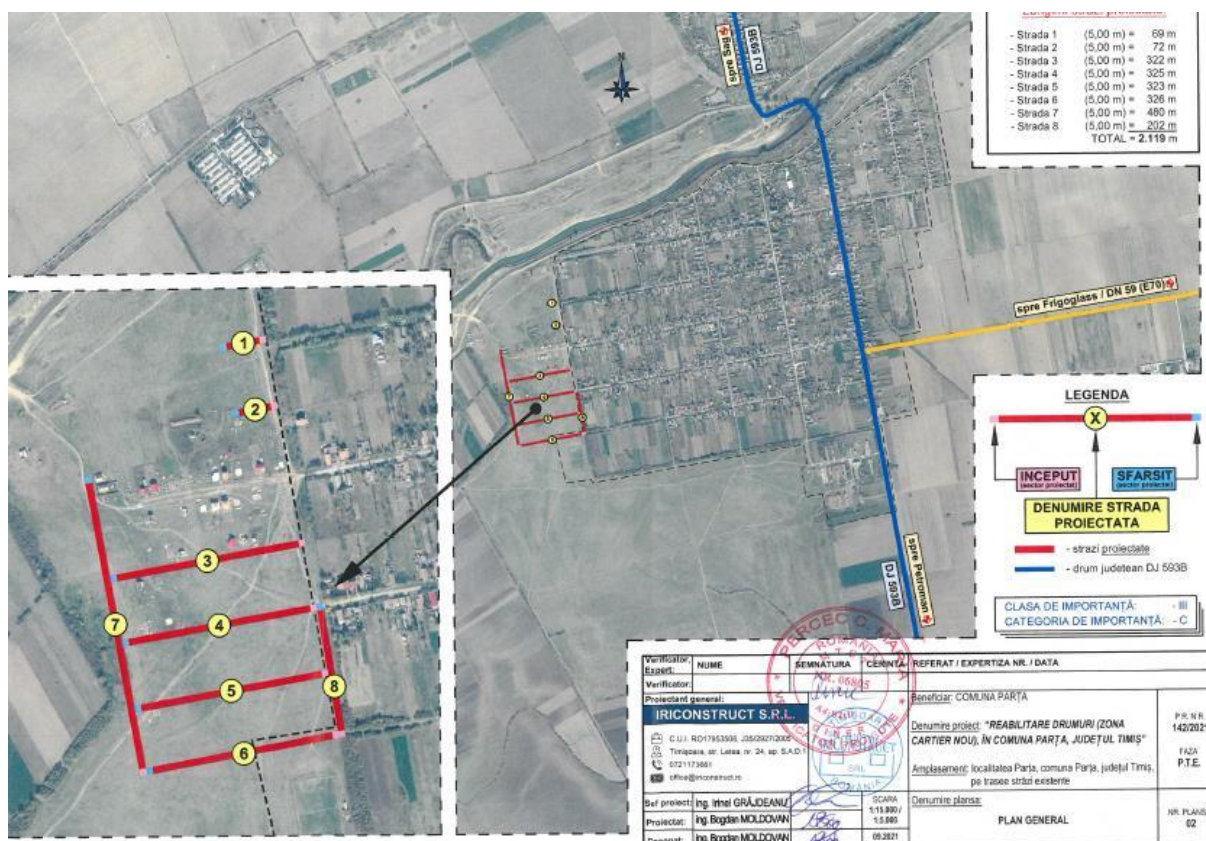
41 <https://www.cjtimis.ro/judetul-timis/primariile-din-judetul-timis/comuna-parta/>

42 <https://primariaparta.ro/wp-content/uploads/2023/09/Raport-privind-starea-economica-sociala-si-de-mediul-a-comunei-Parta-2022.pdf>

43 <https://primariaparta.ro/wp-content/uploads/2025/03/Raport-privind-starea-sociala-economica-si-de-media-a-comunei-Parta-in-anul-2024.pdf>

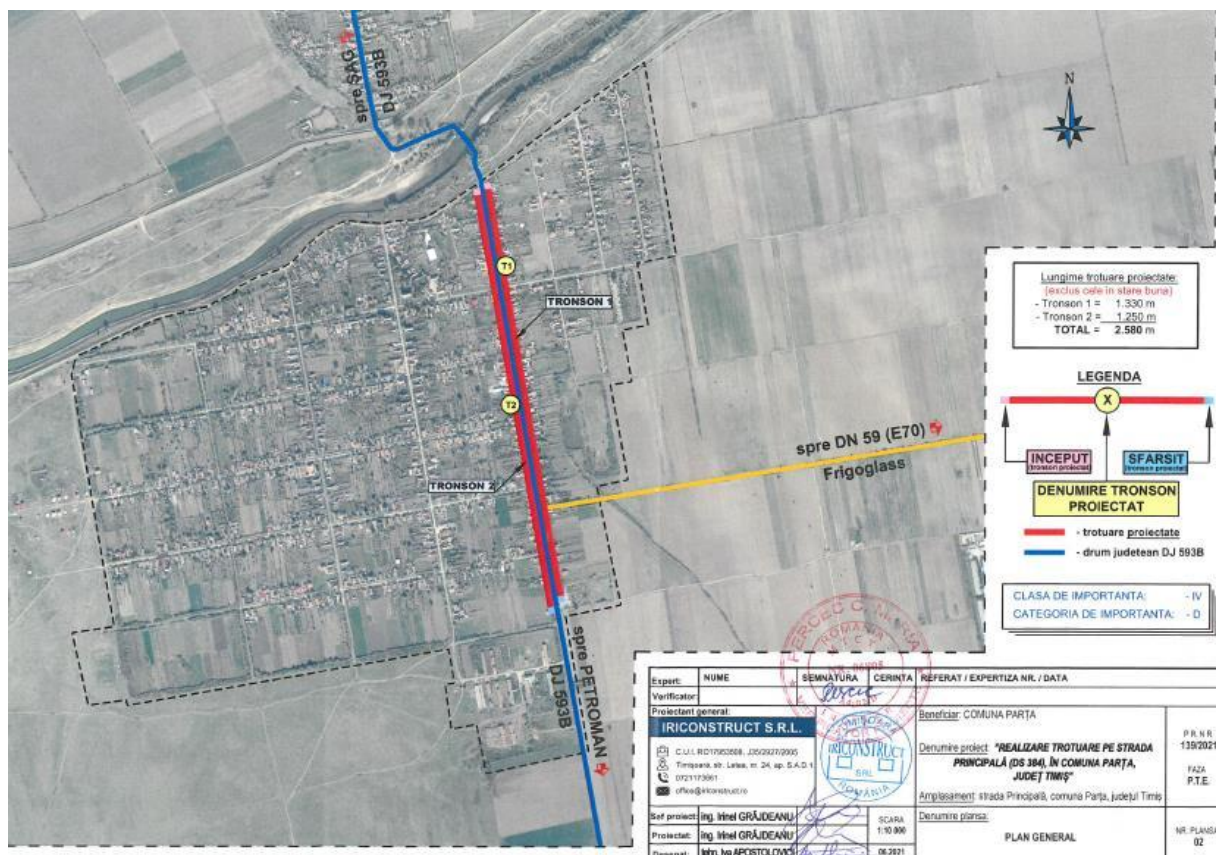

De asemenea, comuna Parța implementează, prin **Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”**, mai multe lucrări de modernizare a infrastructurii rutiere. Proiectul **„Reabilitare infrastructura rutieră în localitatea Parța, comuna Parța”** are ca scop reabilitarea și asfaltarea drumurilor comunale și a străzilor de interes local, pe o lungime totală de aproximativ **7–8 kilometri**. Structura rutieră este realizată conform standardelor actuale, incluzând straturi de balast, piatră spartă și mixturi asfaltice, iar lucrările sunt completate de rigole și șanțuri betonate pentru evacuarea apelor pluviale, podețe de acces la proprietăți și semnalizare rutieră. Rezultatul va fi o rețea de circulație modernă, sigură și durabilă, care va reduce disconfortul generat de praful și noroiul din sezonul ploios și va îmbunătăți semnificativ conectivitatea între zonele localității.

Figură 37. „Reabilitare drumuri (zona Cartier nou) în comuna Parța”

Tot în cadrul aceluiași program guvernamental, se află în derulare și proiectul **„Reabilitare drumuri (zona Cartier nou) în comuna Parța”**, care urmărește dezvoltarea infrastructurii primare în noile zone de extindere teritorială. Lucrările vizează amenajarea unei rețele stradale noi, cu o lungime de aproximativ **5 kilometri**, prevăzută cu carosabil de **6 metri lățime** și trotuare laterale de 1–1,5 metri. Pe lângă stratul rutier modern, proiectul include rigole pentru colectarea apelor pluviale, podețe tubulare, spații verzi și elemente de semnalizare. Această investiție este esențială pentru integrarea noilor zone rezidențiale în trama stradală a comunei și pentru asigurarea condițiilor moderne de acces și circulație.

Figură 38. „Realizare trotuare pe strada principală (DS 384), în comuna Parța”

Completând infrastructura rutieră, comuna Parța a demarat și proiectul **„Realizare trotuare pe strada principală (DS 384), în comuna Parța”**, care are ca obiectiv creșterea siguranței pietonilor și îmbunătățirea aspectului estetic al centrului localității. Pe ambele laturi ale străzii principale vor fi amenajate trotuare pe o lungime totală de aproximativ **2,1 kilometri**, cu lățimi între **1,2 și 1,5 metri**. Structura de rezistență este alcătuită din strat de balast și nisip, peste care vor fi montate pavele din beton vibropresat, delimitate de borduri și rigole pentru drenaj. Aceste lucrări vor facilita deplasarea în siguranță a locuitorilor, în special a copiilor și persoanelor vârstnice, și vor contribui la un aspect urban îngrijit și modern.

Între anii **2020–2024**, comuna Parța a derulat o serie de proiecte esențiale pentru **modernizarea infrastructurii rutiere și edilitare, creșterea eficienței energetice, dezvoltarea infrastructurii educaționale și consolidarea vieții culturale locale**.

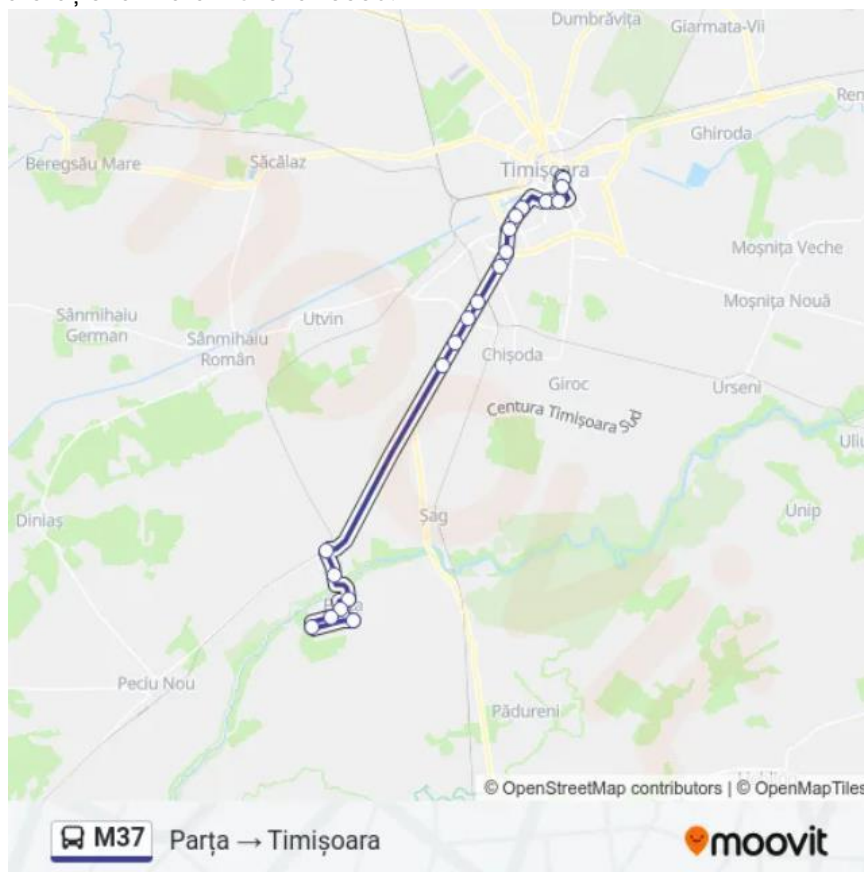
Evenimentele tradiționale, Zilele comunei, serbările școlare, activitățile folclorice și religioase, contribuie la **păstrarea identității comunității** și la implicarea socială a locuitorilor.

Toate aceste acțiuni reflectă o **strategie coerentă de dezvoltare locală**, orientată spre îmbunătățirea condițiilor de trai, susținerea coeziunii sociale și valorificarea resurselor locale existente.

Transportul public rutier

Comuna beneficiază de legături regulate prin curse județene/urbane care utilizează traseul DJ 593, facilitând accesul navetiștilor spre Timișoara și conectivitatea cu localitățile limitrofe. Aceasta asigură atât mobilitatea pietonală cât și accesul la servicii urbane.

Linia metropolitană M37 Parța-Timișoara are 20 de opriri, prima stație la Drumul Mare și ultima stație la Traian Grozăvescu.

Figură 39. Linia metropolitană Parța- Timișoara M3744

Rețeaua feroviară

Comuna Parța nu este deservită direct de o stație sau gară activă de cale ferată. Cea mai apropiată magistrală feroviară este linia **CFR 922 Timișoara – Stamora Moravița**, care traversează zona de sud-vest a județului. Pentru utilizatorii din Parța, accesul feroviar se realizează prin stații apropiate din localitățile învecinate sau din Timișoara, situată la aproximativ 14 km distanță.

Piste ciclabile

Până în prezent, în comuna Parța nu au fost realizate piste de biciclete, infrastructura velo lipsind din dotările de mobilitate urbană ale localității

Zone pietonale

Zonele pietonale din Comuna Parța urmează, în general, rețeaua de drumuri naționale, județene sau comunale.

44 https://moovitapp.com/index/ro/transport_public-line-M37-Timi%C5%9Foara-3603-857264-197343441-0

Parcări

În comuna Parța, parcările publice sunt amenajate în special în zona centrală, în timp ce parcarea autovehiculelor personale se realizează preponderent pe marginea carosabilului, în fața locuințelor.

2.8. Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial

Sat reședință de comună:

Parța

Sat component:

- Sat Parța

Suprafața totală administrativă comunei este de 5480.65 ha.

Suprafața intravilanului existent, conform PUG Șag, nr. proiect 39.198/1995 și aprobat prin HCL nr.26 din 25.04.2002 satul Parța este de **274.80 ha** format din satul Parța.

Suprafața intravilanului existent actual și documentații de urbanism aprobate prin HCL este de **393.49 ha** format din satul Parța și trupurile dispersate de intravilan.

Zone funcționale în intravilan

- Zona de instituții și servicii publice
- Zona de comerț și servicii
- Zona mixtă de unități comerciale, servicii și locuințe
- Zona de locuințe și funcțiuni complementare
- Zona unități industriale și depozitare
- Zona unități agricole
- Zona agrement, sport, turism și perdele de protecție
- Zona gospodărie comunală, cimitire
- Zona pentru echipare edilitară
- Zona pentru căi de comunicație
- Zona pentru căi de comunicație feroviară
- Alte zone (terenuri arabile, terenuri libere, neproductive, ape, etc.)

COD ORDIN	FUNCȚIUNI EXISTENTE	SUPRAFAȚĂ (HA)	%
ZF11	L - Zonă locuințe și funcțiuni complementare	164.96	41.92 %
ZF11.1	L - Subzonă locuințe individuale și funcțiuni complementare	164.96	41.92%
ZF09	IS - Zonă instituții publice	5.00	1.27%
ZF09.1	IS1 - Subzonă instituții și servicii publice	1.68	0.43%
ZF09.2	IS2 - Subzonă unități de învățământ	0.51	0.13%
ZF09.3	IS3 - Subzonă instituții sanitare	0.00	0.00%
ZF09.4	IS4 - Subzonă pentru culte	2.62	0.67%
ZF09.5	IS5 - Subzonă instituții de cultură	0.20	0.05%
ZF10	CS - Zonă comerț și servicii	1.17	0.30%
ZF10.1	CS - Subzonă comerț și servicii	1.17	0.30%

ZF12	ID – Zonă pentru unități industriale și de depozitare	10.78	2.74%
ZF12.1	ID1 – Subzona unităților industriale și de depozitare	1.68	0.43%
ZF12.2	ID2 – Unități industriale și de depozitare nefuncționale	0.00	0.00%
ZF12.3	ID3 – Subzonă industrie alimentară ușoară și procesare	0.06	0.01%
ZF12.4	ID4 – Industrie nepoluantă și energie regenerabilă	0.00	0.00%
ZF12.5	ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii	9.04	2.30%
ZF04	A – Zonă unități agrozootehnice	4.21	1.07%
ZF04.1	A1 – Subzonă unități agrozootehnice	3.43	0.87%
ZF04.2	A2 – Subzonă unități agricole	0.04	0.01%
ZF04.3	A3 – Subzonă unități agrozootehnice nefuncționale	0.00	0.00%
ZF04.4	A4 – Subzonă unități agricole nefuncționale	0.74	0.19%
ZF13	GC – Zonă gospodării comunale	3.85	0.98%
ZF13.1	GC1 – Subzonă cimitire	3.85	0.98%
ZF14	SP – Zonă spații verzi, sport și agrement	3.94	1.00%
ZF14.1	SP1 – Subzona spațiilor plantate (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)	0.98	0.25%
ZF14.2	SP2 – Subzonă agrement și sport	2.96	0.75%
ZF06	T – Zonă căi de comunicație și transporturi	48.18	12.24 %
ZF06.1	TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente	46.53	11.83%
ZF06.2	TF – Subzonă căi de comunicație feroviară și amenajări aferente	1.65	0.42%
ZF05	TE – Zonă echipare tehnico-edilitară	0.00	0.00
ZF05.1	TEe – Subzonă echipare tehnico-edilitară	0.00	0.00
ZF05.2	Ten – Subzonă echipare tehnico-edilitară dezafectată	0.00	0.00
ZF01	AP – Zonă aflată permanent sub ape	1.08	0.28%
ZF01.1	AP – Subzonă aflată permanent sub ape	1.08	0.28%
ZF03	TA – Terenuri agricole	111.79	28.41 %
ZF03.1	Ta – Subzonă terenuri agricole în intravilan	110.99	28.21%
ZF03.2	Tfn – Subzonă terenuri ocupate cu fânețe	0.04	0.01%
ZF03.3	Tpa – Subzonă terenuri ocupate cu pășuni	0.75	0.19%
ZF17	TN – Zonă terenuri neproductive	38.53	9.79%
ZF17.1	TN – Terenuri neproductive	3.98	1.01%
ZF17.2	TL – Terenuri libere	34.55	8.78%
TOTAL INTRAVILAN EXISTENT cf. actualizare documentații de urbanism aprobate prin HCL		393.49	100.00 %
TOTAL INTRAVILAN EXISTENT cf. OCPI și P.U.G. în vigoare		279.47	100.00 %

TOTAL INTRAVILAN EXISTENT cf. OCPI 98' și actualizare limită prin Adresa nr.1430/30.04.2026	277.80	100.00 %
TOTAL INTRAVILAN PUG HCL NR.26/25.04.2002 (ian.1990)	274.80	100.00 %

2.9. Patrimoniu cultural. Peisajul

Patrimoniu construit

Monumente istorice

	În conformitate cu „Lista Monumentelor Istorice”⁴⁵ (LMI), anexa la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată și a Listei Monumentelor Istorice dispărute, cu modificările ulterioare din 24.12.2015, pe teritoriul Comunei Parța se află următoarele monumente istorice:
--	--

Nr. ctr.	Nr. crt. conform LMI 2015 ⁴⁶	COD LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1	265	TM-II-m-B-06269	Biserica "Înălțarea Domnului"	sat PARȚA; comuna PARȚA	181	1851

Codificarea LMI se face printr-un indicativ alfanumeric:	1. TR – I – m – A – 09119.01 II a B III s IV 1. – numărul curent al monumentului pe lista județului TR – numele simplificat al județului I, II, III, IV – capitolele LMI: I – arheologie; II – arhitectură; III; monumente de for public; IV – monumente memoriale/funerare. m, a, s – categoriile monumentelor istorice: m – monument; a – ansamblu; s – sit. A, B – grupa valorică a monumentelor istorice: A – valoare națională; B – valoare locală. 09119 – numărul de cod al monumentelor istorice; 09119.01 – 02 – numărul de cod al monumentului care face parte dintr-un ansamblu sau dintr-un sit.
--	---

Situri arheologice

45 Conf. listei monumentelor 2015 – [Lista monumentelor istorice - Ministerul Culturii](#)

46 Conf. LMI 2015 [LMI-CS.pdf](#)

Din cadrul descoperirilor din Banat, comuna Parța se remarcă prin numeroasele situri arheologice prezente, 38 înregistrate în Repertoriul Arheologic Național. Concentrația cea mai mare se află în nordul localității.

Conform Repertoriului Arheologic Național⁴⁷, pe teritoriul comunei Parța sunt înregistrate următoarele vestigii arheologice:

Nr. crt.	Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Localitate	Componente sit	Cronologie
1.	1587 97.3 8	Așezarea de epoca eneolitică de la Parța – Sit 3 Transgaz. Situl se întinde la cca 1,3-1,4 km sud de ferma Smithfield și la 150 m vest de calea ferată Timișoara – Moravița, pe terasa estică a pârâului Vadu Turcului/Gârbova. Hărțile istorice și imaginile satelitare relevă că situl se întinde pe terasa joasă, vesti	locuire	așezare civilă	Parța, com. Parța	așezare civilă	Eneolitic
2.	1587 97.3 7	Așezarea de epoca bronzului de la Parța – Sit 2 Transgaz. Situl a fost identificat la cca 400 m nord de limita nordică a complexului Smithfield Pădureni, la cca 300 m vest de calea ferată Timișoara-Moravița și la cca 100 m vest de limita vestică a complexului Smithfield Pădureni, din zona rezervoarelor. Așezarea	locuire	așezare civilă	Parța, com. Parța	așezare civilă	Epoca bronzului
3.	1587 97.01	Situl arheologic de la Parța-Tell II. Situl se	locuire	așezare civilă	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca bronzului,

⁴⁷ <https://map.cimec.ro/Mapserver/>

Nr. crt.	Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Localitate	Componente sit	Cronologie
		află la circa 100m spre sud de primul tell.					Neolitic , Eneolitic
4.	1587 97.2 9	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor-3	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Neolitic
5.	1587 97.3 6	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor SV	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Preistorie
6.	1587 97.3 5	Movila de pământ de la Parța - Bettser-2	descoperire funerară	tumul	Parța, com. Parța	Movilă de pământ	Necunoscută
7.	1587 97.3 4	Movila de pământ de la Parța - Bettser-1	descoperire funerară	tumul	Parța, com. Parța	Movilă de pământ	Neprecizată
8.	1587 97.3 3	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor Nord-3	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Preistorie, Epoca fierului
9.	1587 97.3 2	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor Nord-2	locuire	așezare	Parța, com. Parța	așezare	Preistorie
10.	1587 97.31	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor Nord-1	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană / sec. II-IV
11.	1587 97.3 0	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor-4	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană, Epoca fierului, Preistorie / sec. II-IV
12.	1587 97.2 8	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor-2	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca fierului
13.	1587 97.2 7	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor-1	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană / sec. II-IV

Nr. crt.	Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Localitate	Componente sit	Cronologie
14.	1587 97.2 6	Situl arheologic de la Parța - Bettser N-2	locuire	așezare	Parța, com. Parța	așezare	Preistorie, Epoca fierului, Epoca medievală / sec. XVII-XVIII
15.	1587 97.2 4	Situl arheologic de la Parța - Bettser N-1	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca medievală, Epoca fierului / sec. XVII-XVIII, sec. I a.Chr. - I p.Chr.
16.	1587 97.2 5	Situl arheologic de la Parța - Pusta Isvor S	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca fierului
17.	1587 97.2 3	Situl arheologic de la Parța - Halta Parța Nord. Situl arheologic se află la 2,67 km NV de biserica ortodoxă din Parța; la 1 km NV de halta CFR Parța; la 3,42 km V de biserica ortodoxă din Șag și la 2,3 km N de versantul drept al Râului Timiș.	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca bronzului
18.	1587 97.0 9	Situl arheologic de la parța - Podul Turcului B	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană, Epoca medievală / VIII-IX, sec. XI-XII

Nr. crt.	Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Localitate	Componente sit	Cronologie
19.	1587 97.0 7	Situl arheologic de la Parța - Surcobara. Pe un grind	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană, Epoca medievală, Neolitic, Hallstatt
20.	1587 97.2 2	Tumulul de epocă necunoscută de la Parța - Gomila lui Uliță. la circa 1km NV de gara Parța, pe drumul de pământ care duce spre punctul Pusta Izvor	descoperire funerară	tumul	Parța, com. Parța	Tumul	Necunoscută
21.	1587 97.21	Așezarea neolitică de la Parța - Cursul Timișului la km. 30	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Neolitic
22.	1587 97.2 0	Așezarea de epocă medievală de la Parța - Râtul Bara	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca medievală / Sec. XII-XIII
23.	1587 97.19	Așezarea de epocă daco-romană de la Parța - Droșin. la 1km de moară, între toponimul Droșin și localitatea Șag	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană / Sec. III-IV
24.	1587 97.18	Așezarea daco-romană de la Parța - Țărigariu Vest. la sud de șosea, la km 19,2, pe marginea unor canale de drenare	locuire	complex	Parța, com. Parța	complex	Epoca romană / sec. III-IV
25.	1587 97.17	Așezarea daco-romană de la Parța - Țărigariu Est. Pe șoseaua Parța - Peciu, la km 17,3, la nord de	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană / sec. IV

Nr. crt.	Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Localitate	Componențe sit	Cronologie
		șosea, în zona unor canale de irigație					
26.	1587 97.16	Așezarea daco-romană de la Parța - În fața Gării. Pe marginea canalelor pentru desecare	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană / Sec. III-IV
27.	1587 97.15	Așezarea de epocă romană de la Parța. Pe teritoriul localității	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană
28.	1587 97.14	Așezarea Latene de la Parța. În hotarul localității	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Latene
29.	1587 97.13	Așezarea de la Parța - Obiectiv 3. În zona de sud și zona de nord	locuire	așezare	Parța, com. Parța	locuințe de suprafață, bordeie	Necunoscută
30.	1587 97.12	Situl arheologic de la Parța - Peciu Nou. Lângă Pădurea Peciu Nou, în locul în care se odihnesc vacile la amiază	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Preistorie, Epoca medievală
31.	1587 97.11	Situl arheologic de la Parța - Govăjdia Sud. La 100m de trecerea drumului spre Petroman peste brațul Govăjdia, într-un vechi meandru	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Hallstatt, Epoca medievală
32.	1587 97.10	Situl arheologic de la Parța - Între Găvojdii. Pe o insulă aflată înainte de îmbinarea celor două ape numite Găvojdii	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Preistorie, Epoca romană, Epoca medievală
33.	1587 97.08	Așezarea de epocă daco-romană de la Parța - Podul Turcului A	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca romană / sec. IV

Nr. crt.	Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Localitate	Componente sit	Cronologie
34.	1587 97.0 6	Situl arheologic de la Parța - Sărtașu	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Neolitic , Epoca bronzului
35.	1587 97.0 5	Situl arheologic de la Parța - Obiectiv 6	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Neolitic , Eneolitic
36.	1587 97.0 4	Situl arheologic de la Parța - Așezarea 5. Pe partea din dreapta digului, aproape de Pădurea Peciului, la circa 500m mai jos de Tell-ul II	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare	Epoca bronzului, Epoca medievală, Hallstatt, Eneolitic, Neolitic , Epoca romană
37.	1587 97.0 3	Situl arheologic de la Parța - Tell I. Între dig și râul Timiș	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare, Morminte de incinerare	Eneolitic, Epoca bronzului, Epoca medievală, Neolitic / sec. VIII-IX
38.	1587 97.0 2	Așezarea neolitică de la Parța - Casa Cerbului	locuire	așezare	Parța, com. Parța	Așezare, Sanctuar	Neolitic

Tabel 7 - Siturile arheologice înscrise în Repertoriul Arheologic Național (RAN) la nivelul UAT Parța conform CIMEC

Peisajul Natural

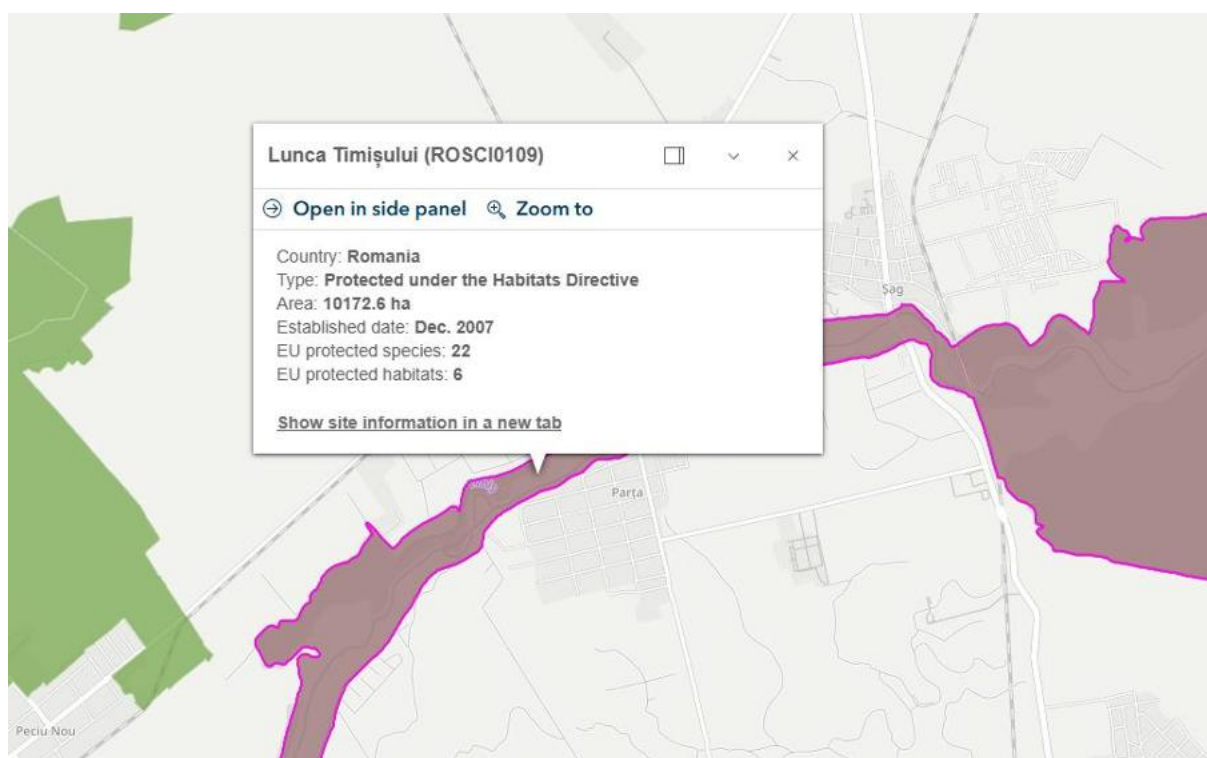
Situl Natura 2000 „Lunca Timișului” este o arie naturală de importanță europeană, care reunește atât zona de protecție a habitatelor (ROSCI0109), cât și cea avifaunistică

(ROSPA0128). Situl se întinde de-a lungul cursului inferior al râului Timiș și conservă un peisaj tipic de luncă, format din pășuni umede, mlaștini, bălți și păduri de galerii.

Zona adăpostește o mare diversitate de specii de plante și animale, fiind un refugiu important pentru numeroase păsări acvatice și de luncă, printre care se numără stârcul roșu, egreta mică, lopătarul sau codalbul. Datorită valorii sale ecologice, Lunca Timișului este un loc deosebit pentru observarea naturii, drumeții și activități ecoturistice, oferind totodată un cadru natural pitoresc care completează patrimoniul natural al comunei Parța.

Zona Luncii Timișului oferă un potențial **turistic semnificativ**, în special pentru turismul de natură, educațional și de observare a faunei și florei specifice ecosistemelor de luncă. Printre atuurile sale se numără:

- Peisaje naturale remarcabile: maluri largi, vegetație de luncă și galeriile de arbori care se întind de-a lungul râului Timiș.
- Posibilități de activități: drumeții, ciclism pe poteci de luncă, observarea păsărilor și altor viețuitoare acvatice/umede, tururi de cercetare sau educație ecologică.
- Accesibilitate relativ bună din județul Timiș, ceea ce poate sprijini turismul local și regional.

Figură 40. Lunca Timișului (ROSCI0109)⁴⁸

Lunca Timișului (ROSCI0109) reprezintă un cadru natural de mare valoare, cu potențial turistic real pentru activități sustenabile de natură, educaționale și de recreere. Integrarea sa în oferta turistică a comunei Parța și a zonei Timișoarei poate contribui la

⁴⁸ https://natura2000.eea.europa.eu/#data_s=id%3AdataSource_7-Layman_sites_2246%3A21358

diversificarea produsului turistic local, la creșterea vizibilității ecologice și la creșterea beneficiilor socio-economice pentru comunitate.

Patrimoniul imaterial

Satul românesc reprezintă nucleul bogatei moșteniri culturale, unde tradițiile, obiceiurile, costumele, artele meșteșugurilor, ansamblurile de biserici, siturile arheologice și vestigiile istorice sunt păstrate cu grijă. Acesta se distinge prin diversitatea sa arhitecturală și modul de viață bazat pe valori tradiționale. Patrimoniul cultural rural reprezintă un capital simbolic esențial pentru identitatea culturală a satului românesc și constituie o importantă resursă pentru dezvoltare. În acest context, elementele de patrimoniu cultural imaterial și oportunitățile patrimoniale vor fi integrate în noua strategie județeană, care propune protejarea întregilor teritorii rurale pentru a beneficia de o politică investițională coerentă, convergentă și durabilă.

Valorificarea moștenirii culturale, imateriale și naturale din mediul rural va fi realizată, în primul rând, prin promovarea diverselor forme de turism, a produselor silvice și a produselor agricole tradiționale. Această abordare va contribui nu doar la conservarea și promovarea identității culturale și tradițiilor locale, ci și la stimularea dezvoltării durabile a comunităților rurale.

Comuna Parța păstrează un patrimoniu imaterial valoros, în care tradițiile rurale, obiceiurile religioase, cântecul și portul popular se împletesc cu dinamica comunității contemporane. Cultura locală este strâns legată de identitatea bănățeană, iar evenimentele culturale și religioase reprezintă momente esențiale de întâlnire și coeziune socială.

Viața comunității rămâne profund conectată la calendarul agricol și cel creștin-ortodox. Obiceiurile de Crăciun (colinde) și Paște (procesuni, ouă încondeiate, pască tradițională) sunt păstrate cu grijă. Totodată, se continuă tradiția marcării secerișului și a finalului muncilor câmpului, prin mese comunitare și dansuri populare. În gospodării se perpetuează meșteșuguri precum țesutul, cusutul motivelor tradiționale și prepararea bucatelor specifice Banatului de câmpie.

Portul tradițional din Parța aparține zonei Banatului de câmpie, cu piese distinctive:

- pentru femei: ii fine cu broderie geometrică, catrințe din catifea, fuste ample, maramă sau bonetă, iar pentru fete, părul împletit descoperit;
- pentru bărbați: cămașă albă largă, cioareci, brâu roșu din lână și pălărie neagră.

Găteala capului, conform tradiției bănățene, marchează trecerea de la statutul de fată la cel de femeie măritată, fiind un element simbolic esențial. Ansamblurile locale păstrează dansurile, jocurile și cântecele specifice locului, participând la evenimente locale și internaționale.⁴⁹

49 https://biblioteca-digitala.ro/reviste/carte/muzeul-satului-banatean/MATEI_Portul-traditional-Banatul-campie-gateala-capului_2017.pdf

Figură 41. port tradițional de femeie- zona Banatului

Agenda culturală a comunei este bogată și cuprinde atât sărbători tradiționale, cât și activități educative și culturale moderne. Printre evenimentele importante organizate an de an se numără:

- Ziua Femeii (8 martie)
- 1 mai – sărbătoare comunitară
- 1 iunie – Ziua Copilului
- Hramul bisericii ortodoxe
- Hramul bisericii ortodoxe sârbe
- Ruga comunei Parța / Kirchweih (hramul satului)
- Concertul de colinde de Crăciun
- Revelionul Pensionarilor
- 1 Decembrie – Ziua Națională a României
- alte manifestări dedicate tinerilor, vârstnicilor și familiilor

Aceste evenimente sunt completate de acțiuni educative, serbări școlare, spectacole folclorice și participarea comunității la manifestări naționale și internaționale.

Ansamblurile folclorice locale promovează activ tradiția, muzica și dansurile bănățene. **Tezaur Bănățean**, ansamblul reprezentativ al localității, a obținut premii remarcabile și a participat la festivaluri naționale și internaționale, precum Lada cu Zestre și festivalul „Days in Paralia” (Grecia), contribuind la promovarea culturii parțene pe plan internațional.

Figură 42. Ansamblul folcloric Tezaurul Bănățean

Comuna Parța este loc natal al unor **personalități** de marcă:

- Ion Odrobot (n. 28 octombrie 1924) – dirijor și profesor de vioară, formator al multor generații de muzicieni bănățeni.
- Stelian Olariu (n. 1928) – dirijor de cor și compozitor, promotor al muzicii corale și al repertoriului tradițional.
- Ioan Dunca – jurnalist local; în 2004 a fondat și coordonat publicația „Jurnal de Parța”, contribuind la documentarea identității culturale locale.

Moștenirea culturală a Parței este completată de spiritul comunitar, continuitatea tradițiilor și angajamentul tinerilor, al școlilor și al instituțiilor locale pentru păstrarea identității locale.

Spațiul public

Spațiul public deține un potențial peisager deosebit, având spații destinate comunităților, amenajate corespunzător. Au existat în ultimii ani inițiative de amenajare a unor spații publice pentru locuitori, cu diferite elemente: locuri de joacă, amenajări pentru odihnă, elemente artistice, etc.

Figură 43 – Zone tip piațetă, imagine august 2025 (© autorii studiului)

Figură 44 -Locuri de joacă, imagini august 2025 (© autorii studiului)

2.10. Echipare edilitară

a. Gospodărirea apelor

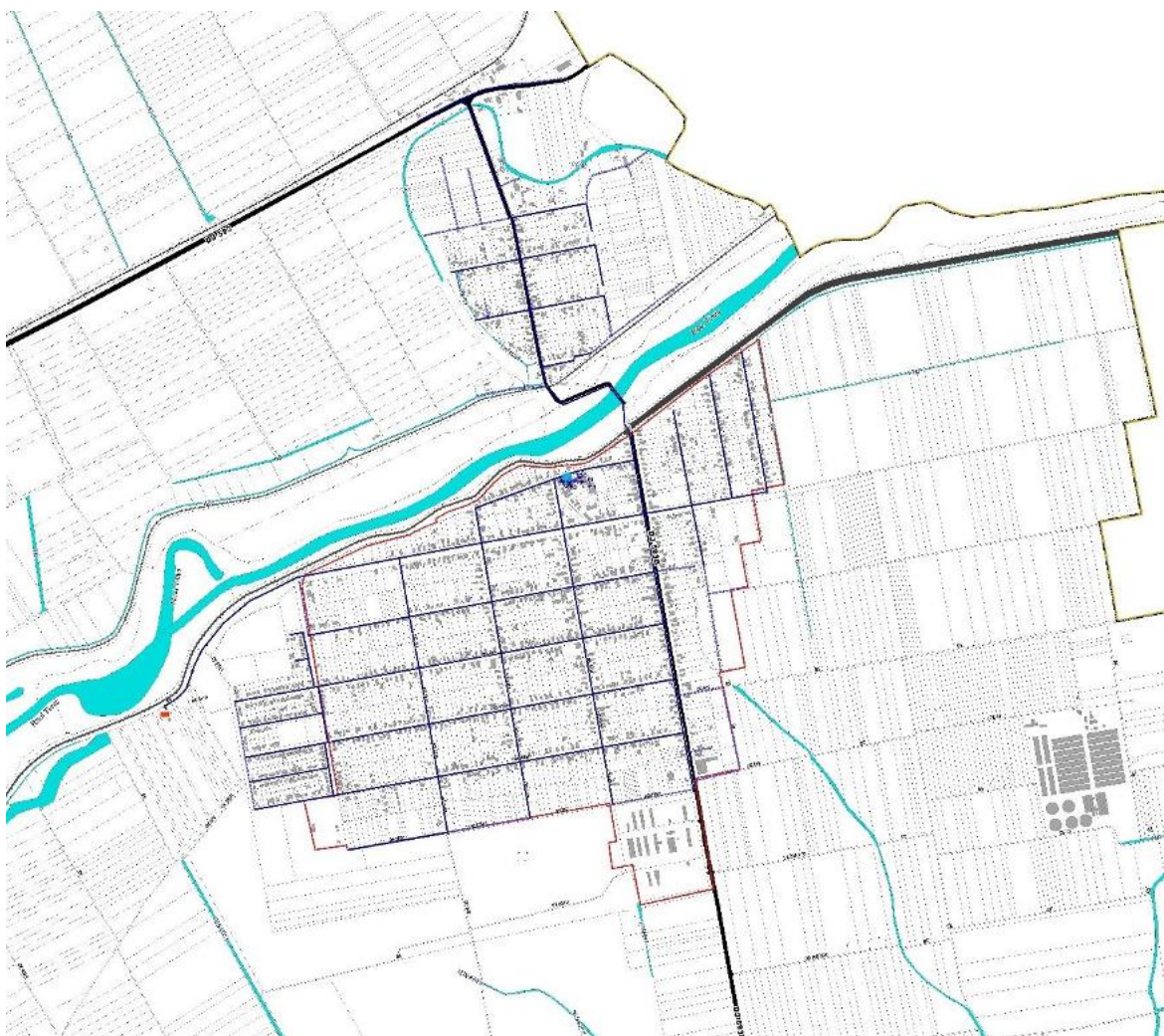
Comuna Parța este situată în lunca râului Timiș, ceea ce impune o gestionare atentă a resurselor de apă și a regimului de scurgere. Alimentarea cu apă a localității se realizează prin rețea publică, completată de fântâni individuale și puțuri forate în gospodării. Sistemul de canalizare este în extindere, asigurând colectarea apelor uzate menajere și direcționarea acestora către sistemele de epurare conforme normelor de mediu.

Pe teritoriul comunei funcționează o rețea de canale de desecare și regularizare, întreținute în colaborare cu structurile de gospodărire a apelor, menite să prevină stagnarea apei și riscul de inundații specifice câmpiei joase a Banatului. De asemenea, sunt realizate periodic lucrări de curățare și întreținere a șanțurilor și rigolelor pentru asigurarea scurgerii apelor pluviale.

Gestionarea durabilă a resurselor de apă include monitorizarea calității apei potabile, controlul evacuării apelor uzate, curățarea cursurilor și canalelor și prevenirea poluării provenite din activități agricole și gospodărești. Prin aceste măsuri, comuna Parța urmărește protejarea resurselor locale, reducerea riscurilor hidrologice și asigurarea unui mediu sănătos pentru comunitate.

b. Alimentarea cu apă

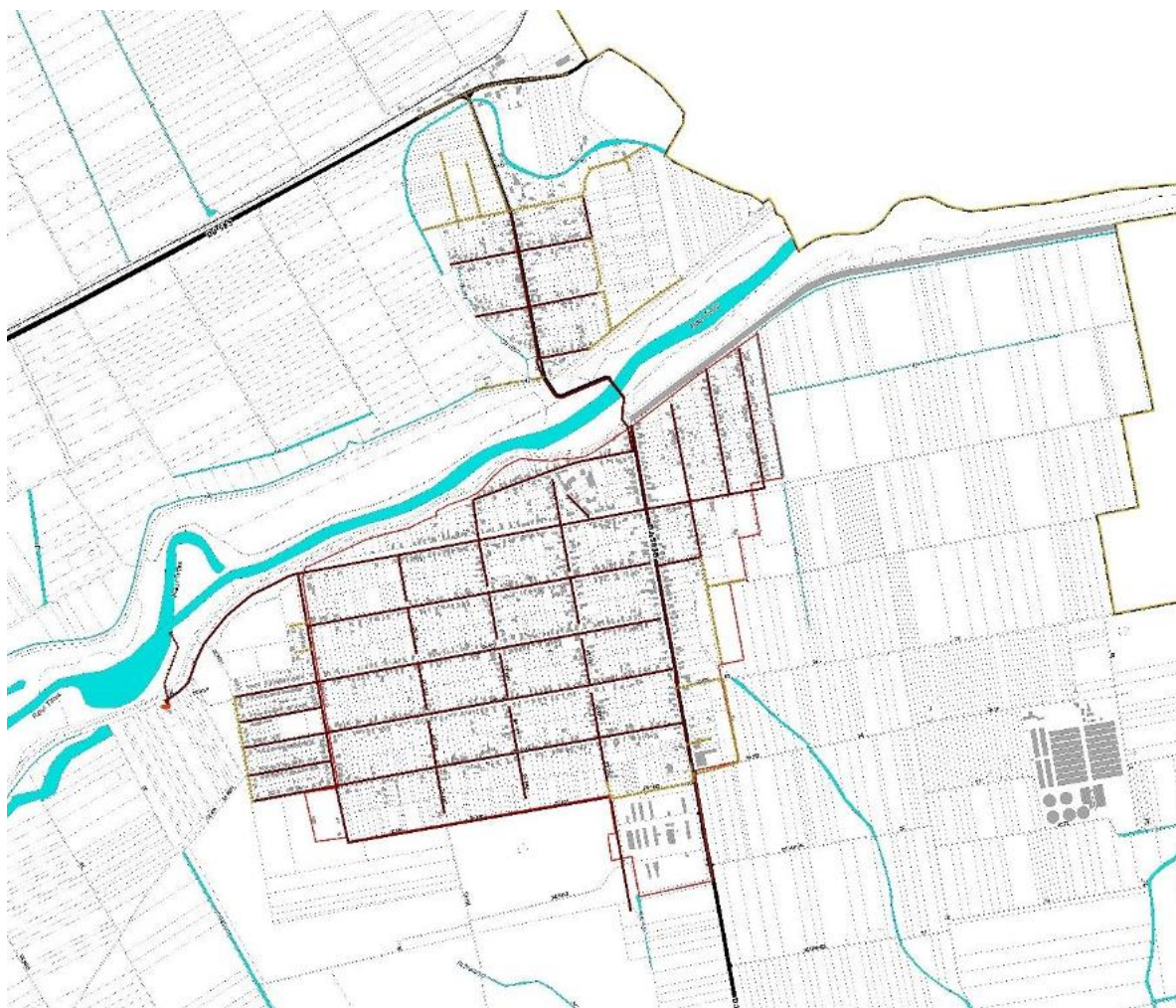
Alimentarea cu apă în comuna Parța se realizează printr-o rețea publică de distribuție, completată punctual de fântâni și puțuri individuale în zonele unde sistemul centralizat nu acoperă încă toate gospodăriile. Apa este captată și tratată conform normelor sanitare, iar extinderea și modernizarea sistemului reprezintă o prioritate, având în vedere dezvoltarea rezidențială recentă și creșterea cererii. Se asigură monitorizarea periodică a calității apei, precum și intervenții pentru întreținerea și optimizarea rețelelor existente

Figură 45. Rețeaua de alimentare cu apă cf. Studiului privind rețelele edilitare

c. Canalizarea

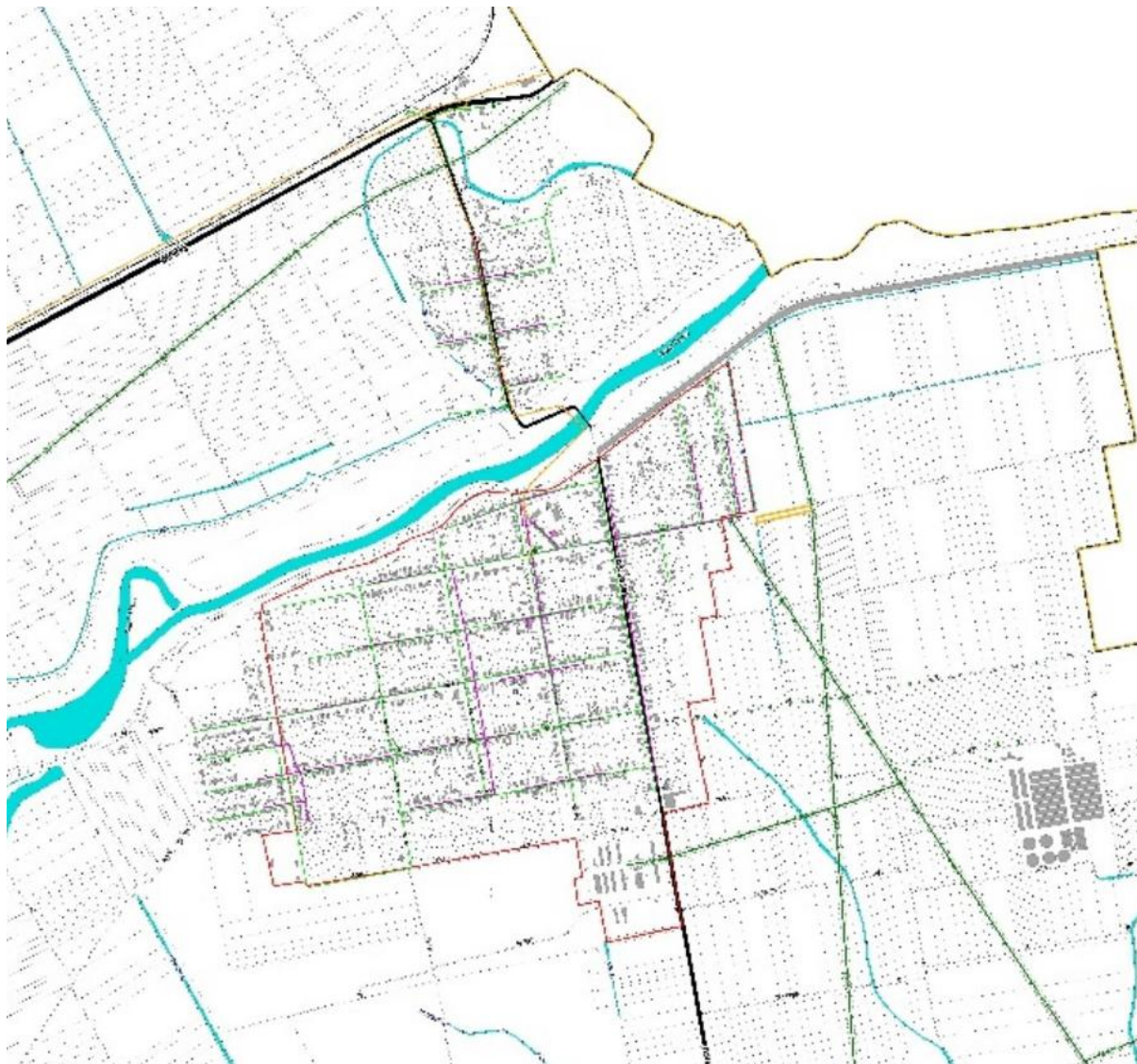
Rețeaua de canalizare a comunei se află în curs de extindere și modernizare, cu scopul asigurării colectării centralizate a apelor uzate menajere pentru majoritatea gospodăriilor. Apele uzate sunt direcționate către stații de tratare conforme, pentru protecția mediului și a apelor subterane. În zonele fără canalizare, gospodăriile utilizează sisteme individuale (fose septice), pentru care sunt promovate soluții conforme cu standardele actuale. Prioritățile locale includ finalizarea racordărilor și optimizarea sistemului de preluare a apelor pluviale.

Figură 46. Rețeaua de canalizare cf. Studiului privind rețelele edilitare

d. Alimentarea cu energie electrică

Comuna Parța este alimentată prin rețeaua de distribuție de energie electrică la medie și joasă tensiune, cu puncte de transformare amplasate la nivel local. În ultimii ani s-au realizat lucrări de modernizare și extindere pentru asigurarea capacității necesare în noile zone de locuire, precum și reabilitarea instalațiilor existente. În paralel, se urmărește creșterea eficienței sistemului de iluminat public, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor LED și extinderea iluminatului pe noile străzi.

Figură 47. Rețeaua de alimentare cu energie electrică cf. Studiului privind rețelele edilitare

e. Telecomunicații

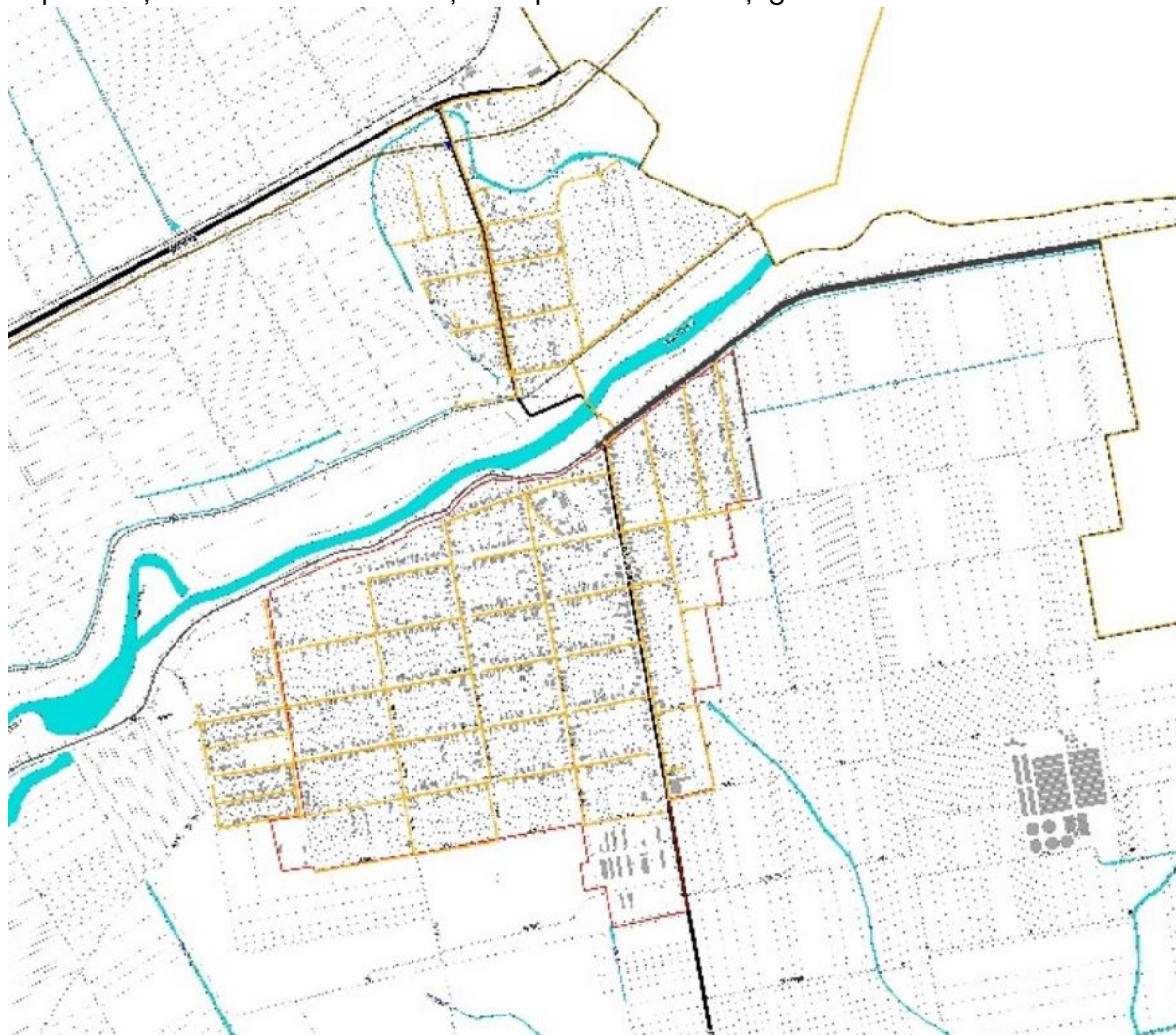
Rețeaua de telecomunicații din comună include servicii de telefonie fixă și mobilă, precum și internet prin fibră optică în zonele principale de locuire. Operatorii au extins infrastructura pentru a răspunde cererii crescute generate de populația tânără și activitatea economică locală. Accesul la comunicații digitale moderne contribuie la integrarea comunei în dinamica metropolitană și susține dezvoltarea educațională și antreprenorială.

f. Alimentarea cu căldură

Încălzirea locuințelor din Parța se realizează în principal prin sisteme individuale – centrale pe gaz, centrale pe combustibil solid și instalații pe bază de lemn sau peleți. Se remarcă treptat orientarea spre soluții mai eficiente din punct de vedere energetic, precum pompe de căldură și centrale moderne, odată cu noile construcții rezidențiale. Administrația locală promovează eficiența energetică și utilizarea resurselor regenerabile acolo unde este posibil.

g. Alimentarea cu gaze naturale

Comuna este racordată la rețeaua de gaze naturale, asigurând alimentarea gospodăriilor și a obiectivelor publice și economice. Rețeaua este în extindere pentru a acoperi noile zone de dezvoltare rezidențială, iar interesul pentru branșamente individuale rămâne ridicat. Infrastructura contribuie la îmbunătățirea calității vieții și la reducerea dependenței de combustibili tradiționali pentru încălzire și gătit.

Figură 48. Rețeaua de alimentare cu gaze naturale cf. Studiului privind rețelele edilitare

h. Gospodărirea comunală

Serviciile de gospodărire comunală includ colectarea deșeurilor menajere, întreținerea spațiilor publice, a șanțurilor, canalelor și drumurilor locale. Colectarea deșeurilor se realizează prin operator autorizat, în cadrul sistemului județean de management al deșeurilor. Se derulează acțiuni periodice de curățenie, salubritate și întreținere a spațiilor verzi, precum și campanii pentru colectarea selectivă și educație ecologică. În sectorul apei pluviale se mențin canalele și rigolele pentru prevenirea stagnării și a riscurilor de inundații.

2.12. Caracteristici hidrologice și ale obiectivelor hidrologice

Comuna Parța este amplasată în lunca inferioară a râului Timiș, într-o zonă de câmpie joasă, caracterizată printr-o rețea hidrografică influențată de cursul principal al Timișului și de canalele de desecare aferente sistemului de îmbunătățiri funciare din Banat. Regimul hidrologic este dominat de variații sezoniere ale debitului râului, cu potențial de creștere a nivelului apelor în perioadele cu precipitații abundente sau topirea zăpezilor. Prezența pânzei freatice la adâncimi relativ reduse și textura predominant aluvionară a solului influențează circulația apelor subterane și necesită o gestionare eficientă a drenajului. Sistemele de canale și rigole au rol esențial în colectarea și evacuarea apelor pluviale, contribuind la prevenirea fenomenelor de băltire și a riscului de inundații locale.

2.13. Caracteristici geotehnice

Din punct de vedere geotehnic, zona comunei Parța se caracterizează prin depozite aluvionare specifice câmpiei joase, formate din alternanțe de argile, nisipuri fine și prafuri, local cu intercalări lutoase, având o capacitate portantă medie și compresibilitate moderată. Nivelul ridicat al apei freatice și textura solurilor pot genera fenomene precum tasări diferențiate, în special în zonele slab drenate sau pe terenuri necompactate corespunzător. Pentru construcții este recomandată investigarea geotehnică punctuală, adoptarea unor fundații adecvate condițiilor locale și lucrări de drenaj în zona infrastructurilor sensibile. În ansamblu, terenurile sunt favorabile edificării, cu condiția respectării măsurilor tehnice specifice zonelor cu soluri aluvionare și nivel freatic ridicat.

2.14 Tipuri de proprietate

În urma analizei tipurilor de proprietăți asupra terenurilor din teritoriul UAT Parța, cu referire specială la intravilanul, **au fost identificate următoarele tipuri de proprietăți** asupra terenurilor:

Terenuri proprietate publică	Terenuri proprietate publică de interes național
	Terenuri proprietate publică de interes județean
	Terenuri proprietate publică de interes local
Terenuri proprietate privată	Terenuri proprietate privată (ale unităților administrativ teritoriale) de interes local
	Terenuri proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice

Dreptul de proprietate publică reprezintă acel drept subiectiv civil, cu caracter patrimonial, real care aparține statului, organelor administrației locale, instituțiilor bugetare de stat, altor unități cu capital integral sau majoritar de stat, asupra unor bunuri mobile sau imobile determinate, exercitând asupra acestora atributele posesiei și folosinței și, în limitele determinate de lege, atributul dispoziției, în mod exclusiv și perpetuu, prin putere proprie și în interesul întregii națiuni sau în interes local, în condițiile prevăzute de lege. Dreptul de proprietate publică prezintă următoarele caractere juridice: este inalienabil; este imprescriptibil; are caracter exclusiv și este insesizabil.

2.15 Necesități și opțiuni ale factorilor interesați

Cerințele respondenților privind dotările și amenajările necesare pentru dezvoltarea zonelor de locuit includ următoarele aspecte:

	INFRASTRUCTURĂ ADECVATĂ:	Respondenții solicită dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii existente, cum ar fi rețelele de drumuri, trotuarele, iluminatul stradal și rețelele de utilități (apă, canalizare, energie electrică).
	SPAȚII VERZI ȘI PARCURI:	Respondenții doresc dezvoltarea de parcuri și spații verzi în zonele de locuit pentru recreere, relaxare și promovarea unui mediu sănătos.
	ZONE DE RECREERE ȘI SPORT:	Cerințele includ amenajarea zonelor de recreere și sportive, precum terenuri de fotbal, terenuri de baschet, locuri de joacă pentru copii și piste de alergare..
	ACCES LA TRANSPORT PUBLIC:	Un sistem eficient de transport public este esențial pentru conectarea cu alte zone ale regiunii, astfel încât respondenții solicite îmbunătățiri în acest sens.
	ACCESIBILITATE PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI:	Este important ca dotările și amenajările să fie concepute având în vedere accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv rampe, lifturi și alte facilități speciale.
	PISTE PENTRU BICICLETE ȘI TROTUARE:	Respondenții doresc crearea unor piste pentru biciclete și trotuare bine întreținute, care să faciliteze circulația pietonilor și a bicicliștilor în condiții de siguranță.
	SPAȚII COMERCIALE:	Pentru a spori calitatea vieții, respondenții cer dezvoltarea de spații comerciale și de afaceri în apropierea zonelor de locuit.
	INFRASTRUCTURĂ PENTRU SPORT ȘI RECREERE:	O cerință importantă este dezvoltarea infrastructurii pentru sport și recreere, inclusiv terenuri de sport, piscine și facilități pentru activități sportive și recreative în aer liber.
	LOCURI DE ÎNTÂLNIRE ȘI SOCIALIZARE:	Locurile de întâlnire și socializare, cum ar fi piețele publice, cafenelele și restaurantele, sunt considerate importante pentru viața socială și comunitară.
	ANTEPRENORIAL LOCAL	Susținerea antreprenoriatului local prin facilități și stimulente economice.
	GESTIONAREA DEȘEURILOR:	Este necesară implementarea unor sisteme eficiente de gestionare a deșeurilor pentru menținerea curățeniei și protejarea mediului înconjurător.

3. ANALIZA SWOT

INFRASTRUCTURA ȘI MOBILITATE

Puncte tari (S trengths)	- Poziționare favorabilă în zona metropolitană Timișoara, cu acces la drumuri județene - Transport public metropolitan funcțional - Racordare la rețele de apă, energie electrică și gaze naturale - Dezvoltare continuă a infrastructurii edilitare în zonele noi - Rețea de telecomunicații modernizată (inclusiv fibră optică) - Iluminat public modernizat treptat, cu tehnologie LED - Posibilități de circulație rutieră internă și acces facil către zone economice
Puncte slabe (W eaknesses)	- Rețele edilitare incomplete; racordare în curs de extindere - Străzi locale neasfaltate sau cu îmbrăcăminte rutieră degradată în unele zone - Lipsa unei rețele coerente de trotuare și piste pentru biciclete - Parcări insuficiente în zona centrală și lângă instituții publice - Transport public cu frecvență neuniformă în anumite intervale - Rețea de drumuri agricole care necesită modernizare și întreținere
Oportunități (O pportunities)	- Finanțări europene și metropolitane pentru utilități, drumuri și mobilitate verde - Dezvoltarea infrastructurii velo și a mobilității alternative în zona periurbană - Extinderea transportului public metropolitan, cu noi stații și trasee - Programe pentru modernizarea drumurilor locale, canalizării și iluminatului - Posibilitatea implementării de soluții smart city și digitale - Dezvoltarea locuințelor și atractivitate crescută pentru tineri și investitori
Amenințări (T hreats)	- Creșterea traficului și presiune pe infrastructură din cauza extinderii rezidențiale - Posibil risc de suprasolicitare a rețelelor dacă dezvoltarea nu este planificată - Costuri ridicate de modernizare și întreținere a infrastructurii - Proceduri administrative și de finanțare care pot întârzia proiectele - Dependenta mare de navetism spre Timișoara → risc de congestie rutieră

ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Puncte tari (S trengths)	- Poziție geografică strategică, în proximitatea municipiului Timișoara și pe coridorul rutier european E70 (DN59 Timișoara–Moravița), cu acces facil la infrastructura metropolitană. - Relief de câmpie joasă, soluri fertile și condiții pedoclimatice excelente pentru agricultură intensivă și diversificată. - Tradiție agricolă puternică, cu mix echilibrat între sector vegetal și zootehnic. - Prezența unor investiții majore în domeniul agricol și industrial.
-------------------------------------	--

- Număr semnificativ de firme active (peste 200), indicând un mediu antreprenorial dinamic și adaptabil.
- Cifra de afaceri comunală ridicată (peste 750 milioane RON în 2024) și existența unor companii performante care susțin economia locală.
- Număr de șomeri înregistrați în perioada 2021-2025 este de 0, ceea ce sugerează o îmbunătățire semnificativă a gradului de ocupare a forței de muncă în localitate.
- Potențial turistic ridicat, bazat pe patrimoniul natural (Lunca Timișului – sit Natura 2000), arheologic (așezarea neolitică de la Parța) și cultural (Biserica „Înălțarea Domnului”).
- Comunitate rurală stabilă, cu identitate locală puternică și coeziune socială.

Puncte slabe

(Weaknesses)

- Dependință ridicată de agricultură și sectorul primar, cu diversificare economică limitată.
- Fragmentarea terenurilor agricole și grad scăzut de asociere a fermierilor în cooperative.
- Lipsa infrastructurii locale de procesare a produselor agricole (lapte, carne, legume-fructe), ceea ce reduce valoarea adăugată creată local.
- Nivel redus de calificare profesională și lipsa programelor de formare adaptate nevoilor pieței locale.
- Stare precară a unor drumuri vicinale și acces dificil către terenurile agricole sau obiectivele turistice.
- Infrastructură turistică de cazare și servicii insuficient dezvoltată.
- Riscuri de poluare sau biosecuritate (ex. focarul de pestă porcină din 2022).

Oportunități

(Opportunities)

- Comuna Parța este inclusă în zona transfrontalieră, situându-se în proximitatea graniței cu Serbia, pe culoarul strategic al DN6 și al liniei feroviare Timișoara – Caransebeș – Orșova – Craiova.
- Valorificarea patrimoniului natural și etnografic prin dezvoltarea unui turism rural și cultural (ecoturism, agroturism, gastronomie locală, meșteșuguri tradiționale).
- Integrarea în Zona Urbană Funcțională Timișoara și în coridoarele economice regionale (TEN-T, E70).
- Acces la fonduri europene pentru modernizarea agriculturii, infrastructurii și digitalizării (POR Vest 2021-2027, AFIR, PNRR).
- Creșterea cererii pentru produse agroalimentare ecologice și locale – oportunitate pentru dezvoltarea agriculturii bio și a brandurilor locale.
- Extinderea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale (fermier – procesator – consumator).
- Dezvoltarea agroturismului și ecoturismului în jurul sitului „Lunca Timișului” și al vestigiilor arheologice de la Parța.
- Posibilitatea atragerii investitorilor datorită proximității față de platformele industriale Timișoara Sud.
- Modernizarea infrastructurii edilitare și de transport prin programe județene și metropolitane.
- Creșterea conectivității digitale și a accesului la rețele inteligente de utilități.

Amenințări (Threats)	• Vulnerabilitate la schimbările climatice – secetă, inundații și degradarea solurilor. • Persistența fragmentării terenurilor și dificultăți în comasarea acestora. • Competitivitate scăzută a micilor exploatații în raport cu fermele industriale. • Presiune asupra mediului natural și asupra ariilor protejate din cauza extinderii construcțiilor. • Posibilă concentrare economică în jurul câtorva companii mari, ceea ce poate fragiliza echilibrul local. • Întârzierea implementării proiectelor de infrastructură și dependența de surse externe de finanțare.
--------------------------------	---

SOCIO-DEMOGRAFICĂ

Puncte tari (Strengths)	▪ Poziționare strategică în zona periurbană a municipiului Timișoara, care facilitează accesul rapid la locuri de muncă, servicii și infrastructură urbană. ▪ Tendință demografică pozitivă, cu o creștere constantă a populației între 2005 și 2025, de la 1.620 la 2.763 locuitori, datorită migrației interne favorabile. ▪ Structură demografică echilibrată, cu o pondere mai ridicată a tinerilor (18,84%) comparativ cu media județeană, ceea ce indică un potențial bun de reînnoire generatională. ▪ Nivel ridicat al conectivității rutiere – acces facil la DN59 și DJ593, care leagă localitatea de Timișoara și alte centre economice. ▪ Calitate bună a mediului și stil de viață rural atractiv, aspecte care stimulează relocarea familiilor tinere din mediul urban. ▪ Teren agricol fertil și resurse naturale disponibile, cu potențial pentru agricultură durabilă și activități economice complementare (servicii, turism rural).
Puncte slabe (Weaknesses)	▪ Spor natural negativ, natalitatea rămânând insuficientă pentru a compensa mortalitatea, ceea ce poate conduce la o ușoară îmbătrânire demografică pe termen lung. ▪ Dependență demografică moderată (≈64%), care reflectă o presiune asupra populației active. ▪ Oportunități limitate de angajare locală, ceea ce determină un nivel ridicat de navetism către Timișoara. ▪ Acces redus la servicii medicale specializate și sociale, comunele periurbane depinzând de centrele urbane mari. ▪ Lipsa diversificării economice – activitățile locale se concentrează încă în principal pe agricultură. ▪ Infrastructură educațională și culturală limitată, ceea ce poate descuraja familiile tinere să se stabilească permanent în localitate.
Oportunități (Opportunities)	▪ Extinderea zonei metropolitane Timișoara, care favorizează investițiile și atragerea populației active în localitățile din jur. ▪ Accesarea fondurilor europene și naționale pentru dezvoltarea infrastructurii, modernizarea drumurilor și digitalizarea serviciilor publice. ▪ Dezvoltarea turismului rural și a agroturismului, bazat pe patrimoniul natural și cultural local.

SOCIO-DEMOGRAFICĂ

Amenințări

(Threats)

- Programe de sprijin pentru tineri și familii, care pot contribui la stabilizarea populației și creșterea natalității.
- Diversificarea economiei locale prin susținerea antreprenoriatului, a microîntreprinderilor și a cooperativelor agricole.
- Creșterea atractivității rezidențiale prin extinderea rețelelor edilitare și dezvoltarea locuințelor moderne în mediul rural.
- Posibilă încetinire a creșterii demografice pe termen lung, în lipsa unor politici active de sprijin al natalității.
- Dependența de dinamica economică a Timișoarei, ceea ce face comuna vulnerabilă la fluctuațiile regionale.
- Îmbătrânirea treptată a populației rurale, mai ales în absența reîntoarcerii migranților tineri.
- Presiunea urbanizării asupra terenurilor agricole, care poate afecta echilibrul rural și resursele naturale.
- Riscul de disparități sociale între localnicii tradiționali și noii rezidenți, în lipsa unor politici de integrare comunitară.
- Dependența de transportul individual și lipsa unei rețele publice de mobilitate care să conecteze eficient comuna cu Timișoara.

MEDIU

Puncte tari

(Strengths)

- Cadru natural specific luncii Timișului, cu ecosisteme agricole și de luncă
- Terenuri fertile cu potențial agricol ridicat
- Rețea de canale de desecare funcțională
- Comunitate implicată în acțiuni de ecologizare și plantări
- Suprafață agricolă extinsă și zone verzi în intravilan

Puncte slabe

(Weaknesses)

- Zone cu risc de băltire și inundare locală
- Nivel freatic ridicat în unele perimetre
- Lipsa perdelelor forestiere în jurul comunei
- Gestionare variabilă a deșeurilor vegetale/voluminoase la nivel gospodăresc
- Vegetație de luncă și canale secundare care necesită curățări periodice

Oportunități

(Opportunities)

- Programe europene pentru împăduriri, drenaj și management apă pluvială
- Proiecte de agrement verde rural (trasee, zone pic-nic, piste cicloturism)
- Dezvoltarea agriculturii ecologice și a turismului verde
- Amenajarea de zone naturale de protecție și recreere
- Posibilitatea implementării de perdele forestiere de protecție

Amenințări

(Threats)

- Fenomene meteorologice extreme cauzate de schimbările climatice
- Presiune asupra terenurilor agricole din cauza extinderii imobiliare
- Poluare difuză (gospodărie, agricultură, trafic)
- Depozitări necontrolate ocazionale de deșeuri în mediul rural
- Degradarea calității solului în lipsa unor practici agricole sustenabile

CULTURĂ ȘI PATRIMONIU

Puncte tari (Strengths)	• Monumentul istoric prezent, Biserica "Înălțarea Domnului", identificat prin COD LMI TM-II-m-B-06269; • Prezența a 38 de situri, printre care Sanctuarul neolitic de la Parța, un sit de importanță europeană. • Comunitate cu identitate culturală puternică și tradiții păstrate • Ansambluri folclorice active și participare la festivaluri locale/regionale • Cămin cultural funcțional, cu activități diverse • Existența unui patrimoniu istoric valoros (inclusiv sit arheologic și muzeu neolitic) • Evenimente locale recurente (ruga, sărbători religioase, festivaluri, serbări școlare) • Implicarea școlii și a bisericii în activități culturale și educative
-----------------------------------	--

Puncte slabe (Weaknesses)	• Spații culturale limitate ca număr și capacitate • Lipsa unei infrastructuri moderne dedicate culturii (sală multifuncțională, spații expoziționale) • Promovare turistică insuficientă a patrimoniului local • Participare fluctuantă a tinerilor în activitățile tradiționale • Lipsa unui program cultural anual bine structurat și comunicat public
-------------------------------------	---

Oportunități (Opportunities)	• Acces la programe europene pentru patrimoniu, creativitate și cultură rurală • Dezvoltarea turismului cultural și educațional (sanctuar neolitic, muzeu rural) • Revalorizarea tradițiilor locale (port, meșteșuguri, gastronomie) • Crearea unor rute culturale locale/metropolitane în zona Timișoarei • Posibilitatea dezvoltării unui centru cultural modern, cu dotări digitale
--	--

Amenințări (Threats)	• Migrația tinerilor și diminuarea interesului pentru tradiții • Uniformizarea culturală urbană → pierderea specificului local • Degradarea treptată a patrimoniului fără programe dedicate • Concurență culturală crescută în zona metropolitană Timișoara •
--------------------------------	---

Comuna Parța din județul Timiș prezintă o serie de elemente pozitive datorită poziționării sale geografice favorabile, infrastructurii în curs de dezvoltare și a potențialului agricol și turistic. Totuși, se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește atragerea investițiilor, funcționarea sistemelor tehnico-edilitare și menținerea tinerilor în zonă.

Potențialul de dezvoltare a comunei se bazează atât pe latura teritorială, modernizarea infrastructurii, a zonelor funcționale industriale, agricole și de servicii, cât și pe cea turistică, prin promovarea turismului cultural, valorificarea potențialului natural și a așezării geografice.

DOMENIU	DISFUNCȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
CIRCULAȚIE	1. Conectivitatea teritorială a comunei este insuficient dezvoltată, legătura cu DN59/E70 fiind asigurată în prezent printr-un singur traseu rutier principal, depășit din punctul de vedere al capacității și al rolului funcțional, în raport cu fluxurile actuale și cu necesitățile de dezvoltare viitoare ale comunei.	Creșterea capacității și diversificarea legăturilor rutiere cu DN59/E70, prin modernizarea și supralărgirea traseului existent, precum și prin realizarea unor conexiuni alternative cu rețeaua rutieră majoră.
	2. Legătura dintre DJ593B și DJ593 este afectată de starea necorespunzătoare a traversării existente peste râul Timiș, aceasta reprezentând un punct vulnerabil al rețelei rutiere.	Asigurarea unei legături rutiere sigure și funcționale între DJ593B și DJ593, prin susținerea și integrarea proiectului „Pod pe DJ593B la Parța km 1+500”, aprobat prin HCJ Timiș nr. 354/15.12.2025, care prevede realizarea unei noi traversări peste râul Timiș și reorganizarea circulației în zona podului existent.
	3. Rețeaua rutieră existentă nu asigură legături teritoriale directe și eficiente cu unitățile administrativ-teritoriale învecinate și cu principalele coridoare de transport de interes metropolitan și regional.	Dezvoltarea unor noi legături teritoriale cu unitățile administrativ-teritoriale învecinate și corelarea rețelei rutiere a comunei cu principalele coridoare de transport de interes metropolitan și regional.
	4. Rețeaua stradală locală prezintă sectoare nemodernizate, profile necorespunzătoare și o capacitate redusă de preluare și distribuire a traficului la nivelul localității.	Modernizarea și asfaltarea străzilor locale, adaptarea profilelor stradale și creșterea capacității rețelei de preluare și distribuire a traficului.
	5. Infrastructura pietonală este incompletă sau necorespunzător amenajată pe anumite sectoare ale principalelor artere, afectând continuitatea și siguranța deplasărilor pietonale.	Amenajarea și completarea infrastructurii pietonale, prin realizarea de trotuare continue, treceri pentru pietoni și elemente de accesibilitate și siguranță de-a lungul principalelor artere.
	6. Lipsa pistelor pentru biciclete și a unei rețele velo locale integrate, care să asigure conectarea comunei la traseele velo și cicloturistice propuse la nivel județean.	Realizarea unei rețele locale continue și sigure de piste pentru biciclete, conectată la principalele zone ale comunei și corelată cu traseele velo propuse la nivel județean, precum și cu traseul cicloturistic promovat de ABA Banat pe digul râului Timiș.
	7. Serviciile de transport public, asigurate prin linia metropolitană M37, necesită optimizare pentru îmbunătățirea	Optimizarea serviciilor de transport public asigurate prin linia metropolitană M37 și extinderea etapizată a rețelei de stații, în

DOMENIU	DISFUNCȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
	legăturilor cu municipiul Timișoara și cu localitățile învecinate.	corelare cu dezvoltarea viitoare a comunei și cu necesitatea menținerii unor raze corespunzătoare de deservire.
	8. Amenajările destinate organizării și siguranței circulației sunt insuficiente, fiind necesare intervenții asupra intersecțiilor, semnalizării rutiere, iluminatului și zonelor de traversare pietonală.	Creșterea siguranței și fluidizarea circulației prin amenajarea și modernizarea intersecțiilor, completarea semnalizării rutiere și a iluminatului public, precum și amenajarea corespunzătoare a zonelor de traversare pietonală.
FOND CONSTRUIT SI UTILIZAREA TERENURILOR	1. Prezența terenurilor agricole și a suprafețelor libere de construcții în interiorul intravilanului generează discontinuități ale fondului construit existent și riscul dezvoltării unor construcții necorelate cu structura și caracterul țesutului tradițional valoros al localității.	Reglementarea modului de ocupare și construire a terenurilor libere din intravilan, prin păstrarea caracteristicilor țesutului tradițional valoros, a parcelarului, a alinierii, a regimului de înălțime și a modului de amplasare a construcțiilor, astfel încât noile intervenții să se integreze coerent în fondul construit existent.
	2. Prezența în intravilan a unor incinte degradate, subutilizate sau cu funcțiuni incompatibile cu zonele de locuire din vecinătate afectează coerența funcțională a localității.	Regenerarea și reconversia funcțională a incintelor respective, prin valorificarea fondului construit existent și introducerea unor activități agricole, economice și de servicii de mici dimensiuni, nepoluante și compatibile cu locuirea.
	3. Existența unor documentații urbanistice aprobate și a unor terenuri reglementate, dar încă neconstruite, generează discontinuități în structura localității și dificultăți de corelare între zonele existente și cele destinate dezvoltării.	Corelarea documentațiilor urbanistice aprobate cu reglementările P.U.G., cu rețeaua de circulații, echiparea tehnico-edilitară, dotările publice și structura funcțională generală a comunei.
	4. Configurația necorespunzătoare a unor parcele, inclusiv existența parcelor cu deschidere la două străzi și a celor deservite prin fundături, poate genera dificultăți de acces, construire și organizare coerentă a țesutului urban.	Reglementarea acceselor și a modului de construire, restructurarea parcelarului acolo unde este necesar și asigurarea deservirii corespunzătoare a tuturor proprietăților prin circulații publice funcționale.
	5. Existența în extravilan a unor amplasamente tehnico-edilitare dezafectate sau lipsite de o utilizare actuală reduce eficiența utilizării terenurilor și necesită redefinirea rolului lor funcțional.	Reconversia și valorificarea amplasamentelor tehnico-edilitare dezafectate pentru funcțiuni de gospodărie comunală și alte obiective de interes public, în

DOMENIU	DISFUNCȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
		corelare cu necesitățile actuale ale comunei.
OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ, ECONOMIE ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ	1. Capacitatea actuală a dotărilor și serviciilor publice este limitată în raport cu rolul comunei Parța de pol rural, cu evoluția populației și cu necesitățile viitoare de dezvoltare ale localității.	Modernizarea, extinderea și diversificarea dotărilor și serviciilor publice, în vederea consolidării rolului comunei de pol rural și asigurării accesului populației la servicii de educație, sănătate, asistență socială, cultură și administrație.
	2. Valorificarea insuficientă a fronturilor și terenurilor adiacente drumurilor județene DJ593 și DJ593B prin funcțiuni economice, comerciale și de servicii specifice arterelor majore de circulație, ceea ce limitează dezvoltarea unor poli locali de activitate și diversificarea economiei comunei.	Dezvoltarea controlată, de-a lungul drumurilor județene DJ593 și DJ593B, a unor zone destinate serviciilor, comerțului și activităților economice compatibile cu caracterul arterelor majore, cu asigurarea acceselor organizate, a parcajelor, a echipării tehnico-edilitare și a măsurilor de protecție față de zonele de locuire.
	3. Oferta de servicii medicale și sociale este insuficient diversificată, iar accesul persoanelor vârstnice și al categoriilor vulnerabile la servicii specializate este limitat.	Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de sănătate și asistență socială, prin realizarea unei clinici medicale, modernizarea și digitalizarea serviciilor medicale și asigurarea transportului destinat persoanelor vulnerabile.
	4. Numărul redus și diversitatea limitată a activităților economice și a serviciilor locale determină dependența populației de municipiul Timișoara pentru ocuparea forței de muncă, aprovizionare și accesarea unor servicii.	Diversificarea economiei locale și crearea de oportunități de ocupare prin dezvoltarea activităților productive nepoluante, a serviciilor, comerțului și a unităților economice de mici și medii dimensiuni.
	5. Potențialul agricol al comunei este insuficient valorificat prin activități de colectare, procesare, comercializare și promovare a produselor locale.	Susținerea producătorilor locali și dezvoltarea infrastructurii necesare colectării, depozitării, procesării și comercializării produselor agricole, inclusiv prin realizarea unei piețe agroalimentare și promovarea produselor cu specific local.
	6. Comuna dispune de rezerve limitate de teren aflate în proprietatea publică sau privată a UAT, ceea ce poate îngreuna realizarea unor obiective de utilitate publică și a investițiilor necesare dezvoltării locale.	Constituirea și rezervarea terenurilor necesare realizării obiectivelor de utilitate publică, prin utilizarea instrumentelor juridice și urbanistice disponibile și corelarea regimului

DOMENIU	DISFUNCȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
		proprietății cu programul de investiții al comunei.
	7. Potențialul cultural, arheologic și identitar al comunei este insuficient valorificat ca resursă pentru dezvoltarea economică, culturală și turistică locală.	Protejarea și valorificarea patrimoniului construit și arheologic, amenajarea zonei Muzeului „Sanctuarul Neolitic de la Parța”, dezvoltarea traseelor tematice și culturale și susținerea activităților și evenimentelor de promovare a identității locale.
	8. Infrastructura destinată promovării produselor, meșteșugurilor, tradițiilor și inițiativelor antreprenoriale locale este insuficient dezvoltată.	Dezvoltarea unor spații (târguri, piețe) și structuri de sprijin pentru economia și identitatea locală, realizarea unui Centru de Meșteșuguri Locale și încurajarea inițiativelor antreprenoriale și a serviciilor cu specific local prin înființarea de puncte gastronomice locale, comerț dedicat comercializării produselor locale, etc.
POPULATIA	1. Menținerea sporului natural negativ și tendința de îmbătrânire treptată a populației, în pofida creșterii demografice determinate de migrația internă favorabilă. 2. Dependența populației active și a tinerilor de municipiul Timișoara pentru locuri de muncă, educație, servicii specializate și activități de petrecere a timpului liber. 3. Oferta redusă de locuințe accesibile și de soluții de stabilire pentru tineri și familiile tinere. 4. Oportunitățile limitate de angajare la nivel local favorizează navetismul și reduc capacitatea comunei de a păstra populația tânără și forța de muncă activă.	Sprijinirea familiilor tinere și încurajarea stabilirii acestora în comună prin dezvoltarea serviciilor educaționale, medicale și de îngrijire a copiilor, precum și prin măsuri de creștere a calității vieții. Crearea de oportunități locale pentru tineri prin dezvoltarea locurilor de muncă, a antreprenorialului, a serviciilor, a activităților educaționale, culturale, sportive și recreative. Dezvoltarea programelor de locuire pentru tineri și familii tinere, prin rezervarea terenurilor, realizarea de locuințe accesibile și asigurarea infrastructurii și serviciilor publice necesare. Diversificarea economiei locale și sprijinirea microîntreprinderilor, activităților agricole cu valoare adăugată, serviciilor și activităților productive nepoluante.

DOMENIU	DISFUNCȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
	5. Accesul insuficient diversificat la servicii sociale și medicale pentru persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități și alte categorii vulnerabile. 6. Oferta limitată de activități comunitare, culturale și recreative poate reduce coeziunea socială și integrarea dintre populația locală și noii rezidenți.	Dezvoltarea serviciilor sociale și medicale integrate, a îngrijirii la domiciliu și a unor centre comunitare sau de zi pentru persoanele vârstnice și categoriile vulnerabile. Organizarea de activități și evenimente culturale, sportive și recreative și dezvoltarea unor spații comunitare care să favorizeze participarea tuturor categoriilor de vârstă.
SPAȚII PLANTATE, AGREMENT, SPORT, TURISM	1. Lipsa continuității aliniamentelor plantate și a conexiunilor verzi dintre spațiile publice ale localității și culoarul natural al râului Timiș, ceea ce împiedică formarea unei rețele verzi coerente la nivelul comunei.	Realizarea și completarea aliniamentelor plantate și constituirea unui coridor verde care să conecteze zonele de locuire, dotările publice și spațiile de agrement cu zona digului și cu culoarul natural al râului Timiș.
	2. Gradul redus de dezvoltare și diversificare a infrastructurii sportive și de agrement, evidențiat de starea precară a terenului de sport existent și de absența unor baze sportive specializate, capabile să susțină practicarea organizată a unei game variate de discipline sportive.	Reabilitarea și modernizarea terenului de sport existent și dezvoltarea unei infrastructuri sportive și de agrement diversificate, prin realizarea unei baze sportive multifuncționale și a unor amenajări specializate pentru practicarea diferitelor discipline sportive.
	3. Spațiul public și miniparcul din vecinătatea Bisericii „Înălțarea Domnului” sunt insuficient valorificate în raport cu importanța monumentului istoric și cu rolul comunitar al zonei.	Reamenajarea și extinderea spațiului public din jurul bisericii monument, pietonalizarea străzii adiacente și integrarea miniparcului, scenei și zonelor de ședere existente într-un spațiu public comunitar unitar și multifuncțional.
	4. Zona Muzeului „Sanctuarul Neolitic de la Parța”, deși amenajată, are un caracter predominant mineral și dispune de suprafețe plantate și zone umbrite insuficiente.	Continuarea amenajării peisagere a zonei muzeului prin extinderea suprafețelor verzi, plantarea de arbori și arbuști, realizarea unor zone umbrite și completarea dotărilor, în vederea creșterii confortului și punerii în valoare a patrimoniului arheologic.
	5. Potențialul recreativ și turistic al râului Timiș este insuficient valorificat, în lipsa unor zone amenajate pentru agrement,	Amenajarea unor zone de agrement, popas și campare în relație cu râul Timiș, conectate la localitate prin trasee pietonale și

DOMENIU	DISFUNCȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
	popas și campare și a unor legături funcționale cu localitatea.	velo și echipate cu dotări minimale, cu respectarea condițiilor de protecție a mediului, inundabilitate și gospodărire a apelor.
	6. Relația dintre trama stradală a localității și zona digului râului Timiș este insuficient dezvoltată, unele străzi fiind întrerupte înainte de dig și necorelate cu traseul velo amenajat de-a lungul acestuia.	Crearea unor legături continue, sigure și plantate între străzile localității și zona digului, prin prelungirea și amenajarea traseelor pietonale și velo și integrarea acestora cu traseul cicloturistic de-a lungul râului Timiș.
	7. Oferta de spații verzi cu funcțiuni de agrement turistic și recreativ este redusă, iar potențialul cadrului natural asociat râului Timiș nu este valorificat prin amenajări tematice și activități de loisir.	Dezvoltarea unor spații verzi de agrement turistic și recreativ în relație cu râul Timiș, inclusiv a unui parc tematic și a unor zone de plajă, relaxare și activități în aer liber, integrate cu traseele pietonale și velo și realizate cu respectarea condițiilor de mediu, inundabilitate și gospodărire a apelor.
PROBLEME DE MEDIU	1. Expunerea teritoriului din vecinătatea râului Timiș la riscul de inundabilitate și la procese de eroziune, cu implicații asupra utilizării terenurilor și dezvoltării localității.	Corelarea reglementărilor urbanistice cu zonele de risc la inundații și cu lucrările de gospodărire a apelor, precum și susținerea intervențiilor de întreținere, consolidare și protecție a malurilor și digurilor.
	2. Presiunea exercitată asupra solului și apelor de suprafață și subterane de activitățile agricole și zootehnice și de gestionarea necorespunzătoare a dejecțiilor și apelor uzate.	Reducerea impactului activităților agricole și zootehnice prin gestionarea controlată a dejecțiilor și apelor uzate, respectarea distanțelor de protecție și monitorizarea surselor cu potențial poluator.
	3. Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii pentru colectarea separată și gestionarea deșeurilor la nivel local.	Dezvoltarea sistemului de colectare separată a deșeurilor și realizarea centrului de colectare prin aport voluntar, concomitent cu eliminarea depozitărilor necontrolate și ecologizarea terenurilor afectate.
	4. Fragmentarea elementelor naturale și a vegetației și lipsa continuității dintre spațiile verzi ale localității, zona digului și culoarul ecologic al râului Timiș.	Dezvoltarea unei rețele verzi-albastre prin aliniamente plantate, coridoare verzi și legături ecologice între localitate, zona digului și râul Timiș.

DOMENIU	DISFUNCȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
	5. Vulnerabilitatea habitatelor și speciilor de interes comunitar din cadrul sitului Natura 2000 ROSCI0109 „Lunca Timișului” la intervenții și activități incompatibile cu obiectivele de conservare.	Protejarea habitatelor naturale și condiționarea intervențiilor din sit și din vecinătatea acestuia de respectarea măsurilor de conservare și a cerințelor stabilite prin avizele de mediu.
PROTEJAREA ZONELOR	1. Valorificarea insuficientă a obiectivelor de patrimoniu construit și arheologic și integrarea limitată a acestora în structura spațiilor publice și în circuitul cultural-turistic al comunei.	Protejarea și punerea în valoare a Bisericii „Înălțarea Domnului” și a Muzeului „Sanctuarul Neolitic de la Parța”, prin respectarea zonelor de protecție, amenajarea spațiilor publice aferente și integrarea acestora în trasee culturale și turistice.
	2. Existența unor relații de vecinătate potențial incompatibile între zonele de locuire și activitățile agricole, zootehnice, industriale sau de echipare tehnico-edilitară generatoare de disconfort, noxe ori risc sanitar.	Delimitarea și respectarea zonelor de protecție sanitară, evitarea amplasării funcțiunilor sensibile în vecinătatea activităților incompatibile și realizarea unor perdele vegetale de protecție.
	3. Traversarea teritoriului de rețele și infrastructuri tehnice care generează culoare de protecție și siguranță și restricții asupra construirii.	Delimitarea și reglementarea culoarelor de protecție aferente liniilor electrice, conductelor, rețelelor tehnico-edilitare și celorlalte infrastructuri, cu respectarea restricțiilor de construire și utilizare a terenurilor.
	4. Necorelarea unor proiecte de mobilitate, agrement și dezvoltare locală cu regimul de protecție și exploatare al râului Timiș, al digului și al canalelor existente.	Corelarea traseului cicloturistic, a legăturilor pietonale și velo, a podului peste râul Timiș și a amenajărilor de agrement cu zonele de protecție și cu cerințele de exploatare și întreținere a digului și a lucrărilor de gospodărire a apelor.

4. DIAGNOSTIC

4.1. Diagnostic general

Comuna Parța, situată în zona de sud-vest a județului Timiș, în proximitatea municipiului Timișoara, se află într-un proces activ de transformare teritorială și economică, determinat atât de presiunea urbană venită dinspre zona metropolitană, cât și de dorința comunității locale de modernizare și creștere a calității vieții. Analiza efectuată asupra evoluției activităților economice evidențiază o comună cu un potențial complex,

bazat pe resurse agricole fertile, patrimoniu cultural de excepție și o poziționare strategică în rețeaua de localități periurbane ale Timișoarei.

În prezent, economia locală se fundamentează în principal pe activități agricole, însă tendința generală este de diversificare și consolidare a bazei economice. Se observă o dinamică crescută a investițiilor private în domenii precum prelucrarea produselor agroalimentare, construcțiile, logistica și serviciile conexe, în paralel cu o dezvoltare constantă a microîntreprinderilor și a firmelor cu capital mixt. Această evoluție indică o tranziție treptată de la o economie rurală tradițională la una mixtă, competitivă și deschisă către oportunitățile regiunii metropolitane Timișoara.

Agricultura rămâne un pilon important, susținut de calitatea solurilor și de tradiția locală, însă provocările legate de fragmentarea terenurilor, lipsa cooperativelor funcționale și valoarea adăugată redusă impun măsuri de asociere și integrare pe lanțuri scurte de aprovizionare. În acest sens, dezvoltarea unui centru local de colectare și procesare a produselor agricole devine o prioritate strategică, alături de modernizarea drumurilor agricole și de promovarea agriculturii ecologice, ca răspuns la cerințele actuale ale pieței și la obiectivele europene privind tranziția verde.

În planul infrastructurii, comuna Parța a înregistrat progrese semnificative, însă persistă nevoi clare de modernizare a drumurilor comunale, de extindere a rețelelor de apă, canalizare și gaze naturale, precum și de digitalizare a serviciilor publice. Conectivitatea cu Timișoara și cu localitățile vecine trebuie consolidată printr-o rețea de transport public periurban modernă și prin infrastructuri alternative – piste pentru biciclete și trasee pietonale sigure – care să sprijine mobilitatea durabilă și să reducă dependența de transportul individual.

Mediul natural al comunei, dominat de Lunca Timișului, parte a rețelei Natura 2000, oferă premise excelente pentru dezvoltarea unei economii verzi, bazate pe protecția biodiversității, energie regenerabilă și agroturism. Totodată, patrimoniul arheologic de la Parța, unul dintre cele mai importante situri neolitice din România, reprezintă o resursă unică ce poate fi valorificată prin turism cultural și educațional, în strânsă legătură cu tradițiile și identitatea locală. Astfel, comuna se conturează ca un spațiu rural cu vocație turistică și culturală, în care dezvoltarea economică se împletește cu conservarea valorilor naturale și istorice.

Pe plan demografic, Parța se confruntă cu fenomenele specifice mediului rural românesc – îmbătrânirea populației, migrația tinerilor și scăderea forței de muncă locale. Pentru contracararea acestor tendințe, se impune implementarea unor politici active de stimulare a tinerilor prin acces facil la locuințe, programe de formare profesională și sprijin pentru antreprenoriat local. Educația și serviciile sociale trebuie adaptate permanent la nevoile comunității, iar parteneriatele cu unități de învățământ și centre de formare din Timișoara pot contribui la menținerea tinerilor în localitate.

Din punct de vedere instituțional, administrația publică locală are un rol esențial în coordonarea procesului de dezvoltare. Crearea unei unități interne pentru gestionarea proiectelor și atragerea de fonduri europene, digitalizarea serviciilor și implementarea unui sistem de guvernare transparent și participativ reprezintă condiții-cheie pentru creșterea eficienței administrative. Totodată, cooperarea intercomunală cu alte UAT-uri din zona metropolitană trebuie extinsă, pentru a beneficia de investiții și proiecte integrate în domenii precum mobilitatea, mediul, economia locală și serviciile publice.

Disfuncționalități principale:

- Extindere rezidențială rapidă, uneori înaintea dezvoltării complete a utilităților
- Rețea de canalizare incompletă și necesar de extindere în noile zone de locuire
- Porțiuni de drumuri locale neasfaltate și lipsă sistem complet de colectare a apelor pluviale
- Lipsa trotuarelor continue și a pistelor pentru biciclete; mobilitate pietonală modestă
- Dependență ridicată de transportul auto personal și frecvență insuficientă a transportului public
- Potențial turistic insuficient valorificat, în ciuda patrimoniului arheologic unic
- Lipsa infrastructurii turistice (centre info, trasee tematice, puncte de interpretare)
- Promovare turistică redusă la nivel regional și național
- Lipsă servicii conexe turismului (agropensiuni, facilități pentru vizitatori, pachete culturale)
- Necesitatea protejării suplimentare și punerii în valoare a siturilor arheologice și culturale
- Insuficiență spații de parcare în zonele centrale și la instituțiile publice
- Presiune asupra terenurilor agricole productive din cauza dezvoltării urbanistice
- Zone cu stagnări de apă, pânză freatică ridicată și risc local de inundații
- Capacități educaționale ce necesită adaptare la creșterea populației
- Lipsa unei zone centrale moderne, cu spații publice și funcțiuni comunitare extinse
- Lipsa infrastructurii culturale moderne (spațiu multifuncțional, sală evenimente)
- Economie locală limitată, dependență de agricultură și navetism spre Timișoara
- Risc de diminuare a interesului tinerilor pentru tradiții locale și activități comunitare

Pe baza analizei realizate, se pot formula următoarele recomandări principale:

- Continuarea investițiilor în infrastructura tehnico-edilitară, în special în rețelele de apă, canalizare, gaze și iluminat public eficient energetic;
- Modernizarea rețelei rutiere și crearea de conexiuni directe cu infrastructura metropolitană și județeană;
- Dezvoltarea mobilității alternative prin implementarea traseelor velo la nivel local și a traseului cicloturistic pe malul râului Timiș;
- Susținerea dezvoltării agricole prin formarea de cooperative, crearea unui centru de colectare și procesare local și promovarea produselor tradiționale
- Implementarea proiectelor de digitalizare administrativă și conectivitate digitală integrală;
- Dezvoltarea turismului cultural și ecologic prin amenajarea centrului de interpretare arheologică parța, integrarea sitului în rute turistice tematice și amenajarea de trasee în Lunca Timișului;
- Promovarea educației duale, a formării continue și a parteneriatelor între școli și mediul de afaceri;
- Creșterea capacității instituționale a administrației locale și implementarea unui sistem de monitorizare anuală a progresului pe baza indicatorilor de dezvoltare.

Astfel, comuna Parța se conturează ca un spațiu rural modern, conectat, cu o economie diversificată și o comunitate activă, în care agricultura performantă, turismul cultural și economia verde se dezvoltă complementar. Prin implementarea consecventă a proiectelor propuse și prin valorificarea inteligentă a resurselor locale, Parța va putea atinge

statutul de comună europeană durabilă, caracterizată prin echilibru între dezvoltare economică, calitatea mediului și bunăstarea locuitorilor

4.2. Diagnostic prospectiv

Pe termen mediu și lung, comuna Parța își conturează clar rolul de localitate periurbană strategică în sudul Timișoarei, cu potențial pentru locuire modernă, activități agricole performante, servicii conexe și turism cultural-arheologic. Direcția principală de dezvoltare se orientează către consolidarea infrastructurii edilitare și rutiere, eficientizarea transportului public, crearea de trasee velo-pietonale și modernizarea utilităților pentru a susține creșterea demografică anticipată.

Dezvoltarea urbanistică trebuie controlată și etapizată, astfel încât extinderea intravilanului să fie corelată cu capacitatea rețelelor tehnico-edilitare, protejarea terenurilor agricole valoroase și amenajarea unui sistem coerent de spații verzi, perdele forestiere și zone de recreere. Necesitățile viitoare includ diversificarea funcțiilor publice (educație, sănătate, cultură), modernizarea centrului civic și atragerea investițiilor private în servicii și micro-industrie nepoluantă.

Din punct de vedere social și cultural, se preconizează consolidarea comunității prin păstrarea identității locale, revitalizarea centrelor culturale și educaționale și valorificarea patrimoniului arheologic unic ca pol de interes turistic și educațional. Integrarea digitală, utilizarea resurselor regenerabile și tranziția energetică constituie oportunități majore.

Riscurile principale sunt asociate schimbărilor climatice, presiunii asupra terenurilor agricole, migrației forței de muncă și creșterii rapide a localității fără suport infrastructural corespunzător. În acest context, succesul dezvoltării depinde de implementarea unei planificări teritoriale riguroase, de atragerea fondurilor nerambursabile și de cooperarea cu autoritățile metropolitane.

Astfel, comuna Parța are premise solide pentru a deveni un model de comună periurbană modernă, sustenabilă și bine conectată, cu o identitate locală autentică și un patrimoniu valoros, condiționat de gestionarea responsabilă și echilibrată a resurselor și a expansiunii teritoriale.

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a comunei Parța, este important să se adopte o abordare integrată care să includă atât dezvoltarea infrastructurii, cât și stimularea economică și protejarea mediului. Astfel, **comuna Parța poate deveni un model de dezvoltare sustenabilă a mediului rural, valorificându-și pe deplin resursele și potențialul.**

5. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ⁵⁰

Din datele prezentate și analiza informațiilor disponibile reiese că în **comuna Parța sunt prezente resurse agricole și culturale semnificative și nu se confruntă cu probleme majore în ceea ce privește mediul și capitalul natural din zonă.**

⁵⁰ Echivalentul capitolului "Propuneri de dezvoltare urbanistică" prevăzut prin Normele metodologice din 26 februarie 2016 de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism, aprobate prin Ordinul MDRAP nr. 233 din 26 februarie 2016, Anexa 2 – va fi "Strategia de dezvoltare spațială"

În paralel, s-au identificat oportunități de dezvoltare în contextul actual, și pentru a valorifica aceste oportunități, au fost luate în considerare măsuri pentru a crea un cadru adecvat dezvoltării activităților economice, inclusiv zonarea funcțională, dezvoltarea infrastructurii de comunicații și furnizarea de servicii edilitare.

5.1. Strategia de dezvoltare spațială a comunei Parța

Conceptul de dezvoltare teritorială spațială este un document strategic ce vizează dezvoltarea durabilă a localității Parța, integrându-se în contextul județului Timiș. Aceasta, la rândul său, face parte din dezvoltarea multidirecțională a întregului teritoriu al României, fiind coordonată "în modul cel mai flexibil" de Ministerul Dezvoltării Naționale.

Conceptul de dezvoltare spațială, atât la nivel general, cât și specific pentru comuna Parța, oferă un cadru pentru fundamentarea dezvoltării teritoriului. Acest concept ia în considerare conexiunile și evoluția spațiului înconjurător al localității, care sunt în legătură directă sau indirectă cu spațiul economico-politico-cultural al județului. Acest concept se bazează pe practicile curente ordinare și extraordinare în domeniul planificării teritoriale care face apel la viziunea integratoare sau de diferențiatoare a teritoriului definit de comuna Parța cu interacțiunea teritoriilor intracomunale, dar mai ales al teritoriului intern administrativ al comunei Parța.

Dezvoltarea spațială a comunei Parța ar trebui să stabilească liniile directoare a dezvoltării teritoriale a comunei la scara de sate componente prin integrarea relațiilor relevante la nivelul zonelor funcționale generale ale comunei

Acest set complex de strategii orientate către dezvoltarea complexă a teritoriului zonelor și subzonelor definite în documentațiile PUG-ului, este strict legat și condiționat de factorul esențial privind scurgerea timpului în înțelesul dezvoltării concrete și schimbările factoriale produse în anumite intervale prestabilite sau spontane al evoluției locale transcrise și explicative în termene definite durata MEDIU și/sau LUNGĂ durată.

Această documentație are ca scop evidențierea, din perspectiva unei abordări teritoriale integrate, a modalităților prin care potențialul comunei poate fi exploatat pentru a stimula dezvoltarea sa echilibrată. Prin aceasta, se dorește consolidarea legăturilor economice și sociale ale comunei cu comunele și localitățile învecinate și să contribuie activă la implicarea și vizibilitatea comunei Parța în viața socio-politică a județului Timiș.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 evidențiază oportunitatea consolidării legăturii urban-rural, punându-se accentul pe dezvoltarea zonelor rurale corelată cu cea a orașelor, prin încurajarea parteneriatelor locale și a unei planificări teritoriale integrate. Programul Național de Dezvoltare Rurală, 2007-2013, elaborat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale se axează pe trei aspecte cheie referitoare la dezvoltarea mediului rural:

- Creșterea economică și convergența veniturilor din spațiul rural (acolo unde este posibil), în paralel cu asigurarea condițiilor de trai și protecția mediului din aceste zone prin facilitarea transformării și modernizării structurii duale a agriculturii și silviculturii și a industriei procesatoare;
- Management durabil atât pe suprafețele agricole, cât și pe cele forestiere cu scopul menținerii și îmbunătățirii calității mediului în zonele rurale;

- Gestionarea și facilitarea tranziției forței de muncă din sectorul agricol către alte sectoare care să le asigure un nivel de trai corespunzător din punct de vedere social și economic .

Legea nr. 190/2013 prevede o serie de principii care trebuie urmărite în cadrul SDTR, referitoare la legăturile urban-rural și la dezvoltarea locală:

- Promovarea solidarității urban-rural și dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- Consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături interregionale. Documente de referință:
- Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030,
- MDRT, 2008 ESPON,
- Cercetările ESPON și planificarea teritorială strategică în România,
- Punctul de Contact Espon din România, 2010.

Strategia de dezvoltare spațială a comunei Parța reprezintă instrumentul de orientare a evoluției teritoriale a localității, având rolul de a asigura o dezvoltare echilibrată, coerentă și sustenabilă în raport cu resursele disponibile, dinamica demografică și potențialul economic. Aceasta are la bază analiza teritoriului, identificarea principalelor disfuncționalități, precum și valorificarea avantajelor competitive ale comunei.

Proximitatea față de Municipiul Timișoara și integrarea în zona metropolitană conferă Parței un potențial ridicat de creștere, prin atragerea populației active, stimularea investițiilor private și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare. Strategia urmărește consolidarea rolului localității ca spațiu de locuire modern, cu funcțiuni complementare mediului urban – servicii, agricultură competitivă, activități recreative și turism cultural.

Prin abordarea sa, documentul stabilește direcții de dezvoltare ordonată a intravilanului, protejarea zonelor agricole și a patrimoniului cultural, extinderea și modernizarea infrastructurilor publice, creșterea conectivității și îmbunătățirea calității mediului. Totodată, strategia susține diversificarea economică, dezvoltarea serviciilor educaționale și sociale, revitalizarea centrului localității și îmbunătățirea mobilității pentru locuitori.

Scopul acestei strategii este de a crea un cadru spațial coerent, funcțional și adaptat noilor tendințe de dezvoltare periurbană, asigurând o integrare armonioasă între mediul construit, peisajul rural, infrastructură, economie și patrimoniu cultural. Prin implementarea măsurilor și proiectelor propuse, comuna Parța își propune să devină o comunitate modernă, sustenabilă și competitivă, cu o identitate locală puternică și un standard de viață ridicat pentru toți locuitorii săi.

Principii și criterii de prioritizare

Aliniere la diagnosticul local (agricultură ca pilon, proximitate Timișoara, conectivitate E70/DN59, potențial Natura 2000 & patrimoniu).

Preluarea proiectelor din strategiile superioare și din anexele studiului (programe județene/regionale).

Impact rapid și unitar (procesare agro, mobilitate, utilități, digitalizare) pe fondul disfuncționalităților identificate.

Compatibilitate de mediu (Natura 2000 Lunca Timișului; management ape; protecție situri).

Obiective strategice

- O1. Diversificarea economiei rurale dincolo de agricultură, prin procesare locală, servicii și turism durabil.
- O2. Creșterea valorii adăugate în agricultură (asociere, lanțuri scurte, agro-eco, logistică).
- O3. Conectivitate și utilități la standard metropolitan (drumuri, apă-canal, gaze, broadband).
- O4. Valorificarea patrimoniului natural/cultural (Lunca Timișului, situl arheologic Parța) în produse turistice.
- O5. Capital uman: educație duală, formare, reținerea tinerilor și atractivitatea pentru noi rezidenți.
- O6. Capacitate administrativă, digitalizare și instrumente de monitorizare a strategiei.

Direcții de acțiune

Demografie și populație	Dezvoltarea serviciilor pentru atragerea tinerilor în comună: loturi de casă, dezvoltare utilități, prioritizare bransamente, facilități pentru profesii deficitare.
	Crearea unei baze de date demografică actualizată pentru fundamentarea serviciilor (educație/sănătate).
Educație	Reabilitare energetică și dotări digitale;
	Dezvoltarea unor parteneriate pentru formare duală cu ferme/IMM-uri.
Sănătate și asistență socială	Modernizarea unităților de sănătate, cum ar fi servicii mobile/îngrijire la domiciliu.
	Centru comunitar multifuncțional (social, educație, consiliere).
Infrastructură rutieră și mobilitate	Modernizare DJ593 și legături locale: modernizarea circulației pietonale, traversări sigure;
	Dezvoltarea unui traseu cicloturistic velo, aferent râului Timiș și conectarea acestuia cu un sistem coerent de trasee velo de la nivel local și județean.
	Modernizarea transportul public periurban și consolidarea legăturilor la nivelul zonei metropolitane (legături cu Timișoara și zonele învecinate).
Infrastructură tehnico-edilitară	Extinderea rețelei de apă și canalizare;
Turism	Dezvoltarea unui brand local.
	Pachete ecoturistice în Lunca Timișului;
	Centru de interpretare arheologică Parța;
	Dezvoltarea agropensiunilor și a punctelor gastronomice locale.
Mediu	Management ape pluviale și poluarea solului prin perdele forestiere, colectare selectivă și puncte de reciclare;

	Suținerea domeniului privind energia regenerabilă, aceasta fiind în dezvoltarea
Agricultură	Dezvoltare centru local de colectare–procesare, depozitare; Stimularea agriculturii ecologice.
Piața muncii	Dezvoltarea unui pol economic (servicii, producție ușoară, logistică verde); Suținerea unor programe pentru tineri; economie socială.
Administrație publică	E-guvernare (dosar electronic, plăți online), transparență/consultare, bază unică GIS.

LISTA PROIECTELOR PROPUSE

I. DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ A INFRASTRUCTURII LOCALE ȘI A UTILITATILOR

A. Modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii rutiere publice și transport local

1. Program de creștere și modernizare a capacității rețelei de drumuri publice și construire infrastructură de acces și legătură către zonele noi dezvoltate.

a – Proiect de modernizare și asfaltare a străzilor locale existente, prin asigurarea accesibilității și mobilității pentru toate categoriile de utilizatori, inclusiv persoanele cu dizabilități.

b – Proiect de realizare și extindere a rețelei de străzi pentru asigurarea conectivității zonelor de extindere a intravilanului și a principalelor obiective de interes public.

2. Proiect de supralărgire și modernizare a drumului de legătură dintre comuna Parța și DN59/E70.

3. Proiect de realizare a unei noi legături rutiere între comuna Parța și DN59/E70 pentru creșterea conectivității teritoriale.

4. Program de modernizare și implementare a infrastructurii rutiere aferente DJ593B.

a–Proiect de integrare a modernizării DJ593B Parța–Petroman în dezvoltarea infrastructurii rutiere locale.

b–Proiect de amenajare și completare a trotuarelor aferente DJ593B.

c–Proiect de realizare a infrastructurii pentru biciclete aferente DJ593B.

d – Proiect de creștere a siguranței circulației prin amenajarea trecerilor pentru pietoni, semnalizării rutiere și iluminatului public.

5. Program de susținere a implementării traseului cicloturistic de-a lungul râului Timiș, promovat de ABA Banat.

6. Proiect de realizare și extindere a infrastructurii pentru biciclete, prin conectarea zonelor de locuire existente și propuse, a principalelor dotări publice și a traseului cicloturistic al râului Timiș.

7. Program de dezvoltare și modernizare a infrastructurii pentru transportul public.

a– Proiect de extindere și optimizare a serviciilor de transport public.

b – Proiect de modernizare și amenajare a stațiilor de transport public
8. Proiect de transformare a străzii adiacente Bisericii „Înălțarea Domnului” în zonă pietonală și integrarea acesteia cu parcul existent, în vederea creării unui spațiu public multifuncțional destinat comunității.
9. Proiect de extindere a infrastructurii de staționare prin amenajarea de parcări publice aferente principalelor dotări publice și zonelor de dezvoltare propuse.
10. Proiect de amenajare a intersecțiilor cu drumurile de interes național și județean.
B. Modernizarea și extinderea rețelelor de utilități
11. Program de modernizare și extindere a sistemului de alimentare cu apă.
12. Program de extindere și modernizare a infrastructurii de canalizare.
13. Program de extindere a sistemului de distribuție a gazelor naturale.
14. Program de dezvoltare a infrastructurii pentru producerea energiei din surse regenerabile
15. Proiect de modernizare și extindere a iluminatului public stradal prin implementarea sistemelor inteligente și eficiente energetic.
16. Proiect de monitorizare și siguranță a spațiului public, sistem de supraveghere video și wi-fi.
17. Program de dezvoltare și modernizare a infrastructurii pentru gestionarea apelor pluviale.
18. Program de extindere și modernizare rețea de alimentare cu energie electrică.
19. Program de creștere a accesului la rețeaua de telefonie fixă, mobilă și internet.
C. Conservarea naturii și protecția mediului
20. Proiect de realizare a Centrului de Aport Voluntar (CAV) pentru colectarea separată a deșeurilor prin reconversia fostei stații de epurare dezafectate.
21. Proiect de conservare și valorificare durabilă a sitului Natura 2000 ROSCI0109 Lunca Timișului prin protejarea habitatelor naturale și dezvoltarea infrastructurii verzi.
22. Proiect de restaurare ecologică și dezvoltare a coridoarelor verzi-albastre de-a lungul râului Timiș.
23. Proiect de susținere a implementării investițiilor promovate de ABA Banat pentru reducerea riscului la inundații și gospodărirea durabilă a apelor.
II. VALORIFICAREA AGRICULTURII
A. Sprijinirea producției agricole și promovarea produselor locale
24. Proiect pentru sprijinirea producătorilor locali pentru dezvoltarea biodiversității și certificarea produselor cu specific local la nivel național și european.
25. Proiect de realizare a Pieței Agroalimentare pentru valorificarea și comercializarea produselor locale.
B. Dotarea și întreținerea infrastructurii agricole
26. Proiect de dezvoltare a infrastructurii pentru colectarea, depozitarea și procesarea produselor agricole locale.
27. Proiect de modernizare drumuri de exploatare agricolă.

28. Program de dotare a pășunilor comunale cu adăpători de apă pentru sprijinirea activităților agricole și creșterii animalelor.

a – Proiect de întreținere a pășunilor comunale.

III. DEZVOLTAREA ECONOMIEI LOCALE
A. Infrastructură verde și agrement turistic

29. Proiect de modernizare și extindere a locurilor de joacă și a spațiilor publice pentru recreere.

30. Proiect de modernizare, reabilitare și extindere a spațiilor verzi amenajate și realizarea de aliniamente verzi de-a lungul infrastructurii rutiere.

31. Proiect de realizare și amenajare a unui parc de agrement multifuncțional tematic.

32. Proiect de realizare a unei baze sportive multifuncționale.

33. Proiect de modernizare și reabilitare a terenului de fotbal existent.

34. Proiect de amenajare a zonelor de agrement și recreere adiacente râului Timiș și canalelor de apă.

35. Proiect de realizare a sistemului de semnalizare și informare turistică pentru obiectivele de interes local.

36. Proiect de extindere și diversificare a capacității turistice și a serviciilor conexe.

37. Proiect de realizare a unui centru local de închiriere biciclete și echipamente pentru agrement.

IV. MODERNIZAREA ȘI DEZVOLTAREA DOTĂRILOR PUBLICE
A. Infrastructură educațională și formare

38. Proiect de modernizare, extindere și dotare a unităților de învățământ cu echipamente didactice, digitale și mobilier școlar modern.

39. Proiect de eficientizare energetică a clădirilor unităților de învățământ prin utilizarea surselor regenerabile de energie.

40. Proiect de realizare / modernizare a spațiilor pentru activități educaționale extracurriculare și formare continuă (sală multifuncțională, centru educațional, centru de formare profesională).

41. Proiect de realizare a unui centru educațional multifuncțional destinat activităților educaționale, recreative și de tip after-school.

42. Proiect de dezvoltare a infrastructurii digitale în unitățile de învățământ prin amenajarea unor săli de clasă inteligente.

B. Infrastructură de sănătate și servicii sociale

43. Proiect de realizare a unei clinici medicale pentru asigurarea unor servicii medicale integrate și diversificate.

44. Proiect de digitalizare și modernizare a serviciilor medicale și de asistență medicală primară.

45. Proiect de dezvoltare a serviciilor sociale și de asistență pentru populația vulnerabilă.

46. Proiect de asigurare a transportului medical pentru persoanele vârstnice și categoriile vulnerabile în vederea facilitării accesului la servicii medicale.
C. Cultură, identitate locală și evenimente
47. Proiect de modernizare și completare a dotărilor căminului cultural din comuna Parța.
48. Proiect de realizare a Centrului de Meșteșuguri Locale pentru promovarea tradițiilor, meșteșugurilor și produselor locale.
49. Proiect de amenajare și punere în valoare a zonei aferente Muzeului „Sanctuarul Neolitic de la Parța”, prin modernizarea spațiilor publice și dezvoltarea infrastructurii turistice.
50. Proiect de protejare, conservare și valorificare a patrimoniului construit și arheologic al comunei Parța, prin susținerea clasării monumentelor istorice, conservarea siturilor arheologice și promovarea patrimoniului local.
51. Proiect de amenajare și dezvoltare a traseului tematic „Ruta siturilor arheologice din Parța”.
52. Proiect de realizare a sistemului de semnalizare și informare cultural-turistică pentru obiectivele de patrimoniu local.
53. Proiect de dezvoltare a programului anual de evenimente culturale, sportive și recreative adresate tuturor categoriilor de vârstă.
54. Proiect de conservare și valorificare a identității culturale locale prin organizarea sărbătorilor tradiționale și a festivităților anuale ale comunei.

5.1.1 Viziunea de dezvoltare spațială;

Comuna Parța se afirmă ca un model de dezvoltare rurală sustenabilă din zona metropolitană Timișoara. Economia locală este diversificată, competitivă și integrată în rețeaua economică regională, bazându-se pe parteneriatul dintre administrație, antreprenori locali și investitori privați.

Parța este o comună modernă, conectată și activă economic, în care agricultura performantă coexistă armonios cu activitățile industriale ușoare, serviciile și turismul. Fermierii utilizează tehnologii de ultimă generație, digitalizate, iar exploatațiile agricole sunt integrate în lanțuri scurte de aprovizionare și cooperative funcționale care livrează produse locale pe piețele din Timișoara și din Regiunea Vest.

S-au dezvoltat unități moderne de procesare agroalimentară, centre logistice și spații comerciale, care susțin un flux economic circular la nivel local. Agricultura ecologică și producția sustenabilă au devenit piloni principali ai economiei rurale.

Zona economică, aflată în proximitatea drumului județean DJ593, găzduiește microparcuri industriale și ateliere de producție, în care activează firme locale și investitori atrași de infrastructura modernizată, de conectivitatea rutieră și de resursa umană calificată. Aici, economia circulară, logistica verde și prelucrarea locală a produselor agricole completează structura economică a comunei.

În centrul comunei, spațiile publice sunt reconfigurate: piața agroalimentară modernă, clădirile publice reabilitate energetic și zonele verzi amenajate oferă un cadru atractiv și prietenos pentru locuitori și vizitatori. Spațiul central este clar delimitat și

reglementat, fiind un nucleu de dezvoltare al comunei, un spațiu de întâlnire al comunității și o zonă unitară.

Sistemele inteligente de iluminat public, rețelele edilitare modernizate și infrastructura digitală de mare viteză contribuie la o comună digitalizată și eficientă energetic. Gospodăriile sunt conectate la rețele moderne de apă, canalizare și gaze naturale, iar transportul public intercomunal asigură legătura rapidă cu Timișoara și localitățile vecine.

Turismul local a devenit un element distinctiv al identității comunei. Situl arheologic de la Parța, integrat în circuitul turistic la scară macro, este complet valorificat printr-un Centru de Interpretare Culturală și Arheologică, vizitat de turiști și cercetători din țară și străinătate.

De asemenea, zona naturală Lunca Timișului a fost amenajată pentru agrement ecologic, prin trasee tematice, piste de biciclete și puncte de observare a biodiversității. Micile pensiuni și gospodării agroturistice oferă experiențe autentice, gastronomice și culturale, promovând tradițiile bănățene și produsele locale.

Pe plan social, comuna Parța este o comunitate coezivă și dinamică, în care tinerii au revenit pentru a investi și a trăi într-un mediu curat, bine administrat și conectat la oportunitățile economice ale regiunii. Educația locală este adaptată nevoilor pieței muncii. Centrele comunitare și culturale au devenit hub-uri de socializare și învățare continuă.

Prin investițiile realizate în infrastructura verde, digitalizare, energie regenerabilă și economie locală, Parța contribuie activ la atingerea obiectivelor regionale de dezvoltare durabilă.

Comuna este astăzi un pilon al echilibrului rural-urban, un spațiu care oferă locuitorilor săi calitate a vieții, stabilitate economică și identitate culturală, devenind un exemplu de comună europeană modernă, competitivă și sustenabilă.

5.1.2 Scenarii de dezvoltare spațială

Obiectiv General	Asigurarea dezvoltării durabile și coerente a comunei Parța prin valorificarea potențialului cultural, economic, natural și uman, îmbunătățirea infrastructurii și a calității vieții locuitorilor.
-------------------------	---

SCENARIU POZITIV	SCENARIU "IF NOT"
1) Infrastructură și mobilitate Extinderea canalizării, modernizarea străzilor și amenajarea sistemelor de colectare a apelor pluviale asigură o infrastructură complet funcțională. Rețelele de utilități se adaptează dinamic extinderilor rezidențiale, iar iluminatul public devine eficient energetic. Creșterea conectivității cu Timișoara prin transport metropolitan modernizat, introducerea pistelor pentru biciclete și amenajarea trotuarelor sporesc mobilitatea, reduc traficul auto și cresc siguranța pietonilor. Parța devine o localitate	Nerealizarea investițiilor menține infrastructura parțial deficientă, cu străzi nemodernizate și canalizare incompletă. Mobilitatea urbană rămâne problematică, traficul auto crește, iar lipsa infrastructurii pietonale și velo reduce calitatea vieții. Conectivitatea cu Timișoara devine insuficientă pentru cerințele populației, iar comunele învecinate se dezvoltă într-un ritm superior, reducând atractivitatea Parței.

bine conectată, modernă și atractivă pentru rezidenți și investitori.

2) Activități economice

Modernizarea infrastructurii și sprijinul pentru agricultură performantă, mici afaceri și servicii locale stimulează economia, creează locuri de muncă și reduce dependența de navetism. Parța devine atractivă pentru investiții în servicii, producție nepoluantă și logistică mică. Populația activă se stabilizează, iar veniturile comunității cresc, contribuind la dezvoltarea durabilă.

Dacă nu sunt stimulate investițiile, localitatea rămâne dependentă de agricultură tradițională și navetism. Lipsa de inițiativă economică duce la stagnare, reducerea atractivității pentru tineri și scăderea competitivității comunei în context metropolitan. Populația activă migrează, iar bugetul local rămâne limitat.

3) Turism, cultură și patrimoniu

Punerea în valoare a patrimoniului arheologic unic (sanctuarul neolitic), crearea de trasee tematice, spații culturale moderne și promovarea tradițiilor transformă Parța într-un pol cultural regional. Se creează infrastructură turistică (centru info, panouri tematice, spații expoziționale, pensiuni rurale), iar evenimentele locale atrag vizitatori. Comunitatea își consolidează identitatea, iar cultura devine un factor de coeziune și dezvoltare economică.

Patrimoniul local rămâne insuficient valorificat, iar oportunitățile turistice se pierd. Tradițiile se diluează, participarea tinerilor scade, iar lipsa infrastructurii culturale slăbește viața comunitară. Comuna rămâne un simplu spațiu de tranzit rezidențial, fără vizibilitate și identitate consolidată.

4) Mediu și calitate a vieții

Amenajarea spațiilor verzi, introducerea perdelelor forestiere, gestionarea eficientă a apelor și a deșeurilor, precum și promovarea energiei verzi cresc calitatea mediului. Strategiile de adaptare la climă reduc riscurile de bălțire și inundații, iar zonele naturale sunt valorificate pentru agrement. Parța devine o comună verde, sănătoasă și sustenabilă.

Persistența problemelor de drenaj, stagnarea apelor pluviale, lipsa protecției mediului și a spațiilor verzi duc la scăderea calității vieții. Impactul climatic se accentuează, mediul se degradează, iar atractivitatea localității scade. Mediul rural tradițional este erodat, iar comuna devine vulnerabilă la hazarduri naturale.

CONCLUZIE

Scenariul pozitiv pentru comuna Parța evidențiază un viitor în care problemele actuale sunt rezolvate prin investiții strategice, modernizare și implicare comunitară, transformând comuna într-un model de dezvoltare rurală sustenabilă și modernă. În schimb, scenariul "if not" prezintă riscul stagnării și degradării condițiilor de viață dacă problemele persistente nu sunt abordate, afectând negativ calitatea vieții și dezvoltarea pe termen lung.

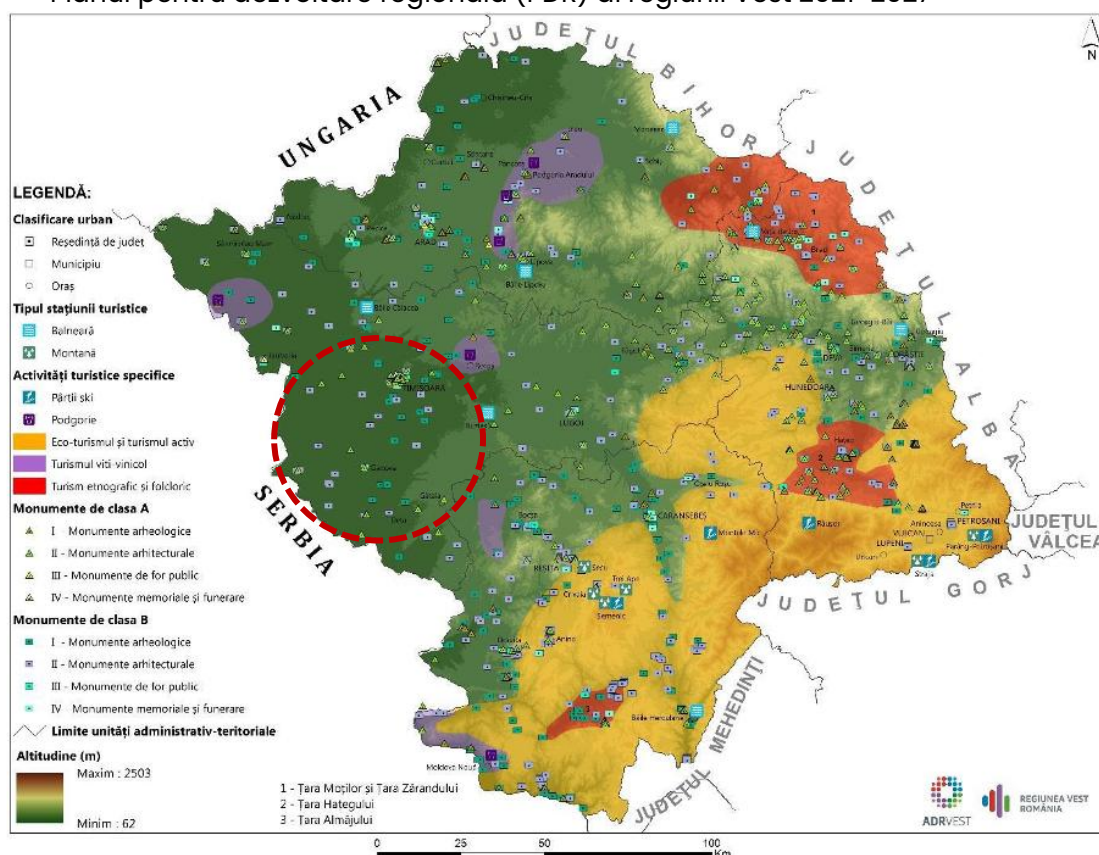
5.2. Optimizarea relațiilor în teritoriu. Elemente de mobilitate urbană

Propunerile de optimizare în teritoriu au ținut seama de prevederile din P.A.T.N. și strategiile realizate la nivel regional, județean și local.

Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR)

Conform **Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR)**, comuna Parța este inclusă în zona transfrontalieră, situându-se în proximitatea graniței cu Serbia, pe culoarul strategic al DN6 și al liniei feroviare Timișoara – Caransebeș – Orșova – Craiova. Această poziționare **generează efecte economice și perspective de dezvoltare semnificative**.

Planul pentru dezvoltare regională (PDR) al regiunii Vest 2021-2027⁵¹

Figură 49 – Tipurile de activități și zone turistice din Regiunea Vest, conf. PDR Vest, P. 201

Comuna Parța se află în arealul delimitat pentru ecoturism și turism activ, beneficiind de poziționare strategică în proximitatea unor coridoare turistice majore și a unor resurse naturale atractive. Această localizare îi conferă potențial de integrare în circuitele turistice regionale, în special pentru segmentul de turism durabil.

51 https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2023/10/PDRVest_2021-2027.pdf

PDR Vest 2021–2027

PDR Vest 2021–2027a stabilit șapte domenii majore de intervenție, interdependente, care reprezintă direcțiile prioritare de investiții pentru atingerea viziunii de dezvoltare regională.

Pilon	Domenii majore de intervenție
	1. Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare
	2. Tranziție verde și schimbări climatice
	3. Accesibilitate
	4. Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante
	5. Sustenabilitate prin turism și cultură
	6. Dezvoltare urbană durabilă
	7. Tradiție și diversificare în mediul rural

1. Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare

Din perspectiva economică, Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021–2027 prevede orientarea procesului de dezvoltare către un model competitiv, fundamentat pe inovare și atragerea de investiții în sectoare cu valoare adăugată ridicată. Conform documentului, obiectivul central este „dezvoltarea unui ecosistem de inovare, care să permită transformarea regiunii Vest într-un pol național de referință în inovare” (ADR Vest, 2021, p. 343), prin consolidarea capacității întreprinderilor mici și mijlocii, stimularea specializării inteligente și integrarea tehnologiilor avansate în economie și sectorul public.

Alinierea Pilonului cu Obiectivele de Politică ale UE și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă: OP1, OP4

1 FĂRĂ SĂRĂCIE

4 EDUCAȚIE DE CALITATE

5 EGALITATE DE GEN

8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

11 ORĂȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ

17 PARTENERIATE PENTRU OBIECTIVE

Strategia stabilește drept direcții prioritare creșterea productivității, diversificarea bazei economice și sprijinirea industriilor cu potențial ridicat de export, concomitent cu adaptarea la tendințele pieței globale și tranziția către o economie verde și digitală. Acest cadru strategic urmărește reducerea disparităților intraregionale și valorificarea

avantajelor competitive locale, în scopul asigurării unei dezvoltări economice sustenabile și incluzive.

Programul Regional Vest

Programul Regional Vest este principalul instrument de finanțare din fonduri europene care sprijină creșterea economică și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din Regiunea Vest.

Figură 50 – Prioritățile Programului Regional Vest 2021–2027⁵²

Viziunea strategică

Regiunea Vest dorește să devină o regiune competitivă la nivel european, cu un nivel ridicat de cercetare-dezvoltare, inovare și digitalizare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții, conectată intern și internațional, ai cărei cetățeni beneficiază de un sistem educațional la nivel european, în localități prietenoase cu mediul și care asigură o calitate ridicată a vieții.

52 https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2025/02/Raport-de-activitate_ADR-Vest_ian-iun_2024.pdf

Măsurile din POR Vest 2021–2027 relevante pentru comuna Parța

Domeniu strategic	Obiectiv / Măsură	Tipuri de proiecte eligibile
Dezvoltare economică	Consolidarea economiei locale prin specializare inteligentă și antreprenoriat rural	Amenajarea de spații de producție pentru microîntreprinderi, hub-uri rurale și centre de afaceri locale
Turism și economie locală	Valorificarea patrimoniului cultural și natural prin turism durabil	Crearea de trasee tematice, centre de informare turistică, infrastructură de agroturism și eco-turism
Patrimoniu cultural	Protejarea și valorificarea siturilor culturale și arheologice	Restaurarea și integrarea sitului arheologic de la Parța în circuite culturale și educaționale
Sprijin pentru IMM-uri	Inovare, digitalizare și tranziție verde	Granturi pentru tehnologii digitale, incubatoare rurale, formare în domeniul competențelor digitale
Infrastructură de transport	Creșterea conectivității periurbane și rurale	Modernizarea drumurilor comunale, legături cu DN59 și nodurile TEN-T, soluții de mobilitate verde

Astfel, din perspectivă urbanistică și economică, comuna Parța se regăsește în aria de aplicabilitate a mai multor axe strategice ale POR Vest 2021–2027, în special cele dedicate **valorificării potențialului turistic, revitalizării patrimoniului cultural, susținerii IMM-urilor și îmbunătățirii conectivității rutiere**, toate având potențial de generare a creșterii economice și de consolidare a rezilienței comunității locale.

Raportul de activitate ADR Vest – ianuarie–iunie 2024

Conform informațiilor din **Raportul de activitate ADR Vest – ianuarie–iunie 2024**, pentru județul **Timiș** sunt evidențiate mai multe intervenții relevante care pot fi valorificate și de **comuna Parța**, în concordanță cu obiectivele **POR Vest 2021–2027**.

Documentul menționează:

1. Infrastructură și conectivitate locală

- Prioritatea 5.1 – Mobilitate și infrastructură rutieră de interes județean
 - Se susțin proiecte pentru modernizarea drumurilor județene și comunale care asigură conectarea localităților rurale la rețeaua TEN-T, inclusiv variante ocolitoare și drumuri de legătură
 - În Timiș, aceste investiții vizează îmbunătățirea accesului între comunele periurbane (precum Parța) și zona metropolitană Timișoara.
 - Se acordă sprijin pentru infrastructură rutieră verde, piste de biciclete, trotuare și spații pietonale, componente utile dezvoltării turismului local.

2. Patrimoniu cultural și identitate locală

- Prioritatea 7.1.C – Patrimoniu cultural
 - ADR Vest a elaborat criterii de selecție și o listă preliminară a monumentelor eligibile pentru finanțare. Județul Timiș are 20 obiective prioritare pentru restaurare și valorificare.
 - Se finanțează:
 - restaurarea clădirilor de patrimoniu și reabilitarea obiectivelor istorice cu potențial turistic;

- amenajarea de centre culturale, muzee locale, spații pentru meșteșuguri;
- integrarea patrimoniului în circuite tematice regionale.
- Pentru comuna Parța, potențialul este legat de situri arheologice (neolitic) și tradiții rurale, eligibile pentru includerea în trasee culturale regionale.

3. Turism și dezvoltare locală durabilă

- Prioritatea 7.1.B – New European Bauhaus / Proiecte-pilot
 - Sprijină inițiative locale pentru revitalizarea spațiilor publice rurale, amenajarea de zone de agrement și centre comunitare prin design sustenabil
 - Comunele periurbane (inclusiv Parța) pot depune proiecte pentru transformarea infrastructurilor existente (ex: foste clădiri publice) în centre turistice și culturale.
- Domeniul „Turism și servicii publice de turism” (POAT 146275)
 - Vizează centre de agrement, tabere școlare, trasee tematice și baze turistice rurale, inclusiv infrastructura conexă (drumuri, utilități)

4. Antreprenoriat și inovare rurală

- Rețeaua RO-Boost SMEs (Enterprise Europe Network) continuă sprijinul pentru IMM-uri din Regiunea Vest, cu accent pe digitalizare, sustenabilitate și reziliență economică
 - Comunele pot încuraja micro-întreprinderi locale (turism, meșteșuguri, agricultură ecologică) să acceseze servicii de consultanță, parteneriate și finanțări europene prin rețelele coordonate de ADR Vest.

5. Planificare teritorială și dezvoltare inteligentă

- Regiunea Vest implementează proiecte-pilot precum Pathways2Resilience și Talent Harnessing Platform, care sprijină autoritățile locale în:
 - atragerea și menținerea forței de muncă locale;
 - elaborarea de strategii de tranziție verde și digitală
 - Comunele periurbane ca Parța pot participa la rețelele de planificare regională pentru a valorifica poziția lor strategică în zona metropolitană Timișoara.

Strategia regională pentru dezvoltare 2021–2027 a Regiunii Vest

Conform **Strategiei regionale pentru dezvoltare 2021–2027 a Regiunii Vest**⁵³, contextul economic regional este definit printr-o serie de avantaje competitive, dar și provocări structurale, cu efecte directe și indirecte asupra zonelor rurale precum comuna Parța.

Comuna Parța, situată în zona periurbană a municipiului Timișoara, beneficiază de:

- Poziționare strategică pe coridoarele de mobilitate regională (E70 și conexiuni spre autostrada A1);

⁵³ <https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2020/11/Strategie-PDR-Regiunea-Vest.pdf>

- Resurse arheologice și culturale (sit neolitic Parța) cu potențial pentru includere în rute culturale și turistice regionale (Pilon 5 – Sustenabilitate prin turism și cultură, p. 56–60);
- Posibilități de diversificare economică prin agroturism, prelucrarea produselor agricole locale, meșteșuguri și servicii verzi;
- Eligibilitate pentru proiecte de eficiență energetică, digitalizare a administrației locale și sprijin pentru IMM-uri (Pilonii 1, 2 și 3).

Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Timiș

Conform **Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Timiș** (SC URBAN TEAM SRL, SC VELPLAN DESIGN SRL, SC URBAN PROFESIONAL CONSULTING SRL, proiect nr. 2391/ 03.03.2011), comuna Parța se află în zona sudică a județului Timiș, în proximitatea municipiului Timișoara, fiind parte a zonei periurbane cu tendință accentuată de extindere metropolitană. Teritoriul comunei este situat în lunca inferioară a râului Timiș și este caracterizat de peisaje de câmpie joasă, cu o pronunțată valoare ecologică și culturală.

Totodată, Parța este un reper arheologic de importanță națională, datorită **siturilor neolitice ale Culturii Vinca**, printre cele mai vechi așezări din sud-estul Europei (mileniile VI–IV î.Hr.), menționate în cadrul zonei de turism alternativ urban și periurban Timișoara. Aceste vestigii pot fi integrate în **trasee tematice culturale și arheologice**, alături de siturile de la Giroc, Remetea Mare, Bucovăț și Sacoșu Turcesc, consolidând rolul Parței ca destinație de turism științific și educațional.

Conform **Vol. X – Prezentare sintetică** și **Vol. V – Căi de comunicație și transport**, Parța este inclusă în **zona metropolitană Timișoara**, beneficiind de propuneri concrete privind:

- **Realizarea sistemului centralizat de canalizare** și extinderea rețelei de alimentare cu apă în cadrul aglomerației Timișoara–Șag–Parța
- **Reabilitarea infrastructurii rutiere județene** și integrarea comunei în rețeaua de transport periurban, pentru conectarea la coridoarele TEN-T și la autostrada A1;
- Dezvoltarea transportului public județean pentru a asigura mobilitatea populației între localitățile periurbane.

Propuneri de dezvoltare și direcții de acțiune

1. Modernizarea agriculturii

- Stimularea asocierii producătorilor agricoli în cooperative pentru creșterea eficienței economice;
- Introducerea sistemelor de **irigații locale** și utilizarea surselor de apă din proximitate;
- Promovarea culturilor cu valoare adăugată mare (legume, plante oleaginoase, rapiță, floarea-soarelui) și a **agriculturii ecologice**;
- Reabilitarea infrastructurii agricole (drumuri de exploatare, canale de desecare).

2. Diversificarea economică și valorificarea resurselor locale

- Crearea de **microîntreprinderi în domeniul prelucrării produselor agricole**, pentru păstrarea valorii adăugate în localitate;
- Încurajarea inițiativelor din domeniul **turismului rural și cultural**;

- o Dezvoltarea de **servicii conexe agriculturii** – mecanizare, reparații utilaje, consultanță agricolă.

3. Dezvoltare teritorială și infrastructură

- o Amenajarea zonelor construibile pentru locuire și servicii, în special în apropierea drumurilor principale;
- o Îmbunătățirea infrastructurii edilitare (apă, canalizare, rețea electrică și internet) pentru creșterea atractivității investiționale;
- o Protejarea zonelor agricole de conversii necontrolate și menținerea echilibrului între spațiul agricol și cel construit.

4. Dezvoltare durabilă și protecția mediului

- o Implementarea măsurilor de **gestionare ecologică a terenurilor agricole** și refacerea ecosistemelor locale;
- o Crearea de perdele forestiere și protecția solurilor împotriva eroziunii;
- o Încurajarea utilizării surselor de energie regenerabilă (panouri fotovoltaice, biogaz).

Comuna **Parța** se caracterizează printr-un **potențial agricol semnificativ**, susținut de terenuri fertile și o localizare avantajoasă față de Timișoara. Totuși, pentru valorificarea completă a acestui potențial este necesară **modernizarea activităților agricole, diversificarea economiei locale și îmbunătățirea infrastructurii rurale**. Prin integrarea acestor direcții în politicile județene de dezvoltare teritorială, Parța poate deveni un model de comunitate rurală competitivă, cu o economie locală sustenabilă și bine conectată la dinamica regională.

Strategiei Regionale pentru Dezvoltare 2021–2027 a Regiunii Vest

Pornind de la prevederile **Strategiei Regionale pentru Dezvoltare 2021–2027 a Regiunii Vest**, comuna Parța se înscrie în direcțiile de dezvoltare durabilă și inteligentă, având următoarele priorități:

- Valorificarea patrimoniului arheologic și cultural prin dezvoltarea turismului educațional, științific și etnografic;
- Dezvoltarea infrastructurii edilitare verzi și a conectivității rutiere și digitale cu Timișoara;
- Diversificarea economiei rurale prin sprijinirea microîntreprinderilor și activităților agro-turistice;
- Implementarea principiilor de dezvoltare rezilientă și circulară pentru protejarea mediului natural și reducerea riscurilor climatice.

Nr. crt.	Obiective specifice	Măsuri și acțiuni prioritare
CADRUL NATURAL		
4	Protejarea patrimoniului natural și a peisajului	Se impune respectarea măsurilor de protecție și conservare conform regimului ariilor naturale protejate. UAT Parța face parte din lista în cadrul căreia sunt situri Natura 2000 fără plan de management.

11	Reducerea cantității emisiilor poluante din activitățile agricole	În județ sunt 35 de agenți economici incluși în inventarul poluanților emiși de instalațiile/ activitățile IPPC și care în 2009 au depășit valorile de prag.
17	Încadrarea în standardele de calitate a emisiilor de impurificatori din apele evacuate de diverse unități industriale, în emisarii naturali și/ sau în rețelele de canalizare a localităților	Măsurile de bază pentru unitățile industriale, care trebuie să se conformeze cerințelor Directivelor IPPC, SEVESO II, depozitarea deșeurilor sunt: • Sistemul de canalizare ape uzate: Extinderea rețelei de canalizare, Reabilitare rețelei de canalizare, Construirea sistemului de colectare a apelor pluviale; • Epurarea apelor uzate: Modernizarea- extinderea stației de epurare; • Introducerea BAT; • Managementul deșeurilor pentru reducerea riscului de contaminare a corpurilor de apă subterane.
19	Diminuarea cantității de nitrați și nitriți proveniți din activitățile agricole ce poluează apele de suprafață dar și pe cele subterane.	Pentru reducerea poluării apelor de suprafață și subterane cu nitrați conform Directivei 91/676/ CEE se impun următoarele acțiuni: • Aplicarea programelor de acțiune specifice fiecărei unități administrativ- teritorială situată în zonele vulnerabile la poluarea cu nitrați (aplicarea Codului de Bune Practici Agricole). • Monitorizarea zonelor vulnerabile și utilizarea optimă a îngrășămintelor; • Amenajarea depozitului de dejecții conform prevederilor BAT; • Conștientizarea producătorilor agricoli privind utilizarea rațională a îngrășămintelor organice și minerale și a codului de bune practici agricole.
20	Evitarea deversărilor de ape uzate provenite de la unitățile de creștere și îngrășare a porcilor	Reducerea impactului poluării apelor de suprafață și subterane. Măsurile de bază pentru fermele zootehnice sunt: • Construcția/ reabilitarea sistemelor de colectare a apelor uzate; • Construcția/ modernizarea/ extinderea/ reabilitarea stației de epurare; • Construcția/ impermeabilitatea bazinelor de stocare ape uzate/ epurate și utilizarea lor ca apă de spălare și/ sau irigare;

		• Construcția/ reabilitarea platformelor de depozitare a nămolului rezultat în urma epurării apelor uzate; • Construcția platformelor de stocare a gunoiului de grajd; • Aplicarea BAT-IPPC la nivelul fermelor zootehnice cu creștere intensivă a porcinelor și păsărilor.
23	Reconstrucția ecologică a râurilor	Îmbunătățirea și/sau reconstrucția habitatelor în scopul conservării biodiversității
26	Reducerea suprafețelor contaminate în urma activităților poluante	Reabilitarea ecologică a siturilor contaminate și potențial contaminate.
27	Diminuarea gradului de poluare a solului cu nitrați și nitriți	Implementarea Programului de acțiune pentru zonele vulnerabile la nitrați și nitriți din surse agricole în județul Timiș
34	Reabilitarea terenurilor afectate de degradare prin sărăturare și acidifiere	Actualizarea studiilor pedologice
39	Ameliorarea terenurilor degradate, neproductive prin împădurire	Lucrări de împădurire în vederea protejării solului, refacerii echilibrului hidrologic și îmbunătățirea condițiilor de mediu
40	Realizarea perdelelor forestiere cu rol de protecție	Perdele forestiere de protecție a căilor de circulație în punctele înzăpezite de pe drumurile naționale și calea ferată
52	Crearea unei zone verzi tampon între zonele rezidențiale și cele industriale	Realizarea perdelelor verzi de protecție între zonele rezidențiale și cele industriale
60	Diminuarea poluării în cazul operatorilor economici de tip IPPC	• Abordarea integrată care să țină cont de performanța de mediu; • Aplicarea celor mai bune tehnici disponibile în condițiile autorizării, inclusiv stabilirea valorilor limită de emisie; • Flexibilitatea permite autorităților competente pentru protecția mediului.
64	Diminuarea riscurilor legate de descoperirea muniției neexploatate	Impunerea unui set de reguli
ZONE PROTEJATE- TURISM		
1	Asigurarea managementului corespunzător al ariilor naturale protejate, inclusiv Natura 2000	Realizarea și implementarea planurilor de management și a regulamentelor tuturor ariilor naturale protejate.

13	Îmbunătățirea infrastructurii tehnice și turistice	Dezvoltarea bazei de cazare
16	Diversificarea posibilităților de agrement și recreere în apropierea aglomerațiilor urbane	Construire centru de agrement
26	Promovarea și susținerea unor programe de investiții	Realizarea sistemului centralizat de canalizare
CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT		
7	Dezvoltarea rețelei de transport în Zona Metropolitană Timișoara	Extindere rețea trasee metropolitane de autobuze
GOSPODĂRIREA COMPLEXĂ A APELOR ȘI ECHIPAREA EDILITARĂ		
4	Îmbunătățirea serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare a apelor uzate	Reabilitarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare a apelor uzate

STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ 2022-2027⁵⁴

Conform **Strategiei de dezvoltare economică și socială a județului Timiș pentru perioada 2022-2027**, viziunea adoptată prevede că, „în 2027, județului Timiș reprezintă cel mai important și atractiv pol de creștere din România după Capitală, dar cu cea mai ridicată calitate a vieții, un model de specializare inteligentă în economia europeană, bazându-se pe o comunitate diversă și implicată civic, o administrație publică performantă ce formulează politici publice și ia decizii bazate pe date, și un sistem modern de servicii publice și utilități, ce deservește echitabil teritoriul și asigură o calitate a locuirii la standarde europene”.

Comuna Parța se regăsește la:

Nr. crt	Titlu program/ proiect	Status	Perioadă	Surse de finanțare
D5.2.2. Introducerea în circuitul cultural a unor elemente de patrimoniu / spații abandonate / spații dezafectate reprezentative ale județului Timiș				
1	Îmbunătățirea turismului în zona transfrontalieră a Banatului prin valorificarea potențialului siturilor arheologice Parța și Majdan („Enhancing tourism in Banat crossborder area by capitalizing of the potential of Parța and Majdan archeological sites”)	În implementare	2021-2023	Programul Interreg IPA III România-Serbia

54 https://www.cjtimis.ro/wp-content/uploads/2020/07/Vol.2.-Strategia_draft-final_FINAL_compressed.pdf

STRATEGIA CULTURALĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ 2023–2027⁵⁵

Strategia Culturală a județului Timiș 2023–2027 se bazează pe misiunea:

„Dezvoltarea unei vieți culturale diversificate și competitive, ca element definitoriu pentru identitatea și coeziunea socială a spațiului timișean în context european.”

Comuna Parța este cuprinsă în următorul obiectiv:

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1. Asigurarea unui ecosistem cultural de calitate în județul Timiș		
OG.1.1. Creșterea și diversificarea accesului populației la cultură pe întreg teritoriul județului Timiș		
OS1.1.1. Dezvoltarea vieții culturale artistice adaptate la specificul comunitar în mediul rural și în urbanul mic din județul Timiș.	M2. Diversificarea ofertelor culturale din spațiul timișean	Suținerea inițiativelor locale pentru crearea unor tarafe/fanfare

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI TIMIȘOARA ȘI A ZONEI URBANE FUNCȚIONALE PENTRU PERIOADA DE PROGRAMARE 2021–2027⁵⁶

Până în 2030, **Timișoara** se afirmă ca **metropolă europeană a inovării, cunoașterii și diversității**, construită pe patru piloni strategici:

1. **Dezvoltare sustenabilă și comunitară** – oraș echilibrat, cu locuire de calitate, servicii publice accesibile, patrimoniu valorificat și guvernare participativă bazată pe solidaritate și multiculturalism.
2. **Oraș al tehnologiei și industriilor creative** – centru al inovației și antreprenoriatului, prin colaborarea dintre mediul universitar, cercetare și afaceri; motor economic al regiunii bazat pe digitalizare și specializare inteligentă.
3. **Destinație culturală europeană** – continuarea moștenirii de Capitală Europeană a Culturii, prin promovarea turismului cultural, artistic și de afaceri, valorificarea patrimoniului și consolidarea imaginii de „Fun City Timișoara”.
4. **Oraș verde și inteligent** – reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 55% până în 2030, extinderea coridoarelor verzi-albastre și tranziția către energie regenerabilă și economie circulară.

Strategia de planificare a investițiilor de dezvoltare locală a comunei Parța pentru perioada 2021–2027

Strategia de planificare a investițiilor de dezvoltare locală a comunei Parța pentru perioada 2021–2027 a fost aprobată prin HCL nr. 33/ 14.05.2022.

Documentul Strategic de Planificare a Investițiilor de Dezvoltare Locală a Comunei Parța, aprobat pentru perioada 2022–2027, reprezintă principalul instrument de orientare a politicilor publice locale spre o dezvoltare durabilă, echilibrată și competitivă. Acesta a fost elaborat de autoritățile locale cu scopul de a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor, de a

55 <https://www.cjtimis.ro/wp-content/uploads/2020/07/STRATEGIA-CULTURALA-PUBLICATA.pdf>

56 <https://www.primariatm.ro/transparenta/proiecte/SIDU>

stimula creșterea economică și de a promova un mediu sigur și sustenabil pentru generațiile actuale și viitoare.

Strategia se fundamentează pe necesitatea unei viziuni de dezvoltare pe termen lung, coerentă și realistă, care să răspundă problemelor identificate la nivelul comunității, dar și să valorifice potențialul local existent. Viziunea documentului se aliniază obiectivelor strategice europene, naționale și regionale, urmărind coeziunea socială, protecția mediului, diversitatea culturală și consolidarea unei economii locale dinamice.

Obiectiv general

Scopul central al documentului strategic constă în dezvoltarea echilibrată și armonioasă a localității prin stimularea unui mediu economic și social competitiv, stabil și sănătos. Strategia urmărește creșterea continuă a calității vieții și a atractivității comunei Parța, prin investiții sustenabile, coordonate și adaptate nevoilor reale ale comunității.

Planul de dezvoltare pentru perioada 2022–2027 include un portofoliu divers de proiecte, corelate cu prioritățile locale și sursele de finanțare disponibile (fonduri proprii, fonduri PNRR, fonduri europene, programe naționale precum PNI sau AFM).

Principalele direcții de acțiune vizează:

Priorități		Surse de finanțare	Status
1.	Reabilitare tronsoane rutiere Drumul Mare	Fonduri proprii	În curs de implementare
2.	Reabilitare infrastructură suprastructură + asfaltare străzi	Fonduri proprii	În curs de implementare
3.	Extindere sistem de supraveghere în Comuna Parța	Fonduri proprii	În curs de implementare
4.	Construire Piață Agroalimentară	Fonduri proprii	În curs de implementare
5.	Construire platformă colectare deșeuri	Fonduri proprii	2022–2023
6.	Întocmire PUG în format GIS	Fonduri PNRR	2022–2026
7.	Extindere Rețea apă	Fonduri proprii + fonduri europene	2022–2027
8.	Lucrări de înlocuit suprafață de joc Balon	Fonduri proprii	2022
9.	Lucrări de sistematizare curte școală	Fonduri proprii	2022–2023
10.	Lucrări de sistematizare curte Primărie	Fonduri proprii	2022
11.	Creșterea siguranței rutiere prin instalarea de limitatoare de viteză în comună	Fonduri proprii	2022
12.	Amenajare cabinet medical + vestiare școală	Fonduri proprii	2022
13.	Reabilitare moderată cămin cultural Parța	Fonduri PNRR + fonduri proprii	2023–2026
14.	Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în comuna Parța	Fonduri AFM + fonduri proprii	2023–2025
15.	Program de eficientizare a sistemului de iluminat public în comuna Parța	Fonduri AFM + fonduri proprii	2022–2025
16.	Reabilitare drum Cartierul Nou	Fonduri PNI	2023–2026

Priorități				Surse de finanțare	Status
17	Reabilitare	infrastructură	rutieră în	Fonduri PNI	2023–2027
	comuna Parța				

Strategia de planificare a investițiilor de dezvoltare locală 2022–2027 a Comunei Parța reprezintă un cadru coerent de acțiune locală, orientat către creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de trai. Prin integrarea fondurilor europene, naționale și proprii, documentul oferă o viziune pragmatică asupra evoluției comunei în următorii ani, consolidând legătura dintre administrația locală și comunitate și favorizând o dezvoltare sustenabilă pe termen lung.

5.3 Dezvoltarea activităților economice

Agricultura

Agricultura reprezintă una dintre componentele fundamentale ale economiei locale din comuna Parța, având o pondere majoră în structura ocupațională și în modul de utilizare a terenurilor. Poziționată în Câmpia Banatului, pe cursul inferior al râului Timiș, comuna beneficiază de un relief de câmpie joasă, plan și ușor ondulat, cu altitudini între 85 și 110 m, ceea ce oferă condiții pedoclimatice ideale pentru practicarea unei agriculturi intensive și diversificate. În plus, apropierea de municipiul Timișoara facilitează accesul la piețe, infrastructură și servicii de sprijin pentru fermieri. Solurile conferă o fertilitate ridicată, iar microclimatul blând, cu ierni ușoare și veri calde, susține dezvoltarea culturilor de cereale, porumb, floarea-soarelui, rapiță și legume de grădină.

Activitatea agricolă din comună se bazează atât pe ferme de familie, cât și pe exploatații de tip industrial, cu profil vegetal și zootehnic. În structura culturilor predomină cerealele și plantele oleaginoase (grâu, porumb, floarea-soarelui, rapiță), completate de culturi furajere destinate sectorului zootehnic. O parte din terenurile agricole sunt localizate în zona sitului Natura 2000 „Lunca Timișului”, ceea ce impune anumite condiționări de mediu, dar și oportunități de valorificare prin agricultură ecologică.

Pe termen mediu, agricultura din comuna Parța are nevoie de:

- **Consolidarea exploatațiilor agricole** prin comasarea terenurilor și asocierea fermierilor mici în cooperative de producție sau marketing.
- **Diversificarea producției** și dezvoltarea lanțurilor scurte (fermier – procesator – consumator local).
- **Investiții în infrastructură de irigații, depozitare și procesare** (micro-unități pentru lactate, abatorizare, legume).
- **Promovarea agriculturii ecologice și a brandurilor locale**, valorificând proximitatea Timișoarei și interesul pentru produse naturale.
- **Educație agricolă și sprijin pentru tinerii fermieri**, prin formare, consultanță și acces la finanțări europene (AFIR, PNDR).
- **Întărirea biosecurității** în sectorul zootehnic și reducerea riscurilor de poluare, în special pentru fermele mari.

Agricultura rămâne pilonul central al economiei comunei Parța, având un rol esențial în menținerea identității rurale și a coeziunii comunitare. Deși există exemple de bună practică și investiții semnificative, agricultura locală se confruntă încă cu provocări structurale și organizatorice. Viitorul acestei ramuri depinde de capacitatea autorităților și a fermierilor de a colabora pentru modernizarea exploatațiilor, protejarea mediului și valorificarea inteligentă a resurselor locale. Printr-o abordare integrate, care să combine performanța economică cu sustenabilitatea și valorificarea patrimoniului natural, comuna Parța poate deveni un model de dezvoltare rurală echilibrată în zona de câmpie a județului Timiș.

Relieful plan, solurile fertile și tradiția agricolă puternică oferă premise solide pentru consolidarea agriculturii ca pilon al dezvoltării durabile. În același timp, orientarea către forme asociative, diversificarea producției și valorificarea produselor locale prin lanțuri scurte de aprovizionare pot transforma agricultura Parței într-un sector competitiv, integrat și rezilient la schimbările economice și climatice.

Turism

Turismul, ca fenomen și modalitate distinctă de valorificare a resurselor naturale și a patrimoniului antropic, a devenit o ramură economică cu un impact semnificativ asupra societății contemporane. Ansamblul condițiilor naturale, împreună cu contextul socio-economic și istoric în care s-a dezvoltat România, au reprezentat premize cu o favorabilitate diferențiată în ceea ce privește evoluția acestui fenomen complex.

Un teritoriu devine interesant din perspectiva turistică atunci când dispune de resurse turistice naturale sau antropice, percepute ca atracții sau facilități turistice. Potențialul turistic natural cuprinde totalitatea resurselor turistice pe care le oferă cadrul natural prin componentele sale: relief, condiții climatice, ape, vegetație și faună, cât și modificările acestora din urmă.

Comuna Parța se evidențiază printr-un potențial turistic semnificativ, rezultat din îmbinarea armonioasă a resurselor naturale și a peisajelor montane cu patrimoniul istoric și cultural local. Pe teritoriul satului au fost descoperite urmele unei extinse așezări neolitice, cu trei niveluri, în care s-au găsit ceramică aparținând Culturii Vinca (mileniile 5-4 î.Hr.). O descoperire deosebită a fost Sanctuarul neolitic de la Parța, unic în lume, expus acum la Muzeul Banatului. Astfel, satul este o destinație a turismului cultural, atât din punctul de vedere al patrimoniului material, cât și din punctul de vedere al patrimoniului imaterial.

Consiliul Județean Timiș a demarat **proiectul de reabilitare „Execuție Pod pe DJ 593B, km 5+000, Parța (Podul Turcului)”**, aprobat prin **Raportul de specialitate nr. 9525/13.03.2025** al Direcției de Drumuri și Transport și supus votului în cadrul unei **Hotărâri a Consiliului Județean Timiș** privind aprobarea documentației tehnico-economice și a devizului general aferent studiului de fezabilitate.⁵⁷

Documentația a fost realizată de **S.C. IRICONSTRUCT S.R.L.**, conform prevederilor **HG 907/2016**, și face parte din **Lista de investiții a județului Timiș pentru perioada 2024–2025**, la capitolul **Transporturi – drumuri și poduri județene**.

Proiectul prevede:

⁵⁷ <https://www.cjtimis.ro/infocjt/admin/upload/hgkvfr3468tj.pdf>

- **păstrarea podului istoric** ca element cu valoare de patrimoniu local, cu rol simbolic și turistic;
- **realizarea unui nou pod rutier în aval**, corespunzător clasei tehnice IV, pentru asigurarea circulației în condiții de siguranță;
- amenajarea albiei și consolidarea malurilor canalului;
- **refacerea legăturii rutiere dintre Parța și Petroman**, esențială pentru accesul populației și intervențiile de urgență.

Prin implementarea acestui proiect, **Podul Turcului** va dobândi o dublă funcție, **infrastructurală și patrimonială**, devenind nu doar un element funcțional al rețelei de drumuri județene, ci și un **obiectiv de interes turistic și identitar** pentru comuna Parța, care ilustrează continuitatea între patrimoniul tehnic istoric și modernizarea infrastructurii actuale.

Zona Luncii Timișului oferă un potențial **turistic semnificativ**, în special pentru turismul de natură, educațional și de observare a faunei și florei specifice ecosistemelor de luncă. Printre atuurile sale se numără:

- Peisaje naturale remarcabile: maluri largi, vegetație de luncă și galeriile de arbori care se întind de-a lungul râului Timiș.
- Posibilități de activități: drumeții, ciclism pe poteci de luncă, observarea păsărilor și altor viețuitoare acvatice/umede, tururi de cercetare sau educație ecologică.
- Accesibilitate relativ bună din județul Timiș, ceea ce poate sprijini turismul local și regional.

Recomandări pentru integrarea în ofertă turistică

- Amenajarea unor trasee marcate și panouri educaționale privind habitatele și speciile protejate (ex. lunca, fauna de apă dulce).
- Crearea unui punct de informare sau „centre de vizitare” cu ghidare și materiale explicative în incinta zonei tampon sau în localitățile adiacente.
- Supravegherea atentă a impactului turismului (respectarea zonelor sensibile, evitarea deranjării speciilor protejate, infrastructură ușoară „eco-friendly”).
- Promovarea tematică: turism de natură, bird-watching, ecoturism, în legătură cu patrimoniul local al comunei Parța și al zonei Banatului.

Obiectiv general

Transformarea Parței într-un sat cultural-arheologic și destinație rurală identitară a zonei metropolitane Timișoara, conectând patrimoniul istoric cu turismul verde, educațional și gastronomic.

Direcții de dezvoltare turistică – comuna Parța

Valorificarea patrimoniului arheologic și istoric

- Amenajarea și promovarea sitului neolitic unic din Parța ca punct de interes regional
- Crearea unui **Centru de Interpretare Arheologică și Culturală**
- Realizarea de trasee tematice („Drumul Neoliticului în Banat”)

	• Amenajarea unui muzeu în aer liber / parc arheologic cu elemente interactive
Dezvoltarea turismului cultural și al tradițiilor locale	• Organizarea și extinderea festivalurilor tradiționale locale (ruga, târguri, zile culturale) • Ateliere de meșteșuguri tradiționale (țesut, brodat, gastronomie bănățeană) • Colaborări cu ansamblurile locale pentru spectacole tematice
Turism rural și agroturism	• Identificarea și sprijinirea gospodăriilor și fermelor cu potențial turistic • Încurajarea pensiunilor rurale și a gospodăriilor turistice • Crearea unor pachete turistice „viața la sat – Banat autentic”
Dezvoltarea turismului verde și de agrement	• Amenajarea de zone de relaxare și promenadă (parcuri, zone naturale, piste) • Trasee de biciclete și drumeție spre Lunca Timișului și localitățile învecinate • Crearea unor micro-zone de picnic, observare natură, birdwatching
Promovare și parteneriate	• Integrarea Parței în rutele turistice ale Timișoarei și zonei metropolitane • Realizarea unei platforme digitale de promovare turistică + aplicații ghid • Colaborări cu universități, muzee, ONG-uri culturale și arheologice • Crearea unui brand turistic local („Parța – rădăcini ale Europei vechi”, „Satul neolitic din Banatul de câmpie”)
Infrastructură turistică	• Puncte de informare turistică și panouri tematice • Amenajarea unui traseu urban și rural semnalizat (totemuri, QR-code) • Parcări și spații de acces pentru turiști

5.4. Evoluția populației

Analiza evoluției populației	Nivel județean – Județul Timiș	Nivel local – Comuna Parța
Tendență generală	Populația județului Timiș a crescut de la 707.623 locuitori în 1992 la 763.989 locuitori în 2025 , menținând o tendență general ascendentă pe întreaga perioadă analizată. Punctul minim s-a înregistrat în 1999 (710.508 locuitori) , iar punctul maxim în 2025 (763.989 locuitori) .	Populația comunei Pârța, înregistrată începând cu 2005, a crescut de la 1.620 locuitori la 2.763 locuitori în 2025 , indicând o tendență ascendentă constantă . Punctul minim s-a înregistrat în 2005 (1.620 locuitori) , iar punctul maxim în 2025 (2.763 locuitori) . Media populației în perioada analizată este de 2.192 locuitori .

Analiza evoluției populației	Nivel județean – Județul Timiș	Nivel local – Comuna Pârța
	Media populației în perioada 1992–2025 este de 735.806 locuitori .	
Perioade relevante	Între 1992 și 1999 , populația județului a înregistrat o ușoară scădere , probabil influențată de tranziția economică post-1990. Din 2000 până în 2025 , populația județului Timiș a crescut constant, reflectând dezvoltarea economică regională și atractivitatea Timișoarei ca pol urban și universitar.	Populația comunei Pârța a înregistrat o creștere continuă din 2005 până în prezent, pe fondul extinderii zonei metropolitane Timișoara și al migrației pozitive dinspre oraș spre zona periurbană. După 2015, ritmul de creștere s-a accelerat, semnalând o consolidare demografică .
Factori determinanți	Dezvoltarea economică intensă a municipiului Timișoara și a zonei metropolitane. Creșterea investițiilor și a locurilor de muncă în industrie, servicii și IT. Migrație internă pozitivă datorată nivelului de trai și infrastructurii moderne.	Poziționarea strategică în proximitatea Timișoarei, favorizând navetismul. Migrația tinerilor din urban spre rural, în căutarea unui stil de viață mai echilibrat. Extinderea infrastructurii locale și diversificarea economică, care susțin atractivitatea comunei.
Evoluția demografică a județului Timiș și a comunei Pârța reflectă o dinamică pozitivă , cu o creștere constantă a populației datorată dezvoltării economice, migrării interne și extinderii periurbane . În timp ce județul a înregistrat o creștere moderată pe termen lung, comuna Pârța a cunoscut o creștere rapidă și stabilă , devenind una dintre localitățile rurale cu cele mai bune perspective demografice din Regiunea Vest.		

Graficul reflectă evoluția populației județului Timiș între 1992 și 2025, evidențiind atât perioade de scădere, cât și de creștere demografică. După valorile ridicate înregistrate la începutul intervalului, populația județului a urmat un trend descendent până în anul 1999, cel mai probabil ca efect al tranziției economice și migrației externe din perioada post-1990. Ulterior, populația a intrat pe o pantă ascendentă continuă, ritmul de creștere consolidându-se după anul 2005, pe fondul dezvoltării economice accelerate a zonei metropolitane Timișoara.

Pandemia COVID-19 (2020–2021) nu a generat o scădere demografică, ci, din contră, populația județului a continuat să crească. Acest fenomen poate fi asociat cu migrația internă pozitivă, prin relocarea populației din centre urbane suprasaturate către Timiș, un județ cu oportunități economice extinse, infrastructură modernă și calitate ridicată a vieții. După 2021, populația a atins cel mai înalt nivel din perioada analizată, depășind **763.000 locuitori în anul 2025**.

5.5. Căi de circulație și Transport. Mobilitate

Dezvoltarea infrastructurii, respectiv a rețelelor de utilități și a drumurilor precum și investițiile în unitățile de învățământ și infrastructură educațională trebuie corelate permanent cu evoluția și prognozele demografice pentru localitate. De asemenea se vor aplica politici de sprijinire a tinerilor astfel încât aceștia să rămână în localitate pentru întemeierea unei familii și stoparea fenomenului migrațiunilor.

Reabilitarea rețelei de drumuri din comună trebuie realizată pe un proiect care să includă și introducerea în subteran a tuturor rețelelor de utilități publice înainte de reabilitarea sau realizarea covorului asfaltic.

Toate drumurile din intravilan sunt propuse a fi modernizate și/sau supralărgite conform legislației în vigoare.

Rețeaua stradală a comunei este formată din străzi, ulițe și drumuri de exploatare nou introduse în intravilan. Acestea sunt reglementate astfel:

- Pentru fundăturile cu o lungime mai mică de 30 m, se propune un profil de 5,00 m;
- Pentru fundăturile cu o lungime între 30 m și 100 m, se propune un profil de 8,00 m, din care 7,00 m carosabil și 1,00 m trotuar;
- Pentru străzile și ulițele principale, se propune un profil de 12,00 m;
- Pentru străzile și ulițele secundare, se propune un profil de 9,00 m.

De asemenea, pentru suprafețele nou introduse în intravilan și pentru cele deja existente, dar care nu au acces carosabil corespunzător, este prevăzută extinderea tramei stradale. Circulațiile nou propuse vor avea un profil total de 9,00 m și 11,00 m.

Pentru locuințe unifamiliale cu acces și lot propriu se vor asigura:⁵⁸

- accese carosabile pentru locatari;
- acces carosabil pentru colectarea deșeurilor menajere și pentru accesul mijloacelor de stingere a incendiilor;
- alei (semi)carosabile în interiorul zonelor parcelate, cu o lungime de maximum 25 m vor avea o lățime de minimum 3,5 m, iar pentru cele cu lungimi mai mari de 25 m vor fi prevăzute supralărgiri de depășire și suprafețe pentru manevre de întoarcere;
- în cazul unei parcelări pe două rânduri, accesele la parcelele din spate se vor realiza prin alei de deservire locală (fundături):
 - cele cu o lungime de 30 m – o singură bandă de 3,5 m lățime;
 - cele cu o lungime de maximum 100 m – minimum 2 benzi (total 7 m), cu trotuar cel puțin pe o latură și supralărgiri pentru manevre de întoarcere la capăt.

Rețeaua stradală se va dezvolta în funcție de o serie de factori determinanți, relații de intercondiționare și condiții locale de tipul: evoluția fondului construit, creșterea economică din comună, programe de dezvoltare a turismului local, relief etc.

⁵⁸ Conform Regulamentul General de Urbanism

Amenajarea corespunzătoare a profilurilor transversale se poate face prin corectări sau retrageri de garduri, fără demolări de clădiri, iar lucrările de întreținere și reparații ale străzilor se vor programa și executa conform normativului de specialitate.

Proiectarea intersecțiilor noi și amenajarea celor existente se face ținându-se seama de fluxurile de circulație, de relațiile dintre curenții de trafic, de condițiile de vizibilitate și de siguranță a circulației, amenajarea căilor de acces la drumurile publice făcându-se cu acordul prealabil al administratorului drumului public și al poliției rutiere.

În funcție de intensitatea traficului, drumurile publice vor fi prevăzute cu stații amenajate în afara fluxului circulației, pentru oprirea mijloacelor de transport în comun. Semnalizarea unitară și amenajarea acestora se asigură de către consiliile locale în intravilan și de către consiliile județene în extravilan, indiferent de categoria drumului. Amplasarea noilor stații de transport în comun se face la propunerea administrației publice locale, cu avizul administratorului drumului și al poliției rutiere.

Parcarea autovehiculelor este admisă, de regulă, în zonele special amenajate, în afara benzilor de circulație și a trotuarelor. Autoritățile administrației publice locale și poliția rutieră au obligația de a reglementa parcare și staționarea pe străzi. Parcarea/gararea la domiciliu făcându-se în mod curent în curțile locuințelor, se impune cu prioritate amenajarea de parcaje la dotările existente și impunerea asigurării locurilor de parcare la construcțiile noi, conform Regulamentului Local de Urbanism, anexat prezentului Memoriu General.

Este necesar să se ia măsuri pentru:

- **Modernizarea și extinderea infrastructurii de transport** - Principalele tipuri de măsuri avute în vedere în cadrul acestei priorități se referă la:
 - o Creșterea capacității importante a rețelei de drumuri existentă;
 - o Reabilitarea/modernizarea drumurilor aflate în gestiunea autorităților locale;
 - o Modernizarea drumurilor de acces spre zonele cu potențial agricol;
 - o Asigurarea siguranței traficului rutier;
 - o Construirea și modernizarea infrastructurii rutiere de acces către potențiala zona turistică a comunei;
- **Amenajarea de căi pietonale:** Pentru siguranța pietonilor, este important să se amenajeze căi pietonale bine definite, separate de traficul rutier, în special în zonele cu trafic intens sau în apropierea școlilor și locurilor publice.
- **Amenajarea pistelor velo:** Comuna are în prezent un proiect de amenajare a unui traseu velo de-a lungul satului Parța. Acestea vor fi continuate prin P.U.G.
- **Marcarea drumurilor și asigurarea iluminatului stradal:** Marcarea drumurilor cu indicatoare și marcaje clare contribuie la orientarea și siguranța conducătorilor auto. Iluminatul stradal adecvat este esențial pentru a asigura vizibilitatea și siguranța pe timp de noapte.

Aceste măsuri ar trebui să fie implementate pentru a îmbunătăți calitatea infrastructurii rutiere și a siguranței circulației în comuna Parța.

Se poate propune reconfigurarea spațiului public central prin pietonizare și un regulament ferm pentru zonele construite aferente acestuia ar scoate în valoare acest spațiu.

Drumuri din extravilan

Pentru evitarea congestionării traficului în afara localităților se interzice amplasarea oricăror construcții care generează un trafic suplimentar la o distanță mai mică de 50,0 m de la marginea părții carosabile în cazul autostrăzilor, al drumurilor expres și al drumurilor internaționale "E", respectiv de 30,0 m pentru celelalte drumuri de interes național și județean. Prin construcții care generează trafic suplimentar se au în vedere unități productive, complexe comerciale, depozite angro, unități tip showroom, obiective turistice, cartiere rezidențiale, parcuri industriale, precum și orice alte obiective și/sau construcții asemănătoare în care se desfășoară activități economice.⁵⁹

Construcțiile prevăzute în afara localităților și care nu se încadrează în categoria celor care generează trafic suplimentar, așa cum acestea sunt definite la alin. (1), se vor amplasa în afara zonei de protecție a drumului.⁶⁰

5.6. Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial.

Stabilirea limitei intravilanului prin Planul de Urbanism General se va face în raport cu nevoile de dezvoltare ale localităților din cadrul unei anumite unități administrativ-teritoriale. Limita propusă va fi stabilită în funcție de elemente ale cadrului natural, căi majore de comunicații, amenajări hidrotehnice, precum și de alte categorii de lucrări cu caracter tehnic.

În cazul extinderii tramei stradale și a anumitor zone funcționale, limita intravilanului propus se va raporta la acestea și va urmări să asigure o utilizare eficientă a terenurilor. În cazul localităților risipite, cu suprafețe mari de proprietăți, limita intravilanului se va stabili astfel încât să se asigure o parcelare corespunzătoare funcțiunilor propuse, indiferent de regimul cadastral/funcțional al terenurilor (teren agricol, pășuni, vii, livezi, păduri), în vederea unei dezvoltări economice echilibrate a acestora.

Limita intravilanului propus a fost conturată și trasată conform următoarelor criterii:

1. Rectificarea limitei aprobate a intravilanului existent, conform reambulării topografice, pe limite cadastrale;
2. Introducerea în intravilan a zonelor în care există pe viitor intenții de dezvoltare din partea a diverși investitori și care pot contribui la creșterea economică a comunei, dar și la valorificarea elementelor de cadru natural;

Suprafața totală a intravilanului propus este de **584,10 ha**. Această suprafață este compusă din:

- Suprafața totală a intravilanului existent conform actualizărilor și documentațiilor de tip P.U.Z. aprobate prin HCL: **393.49 ha**
- Suprafața propusă a fi introdusă în intravilan de **232,13 ha**
- Suprafața propusă a fi scoasă din intravilan de **41,52 ha**

59 Cnf. Ordonanței Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, Art.47, alin.(1)

60 Cnf. Ordonanței Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, Art.47, alin.(5)

COD ORDIN	ZONE FUNCȚIONALE PROPUSE	SUPRAFAȚĂ (HA)	%
ZF11	L – Zonă locuințe și funcțiuni complementare	272.25	46.61 %
ZF11.1	L1a – Subzonă de locuire individuală tradițională existent	154.87	26.51%
ZF.11.2	L1b – Subzonă de locuire individuală în țesut nou existent	11.93	2.04%
ZF.11.3	L2a – Subzonă de locuire individuală propusă	26.31	4.50%
ZF.11.4	L2b – Subzonă de locuire individuală și funcțiuni mixte propus	67.82	11.61%
ZF.11.5	L2c – Subzonă de locuire individuală și servicii mixte propus	11.33	1.94%
ZF08	M – Zonă mixtă	117.47	20.11%
ZF08.1	M – Subzonă mixtă	117.47	20.11%
ZF09	IS – Zonă instituții publice	7.09	1.21%
ZF09.1	IS1 – Subzonă instituții și servicii publice	2.25	0.38%
ZF09.1.1	IS1p – Subzonă instituții și servicii publice propus	1.38	0.24%
ZF09.2	IS2 – Subzonă unități de învățământ	0.51	0.09%
ZF09.4	IS4 – Subzonă pentru culte	2.62	0.45%
ZF09.5	IS5 – Subzonă instituții de cultură	0.34	0.06%
ZF10	CS – Zonă comerț și servicii	34.42	5.89%
ZF10.1	CS – Subzonă comerț și servicii	2.49	0.43%
ZF10.2	CSp – Subzonă comerț și servicii propus	31.93	5.47%
ZF12	ID – Zonă pentru unități industriale și de depozitare	51.81	8.87%
ZF12.1	ID1 – Subzona unităților industriale și de depozitare	9.79	1.68%
ZF12.1.1	ID1p – Subzona unităților industriale și de depozitare propus	3.67	0.63%
ZF12.3	ID3 – Subzonă industrie alimentară ușoară și procesare	0.06	0.01%
ZF12.5	ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii	11.99	2.05%
ZF12.5.1	ID5p – Subzonă unități depozitare și servicii propus	26.30	4.50%
ZF04	A – Zonă unități agrozootehnice	4.56	0.78%
ZF04.1	A1 – Subzonă unități agrozootehnice	0.00	0.00%
ZF04.2	A2 – Subzonă unități agricole	1.13	0.19%
ZF04.5	A5 – Subzonă mixtă unități agrozootehnice și servicii	3.43	0.59%
ZF13	GC – Zonă gospodării comunale	4.11	0.70%
ZF13.1	GC1 – Subzonă cimitire	4.11	2.66%
ZF13.2	GC2 – Subzonă alte construcții și amenajări pentru gospodăria comunală	0.00	0.00%
ZF14	SP – Zonă spații verzi, sport și agrement	31.72	5.43%
ZF14.1	SP1 – Subzona spațiilor plantate (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)	0.98	0.17%
ZF14.1.1	SP1p – Subzona spațiilor plantate propus (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)	12.47	2.13%
ZF14.2	SP2 – Subzonă agrement și sport	2.54	1.64%
ZF14.2.1	SP2p – Subzonă agrement și sport propus	0.35	0.06%
ZF14.3	SP3 – Subzonă spații verzi amenajate și perdele de protecție	0.73	0.12%
ZF14.4	SP4 – Subzonă spații verzi de agrement și servicii mixte de utilitate publică	10.16	1.74%
ZF14.5	SP5 – Subzonă spații verzi de agrement turistic și spații pentru campare	4.50	0.77%
ZF06	T – Zonă căi de comunicație și transporturi	56.41	9.66%

ZF06.1	TR - Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente	54.78	9.38%
ZF06.2	TF - Subzonă căi de comunicație feroviară și amenajări aferente	1.62	0.28%
ZF05	TE - Zonă echipare tehnico-edilitară	0.66	0.00
ZF05.1	TEe - Subzonă echipare tehnico-edilitară	0.66	0.00
ZF01	AP - Zonă aflată permanent sub ape	2.85	0.49%
ZF01.1	AP - Subzonă aflată permanent sub ape	2.85	0.49%
ZF15	DS - Zonă cu destinație specială	0.00	0.00%
ZF15.1	DS - Subzonă cu destinație specială	0.00	0.00%
ZF18	Alte zone definite de specificul teritoriului	0.74	0.13%
ZF18.1	UA - Subzonă mixtă unități agricole și servicii	0.74	0.13%
COD ORDIN	ZONE FUNCȚIONALE ÎN EXTRAVILAN	SUPRAFAȚĂ (HA)	%
ZF04	A - Zonă unități agrozootehnice	50.15	32.48 %
ZF04.1	A1 - Subzonă unități agrozootehnice	50.15	32.48 %
ZF12	ID - Zonă pentru unități industriale și de depozitare	0.04	0.03%
ZF12.5	ID5 - Subzonă unități depozitare și servicii	0.04	0.03%
ZF05	TE - Zonă echipare tehnico-edilitară	96.22	0.62
ZF05.1	TEe - Subzonă echipare tehnico-edilitară	0.79	0.01
ZF05.3	Tep - Subzonă destinată resurselor energetice, parc fotovoltaic	95.43	0.62
ZF13	GC - Zonă gospodării comunale	8.00	5.18%
ZF13.2	GC2 - Subzonă alte construcții și amenajări pentru gospodăria comunală	8.00	5.18%
TOTAL ZONE FUNCȚIONALE ÎN EXTRAVILAN		154.41	100.00 %
TOTAL INTRAVILAN PROPUȘ		584.10	100.00 %

TERITORI U ADMINIS TRATIV AL UNITĂȚII DE BAZĂ	CATEGORII DE FOLOSINȚĂ											
	Agricol					Neagricol						TOT AL
	Ara bil	Păș uni	Fân ețe	Vii	Liv ezi	Păd uri	Ap e	Dru muri	CF	Curți construc ții	Neprod uctiv	
SITUAȚIA EXISTENTĂ												
EXTRAVIL AN	4231. 80	326. 37	37.7 6	0.0 0	6.3 6	9.21	191. 89	72.41	11.4 0	182.84	17.11	5087 .16
INTRAVIL AN	115.6 8	0.8 0	0.04	0.0 0	0.0 0	0.0 0	1.08	46.4 9	1.65	227.75	0.00	393. 49
TOTAL	434 7.48	327. 17	37.8 0	0.0 0	6.3 6	9.21	192. 97	118.9 0	13.0 5	410.59	17.11	548 0.65
% din total	79.3 2%	5.9 7%	0.6 9%	0.0 0%	0.1 2%	0.17 %	3.5 2%	2.17 %	0.2 4%	7.49%	0.31%	100. 00%

SITUAȚIA PROPUȘĂ												
	Agricol					Neagricol						TOTAL
	Ara bil	Păș uni	Fân ețe	Vii	Liv ezi	Păd uri	Ap e	Dru muri	CF	Curți construc ții	Neprod uctiv	
EXTRAVIL AN	4103. 66	275. 10	37.2 0	0.0 0	6.3 6	9.21	190. 54	64.4 8	11.4 3	184.23	14.34	4896 .55
INTRAVIL AN	0.00	0.0 0	0.00	0.0 0	0.0 0	0.0 0	2.9 2	54.5 5	1.62	525.00	0.00	584. 10
TOTAL	4103. 66	275. 1	37.2 0	0.0 0	6.3 6	9.21	193. 46	119.0 3	13.0 5	709.24	14.34	548 0.65
% din total	74.8 8%	5.0 2%	0.6 8%	0.0 0%	0.1 2%	0.17 %	3.5 3%	2.17 %	0.2 4%	12.94%	0.26%	100. 00%

Organizarea sistemelor de spații verzi

Este necesară respectarea și asigurarea suprafețelor de spații verzi impuse conform legislației în vigoare, art. 10, alin (3) din Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, care prevede ca:

Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura din terenul intravilan o suprafață de spațiu verde de minimum 20 m²/locuitor, până la data de 31 decembrie 2010, și de minimum 26 m²/locuitor, până la data de 31 decembrie 2013.⁶¹

Din punct de vedere al spațiilor verzi, în sensul Legii 24/2007, privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localității, art. 3, sunt prezente următoarele categorii:

Spații verzi amenajate, formate din:

- spații verzi publice cu acces nelimitat;
 - Spații verzi publice de folosință specializată, aferente dotărilor publice;
 - grădinițe, școli, unități sanitare, instituții, edificii de cult, cimitire;

Perdele de protecție, formate din:

- spații verzi de aliniament, adiacente căilor de comunicație – acestea sunt formate din:
 - perdele de protecție – de-a lungul străzilor propuse spre modernizare, aflate în zona de siguranță a drumurilor. Zona de siguranță a drumurilor este reglementată la 1.50 m și este măsurată de la marginea rigolei carosabile;
 - perdele de protecție de-a lungul cursurilor de apă.

⁶¹ preluare după <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/86267>

5.7. Măsurî în zonele cu riscuri naturale

În funcție de caracteristicile fiecărui teren în parte, se poate aborda orice tip de sistem de fundare. Alegerea sistemului de fundare se va adapta la condițiile geotehnice locale.

Stoparea fenomenelor de inundabilitate prin următoarele lucrări:

- elaborarea unor proiecte de specialitate pentru regularizarea și îndiguirea albiilor cursurilor de apă principale
- efectuarea de măsurători topografice pentru delimitarea clară a zonelor afectate de inundații
- se recomandă păstrarea completă a albiei minore și majore prin înlăturarea vegetației ierboase și gunoaielor ce încetinesc viteza de curgere a apei
- în vederea asigurării condițiilor bune de scurgere a apelor pluviale, se vor amenaja rigole stradale și se vor întreține și completa canalele existente.

Stoparea alunecărilor de teren prin următoarele măsuri:

- interzicerea executării de săpături și construcții în versanți;
- interzicerea tăierii copacilor;
- restricționarea aratului și pășunatului în aceste zone;
- plantarea unor specii de arbori/arbuști care fixează solul;
- retaluzarea și înierbarea pantelor mari cu executarea de lucrări de dirijare a apelor.

MASURI PENTRU PROTECTIA SURSELOR DE APA BRUTA

- instituirea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică;
- încheierea de protocoale de colaborare între operatorii de servicii de apă, administrațiile locale și reprezentanții proprietarilor surselor și captărilor de suprafață, în vederea instituirii măsurilor în zonele de protecție a surselor de apă;
- monitorizarea în flux continuu a calității apei brute;
- încheierea de protocoale de colaborare între operatorii de servicii de apă și reprezentanții autorităților competente de gospodărirea apelor, în vederea evaluării și asigurării calității resurselor de apă în vederea potabilizării;
- implementarea unor proceduri de gestionare a riscurilor în cazul poluărilor din cauze naturale sau provocate de acțiuni voluntare sau involuntare ale oamenilor;
- construirea de surse noi de apă și reabilitarea celor existente;
- implementarea unei strategii privind eliminarea nămolurilor rezultate în procesele de tratare a apei;
- acțiuni de conștientizare a populației privind potențialului de poluare al activităților antropice.

MĂSURI PRIVIND REDUCEREA ȘI PREVENIREA POLUĂRII CU NITRAȚI DIN SURSE AGRICOLE

- calendarul cu perioadele de interdicție pentru aplicarea îngrășămintelor organice;
- depozitarea corespunzătoare a îngrășămintelor de origine animală;
- capacitatea de stocare a gunoiului de grajd;
- planul de fertilizare (balanța nutrienților);

- aplicarea corespunzătoare a îngrășămintelor organice care să nu depășească 170 kg de azot/ha/an;
- respectarea perioadei de interdicție în aplicarea pe teren a îngrășămintelor;
- achiziționarea seturilor de utilaje pentru managementul deșeurilor/gunoiiului de grajd;
- limite de aplicare pentru azot și fosfor pe terenuri agricole, pășuni;
- restricții ale unor activități agricole pe versanți;
- restricții privind aplicarea îngrășămintelor pe terenuri saturate cu apă, inundate, înghețate sau acoperite cu zăpadă;
- crearea unor suprafețe de benzi tampon (îmierbate sau cu arbuști) în apropierea râurilor/ lacurilor sau la baza pantelor;
- măsuri împotriva eroziunii;
- rotația culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafață;
- acoperirea solului cu vegetație în perioada de iarnă (menținerea unei cantități minime de vegetație care să acopere terenul în perioadele ploioase, cu zăpadă sau cu îngheț);
- reducerea emisiilor de pesticide;
- împădurirea suprafețelor;
- consultanță pentru fermieri;
- conștientizarea și informarea publicului.

Se precizează faptul că, în conformitate cu prevederile Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (Art. 7) și Codului de Bune Practici Agricole (art. 7.8), pe terenurile adiacente cursurilor de apă se instituie zone de protecție și benzi tampon (fâșii de protecție), în care este interzisă desfășurarea activităților agricole, respectiv aplicarea fertilizanților și a pesticidelor de orice fel.

Lățimea zonelor de protecție adiacente cursurilor de apă poate avea valori între 2 - 20 m, în funcție de lățimea cursului de apă, tipul și destinația resursei de apă (conform art. 40 și Anexa 2 din Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare).

Lățimea benzilor tampon (fâșii de protecție înierbate sau cu arbuști) se instituie în plus față de zonele de protecție, la limita blocul fizic al terenului agricol, fiind obligatoriu să aibă 1- 3 m, în funcție de panta terenului.

În concluzie, în România, pe toate terenurile de-a lungul cursurilor de apă, este interzisă desfășurarea activităților agricole, respectiv aplicarea fertilizanților și a pesticidelor de orice fel, pe o lățime cuprinsă între 3 - 23 m.

MĂSURI PRIVIND UTILIZAREA DURABILĂ A PESTICIDELOR

- promovarea bunelor practici cu privire la evitarea poluării din surse punctiforme și din surse difuze, prin intermediul proiectelor TOPPS /BRIDGE / PROWADIS / EOS;
- promovarea tehnologiei de reducere a devierii produselor pulverizate, în special a duzelor, care reduc devierea ca măsură atât de reducere a riscului de contaminare pentru apă, cât și pentru operator și conservarea biodiversității;
- promovarea zonelor de protecție multifuncționale, în special pentru suprafețele agricole aflate în pantă și în vecinătatea apelor de suprafață;

- controlul privind respectarea cerințelor referitoare la stabilirea zonelor de protecție și a protejării zonelor specifice;
- controlul privind respectarea condițiilor legale cu privire la depozitarea produselor de protecție a plantelor, și gestionarea deșeurilor și a ambalajelor goale de produse de protecție a plantelor;
- optimizarea cantității de produse de protecție a plantelor utilizate prin dezvoltarea sistemului actual de prognoză și avertizare;
- reducerea impactului asociat utilizării produselor de protecție a plantelor asupra insectelor polenizatoare;
- organizarea unui sistem de inspecție și certificare a echipamentelor de aplicare la nivel național;
- programe de informare și conștientizare.

MĂSURI PRIVIND GESTIONAREA INTEGRATĂ A DAUNATORILOR

- utilizarea tehnicilor de cultivare adecvate, a soiurilor / varietăților de plante rezistente la condițiile pedo-climatiche ale României, a semințelor și materialului săditor certificat, precum și a fertilizării echilibrate;
- rotația culturilor;
- reabilitarea infrastructurii de irigații și gestionarea eficientă a apei utilizate pentru irigare;
- aplicarea bunelor practici de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor, inclusiv curățarea mașinilor și a echipamentelor în vederea prevenirii răspândirii organismelor dăunătoare;
- stabilirea și utilizarea zonelor de protecție;
- implementarea sistemului de prognoză și avertizare;
- aplicarea de metode durabile de combatere a organismelor dăunătoare (biologice, fizice, alte metode ne-chimice) în domeniul agriculturii ecologice, asigurând un control corespunzător al acestora;
- utilizarea PPP numai în scopul pentru care acestea au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare;
- furnizarea de servicii de consultanță generală sau specializată pentru fermieri (selectarea produselor de protecție a plantelor în funcție de spectru de combatere, perioada de însămânțare și recoltare, acțiuni de informare și instruire cu privire la implementarea Codului de bune practici agricole);
- elaborarea ghidului general (caracter obligatoriu) și a ghidurilor specifice anumitor culturi sau sectoare (caracter voluntar) privind gestionarea integrată a dăunătorilor.

MĂSURI PRIVIND REDUCERII POLUARII

- reducerea pierderilor de substanțe periculoase în apă, modernizarea tehnologiilor, recircularea/recuperarea solvenților;
- reabilitarea/modernizarea instalațiilor de răcire și mărirea gradului de recirculare internă al apei tehnologice (recuperarea condensului pur, modificarea circuitului de alimentare cu apă la stațiile de spălare, etc.);
- introducerea de instalații noi de răcire și de mărirea gradului de recirculare internă al apei tehnologice;
- utilizarea aburului secundar,

Plus alte măsuri tehnologice specifice diferitelor sectoare industriale. De asemenea, sunt incluse și măsurile care se referă la diminuarea impactului deșeurilor asupra solului și apelor subterane.

MĂSURI APLICABILE SECTORULUI DE ACVACULTURĂ PENTRU REDUCEREA EFECTELOR NEGATIVE ASUPRA RESURSELOR DE APĂ

- implementarea sisteme de utilizare rațională a apei, de control al calității apei înainte de captare și înainte de deversare în albie ;
- efectuarea de controale sanitare periodice privind starea de sănătate a peștilor și utilizarea de medicamente cu rol preventiv;
- aplicarea sistemului de nutriție multitrofic, precum și folosirea furajelor combinate fără conținut de organism modificate genetic și stimulanti de creștere.
- amenajarea habitatului acvicol prin îndepărtarea mălului ;
- conversia către acvacultura ecologică;
- perfecționare profesională inițiate de organizații neguvernamentale și de unități de învățământ și de cercetare.

MĂSURI SPECIFICE SECTORULUI IRIGAȚII

- analiza stării reale a sistemelor actuale cuprinse în zona de viabilitate economică;
- realizarea unui sistem informatic teritorial pentru fiecare tip de amenajare (irigații, desecări-drenaje, combaterea eroziunii solului, combaterea inundațiilor);
- participarea fermierilor cu o anumită cotă la acoperirea investiției necesare pentru reabilitare și modernizare sistemelor mari;
- realizarea rețelelor de perdele forestiere în corelare cu rețelele sistemelor de irigații din zona viabilă;
- stabilirea soluțiilor tehnice de alimentare gravitațională a sistemelor de irigații, acumulări și derivații noi, repunerea în funcțiune a amenajărilor de irigații alimentate gravitațional și care în prezent nu sunt utilizate;
- revitalizarea proiectelor mari de infrastructură de irigații, eventual în parteneriat
- public, sau continuarea celor care au fost demarate.

ZONE DE PROTECTIE

În scopul asigurării unei calități corespunzătoare a observațiilor și măsurărilor meteorologice specifice, în jurul platformelor meteorologice se instituie zone de protecție a căror lățime este de 30 m. În aceste zone de protecție este interzisă executarea oricăror construcții sau instalații supratere.

Amplasarea pe o distanță de până la 500 m în jurul și în afara zonei de protecție prevăzute la paragraful anterior de construcții mai înalte decât o șesime din distanța dintre construcție și limita zonei de protecție, de rețele de înaltă tensiune sau de telecomunicații, de obiective care emit în atmosfera fum sau pulberi, de sisteme de irigații prin aspersiune, ca și plantarea de perdele forestiere se fac numai în baza avizului de amplasament eliberat de autoritatea publică centrală din domeniul apelor.

Zonele prevăzute anterior sunt considerate, în planurile de urbanism și amenajarea teritoriului, zone supuse unor reglementări speciale

În scopul asigurării protecției albiilor, malurilor, construcțiilor hidrotehnice și îmbunătățirii regimului de curgere al apelor, se instituie zone de protecție pentru:

- albia minora a cursurilor de apă;
- suprafața lacurilor naturale sau a bălților acoperite de apă și de vegetație acvatică, precum și țărmul mării;
- suprafața lacurilor de acumulare corespunzătoare cotei coronamentului barajului;
- suprafețele ocupate de lucrări de amenajare sau de consolidare a albiilor minore, de canale și derivații de debite la capacitatea maximă de transport a acestora, precum și de alte construcții hidrotehnice realizate pe ape;
- lucrări de apărare împotriva inundațiilor;
- construcții și instalații hidrometrice, precum și instalații de determinare automată a calității apelor.

Lățimea zonelor de protecție este stabilită conform anexei nr. 2 din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare.

Lățimea zonelor de protecție în jurul lacurilor naturale, lacurilor de acumulare, în lungul cursurilor de apă, digurilor, canalelor, barajelor și a altor lucrări hidrotehnice

Lățimea zonei de protecție în lungul cursurilor de apă:

Lățimea cursului de apă (m)	sub 10	10 – 50	peste 50
Lățimea zonei de protecție (m)	5	15	20
Cursuri de apă regularizate (m)	2	3	5
Cursuri de apă îndiguite (m)	toată lungimea dig-mal, dacă aceasta este mai mică de 50 m		

Lățimea zonei de protecție în jurul lacurilor naturale: indiferent de suprafață, 5 m la care se adaugă zona de protecție stabilită în conformitate cu art. 5 din [Legea apelor nr. 107/1996](#), cu modificările și completările ulterioare.

Lățimea zonei de protecție în jurul lacurilor de acumulare:

- între Nivelul Normal de Retenție și cota coronamentului.
- Lățimea zonei de protecție de-a lungul digurilor: 4 m spre interiorul incintei.
- Lățimea zonei de protecție de-a lungul canalelor de derivație de debite: 3 m.
- Baraje și lucrări-anexe la baraje:
- Lățimea zonei de protecție (m)
- baraje de pământ, anrocamente, beton sau alte materiale: 20 m în jurul acestora
- instalații de determinare automată a calității apei, construcții și instalații hidrometrice: 2 m în jurul acestora
- borne de microtriangulație, foraje de drenaj, foraje hidrogeologice, aparate de măsurarea debitelor: 1 m în jurul acestora

Lățimea zonei de protecție (m) la forajele hidrogeologice din rețeaua națională de observații și măsurători: 1,5 m în jurul acestora.

Instituirea zonelor de protecție pentru captările de apă de suprafață și subterană pentru utilizarea în scop potabil se realizează în conformitate cu prevederile Legii apelor nr.

107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, precum și a Ordinului nr. 1278/2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind delimitarea zonelor de protecție sanitară și a perimetrului de protecție hidrogeologică, pentru sursele de ape subterane sau de suprafață, precum și captările aferente acestora, conform legislației în vigoare

Deținătorii și/sau operatorii de servicii de apă ai captărilor, construcțiilor și instalațiilor, aflate în funcțiune, au obligativitatea legală de a institui zonele de protecție, conform normelor prevăzute de HG nr. 930/2005. Astfel, deținătorii și/sau operatorii servicii de apă ai captărilor de ape subterane destinate alimentării centralizate cu apă potabilă instituie zonele de protecție în baza studiilor hidrogeologice prevăzute la art. 12 alin. (1) al HG nr. 930/2005 efectuate în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor. Pentru captările de ape de suprafață delimitarea și instituirea zonelor de protecție se realizează de către deținători și/sau operatorii servicii de apă, conform prevederilor cap. IV al HG nr. 930/2005 și art. 5 al Legii Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

În jurul surselor și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, în conformitate cu art. 5 alin.(1) din Legea apelor nr.107/1996, cu modificările și completările ulterioare, se instituie zone de protecție sanitară cu regim sever sau cu regim de restricții, precum și perimetre de protecție hidrogeologică, în scopul evitării deteriorării calității surselor de apă.

În zonele de protecție sanitară cu regim de restricție terenurile pot fi exploatate agricol de către deținătorii acestora, dar cu interzicerea:

- utilizării îngrășămintelor naturale și chimice;
- utilizării substanțelor fitosanitare (pesticide și biocide);
- irigațiilor cu ape uzate, chiar epurate complet;
- amplasării grajdurilor și cotețelor de animale și a depozitării de gunoi animalier;
- pășunatului și însilozării nutrețurilor;
- amplasării de sere și de iazuri piscicole;
- amplasarea de: abatoare, triaje de cale ferată, baze auto; bazine neetanșe de ape reziduale, haznale cu groapa simplă; locuințe, spitale, aeroporturi, unități militare fără sistem de canalizare; cimitire umane și de animale, de mașini, containere de deșeuri; balastiere, exploatare de turbă, cariere de piatră; campinguri, ștranduri fără sisteme de canalizare;
- executarea de construcții pentru activități industriale și agricole: grajduri, silozuri, depozite de îngrășămintă și de substanțe fitosanitare; depozite de carburanți, lubrefianți, combustibili solizi;
- spălarea mașinilor și efectuarea schimburilor de ulei; etc.

În zonele de protecție sanitară cu regim sever este interzisă orice amplasare de folosință sau activitate care ar putea conduce la contaminarea sau impurificarea surselor de apă. Astfel sunt interzise toate activitățile prevăzute pentru zona de protecție sanitară cu regim de restricție, precum și:

- amplasarea de construcții sau amenajări care nu sunt legate direct de exploatarea sursei și a instalațiilor;
- deversarea de ape uzate, chiar dacă sunt epurate;
- pescuitul și scăldatul;

- recoltatul gheții și morăritul pe apă, precum și adăparea animalelor;
- utilizarea îngrășămintelor animale sau chimice și a substanțelor fitofarmaceutice;
- irigarea cu ape care nu au caracteristici de potabilitate;
- culturile care necesită lucrări de îngrijire frecventă sau folosirea tracțiunii animale;
- pășunatul.

Perimetrul de protecție hidrogeologică cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergente naturale (izvoare), drenuri și foraje, iar măsurile de protecție au drept scop păstrarea regimului de alimentare a acviferelor cât mai aproape de cel natural, precum și evitarea poluării apelor subterane și a lacurilor față de substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile, respectiv regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

Conform prevederilor art. 20 al HG nr. 930/2005, pentru toate lucrările și activitățile de pe terenurile situate în perimetrele de protecție hidrogeologică este necesară evaluarea impactului asupra mediului în cadrul procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului. Studiul de evaluare a impactului asupra mediului trebuie să prevadă toate măsurile necesare pentru prevenirea pătrunderii oricăror substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile în apele subterane sau în lacurile și nămolurile terapeutice, măsuri care vor constitui condiții impuse prin actul de reglementare.

În perimetrele de protecție hidrogeologică sunt interzise:

- evacuarea de ape pluviale din zone urbane sau din zone de trafic rutier;
- amplasarea de unități care evacuează ape reziduale cu risc mare de poluare;
- depozitarea, staționarea sau introducerea în subteran a substanțelor poluante;
- efectuarea de irigații cu ape uzate, neepurate sau insuficient epurate;
- amplasarea de unități zootehnice;
- amplasarea de platforme de gunoi, containere cu deșeuri;
- executarea de descoperări prin care stratul acoperitor, protector al acviferului este îndepărtat;
- executarea de foraje pentru prospecțiuni, explorări și exploatare de petrol, gaze, etc.

Conform prevederilor Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare și HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, în autorizațiile de gospodărire a apelor este inclusă obligativitatea instituirii zonelor de protecție cu regim sever, a zonelor de protecție cu regim de restricție și a perimetrelor de protecție hidrogeologică, pentru captările de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării.

În conformitate cu Legea Apelor 107 / 1996 cu modificările și completările ulterioare, Art. 33, alin 6.1 - Proprietarii / administratorii lucrărilor ingineresti de arta (poduri) sunt obligați sa asigure secțiunea optima de scurgere a apelor, pe cheltuiala proprie, in limita a doua lungimi ale lucrării de arta (poduri) in albia majora in amonte si in limita unei lungimi a lucrării de arta (poduri) in albia minora in aval, pentru a respecta parametrii avizați.

Se interzice amplasarea în zona inundabilă a albiei majore și în zonele de protecție de noi obiective economice sau sociale, inclusiv de noi locuințe sau anexe ale acestora.

Se exceptează de la interzicerea amplasării a noilor obiective socioeconomice care au prevăzute lucrări de apărare împotriva inundațiilor, precum și lucrările de supratraversare și subtraversare ale cursurilor de apă, dimensionate, cu respectarea prevederilor Strategiei naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung și ale planurilor de management al riscului la inundații. Lucrările și/sau măsurile de reducere a riscului la inundații pentru noile obiective socioeconomice se execută numai pe baza avizului de amplasament, emis conform legii.

Avizul de amplasament, obținut în baza metodologiei elaborate de autoritatea publică centrală din domeniul apelor, nu exclude obligația obținerii avizului de gospodărire a apelor și a celorlalte avize necesare, potrivit legii.

Obținerea avizului de amplasament și a avizului de gospodărire a apelor condiționează eliberarea de către autoritățile administrației publice emitente a autorizației de construire.

Avizul de amplasament, obținut în baza metodologiei elaborate de autoritatea publică centrală din domeniul apelor, nu exclude obligația obținerii pentru noile obiective socio-economice a avizului de gospodărire a apelor și a celorlalte avize necesare, potrivit legii.

Construcțiile și obiectivele existente, amplasate în zona inundabilă a albiei majore sau în zonele de protecție, vor fi identificate de administrațiile bazinale de apă, solicitându-se prin autoritățile administrației publice locale sau județene emitente a autorizației de construcție demolarea acestora. În situația în care demolarea nu este posibilă, beneficiarii vor fi obligați să declare pe propria răspundere că își asumă riscurile în caz de inundații.

SET DE PROPUNERI DE ELIMINARE SAU DE REDUCERE A IMPACTULUI SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Pentru comuna Parța, există numeroase propuneri care pot contribui la eliminarea sau reducerea impactului schimbărilor climatice. Aceste propuneri pot viza mai multe aspecte, inclusiv reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, creșterea rezilienței la schimbările climatice și promovarea dezvoltării durabile.

Eficiență Energetică	Promovarea utilizării energiei regenerabile, cum ar fi panourile solare, pentru alimentarea cu energie electrică a locuințelor și infrastructurii publice. Implementarea unor programe de eficiență energetică pentru clădiri publice și locuințe private, inclusiv izolarea termică și utilizarea de echipamente mai eficiente din punct de vedere energetic.
Transport Durabil	Dezvoltarea infrastructurii pentru transport alternativ, cum ar fi piste pentru biciclete sau trotuare, pentru a promova mijloacele de transport nepoluante. Promovarea utilizării autovehiculelor electrice sau hibride și îmbunătățirea serviciilor de transport public.
Agricultură Sustenabilă	Promovarea practicilor agricole durabile care reduc emisiile de gaze cu efect de seră, cum ar fi agricultura ecologică, gestionarea eficientă a apei și utilizarea îngrășămintelor organice. Implementarea tehnologiilor agricole inovatoare care pot contribui la reducerea impactului schimbărilor climatice în sectorul agricol.

Gestionarea Resurselor de Apă	Dezvoltarea unor sisteme de gestionare a apei eficiente pentru a face față schimbărilor climatice, inclusiv colectarea și stocarea apei de ploaie. Promovarea utilizării eficiente a apei în gospodării și agricultură.
Conservarea Zonelor Verzi	Protejarea și extinderea zonelor verzi, parcurilor și pădurilor pentru a menține biodiversitatea și a contribui la reducerea insulelor de căldură urbane. Promovarea practicilor de amenajare peisagistică ecologică.
Conștientizare și Educație	Organizarea de campanii de conștientizare și educație pentru comunitate cu privire la schimbările climatice și la modul în care fiecare locuitor poate contribui la reducerea impactului acestora. Implicarea școlilor și a tinerilor în activități de educație ecologică.

Aceste sunt doar câteva dintre propunerile care pot contribui la reducerea impactului schimbărilor climatice în comuna Parța. Implementarea acestor măsuri ar trebui să fie coordonată și să implice atât autoritățile locale, cât și comunitatea, pentru a asigura o dezvoltare durabilă și o mai bună protecție împotriva schimbărilor climatice.

5.8 Restricții și permisivități constructive rezultate din caracteristicile geotehnice ale teritoriului

Conform normativului NP 074/2022, anexa A, pământurile care formează terenul de fundare al construcțiilor nu prezintă o variație litologică mare. Pe teritoriul comunei nu se regăsesc zone cu potențial de producere a alunecărilor de teren.

5.9. Dezvoltarea echipării edilitare

a. Alimentare cu apă

MĂSURI PRIVIND ASIGURAREA CALITĂȚII APEI POTABILE ȘI A SIGURANȚEI DISTRIBUȚIEI

extinderea și reabilitarea rețelelor de aducțiune și distribuție, în scopul asigurării continuității și a unui grad de acoperire a serviciului de 100%;

- monitorizarea calității apei potabile prin programe aprobate de Direcția de Sănătate Publică;
- monitorizarea permanentă prin sisteme de monitorizare, control și achiziții de date (Supervisory Control And Data Acquisition – SCADA) a calității apei la ieșirea din stația de tratare și a parametrilor de exploatare în rețea; automonitorizarea, pe trepte de tratare a apei, cât și pentru rezervoarele de stocare și distribuție către consumatori;
- asigurarea unui sistem de mentenanță eficient, care să prevină poluarea sistemului de distribuție prin neetanșeități ale îmbinărilor, spărturi ale conductelor;
- implementarea unor indicatori cuantificabili care să releve nivelul de calitate a serviciului și a produsului (apa potabilă).

Activitatea operatorilor de servicii de apă este întreprinsă în scopul dezvoltării unui management eficient de detectare a pierderilor și se desfășoară în contextul derulării lucrărilor de mentenanță. Problema controlului, reducerii sau menținerii în limite rezonabile a pierderilor de apă din sistemul de alimentare cu apă este un aspect important al

activității operatorilor de apă, întrucât influențează direct performanțele economice și relaționale cu consumatorii.

MĂSURI PRIVIND REDUCEREA PIERDERILOR DE APA PRIN REțeleLE DE DISTRIBUTIE

- reducerea cantității de apă livrate care nu aduce venituri, până la o valoare acceptabilă din punct de vedere tehnic și economic;
- reducerea costurilor de operare și mentenanță;
- îmbunătățirea percepției beneficiarilor față de eficiența operatorului regional în activitățile de alimentare cu apă;
- stabilirea unui mod eficient de a îmbunătăți continuu controlul apei, prin adoptarea unor măsuri optime pentru reducerea cantității de apă nefacturată.

MĂSURI DE BAZA PRIVIND ASIGURĂRII INFRASTRUCTURII DE APĂ POTABILĂ

- Reabilitarea surselor de alimentare cu apă (reabilitarea și dotarea cu echipamente a captărilor pentru apa de suprafață și subterană; reabilitarea rețelilor de aducțiune captare - rezervor pentru apa de suprafață și subterană);
- Reabilitarea/modernizarea stațiilor de tratare a apei (reabilitarea facilităților de tratare - pompare, colectare, floculare, filtrare, dozare, clorinare, reabilitarea clădirilor și modernizarea echipamentelor de automatizare și aparatură de analiză pentru laborator);
- Reabilitarea sistemului de distribuție a apei (conductelor principale de transport, conductelor de distribuție la utilizatori, rezervoarelor de stocare, construcția de stații de pompare apă potabilă);
- Construirea surselor de alimentare cu apă (construirea și dotarea cu echipamente a noii captări de apă de suprafață și subterană; extinderea/construirea de rețele de aducțiune captare - rezervor pentru apa de suprafață și subterană);
- Construirea de stații de tratare a apei;
- Extinderea/construirea sistemului de distribuție a apei
- Alte tipuri de măsuri și instrumente.

ZONE DE PROTECTIE

În jurul lucrărilor de captare, construcțiilor și instalațiilor destinate alimentării cu apă potabilă, în conformitate cu art. 5 alin. (1) din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, se instituie zone de protecție sanitară și perimetre de protecție hidrogeologică, în scopul prevenirii pericolului de alterare a calității surselor de apă.

Sunt supuse prevederilor Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, sursele de ape subterane precum și captările aferente acestora folosite pentru alimentarea centralizată cu apă potabilă a populației, a unităților sanitare și social-culturale, construcțiile și instalațiile componente ale sistemelor pentru alimentare cu apă potabilă;

Protecția sanitară a obiectivelor prevăzute anterior se realizează prin aplicarea măsurilor de protecție a calității apelor, stabilite prin actele normative în vigoare, precum și

prin instituirea în teren a următoarelor zone de protecție, cu grade diferite de risc față de factorii de poluare, și anume:

- zona de protecție sanitară cu regim sever;
- zona de protecție sanitară cu regim de restricție;
- perimetrul de protecție hidrogeologică.

În zonele de protecție sanitară și hidrogeologică, se impun, diferențiat, măsuri specifice în scopul evitării contaminării sau impurificării apelor.

Zona de protecție sanitară cu regim sever cuprinde terenul din jurul tuturor obiectivelor de alimentare cu apă unde este interzisă orice amplasare de folosință sau activitate care ar putea conduce la contaminarea sau impurificarea surselor de apă.

Zona de protecție sanitară cu regim de restricție cuprinde teritoriul din jurul zonei de protecție sanitară cu regim sever, astfel delimitat încât, prin aplicarea de măsuri de protecție, în funcție de condițiile locale, să se elimine pericolul de alterare a calității apei.

Perimetrul de protecție hidrogeologică cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergente naturale (izvoare), drenuri și foraje și are rolul de a asigura protecția față de substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile și regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

La dimensionarea zonelor de protecție sanitară cu regim sever și cu regim de restricție se utilizează, criteriul timpului de tranzit în subteran al unei particule de apă hidrodynamic active, folosindu-se în calcule parametrii hidrogeologici ai acviferului:

- mărimea zonei de protecție sanitară cu regim sever se determină astfel încât să fie asigurat un timp de tranzit în subteran de minimum 20 de zile pentru orice particule de apă presupuse contaminate care s-ar infiltra la limita acestei zone și ar ajunge la locul de captare a apei. În cazul captărilor care exploatează acvifere freatice la care nu există suficiente date pentru aplicarea metodelor de dimensionare, dimensiunile zonei de protecție sanitară cu regim sever vor fi de minimum 50 m amonte, 20 m aval de captare și 20 m lateral, de o parte și de alta a captării, pe direcția de curgere a apelor subterane, în cazul forajelor și drenurilor, iar în cazul captărilor de izvoare, de minimum 50 m amonte și 20 m lateral, de o parte și de alta a captării;
- mărimea zonei de protecție cu regim de restricție se determină luând în considerare un timp de tranzit în subteran de minimum 50 de zile de la punctul de infiltrare până la locul captării;

Pentru forajele care exploatează acvifere de adâncime sub presiune și care îndeplinesc condițiile de izolare a stratului captat față de suprafața terenului și față de stratele acvifere superioare vulnerabile la poluare, se instituie numai zona de protecție sanitară cu regim sever, care va fi circulară, cu centrul pe poziția forajului și raza de 10 m; în acest caz zona de protecție sanitară cu regim de restricție coincide cu zona de protecție sanitară cu regim sever, iar perimetrul de protecție hidrogeologică, situat în zona de alimentare a acviferului, se instituie simultan pentru toate captările care exploatează aceeași structură acviferă regională. Zona de protecție sanitară cu regim sever, cu excepția celei instituite pentru aducțiuni și rețele de distribuție, se va împrejmuși și se va marca prin plăcuțe avertizoare.

Limitele zonei de protecție sanitară cu regim de restricție vor fi marcate de către deținătorul și/sau operatorul captării prin borne sau semne vizibile, cu mențiunea: zonă de protecție sanitară.

Dimensionarea zonei de protecție sanitară cu regim sever pentru stațiile de pompare, instalațiile de îmbunătățire a calității apei – deznisipatoare, decantoare, filtre, stații de dezinfecție și altele asemenea –, rezervoarele îngropate, aducțiunile și rețelele de distribuție se va face cu respectarea următoarelor limite minime:

- stații de pompare, 10 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;
- instalații de tratare, 20 m de la zidurile exterioare ale instalației;
- rezervoare îngropate, 20 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;
- aducțiuni, 10 m de la generatoarele exterioare ale acestora;
- alte conducte din rețelele de distribuție, 3 m.

La intersecția aducțiunilor de apă potabilă cu canalele sau conductele de canalizare a apelor uzate ori meteorice, aducțiunile de apă potabilă, se vor amplasa deasupra canalului sau conductei, asigurându-se o distanță între ele de minimum 0,40 m pe verticală.

În zonele de traversare a conductelor de canalizare aducțiunile se vor executa din tuburi metalice, pe o lungime de 5 m, de o parte și de alta a punctului de intersecție.

În cazul în care rețelele de apă potabilă se intersectează cu canale sau conducte de ape uzate menajere ori industriale sau când sunt situate la mai puțin de 3 m de acestea, rețeaua de apă potabilă se va așeza totdeauna mai sus decât aceste canale ori conducte, cu condiția de a se realiza adâncimea minimă pentru prevenirea înghețului.

b. Canalizare

MĂSURI PENTRU GESTIONAREA NAMOLURILOR DE EPURARE

Sunt necesare investiții importante pentru construirea unor instalații adecvate de tratare a nămolului rezultat din stațiile de epurare pentru ca acesta să poată fi utilizat în agricultură, investiții legate de construirea noilor stații de epurare sau de modernizarea celor existente.

După elaborarea tuturor aplicațiilor de finanțare europeană a proiectelor de infrastructură, fiecare operator regional de servicii publice de apă va finaliza opțiunile de valorificare și eliminare a nămolurilor din stațiile de epurare, respectând și recomandările din ghidurile de bune practici în domeniu.

ZONE DE PROTECTIE

- Distanțele minime de protecție sanitară între teritoriile protejate și unități ce au legătura cu evacuarea apelor uzate care produc disconfort și riscuri asupra sănătății populației sunt următoarele:
- Stații de epurare a apelor reziduale de la fermele de porcine: 1.000 m
- Stații de epurare a apelor uzate menajere, cu bazine acoperite: 150 m
- Stații de epurare de tip modular (containerizate): 50 m
- Stații de epurare a apelor uzate industriale și apelor uzate menajere cu bazine deschise:300 m
- Paturi de uscare a nămolurilor: 300 m
- Bazine deschise pentru fermentarea nămolurilor: 500 m

c. Alimentare cu energie electrică**Zone de protecție și siguranță:**

Principalele capacități energetice pentru care se stabilesc zone de protecție și zone de siguranță sunt:

- centrale termoelectrice, inclusiv centrale electrice în cogenerare (de termoficare);
- centrale hidroelectrice;
- centrale nuclearelectrice, parte clasică (obiecte pentru care zonele de protecție și de siguranță depășesc limita zonei de excludere stabilită în jurul fiecărui reactor nuclear, conform cu normele de securitate nucleară);
- centrale eoliene;
- centrale fotovoltaice;
- stații electrice de conexiune / transformare;
- posturi electrice de transformare;
- LEC;
- LEA;
- instalații de stocare a energiei electrice.

Pentru o centrală fotovoltaică, zona de protecție și zona de siguranță sunt delimitate pe teren de conturul împrejuririi panourilor fotovoltaice, la care se adaugă 0,2 m de jur împrejur.

Zonele de siguranță comune pentru LEA cu tensiunea nominală mai mică sau egală cu 1 kV și obiective învecinate cu acestea sunt stabilite prin respectarea distanțelor de siguranță prevăzute în următorul tabel.

DRUMURI

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Drumuri de interes național, județean, comunale și vicinale	Nu se admit traversări ale autostrăzilor. Distanța pe verticală între conductorul inferior al LEA și partea carosabilă a drumului este de 7 m.	Stâlpii se dispun în afara zonei de protecție a drumului
Străzi și drumuri de utilitate privată	Distanța pe verticală între conductorul inferior al LEA și partea carosabilă a drumului este de 6 m. Stâlpii liniilor se vor amplasa în afara zonei de siguranță a drumului.	

LTC

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Linii de telecomunicații aeriene	- Distanța pe verticală între conductorul inferior și linia de telecomunicații este stabilită conform SR 831:2002. - Distanța pe orizontală între stâlpul LEA și linia de telecomunicații este de minimum 2 m.	
Linii de telecomunicații subterane	Nu se normează	

MEMORIUL GENERAL

TRAMVAI/TROLEIBUZ

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Linii de tramvai și de troleibuz (traversare)	Distanța pe verticală între conductorul inferior al LEA și linia de contact sau cablul purtător este de 2 m.	
Linie contact tramvai	Distanța pe orizontală și verticală: 4 m	
Linie contact troleibuz	Distanța pe orizontală și verticală: 2 m	
Cablu purtător tramvai	Distanța pe orizontală și verticală: 2 m	
Cablu purtător troleibuz	Distanța pe orizontală și verticală: 4 m	

TELEFERICE/FUNICULARE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Transport pe cablu suspendat	Se interzic traversările.	Distanța minimă de apropiere este egală cu înălțimea stâlpului LEA.

CONDUCTE SUPRATERANE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Conducte supratereane cu fluide neinflamabile	- Distanța pe verticală între conductorul inferior al LEA și partea superioară a conductei este de minimum 2 m. - Distanța minimă pe orizontală între marginea stâlpului și conductă este de minimum înălțimea stâlpului LEA + 3 m.	Distanța pe orizontală între conductorul extrem al LEA la deviație maximă și peretele conductei este egală cu înălțimea stâlpului LEA.
Conducte supratereane cu fluide inflamabile	Se interzice traversarea	Distanța pe orizontală între conductorul extrem al LEA la deviație maximă și peretele conductei este de minimum 5 m.
Armăturile metalice supratereane ale conductelor (robinete, refulatoare, vane) vor fi tratate ca elemente ale conductelor.		

CONDUCTE SUBTERANE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Conducte subterane	Pentru conducte de fluide inflamabile (gaze, țigeti, produse petroliere) distanța minimă de la cea mai apropiată fundație sau priză de pământ a unui stâlp la conductă este de 5 m. Distanța poate fi redusă în cazuri obligate până la 2 m, cu acordul beneficiarului conductei. Pentru conducte de transport de gaze inflamabile, pe porțiunile unde acestea sunt considerate de categoria a II-a din punct de vedere al siguranței, se respectă o distanță egală cu înălțimea stâlpului deasupra solului; ea poate fi redusă, în cazuri obligate, cu acordul beneficiarului conductei. În celelalte situații distanța minimă de la cea mai apropiată fundație sau priză de pământ a unui stâlp la conductă este de 2 m.	

INSTALAȚII PETROLIERE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Instalații de extracție petrol și gaze naturale, de pompare petrol, stații de reglare, măsurare gaze naturale	Se interzic traversările LEA peste instalații de foraj și extracție de petrol și gaze naturale	Se interzice apropierea axului LEA de orice parte a unei instalații de foraj și extracție la o distanță mai mică decât 1,5 x înălțimea deasupra solului a celui mai înalt stâlp din apropiere față de limita zonei în care există mediu cu pericol de explozie.

APE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Cursuri de ape nenavigabile	Se interzice traversarea apelor curgătoare, lacurilor sau canalelor nenavigabile. Construirea acestora peste ape sau în zona de protecție a acestora se face, în cazuri obligate, numai cu acordul organelor de gospodărire a apelor, respectând distanța minimă pe verticală între conductorul inferior al LEA la săgeata maximă și nivelul maxim al apei de 7 m pentru traversări în zonele localităților și în zonele din amonte ale lucrărilor hidrotehnice, dispuse transversal pe albie, respectiv de maximum 5 m pentru traversări în celelalte zone.	
Cursuri de ape navigabile	Se interzice traversarea apelor curgătoare, lacurilor sau canalelor navigabile. Construirea acestora peste ape sau în zona de protecție a acestora se face, în cazuri obligate, numai cu acordul organelor de gospodărire a apelor, respectând distanța minimă la poarta de gabarit a navelor de G+1 unde G = gabaritul de liberă trecere al navelor, stabilit în funcție de specificul navigației, de comun acord cu autoritățile competente.	

PODURI/DIGURI/BARAJE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Poduri Diguri, baraje accesibile circulației autovehiculelor Diguri, baraje accesibile doar circulației pedestre		Distanța pe verticală între conductorul LEA în orice poziție și orice parte a construcției este de minimum 2 m

CLĂDIRI

Obiective învecinate		Traversare	Apropiere
Clădiri locuite/nelocuite		Numai LEA cu conductoare izolate torsadate	Distanța pe orizontală între un stâlp al LEA și orice parte a clădirii este de 1 m; Liniile (fascicolele) cu conductoare izolate torsadate se pot monta pe fațadele clădirilor de categorie de pericol de incendiu medie sau mică (C, D, E) la distanța minimă de 10 cm de peretele clădirii, în cazul fascicolului întins, respectiv 3 cm în cazul fascicolului pozat.

CLĂDIRI CU PERICOL DE EXPLOZIE/INCENDIU

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
----------------------	------------	-----------

MEMORIUL GENERAL

Construcții de producție și/sau depozitare încadrate în categoria A, B sau C pericol de incendiu	Se interzic traversările LEA peste construcții de producție și/sau depozitare încadrate în categoria A, B sau C pericol de incendiu.	În cazul apropierii LEA de depozite cu substanțe combustibile sau cu pericol de explozie sau de incendiu, distanța minimă pe orizontală între axul LEA și orice parte a depozitului este: - pentru depozite deschise cu substanțe combustibile solide, înălțimea deasupra solului a celui mai înalt stâlp din apropiere. - pentru depozite de lichide sau gaze combustibile, pentru depozite cu pericol de incendiu și explozie și pentru depozite de muniție: 1,5 x Hst (înălțimea deasupra solului a celui mai înalt stâlp din apropiere).
--	--	--

ALTELE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Zone cu circulație frecventă	Distanța minimă pe verticală dintre conductorul inferior al LEA la săgeata maximă și sol este egală cu 7 m.	
Culturi pe spalieri metalice și îngrădiri metalice	Distanța pe verticală între conductorul inferior al liniei la săgeata maximă și partea superioară a spalierei/îngrădirii metalice să fie de minimum 1,5 m.	
Instalații de îmbunătățiri funciare (conduce, canale și jgheaburi)	- Distanța pe verticală este de minimum 3,5 m, la săgeata maximă a conductorului, de la cota terenului, la canale în debleu, respectiv de la cota coronamentului, la canale în rambleu, pentru canale accesibile numai circulației pedestre. - Distanța pe verticală este de minimum 4 m, la săgeata maximă a conductorului, de la cota terenului, la canale în debleu, respectiv de la cota coronamentului, la canale în rambleu, pentru canale accesibile circulației cu autovehicule, fără a fi drumuri publice. - Distanța pe verticală este de minimum 3,5 m, la săgeata maximă a conductorului, până la peretele superior al jgheabului sau conductei supratereane fixe sau mobile.	
Aeroporturi	Se interzice traversarea LEA peste aeroporturi, iar apropierea se tratează conform legislației de specialitate.	
Instalații de emisie recepție de Tc de înaltă frecvență:	Se interzice traversarea LEA peste acestea.	
Parcaje auto pe platforme în aer liber:	Se evită traversarea acestora; În cazuri obligate, traversarea LEA noi peste parcajele auto existente sau amplasarea de parcaje auto noi în culoarul de trecere al LEA existente se poate realiza cu respectarea tuturor distanțelor și măsurilor de siguranță rezultate în urma analizelor de risc, de comun acord cu toate părțile implicate; aceste situații se tratează ca traversări ale drumurilor.	

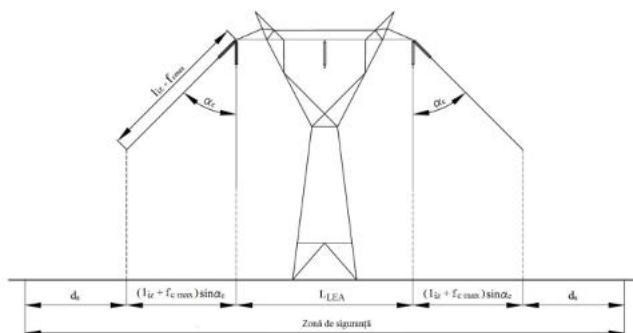

Terenuri de sport și zone de agrement	Traversarea LEA peste terenurile de sport și peste zonele de agrement este interzisă.
Vegetația din vecinătatea LEA	Sunt tratate toate situațiile de coexistență care vizează arbori/pomi fructiferi din livezi, zăvoaie, fond forestier, etc., situați în domeniul public sau privat. În raport cu vegetația, se consideră traversare a LEA situația în care proiecția orizontală a conductorului extrem la devierea maximă produsă de vânt se intersectează cu proiecția orizontală a coroanei arborilor la devierea maximă produsă de vânt și/sau de greutatea zăpezii. În raport cu vegetația, se consideră apropiere situația în care arborii plantați/crescuți în lateralul LEA, sub acțiunea factorilor hidrometeorologici (vânt și/sau zăpadă în asociere cu umezeala excesivă acumulată în sol) pot fi îndoșiți, aplecați, răsturnați (smulși din rădăcină) peste conductoarele și/sau stâlpii LEA, respectiv arborii slab ancorați în sol și/sau care au părți uscate și care sub acțiunea vântului/zăpezii pot afecta conductoarele/stâlpii LEA. În aceeași categorie se încadrează și arborii care, datorită dimensiunilor lor, prin tăiere pot cădea peste conductoarele/stâlpii LEA. În situații de traversare/apropiere, distanța între conductorul extrem al liniei și coronamentul arborilor este de minimum 1 m. Profilul LEA cu tensiunea nominală < 1kV, raportat la vegetația din vecinătatea acesteia, este prezentat în Figura 1 din prezenta anexă.

Tabel 8 - Distanțe de siguranță aferente liniilor electrice aeriene cu tensiunea nominală mai mică sau egală cu 1 kV

Măsurile de siguranță și de protecție, culoare de trecere și condiții de coexistență între LEA cu tensiune nominală peste 1 kV și obiective învecinate.

Pentru o LEA culoarul de trecere (de funcționare), zona de protecție și zona de siguranță coincid.

Distanța minimă de siguranță este de:

- 3 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală ≤ 110 kV;
- 4 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală de 220 kV;
- 5 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală de 400 kV;
- 8 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală de 750 kV.

Lățimile normate ale culoarelor de trecere pentru LEA simplu/dublu circuit, sunt următoarele:

- 24 m, pentru LEA cu tensiuni între 1 și 36 kV;
- 37 m, pentru LEA cu tensiuni de 110 kV;
- 55 m, pentru LEA cu tensiuni de 220 kV;

- 75 m, pentru LEA cu tensiuni de 400 kV;
- 81 m, pentru LEA cu tensiuni de 750 kV.

Lățimile normate ale culoarelor de trecere pentru LEA simplu/dublu circuit, sunt următoarele:

- 24 m, pentru LEA cu tensiuni între 1 și 36 kV;
- 32 m, pentru LEA cu tensiunea de 110 kV;
- 44 m, pentru LEA cu tensiunea de 220 kV;
- 54 m, pentru LEA cu tensiunea de 400 kV;
- 81 m, pentru LEA cu tensiunea de 750 kV.

În cazul LEA construite pe terenuri silvice sau pe terenuri din domeniul public sau privat, precum grădini, curți, livezi, zăvoaie, marginea drumurilor etc., unde există arbori/pomi fructiferi, lățimile normate ale culoarelor de trecere pentru LEA simplu/dublu circuit sunt următoarele:

- 24 m, pentru LEA cu tensiuni între 1 și 36 kV;
- 32 m, pentru LEA cu tensiunea de 110 kV;
- 44 m, pentru LEA cu tensiunea de 220 kV;
- 54 m, pentru LEA cu tensiunea de 400 kV;
- 81 m, pentru LEA cu tensiunea de 750 kV.

Dimensiunile culoarului de trecere (funcționare) pot fi mai mari decât cele prevăzute mai sus în cazurile și în panourile LEA în care acestea:

- se realizează cu stâlpi echipați cu mai mult de două circuite;
- necesită deschideri mari, impuse de configurația terenului (traversarea unor elemente naturale etc.);
- au în vecinătate obiective, construcții, depozite cu materiale explozive, instalații etc., pentru care condițiile de coexistență cu acestea impun măsuri speciale sau distanțe de siguranță mai mari;
- traversează zone în care configurația terenului favorizează căderea de arbori pe echipamentele LEA.

Conform Ordinului ANRE nr. 4/2007 privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice, art. 18, punctul 7, anexa nr. 5b, este interzis a se realiza orice fel de construcții la distanțe mai mici în plan orizontal (paralelism) de 1 m față de cablurile electrice. **Față de posturile de transformare se va păstra o distanță de 20 m.**

d. Telecomunicații

CERERE SI SERVICII

PROMOVAREA COMPETITIVITĂȚII REȚELELOR

Consumatorii beneficiază de servicii mai bune la tarife mai competitive dacă pot fi deserviți de un număr rezonabil de rețele concurente (rivale), iar investițiile și inovația sunt mai bine promovate prin concurența bazată pe infrastructuri, decât prin concurența pe bază de servicii de acces.

Privitor la rețelele fixe în bandă largă, extinderea remarcabilă a acestora, a avut loc pe fondul concurenței pentru cotă de piață realizată pe seama localităților neacoperite, dar

cu potențial comercial și în condițiile în care în această perioadă exista posibilitatea din punct de vedere legal de construire și extindere a rețelelor la cost scăzut (aerian). Considerăm că diagnosticul este corect: posibilitatea de extindere a rețelelor la cost scăzut crește atractivitatea comercială a mai multor zone geografice și stimulează extinderea rețelelor spre „noi teritorii”, în căutare de clienți. Într-o perspectivă dinamică, o zonă aflată inițial sub pragul de atractivitate comercială, poate deveni interesantă atât prin prisma cererii latente, cât și a avantajului primului venit.

ZONE DE PROTECTIE

Zonele de protecție pe tipuri de lucrări edilitare sunt următoarele:

- Cabluri armate pozate direct în șanț;
- Elemente de suport ale liniilor aeriene, în afara localităților.
- Zona de protecție se constituie ca fâșia de teren, de-a lungul acestor trasee, cu lățimea de 2,0 m, de o parte și de alta a axului traseului.
- Cabluri în canalizație Tc din conducte PVC sau HDPE.
- Zona de protecție se constituie ca fâșia de teren, de-a lungul canalizației, cu lățimea de 1,5 m, de o parte și de alta a axului acesteia.
- Canale de beton cu lățime între 0,3 și 1,0 m
- Canale tehnice prevăzute la execuția tablierelor.
- Zona de protecție se constituie ca fâșia de teren, de-a lungul canalului, cu lățimea de 1,0 m de o parte și de alta a axului acestuia.
- Tevi PVC înglobate în trotuar.
- Zona de protecție se constituie ca fâșia de teren, de-a lungul traseului, cu lățimea de 1,5 m, de o parte și de alta a axului acesteia.
- Minișanțuri practicate în asfalt.
- Zona de protecție se constituie din fâșia de teren, de-a lungul traseului, cu lățimea de 0,5 m, de o parte și de alta a axului acestuia.
- Tevi OL ancorate de structura construcției;
- Conducte pe suport.

Zona de protecție se constituie ca fâșia din suprafața de ancorare, cu lățimea de 0,5 m, de o parte și de alta a axului țevelor sau conductelor.

e. Alimentare cu căldură

UTILIZAREA RESURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE

Utilizarea resurselor regenerabile de energie are efecte deosebit de benefice nu numai prin creșterea calității aerului și protejarea mediului natural (reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, stoparea tăierilor arborilor, protejarea florei și faunei), dar și în plan economic și social prin creșterea securității / independenței energetice, creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și dezvoltarea mediului de afaceri.

Pentru perioada de început, utilizarea energiei solare se poate face pentru prepararea apei calde menajere în perioada de vară, urmând ca, pe măsura acumulării experienței și a apariției unor noi echipamente, să se treacă la alte utilizări: încălzirea spațiilor, producerea energiei electrice, procese tehnologice, mică industrie.

Prepararea apei calde menajere se poate realiza prin montarea de captatoare solare pe acoperișul clădirilor, în special a celor individuale. Instalațiile sunt total ecologice, sursa este practic inepuizabilă și nu implică echipamente de prelucrare sau transport a resurselor înainte de utilizare. O instalație cu un singur panou solar de 1,8 x 1,5 m permite

satisfacerea consumurilor de a.c.m. pentru 4 persoane în regim de confort mediu (50 litri/pers.zi) sau pentru 2 persoane în regim de confort ridicat (120 litri/pers.zi). Chiar dacă prepararea a.c.m. cu energie solară este concentrată cu precădere în perioada verii, este nevoie de o sursă suplimentară de căldură, fiind necesară montarea unui boiler cu dublă serpentină racordat și la o centrală termică clasică sau la rețeaua electrică.

Este de remarcat faptul că problema stocării energiei acumulate este practic rezolvată fiind folosite sistemele clasice la prepararea apei calde menajere.

Din punct de vedere al principiului de funcționare folosit de captatoare, există:

Captatoare cu rezervor atmosferic exterior – captatoarele sunt nepresurizate, presiunea la punctele de consum fiind asigurată de înălțimea la care se află amplasat rezervorul de colectare a apei calde menajere; sunt recomandate pentru activități sezoniere și case de vacanță.

Captatoare cu rezervor presurizat exterior – captatoarele funcționează la presiunea rețelei exterioare de apă, fiind recomandate pentru prepararea apei calde menajere tot timpul anului. Pot fi echipate cu o rezistență electrică încorporată cu funcționare automată.

Captatoare fără rezervor – acestea se utilizează în instalații mai complexe sau de capacități mai mari, care stochează apa caldă într-un rezervor din incinta clădirii deservite sau în subteran. Pot fi folosite chiar și în instalațiile de încălzire a locuințelor și pentru alimentarea piscinelor. Montate în baterii pot asigura apa caldă pentru pensiuni, hoteluri etc. pe tot timpul anului. Alimentând un boiler cu două serpentine, una cu agent termic preparat clasic și cealaltă cu agent termic preparat solar, există posibilitatea alimentării cu apă caldă la parametrii doriți în orice moment.

Un captator solar eficient se folosește cel puțin opt luni pe an. Captatoarele cu tuburi vidate pot fi folosite și iarna, fiind mult mai eficiente decât colectoarele plane. În zilele însorite de iarnă pot încălzi apa la temperatura necesară unui duș (circa 35°C).

Este de subliniat faptul că sistemele de utilizare a energiei termice solare trebuie echipate cu instalații aferente de automatizare pentru a putea valorifica cât mai deplin și în condiții de siguranță și confort această energie.

Energia solară poate fi utilizată și pentru producerea energiei electrice prin utilizarea celulelor fotovoltaice, soluție care prezintă un interes din ce în ce mai mare mai ales pentru utilizări locale. Existența unei game diversificate de panouri fotovoltaice care pot fi montate pe sol, pe acoperiș sau integrate în clădire (inclusiv cuplate cu izolația hidrofugă a acoperișului), scăderea continuă a prețului celulelor, precum și creșterea capacității de stocare a energiei electrice în acumulatori sunt premise foarte favorabile pentru ca acest tip de energie să fie folosit nu doar ca reclamă pentru zone agroturistice ecologice, ci și pentru asigurarea unor condiții decente de viață și educație în zonele izolate, fără rețele de alimentare cu energie electrică sau cu rețele cu capacitate insuficientă sau cu fiabilitate redusă. Investițiile care s-ar face în linii electrice de medie și joasă tensiune și posturi de transformare s-ar putea face în sisteme fotovoltaice care să fie date în custodia utilizatorilor care ar avea tot interesul să le întrețină în bună stare de funcționare.

La ora actuală 1 m² de modul fotovoltaic poate produce o putere de 1 kWp (pick = la vârf).

Utilizarea biomasei are în componență inclusiv utilizarea pentru arderea a lemnului de foc și a resturilor agricole, considerate o resursă energetică recuperabilă.

Digestoarele, alt mod de utilizare a biomasei, nu sunt folosite pe scară largă la ora actuală, ele presupunând pentru o gospodărie individuală investiții substanțiale, spațiu

suplimentar, distanțe de protecție, dar și o producție relativ mică de gaze combustibile care poate servi numai pentru mici preparări ale hranei, ce pot fi înlocuite prin utilizarea buteliilor de aragaz sau chiar a energiei electrice. Investiția și producția de gaze devin rentabile la fermele mari de creștere a animalelor sau păsărilor sau acolo unde rezultă deșeuri agricole care nu pot fi utilizate în alte scopuri.

În cadrul biomasei care poate fi folosită pentru producerea căldurii se pot folosi așchii de lemn, coajă de copac, reziduuri de recoltare, rumeguș, reziduuri de tăiere, reziduuri de pădure, coceni de porumb, tulpini de floarea soarelui, coji de semințe etc. O atenție specială trebuie acordată rumegușul rezultat de la tăierea și fasonarea lemnului care poate fi sinterizat (compactat) astfel încât să rezulte peleții (peletele) de lemn care pot fi utilizați pentru ardere în cazane speciale și care prezintă avantajul lipsei pericolului de explozie pe care îl prezintă arderea rumegușului. Stocarea combustibilului și alimentarea ritmică, automată a focarului sunt elemente care conduc la o funcționare cu un grad sporit de siguranță și reducerea la minim a focăritului.

Cazanele construite conform acestui sistem prezintă o serie de avantaje față de arderea lemnului în sistem clasic, cele mai importante fiind :

- Sistem de injecție a aerului pentru combustie care asigură arderea timp de 6-8 ore
- Utilizarea unui ventilator pentru injecția aerului permite ca, în momentul opririi alimentării cu energie electrică a ventilatorului, arderea să se oprească și temperatura să scadă, evitându-se astfel pericolul fierberii apei în cazan și al exploziei.
- Posibilitatea montării unei pompe de siguranță alimentate de la un acumulator de 12 V care să permită circulația apei la un debit redus o perioadă de timp pentru reducerea temperaturii din cazan prin transmiterea căldurii la instalație în situația opririi alimentării cu energie electrică
- Existența la unele modele a unui panou de comandă care controlează temperatura apei din cazan, viteza ventilatorului și pompa de încălzire
- Randament până la circa 85%.

În ceea ce privește energia eoliană, pentru a fi rentabilă această utilizare, trebuie ca viteza medie a vântului să depășească 3,5 m/s, (optim fiind ca viteza vântului să fie cel puțin egală cu 4 m/s), la nivelul standard de 10 metri deasupra solului (la care, de altfel, se fac măsurătorile în cadrul stațiilor meteorologice), viteze medii mai reduse ale vântului, respectiv sub 2 m/s făcând zona neinteresantă din punct de vedere eolian.

Sursele regenerabile de energie trebuie încorporate unor sisteme hibride în concordanță cu structura anvelopei clădirilor și cu caracteristicile disipative ale acesteia, cu modul de utilizare a energiei și, de asemenea, cu condițiile climatice ale zonei. Trebuie, de asemenea, că pentru funcționarea la vârful de sarcină și în condiții de siguranță, aceste sisteme trebuie montate în paralel cu surse clasice de energie și prevăzute cu echipamente minime de automatizare pentru evitarea accidentelor, dar și a disconfortului.

f. Alimentare cu gaze naturale

Amplasarea conductelor este stabilită în lungul străzilor, numai pe domeniul public, în următoarea ordine de preferință:

- în zone verzi;
- în trotuar;
- în alei pietonale;

- în zona carosabila.

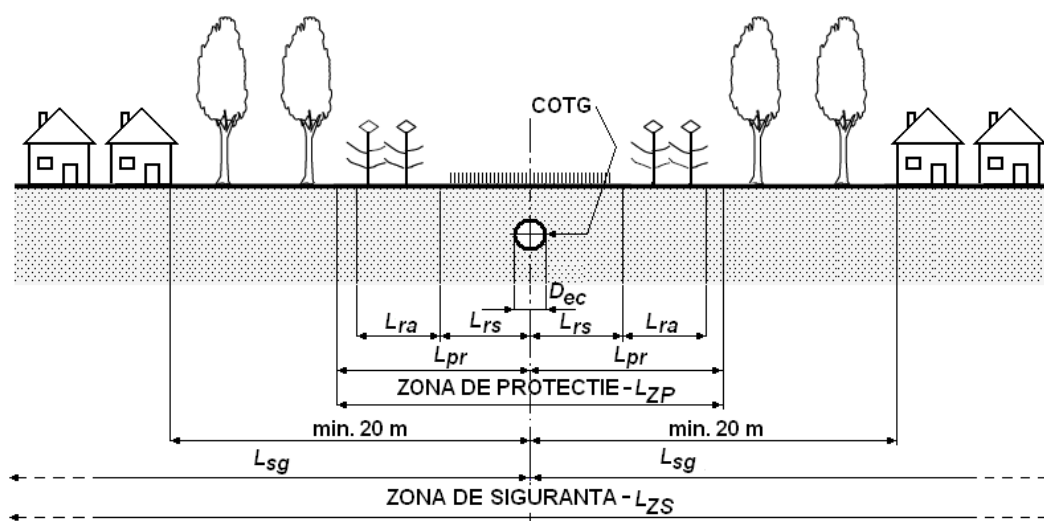
Conductele vor fi montate subteran la adâncimea minima de 0,9 m, măsurata de la generatoarea superioara a conductei.

Pe drumul național/județean și pe celelalte drumuri modernizate conductele de distribuție se vor monta pe ambele părți a carosabilului pentru a evita străpungerea acestuia cu branșamentele (acolo unde avizele vor solicita acest lucru).

Conductele se vor monta îngropat în plan vertical la cel puțin 0,9 m de la generatoarea superioara a conductei la cota terenului amenajat, pe un pat de nisip de 10 cm, iar după compactare, deasupra conductelor se va așterne un strat de nisip de 15-20 cm și pământul rezultat din săpătură în straturi succesive de 20 cm, asigurându-se compactarea fiecărui strat în parte, cu utilaje specifice, fără deteriorarea conductelor.

ZONE DE PROTECTIE

Zonele de protecție a conductelor de transport al gazelor naturale, așa cum sunt definite în Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, având presiunea maximă de proiectare (pc) mai mare de 6 bar, a conductelor din sistemele de distribuție a gazelor naturale, din sistemele de distribuție închise, din instalațiile de utilizare a gazelor naturale, precum și magistralele directe ce funcționează în regim de înaltă presiune mai mare de 10 bar, destinate transportului terestru al gazelor naturale combustibile uscate, odorizate sau neodorizate în prescurtare COTG sunt prezentate în următorul tabel.

Figură 51. Planul zonelor de protecție și de siguranță ale unei COTG

Tabel Dimensiunile caracteristice ale zonelor de protecție ale COTG

Diametrul exterior al tubulaturii COTG D_e , mm	Distanța de protecție L_{pr} minimă ^{a)} , m	Lățimile minime ale fâșiiilor din zona de protecție		Lățimea zonei de protecție L_{zp} minimă ^{a)} , m
		L_{rs} , m	L_{ra} , m	
$D_e \leq 168,3$	$2,0 + D_e/2$	$2,0 + D_e/2$	-	$4,0 + D_e$
$219,1 < D_e \leq 323,9$	$3,0 + D_e/2$	$3,0 + D_e/2$	-	$6,0 + D_e$
$355,6 < D_e \leq 508$	$4,0 + D_e/2$	$3,0 + D_e/2$	1,0	$8,0 + D_e$
$559 < D_e$	$6,0 + D_e/2$	$3,0 + D_e/2$	2,0	$12,0 + D_e$

Fâșile din zona de protecție	Tipurile de vegetație admise pe zona de protecție a COTG		
	Plante cu rădăcini scurte și medii (sub 50 cm)	Arbuști și plante cu rădăcini lungi	Arbori
Fâșiile cu lățimea L_{rs}	DA	NU	NU
Fâșiile cu lățimea L_{ra}	DA	DA	NU

a) Dec este diametrul exterior al COTG, în m, măsurat peste învelișul de protecție anticorozivă aplicat pe tubulatură

Tabel – **Distanțele de siguranță (în metri) între COTG, inclusiv instalațiile aferente și diferite obiective învecinate**

Nr. crt.	Obiectivul vecin COTG	COTG, inclusiv instalațiile aferente					
		A	B	C	D	E	F
1.	Sonde de hidrocarburi în foraj, în probe de producție, de injecție sau de extracție	30	30	35	T	10	10
2.	Sonde de injecție apă, aer, CO ₂	N	N	T	T	10	10
3.	Parcuri de separatoare, colectare țiței și gaze (separatoare, rezervoare, compresoare, panouri de măsurare)	T	T	35	35	10	10
4.	Depozite centrale, instalații de tratare a țițeiului	30	T	35	35	10	10
5.	Stații de uscare, dezbenzinare, condiționare, lichefiere, deetanizare gaze	T	T	35	35	10	10
6.	Instalații de epurare, de injecție ape reziduale	N	N	20	T	10	10
7.	Stații de pompare țiței și produse petroliere	30	N	30	20	10	10
8.	Construcții sociale, administrative și industriale	20	20	30	20	20	20
9.	Locuințe individuale (clădiri destinate a fi ocupate de oameni)	20	20	30	20	20	20
10.	Construcții ușoare, fără fundații, altele decât clădirile destinate a fi ocupate de oameni	6	6	15	15	6	6
11.	Păduri	6	6	6	6	6	6
12.	Paralelism cu autostrăzi, drumuri expres	50	50	50	50	50	50
13.	Paralelism cu drumuri naționale (europene, principale, secundare)	22	22	22	22	22	22
14.	Paralelism cu drumuri de interes județean	20	20	20	20	20	20
15.	Paralelism cu drumuri de interes local (comunale, vicinale, străzi)	18	18	18	18	18	18
16.	Paralelism cu drumuri de utilitate privată	6	6	6	6	6	6
17.	Paralelism cu cai ferate – cu ecartament normal	50	50	50	50	50	50
18.	Paralelism cu cai ferate – înguste, industriale, de garaj	30	30	30	30	30	30
19.	Conducte de transport țiței și produse petroliere lichide	10	10	10	10	10	10
20.	Depozite de gaze petroliere lichefiate, de carburanți, stații de distribuție a carburanților	30	30	50	50	30	30

21.	Poligoane de tragere, depozite de material exploziv, cariere care implică utilizare materialelor explozive	25 0	25 0	25 0	25 0	25 0	25 0
22.	Centrale nuclear – electrice	100 0	100 0	50 0	50 0	100 0	100 0
23.	Balastiere în albia râurilor (amonte / aval)	-	-	-	-	100 0 /20 00 0	100 0 /2 00 0
24.	Lucrări miniere (la suprafață sau în subteran)	20 0	20 0	20 0	20 0	20 0	20 0
25.	Depozite de gunoaie, depozite de dejecții animaliere	50	50	50	50	50	50
26.	Amenajări portuare	50 0	50 0	50 0	50 0	50 0	50 0
27.	Eleștee, amenajări sportive și de agrement (ștrand, teren tenis), cimitire	Co	Co	Co	Co	Co	Co
28.	Diguri de protecție de-a lungul râurilor	6	6	6	6	6	6
29.	Halde de steril de orice natură	50	50	50	50	50	50
30.	Stații și posturi de transformare a energiei electrice	20	20	20	20	20	20
31	Centrale eoliene	conform NOTEI 15					

* **A.** Stații de reglare și măsurare gaze, panouri de primire – predare, stații de comandă vane, cu $p_c > 6$ bar;

B. Stații de comprimare gaze acționate cu motoare electrice, termice, turbine cu gaze;

C. Instalații cu foc deschis (baterii de cazane, cuptoare, încălzitoare cu flacără directă etc.), inclusiv din instalațiile de uscare gaze;

D. Instalații cu focare protejate (baterii, cazane, încălzitoare cu flacără directă etc.) inclusiv din instalațiile de uscare gaze;

E. Conducte subterane și supraterane de gaze, cu $6 \text{ bar} \leq p_c \leq 40 \text{ bar}$; **F.** Conducte subterane și supraterane de gaze $p_c > 40 \text{ bar}$.

NOTE

Prin indicativul **T** (tehnologic) se înțelege că între instalațiile și obiectele (obiectivele) considerate nu este obligatorie respectarea unei anumite distanțe de siguranță și că această distanță poate fi stabilită de proiectant în funcție de relația tehnologică dintre instalații sau obiecte.

Prin indicativul **N** (nenormat) se înțelege că între instalațiile și obiectele considerate, nu există o legătură tehnologică, nu apar relații cu pericol de incendiu și deci nici obligația respectării unei distanțe de siguranță.

Prin indicativul **Co** (condiționat) se înțelege că operatorul de sistem va emite avizul de amplasament condiționat de efectuarea unor lucrări suplimentare de protecție.

Distanțele din tabel sunt definite astfel:

- Pentru construcțiile sociale, administrative, industriale, civile, de la punctul cel mai apropiat al construcției;

- Pentru depozite, stații de compresoare etc., de la punctul cel mai apropiat al împrejuririi;
- Pentru drumuri, din axul drumului;
- Pentru căile ferate în rambleu, de la piciorul taluzului, iar pentru cele în debleu, de la muchia taluzului.
- Prin „drumuri de utilitate privată” se înțelege: drumuri destinate satisfacerii cerințelor proprii de transport rutier și pietonal spre obiective economice, forestiere, petroliere, miniere, agricole, energetice, industriale și altele asemenea, de acces în incinte, ca și cele din interiorul acestora, precum și cele pentru organizările de șantier (conform legislației în vigoare privind regimul drumurilor).
- Distanțele față de podurile de cale ferată sau rutiere se iau ca și pentru linia de cale ferată sau categoria de drum respectivă, de la marginea podului.
- Distanțele pentru depozitele de gaze petroliere lichefiate, depozitele de carburanți și stațiile de distribuție a carburanților se consideră, după caz, față de:
 - Poziția rezervorului;
 - Gura de alimentare/descărcare;
 - Pompa de distribuție.
- Distanțele de siguranță cu privire la cazane de abur, cuptoare, încălzitoare cu flacără directă și alte utilaje cu foc deschis, se referă la focarele cu flacără liberă la care este posibil un contact direct între flacără și atmosfera exterioară, fapt care ar permite propagarea focului în anumite situații.
- În cazul în care focarele sunt prevăzute cu dispozitive speciale ce nu permit propagarea focului din interiorul focarului în exterior, acestea se consideră utilaje cu focar protejat.
- Distanțele de siguranță între conductele de gaze, inclusiv instalațiile aferente și diferite obiective învecinate, de la pozițiile **4, 6 și 20**, precum și cele din coloana A, se majorează sau pot fi reduse astfel:
- Distanțele de la poziția **4** se referă la depozitele supraterane și sunt valabile pentru rezervoare cu capacitatea $V_r \leq 5000 \text{ m}^3$; pentru rezervoare cu capacitatea $5000 \text{ m}^3 < V_r \leq 10000 \text{ m}^3$, distanțele se majorează cu 25%, iar pentru rezervoare cu capacitatea de $V_r > 10000 \text{ m}^3$, distanțele se majorează cu 50%;
- Distanțele de la poziția **6** se referă la instalațiile care manipulează ape reziduale cu urme de țiței; când rezervoarele se protejează cu pernă de gaze, distanțele de siguranță vor fi determinate prin asimilarea instalației cu un parc de colectare – separare țiței și gaze;
- Pentru poziția **20**, în cazul depozitelor de gaze petroliere lichefiate cu tensiuni de vapori mai mari de 6 bar distanțele se majorează cu 50%;
- Distanțele din coloana A se referă la stațiile de reglare și măsurare gaze naturale, cu presiuni mai mari de 6 bar, amplasate în spații închise; în cazul montării acestora în aer liber distanțele se reduc cu 50% cu excepția distanțelor de la pozițiile **13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24 și 27**.
- În cazul sondelor de foraj, probe de producție, extracție țiței și gaze, precum și cele în injecție cu apă, aer, CO₂, distanțele de siguranță se măsoară de la gura puțului.

- Sondele în injecție cu apă, aer, CO₂ etc. nu mai au perspective de a fi transformate în sonde de extracție de țiței și gaze și exploatate în unul din sistemele de extracție:
 - Prin erupție naturală;
 - Prin erupție artificială (gazlift);
 - Prin pompaj de adâncime.
- Execuția traversărilor aeriene sau subterane, prin șanț deschis, cu conducte de gaze, a râurilor în zona balastierelor existente este interzisă la o distanță mai mică de 1000 m în amonte și 2000 m în aval față de perimetrul acestora; aceste distanțe pot fi reduse la 500 m amonte/aval cu condiția execuției traversării prin foraj orizontal dirijat și cu luarea prin proiect a măsurilor de siguranță necesare.
- Amplasarea unei balastiere noi este interzisă în zona traversării aeriene sau subterane executate prin șanț deschis cu conducte de gaze a râurilor la o distanță mai mică de 1000 m în amonte și 2000 m în aval de traversare.
- Pentru centralele eoliene zona de protecție este dată de conturul fundației pilonului de susținere al instalației eoliene plus 0,2 m împrejur. Distanța de siguranță este egală cu înălțimea pilonului plus înălțimea paletei elicei.
- Distanțele de siguranță față de orice obiectiv învecinat necuprins în tabelul de mai sus se vor stabili prin proiect cu acordul părților interesate și avizarea de către operatorul conductei

Pentru situațiile de paralelism ale COTG cu căi de comunicație (drumuri, căi ferate), distanțele de siguranță se pot micșora cu acordul administratorilor acestora până la limita zonei de siguranță a căi de comunicație prin utilizarea factorilor de proiectare pentru zone cu condiții speciale ale COTG, prevăzute în tabelul cu distanțele de siguranță (în metri) între COTG, inclusiv instalațiile aferente.

Zona de protecție

Zona de protecție a unei conducte de distribuție a gazelor naturale, a unui racord sau a unei instalații de utilizare a gazelor naturale ce funcționează în regim de medie, redusă și joasă presiune se întinde la suprafața solului, de ambele părți ale conductei/racordului/ instalației de utilizare, se măsoară în proiecție orizontală de la generatoarea exterioră a conductei/racordului/instalației de utilizare și este de 0,5 m.

În vederea asigurării funcționării normale a conductelor de distribuție a gazelor naturale, a racordurilor, a posturilor de reglare-măsurare/posturilor de măsurare, a stațiilor de reglare-măsurare/stațiilor de reglare, precum și a instalațiilor de utilizare a gazelor naturale și evitării punerii în pericol a persoanelor, bunurilor și mediului, în zona de protecție se impun terților restricții și interdicții.

Amplasarea de obiective noi, construcții noi și/sau lucrări de orice natură în zona de protecție a conductelor de distribuție a gazelor naturale, a racordurilor sau a instalațiilor de utilizare a gazelor naturale se realizează cu respectarea prevederilor prezentelor norme tehnice.

Construcțiile sau instalațiile subterane care se realizează ulterior conductelor de distribuție/racordurilor/ instalațiilor de utilizare a gazelor naturale montate subteran și care intersectează traseul acestora se montează la cel puțin distanța minimă admisă, conform tabelului cu distanțele de siguranță între conductele (conductele de

distribuție/racordurile/instalațiile de utilizare) subterane de gaze naturale și diferite construcții sau instalații.

DISTANTA DE SIGURANȚA – ZONA DE SIGURANȚA

Obiectivele învecinate instalațiilor componente ale Sistemului național de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului se împart în:

- obiective aparținând industriei de petrol și gaze (conduce, instalații tehnologice în aer liber, instalații cu foc deschis, facle);
- obiective aparținând Sistemului național de transport al energiei electrice (instalații, linii și cabluri electrice);
 - linii de cale ferată;
 - drumuri;
 - construcții sociale, industriale și administrative;
 - centre populate și locuințe individuale;
 - unități militare;
 - poligoane de tragere și depozite de exploziv;
 - balastiere în râuri;
 - depozite de furaje;
 - hidrocentrale;
 - termocentrale;
 - centrale atomoelectrice.

Obiectivele aparținând Sistemului național de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului se împart în:

- conducte subterane și supraterane de țiței și condensat;
- conducte subterane și supraterane de gazolină;
- conducte subterane și supraterane de etan;
- stații de pompare a țițeiului și condensatului;
- stații de pompare a gazolinei;
- stații de pompare a etanului;
- rampe de încărcare a țițeiului și condensatului;
- rampe de încărcare a gazolinei;
- depozite de produse clasele III b, IV b;
- depozite de produse clasele I, II, III a, IV a;
- depozite de gaze lichefiate (gazolină și etan).

Obiectivele, instalațiile, construcțiile și utilitățile aparținând Sistemului național de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului se împart în:

- conducte de țiței și condensat;
- conducte de gazolină;
- conducte de etan;
- stații de pompare a țițeiului și condensatului;
- stații de pompare a gazolinei;
- stații de pompare a etanului;
- rampa de încărcare a țițeiului și condensatului;
- rampa de încărcare a gazolinei;
- depozite de țiței și condensat;
- depozite de gazolină și etan;
- rezervoare;
- baterii de cazane;

- incalzitoare;
- coșuri de gaze;
- decantare pentru scurgeri tehnologice;
- stații de pompare de apa pentru incendiu;
- rezervoare de apa pentru incendiu;
- depozite de materiale solide;
- depozite de ambalaje combustibile;
- schimbatoare de căldura;
- braune;
- instalații de recuperare a vaporilor;
- construcții industriale și civile, instalații auxiliare de diverse grade de rezistență la foc;
- împrejmuire.

Distanța cea mai mare de siguranță pentru conductele de țiței și condensat este de 250 m de o parte și de alta a axului conductei sau de câte 250 m de fiecare parte a axelor conductelor de margine în cazul unui fascicul de conducte instalate în șanț comun.

Distanța cea mai mare de siguranță pentru conductele de etan și gazolină este de 500 m de o parte și de alta a axului conductei sau de câte 500 m de fiecare parte a axelor conductelor de margine în cazul unui fascicul de conducte instalate în șanț comun.

Zona de siguranță este delimitată de distanța de siguranță a conductei sau fasciculului de conducte, pe ambele părți, de-a lungul acestuia.

Zona de siguranță a conductelor va fi supravegheată de operatorul de câmp al titularului de acord petrolier.

Pentru orice obiectiv social, industrial sau militar ce va fi amplasat în zona de siguranță trebuie obținut avizul titularului de acord petrolier. Acesta are obligativitatea verificării și înregistrării distanțelor minime de siguranță stabilite în conformitate cu distanțele minime de siguranță dintre instalațiile tehnologice componente ale sistemului de transport al hidrocarburilor lichide și gazoase și diferite obiective industriale, administrative și sociale învecinate acestuia. Când apar neconcordanțe se va refuza avizul sau va fi solicitat proiectantul pentru găsirea unor măsuri suplimentare de protecție, care vor necesita aprobarea Agenției Naționale pentru Resurse Minerale.

Zona de siguranță a unei conducte va fi înscrisă în mod obligatoriu pe placutele indicatoare care marchează traseul conductei și care se vor monta în același timp cu conducta.

5.10. Protecția mediului

5.10.1 Probleme de mediu relevante

Mediul natural este marcat de specificul luncii Timișului, cu pânză freatică relativ ridicată, potențial de stagnare a apelor meteorice și zone agricole fertile. Biodiversitatea locală și peisajul agrar contribuie la patrimoniul natural, însă necesită măsuri de protecție și gestionare sustenabilă. Patrimoniul cultural include situri arheologice de importanță majoră (sanctuarul neolitic), tradiții puternice, elemente folclorice și identitate locală bine conturată.

5.10.1 Potențiale efecte semnificative asupra mediului

Riscurile principale sunt asociate schimbărilor climatice (episoade hidrologice extreme), presiunii asupra terenurilor agricole, migrației forței de muncă și creșterii rapide a localității fără suport infrastructural corespunzător. În acest context, succesul dezvoltării depinde de implementarea unei planificări teritoriale riguroase, de atragerea fondurilor nerambursabile și de cooperarea cu autoritățile metropolitane.

Alte potențiale efecte semnificative sunt:

- modul de distribuție a zonelor funcționale între anumite categorii de obiective și zonele rezidențiale;
- sistematizarea peisagistică și viziunea asupra arhitecturii locale;
- distanțele de protecție stabilite între anumite categorii de obiective și zonele rezidențiale;
- stabilirea modului de asigurare cu dotări edilitare a locuințelor;
- identificarea disfuncționalităților existente și măsurile de remediere identificate și propuse;
- crearea cadrului pentru dezvoltarea economică a localității;
- distribuția spațiilor verzi la nivel local;
- modul și gradul de implicare a autorităților locale în rezolvarea problemelor de mediu;
- viziunea locală pe termen lung pentru gestionarea resurselor la nivel local;
- corelația cu alte planuri și programe existente la nivel local și național, mai ales cu cele din domeniul protecției mediului.

5.10.3 Plan local de peisaj

În cadrul prezentului memoriu, termenul „**Plan local de peisaj**” este utilizat cu caracter conceptual și orientativ, desemnând ansamblul de principii, direcții și măsuri integrate în documentația PUG, care vizează protejarea, gestionarea și valorificarea peisajului local. Acesta nu reprezintă o documentație de urbanism distinctă sau reglementată legislativ, ci un cadru de abordare integrată a peisajului, corelat cu reglementările urbanistice și de mediu ale PUG.

Planul local de peisaj al comunei Parța urmărește protejarea și valorificarea caracterului rural tradițional, integrat armonios în dinamica zonei metropolitane Timișoara.

Peisajul specific Parței este definit de relația dintre intravilanul compact, structurat istoric pe trame gospodărești, terenurile agricole fertile, lunca Timișului și elementele culturale și arheologice reprezentative. Obiectivul principal este menținerea echilibrului între dezvoltarea spațială modernă și specificul rural, conservând identitatea locului și calitatea mediului.

Direcțiile de intervenție vizează protejarea peisajului agrar, limitarea fragmentării terenurilor agricole și asigurarea unor zone tampon verzi între spațiile construite și câmpul deschis. De asemenea, se urmărește crearea unei rețele verzi coerente, formată din spații verzi urbane, perdele forestiere, culoare ecologice și zone de agrement, care să contribuie la confortul climatic, biodiversitate și calitatea vieții. În acest sens, lunca Timișului și canalele de desecare reprezintă elemente esențiale ce pot fi valorificate ca trasee naturale, coridoare ecologice și zone recreative.

Intervențiile propuse includ reabilitarea și extinderea spațiilor publice cu vegetație, amenajarea unor zone de promenadă și cicloturism, utilizarea speciilor autohtone în

plantări, revitalizarea zonelor centrale prin peisaj urban integrat și protejarea fondului construit tradițional. Elementele de identitate locală, gospodării tradiționale, grădini, livezi, fâșii verzi stradale, pășuni și maluri de apă, vor fi păstrate și puse în valoare prin reguli specifice de amenajare.

Planul local de peisaj susține astfel dezvoltarea unei localități sustenabile, prietenoase cu mediul și cu locuitorii, în care tradiția rurală, patrimoniul arheologic și noile funcțiuni urbane se completează reciproc. Parța își propune să devină un model de așezare periurbană armonios integrată în peisaj, unde dezvoltarea construită se realizează în complementaritate cu natura, spațiile verzi și memoria culturală a locului.

5.11 Zone de regenerare urbană. Zone de restructurare urbană

Regenerarea și restructurarea urbană a comunei Parța reprezintă o prioritate esențială pentru dezvoltarea durabilă și coerentă a acestei comunități. Prin intervențiile planificate în zona centrală, de agrement și comercială, comuna Parța își propune să revitalizeze spațiile existente, să îmbunătățească calitatea vieții locuitorilor și să stimuleze dezvoltarea economică.

Prin reabilitarea și modernizarea centrului comunei, prin amenajarea parcului comunal și zonelor de agrement, precum și a infrastructurii comerciale și de servicii, se urmărește crearea unor spații atractive și funcționale. Aceste intervenții vor contribui la consolidarea identității comunei, la creșterea atractivității pentru locuitori și vizitatori, și la stimularea dezvoltării economice locale. Zonele de regenerare urbană vor oferi spații de relaxare, activități recreative și oportunități economice, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții.

Printr-o abordare integrată și sustenabilă a regenerării și restructurării urbane, **comuna Parța își propune să devină un model de dezvoltare rurală modernă, adaptată nevoilor actuale și viitoare ale comunității.** Aceste eforturi vor contribui la crearea unui mediu de viață atractiv, funcțional și durabil, consolidând astfel perspectivele de dezvoltare economică și socială pe termen lung.

5.12. Reglementări urbanistice

Volumul de reglementări urbanistice al acestui Plan Urbanistic General definește prevederile de Regulament specifice diverselor zone ale comunei Parța.

Aceste prescripții sunt stabilite ierarhic astfel:

- **prescripții generale, la nivelul teritoriului comunei;**
- **prescripții generale, la nivelul teritoriului intravilan al comunei;**
- **prescripții specifice de constructibilitate la nivelul:**

unităților teritoriale de referință - UTR-uri

zonelor funcționale

subzonelor funcționale

Pentru fiecare U.T.R. în parte au fost definite: vecinătățile, limita teritoriului intravilan existentă și propusă, funcțiunile existente și propuse, zonele de protecție și de interdicție, amplasamentul dotărilor propuse, etc.

Divizarea intravilanul comunei Parța

În cadrul teritoriului fiecărui sat, terenurile din extravilan^{62 63} și intravilan⁶⁴ sunt bine definite pe baza legislației menționate și bine conturate în documentațiile urbane.

În urma studiilor urbanistice efectuate în comuna Parța, în contextul trasării zonelor care conțin cele 3 criterii urbanistice definitorii în stabilirea limitelor Unităților Teritoriale de Referință (UTR), – care sunt:

- a. **Funcțiuni asemănătoare în prezența unor funcțiuni dominante**
- b. **Regimul de construire (continuu, discontinuu) dominantă**
- c. **Înălțimi maxime asemănătoare.**

Suprapunerea și mixarea funcțiunilor eterogene:

Prin noul Plan Urbanistic General (PUG), se intenționează extinderea zonei intravilanului din satul Parța, în vederea unei dezvoltări urbanistice corespunzătoare.

Diviziunea unităților teritoriale de referință în zone și subzone funcționale

Cele 13 Unități Teritoriale de Referință (UTR) ale comunei Parța se divizează în 26 de Zone și Subzone Funcționale stabilite conform Ordinul nr.13N din 10.03.1994 și Hotărâre MLPT nr.59/4.02.1999 (Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al PUG) după cum urmează:

În intravilan:

ZF11 – L – ZONĂ LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE

ZF11.1	L1a – Subzonă de locuire individuală tradițională existent
ZF11.2	L1b – Subzonă de locuire individuală în țesut nou existent
ZF11.3	L2a – Subzonă de locuire individuală propusă
ZF11.4	L2b – Subzonă de locuire individuală și funcțiuni mixte propus
ZF11.5	L2c – Subzonă de locuire individuală și servicii mixte propus

ZF09 – IS – ZONĂ INSTITUȚII PUBLICE

ZF09.1	IS1 – Subzonă instituții și servicii publice
ZF09.1.1	IS1p – Subzonă instituții și servicii publice propus
ZF09.2	IS2 – Subzonă unități de învățământ
ZF09.4	IS4 – Subzonă pentru culte
ZF09.5	IS5 – Subzonă instituții de cultură

ZF12 – ID – ZONĂ PENTRU UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DE DEPOZITARE

ZF12.1	ID1 – Subzona unităților industriale și de depozitare
ZF12.1.1	ID1p – Subzona unităților industriale și de depozitare propus
ZF12.3	ID3 – Subzonă industrie alimentară ușoară și procesare
ZF12.5	ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii
ZF12.5.1	ID5p – Subzonă unități depozitare și servicii propus

62 cnf. Legea nr.18 din 19.02.1991 a fondului funciar, art.2, alin. a)

63 cnf. Ordin MLPAT nr.21/N din 10.04.2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind elaborarea și aprobarea regulamentelor locale de urbanism", Art.3

64 cnf. Ordinului MLPAT nr. 21/M/10.04.2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind elaborarea și aprobarea Regulamentelor Locale de Urbanism", art.4

ZF08 – M – ZONĂ MIXTĂ

ZF08.1	M – Subzonă mixtă
--------	-------------------

ZF10 – CS – ZONĂ COMERȚ ȘI SERVICII

ZF10.1	CS – Subzonă comerț și servicii
ZF10.2	Csp – Subzonă comerț și servicii propus

ZF14 – SP – ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT ȘI AGREMENT

ZF14.1	SP1 – Subzona spațiilor plantate (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
ZF14.1.1	SP1p – Subzona spațiilor plantate propus (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
ZF14.2	SP2 – Subzonă agrement și sport
ZF14.2.1	SP2p – Subzonă agrement și sport propus
ZF14.3	SP3 – Subzonă spații verzi amenajate și perdele de protecție
ZF14.4	SP4 – Subzonă spații verzi de agrement și servicii mixte de utilitate publică
ZF14.5	SP5 – Subzonă spații verzi de agrement turistic și spații pentru campare

ZF04 – A – ZONĂ UNITĂȚI AGROZOOOTEHNICE

ZF04.1	A1 – Subzonă unități agrozootehnice
ZF04.2	A2 – Subzonă unități agricole
ZF04.5	A5 – Subzonă mixtă unități agrozootehnice și servicii

ZF13 – GC – ZONĂ GOSPODĂRII COMUNALE

ZF13.1	GC1 – Subzonă cimitire

ZF05 – TE – ZONĂ ECHIPARE TEHNICO-EDILITARĂ

ZF05.1	TEe – Subzonă echipare tehnico-edilitară
--------	--

ZF06 – T – ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORTURI

ZF06.1	TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
ZF06.2	TF – Subzonă căi de comunicație feroviară și amenajări aferente

ZF15 – DS – ZONĂ CU DESTINAȚIE SPECIALĂ

ZF15.1	DS – Subzonă cu destinație specială
--------	-------------------------------------

ZF01 – AP – ZONĂ AFLATĂ PERMANENT SUB APE

ZF01.1	AP – Subzonă aflată permanent sub ape
--------	---------------------------------------

ZF18 – ALTE ZONE DEFINITE DE SPECIFICUL TERITORIULUI

ZF18.1	UA – Subzonă mixtă unități agricole și servicii
--------	---

TERENURI ÎN EXTRAVILAN

ZF03	TERENURI AGRICOLE
ZF03.1	Teren arabil
ZF03.2	Terenuri ocupate cu fânețe
ZF03.3	Terenuri ocupate cu pășuni
ZF03.4	Terenuri ocupate cu livezi

ZF02	FOND FORESTIER
ZF17	ZONĂ TERENURI NEPRODUCTIVE
ZF01	ZONĂ AFLATĂ PERMANENT SUB APE

Terenuri destinate lucrărilor majore de infrastructură rutieră și feroviară

ZF06.1 – TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
ZF06.2 – TF – Subzonă căi de comunicație feroviară și amenajări aferente

Terenuri cu construcții în extravilan

ZF04	A – Zonă unități agrozootehnice
ZF04.1	AI – Subzonă unități agrozootehnice
ZF12	ID – Zonă pentru unități industriale și de depozitare
ZF12.5	ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii
ZF05	TE – Zonă echipare tehnico-edilitară
ZF05.1	TEe – Subzonă echipare tehnico-edilitară
ZF05.3	Tep – Subzonă destinată resurselor energetice, parc fotovoltaic
ZF13	GC – Zonă gospodării comunale
ZF13.2	GC2 – Subzonă alte construcții și amenajări pentru gospodăria comunală

DIVIZIUNEA TERENULUI UTR-uri:

DIVIZIUNEA TERENURILOR ÎN ZONE ȘI SUBZONE FUNCȚIONALE
UTR 1 – Zona centrală a satului, cu concentrare mare de servicii publice – Trup 1
L1a – Subzonă de locuire individuală tradițională – existent
IS1 – Subzonă instituții și servicii publice
IS2 – Subzonă unități de învățământ
IS4 – Subzonă pentru culte
IS5 – Subzonă instituții de cultură
M – Subzonă mixtă
CS – Subzonă comerț și servicii
SP1 – Subzona spațiilor plantate (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
DS – Subzonă cu destinație specială
UTR 2 – Vatra satului Parța – Trup 1
L1a – Subzonă de locuire individuală tradițională – existent
L2b – Subzonă de locuire individuală și funcțiuni mixte propuse
IS1 – Subzonă instituții și servicii publice
IS4 – Subzonă pentru culte
CS – Subzonă comerț și servicii
M – Subzonă mixtă

ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii
ID3 – Subzonă industrie alimentară ușoară și procesare
UA – Subzonă mixtă unități agricole și servicii
SP1 – Subzona spațiilor plantate (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
GC1 – Subzonă cimitire
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
AP – Subzonă aflată permanent sub ape
UTR 3 – Zona de nord a satului Parța – Trup 2
L1a – Subzonă de locuire individuală tradițională – existent
CS – Subzonă comerț și servicii
M – Subzonă mixtă
SP1 – Subzona spațiilor plantate (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
SP1p – Subzona spațiilor plantate propus (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
SP3 – Subzonă spații verzi amenajate și perdele de protecție
TEe – Subzonă echipare tehnico-edilitară
AP – Subzonă aflată permanent sub ape
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 3.1 – Zona de locuire și servicii mixte propuse – extindere – Trup 2
L2c – Subzonă de locuire individuală propusă
M – Subzonă mixtă
UTR 3.2 – Zona de locuire individuală și funcțiuni complementare – extindere – Trup 2
L2a – Subzonă de locuire individuală propusă
CSp – Subzonă comerț și servicii propus
UTR 3.3 – Zona de industrie ușoară și servicii mixte propuse – Trup 2
ID1p – Subzona unităților industriale și de depozitare
ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii
ID5p – Subzonă unități depozitare și servicii propus
M – Subzonă mixtă
CS – Subzonă comerț și servicii
CSp – Subzonă comerț și servicii propus
IS1p – Subzonă instituții și servicii publice propus
SP1p – Subzona spațiilor plantate propus (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
SP2p – Subzonă agrement și sport propus
SP3 – Subzonă spații verzi amenajate și perdele de protecție

AP – Subzonă aflată permanent sub ape
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 4 – Extinderea sud-vestică a satului Parta – Trup 1
L2a – Subzonă de locuire individuală propusă
L1b – Subzonă de locuire individuală în țesut nou existent
L2b – Subzonă de locuire individuală și funcțiuni mixte propuse
M – Subzonă mixtă
IS1 – Subzonă instituții și servicii publice
IS1p – Subzonă instituții și servicii publice propus
SP1 – Subzona spațiilor plantate (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
SP1p – Subzona spațiilor plantate propus (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)
SP2 – Subzonă agrement și sport
SP5 – Subzonă spații verzi de agrement turistic și spații pentru campare
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 5 – Zona industrială – Trup 1
ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii
A5 – Subzonă mixtă unități agrozootehnice și servicii
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 6 – Zona căii ferate – Trup 2
M – Subzonă mixtă
IS1 – Subzonă instituții și servicii publice
CS – Subzonă comerț și servicii
CSp – Subzonă comerț și servicii propus
ID5 – Subzonă unități depozitare și servicii
ID5p – Subzonă unități depozitare și servicii propus
A2 – Subzonă unități agricole
SP3 – Subzonă spații verzi amenajate și perdele de protecție
AP – Subzonă aflată permanent sub ape
TF – Subzonă căi de comunicație feroviară și amenajări aferente
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 7 – Extinderea sudică a satului Parta și dezvoltări noi de locuire și servicii mixte – Trup 1
L2b – Subzonă de locuire individuală și funcțiuni mixte propuse
CSp – Subzonă comerț și servicii propus
SP1p – Subzona spațiilor plantate propus (parcuri, grădini, locuri de joacă, scuaruri)

AP – Subzonă aflată permanent sub ape
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 8 – Zona extinsă de locuire și servicii mixte în partea de sud-est a satului Parta
M – Subzonă mixtă
CSp – Subzonă comerț și servicii propus
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 9 – Zona nouă de servicii / comerț și industrie ușoară din partea de est a satului Parta
M – Subzonă mixtă
CSp – Subzonă comerț și servicii propus
ID5p – Subzonă unități depozitare și servicii propus
AP – Subzonă aflată permanent sub ape
TR – Subzonă căi de comunicație rutieră și amenajări aferente
UTR 10 – Zona industrială fabrica de frigidere Frigoglass – Trup 4
ID1 – Subzona unităților industriale și de depozitare
ID5p – Subzonă unități depozitare și servicii propus
UTR 11 – Trup izolat servicii publice, agrement turistic, luci de apă – Trup 3
SP4 – Subzona spații verzi de agrement și servicii mixte de utilitate publică
UTR 12 – Trup izolat echipare tehnico edilitară – trup A
TEe – Subzonă echipare tehnico-edilitară

5.13 Circulația terenurilor. Obiective de utilitate publică

Din punct de vedere al tipului de proprietate a terenurilor, conform Legii 213/1998, în teritoriul administrativ al Comunei Parța se identifică următoarele categorii:

I. Terenuri Domeniu Public

a. Terenurile Domeniu Public al statului

- Bogățiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ;
- Spațiul aerian;
- Apele de suprafață, cu albiile lor minore, apele subterane;
- Pădurile și terenurile destinate împăduririi, cele care servesc nevoilor de cultură, de producție ori de administrație silvică, iazurile, albiile pâraielor, precum și terenurile neproductive incluse în amenajamentele silvice, care fac parte din fondul forestier național și nu sunt proprietate privată;
- Terenurile care au aparținut domeniului public al statului înainte de 6 martie 1945; terenurile obținute prin lucrări de îndiguiri, de desecări și de combatere a eroziunii solului; terenurile institutelor și stațiunilor de cercetări științifice;
- Rezervațiile naturale;

- Rețelele de transport al energiei electrice;
- Spectre de frecvență și rețelele de transport și de distribuție de telecomunicații;
- Digurile de apărare împotriva inundațiilor;
- Lucrările de regularizare a cursurilor de ape;
- Cantoanele hidrotehnice, stațiile hidrologice, meteorologice și de calitate a apelor;
- Statuile și monumentele declarate de interes public național;

b. Terenurile Domeniu Public al județului

- Drumurile județene;
- Terenurile și instituțiile publice de interes județean, cum sunt: biblioteci, muzee, spitale județene și alte asemenea bunuri, dacă nu au fost declarate de uz sau interes public național sau local;

c. Terenurile Domeniu Public al comunei

- Drumurile comunale și străzile;
- Piețele publice, comerciale și parcurile publice, precum și zonele de agrement;
- Rețelele de alimentare cu apă, canalizare, termoficare, stațiile de tratare și epurare a apelor uzate, cu instalațiile, construcțiile și terenurile aferente;
- Terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea Consiliul Local și Primăria, precum și instituțiile publice de interes local, cum sunt: teatrele, bibliotecile, muzeele, spitalele, policlinicile și altele asemenea;
- Locuințele sociale;
- Statuile și monumentele, dacă nu au fost declarate de interes public național;
- Bogățiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ, dacă nu au fost declarate de interes public național;
- Terenurile cu destinație forestieră, dacă nu fac parte din domeniul privat al statului și dacă nu sunt proprietatea persoanelor fizice ori a persoanelor juridice de drept privat;
- Cimitirele comunale.

II. Terenuri Domeniu Privat

a. Terenurile Domeniu Privat al statului

b. Terenurile Domeniu Privat al județului

c. Terenurile Domeniu Privat al comunei

- Terenurile incluse în inventarul domeniului privat realizat de către Primăria comunei Parța la sfârșitul fiecărui an calendaristic;

III. Terenuri Proprietate Privată a Persoanelor Fizice și Juridice

Din situația existentă vor fi menținute toate obiective de utilitate publică, respectiv:

CONCLUZII ȘI MĂSURI ÎN CONTINUARE

Documentația Planului Urbanistic General va a fi analizată și avizată conform legislației în vigoare și apoi aprobată de Consiliul Local al comunei Parța.

Odată aprobat Planul Urbanistic General și Regulamentul Local aferent capătă valoare juridică, oferind instrumentul de lucru necesar administrației locale și județului Timiș ce vor urmări aplicarea lor.

Stabilirea categoriilor de intervenție și a reglementărilor s-au realizat în baza analizei multicriteriale la nivelul satelor componente privind:

- Funcțiunea dominantă în zonă;
- Configurația fondul construit existent și a parcelarului propus;
- Circulația și echiparea edilitară.

Aplicarea prevederilor Planului Urbanistic General comunei Parța, se face conform Regulamentului Local aferent Planului Urbanistic General care cuprinde:

- Prescripții și reglementări generale la nivelul teritoriului cuprins în intravilanul propus al orașului;
- Prescripții specifice la nivelul unităților teritoriale de referință

LISTA OBIECTIVELOR DE UTILITATE PUBLICĂ ÎN COMUNA PARȚA				
Nr. Crt.	OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ	CATEGORIA DE INTERES		
		NAȚIONAL	JUDEȚEAN	LOCAL
INSTITUȚII ȘI SERVICII PUBLICE				
1	Primăria			
2	Poliția locală			
3	Alte instituții și servicii publice			
ÎNVĂȚĂMÂNT				
4	Școală gimnazială			
5	Școală primară			
6	Grădiniță			
SĂNĂTATE				
7	Centru de permanență, cabinet medical			
8	Farmacie			
9	Cabinet medicină dentară			
CULTE				
10	Biserica ortodoxă Sârbă "Înălțarea Domnului"			
11	Biserica ortodoxă Română "Nașterea Maicii Domnului"			
12	Biserica Romano-Catolică "Sf. Elisabeta a Ungariei"			
13	Biserica Greco-Catolică "Nașterea Maicii Domnului"			
14	Biserica Penticostală			
15	Biserica Baptistă creștină Parța			
CULTURĂ				
16	Casa muzeală - Sanctuarul Neolitic de la Parța			
17	Căminul cultural			
18	Monument - Obelisc			
GOSPODĂRIE COMUNALĂ				
19	Cimitirul Romano-Catolic			
20	Cimitir ortodox			
CĂI DE COMUNICAȚIE				
21	DN 59 / E70			
22	DJ 593B (Str. Drumu Mare și Str. Gării)			

23	DJ 593			
24	Halta Parța			
25	Calea ferată Timișoara - Cruceni			
26	Calea ferată Timișoara Nord - Stamora			
27	Drumuri locale/străzi, drumuri de exploatare agricolă			
SPAȚII VERZI, SPORT ȘI AGREMENT				
28	Teren de fotbal Parța			
29	Balon Parța			
30	Parc Satu Nou			
31	Spații verzi amenajate și locuri de joacă			
DESTINAȚIE SPECIALĂ				
2	Poliția locală			
TERENURI ACOPERITE CU APĂ				
32	Râul Timiș			
REȚELE TEHNICO-EDILITARE				
33	Gospodărie de apă			
34	Stație de epurare			
35	Stații de protecție catodică (SPC)			
LUCRĂRI HIDRO-TEHNICE				
36	Diguri, maluri de apă			

Nr. crt.	Obiectiv existent	Categorie	Icon
Comerț/servicii			
1	Magazin Agroland	Comerț/servicii	
2	Visal market	Comerț/servicii	
3	La doi pași	Comerț/servicii	
4	BAF Landmaschinen SRL	Comerț/servicii	
5	DDS Auto Service	Comerț/servicii	
6	Spălătorie - Vulcanizare	Comerț/servicii	
7	Power Bet	Comerț/servicii	
8	Vulcanizare SC Muresan Time SRL	Comerț/servicii	
9	Tractări auto	Comerț/servicii	
10	SC ESPY'S SRL	Comerț/servicii	
11	Atelier strungărie	Comerț/servicii	
12	Map Design	Comerț/servicii	
13	Piața	Comerț/servicii	
Instituții publice			
14	Căminul cultural	Instituții publice	
15	Primăria	Instituții publice	
16	Gara Parța	Instituții publice	
17	Poliția	Instituții publice	
Instituții de cultură/muzeu			
18	Sanctuarul neolitic de la Parța	Instituții de cultură/muzeu	
Instituții pentru culte			
19	Biserica penticostală	Instituții pentru culte	†
20	Biserica catolică	Instituții pentru culte	†
21	Biserica Baptistă Creștină Parța	Instituții pentru culte	†

MEMORIUL GENERAL

22	Biserica ortodoxă sârbă „Înălțarea Domnului”	Instituții pentru culte	†
23	Biserica „Nașterea Maicii Domnului”	Instituții pentru culte	†
24	Biserica greco-catolică	Instituții pentru culte	†
Sănătate			
25	Cabinet medical	Sănătate	🏥
26	Farmacie	Sănătate	🏥
Învățământ			
27	Școala gimnazială Parța	Învățământ	🏫
28	Școală	Învățământ	🏫
Agrement, parcuri și locuri de joacă			
29	Balon Parța	Agrement, parcuri și locuri de joacă	🌳
30	Parc sat nou	Agrement, parcuri și locuri de joacă	🌳
31	Teren de fotbal	Agrement, parcuri și locuri de joacă	🌳
32	Loc de joacă	Agrement, parcuri și locuri de joacă	🌳
33	Loc de joacă	Agrement, parcuri și locuri de joacă	🌳
34	Loc de joacă	Agrement, parcuri și locuri de joacă	🌳
Gospodărie comunală			
35	Cimitir	Gospodărie comunală	🪵
36	Capelă	Gospodărie comunală	🪵
Echipare edilitară			
37	Bazin de apă	Echipare edilitară	🚰
38	Stație de epurare	Echipare edilitară	🚰
38	Stație de epurare dezafectată	Echipare edilitară	🚰
39	Stație de reglare măsurare gaze (SRM)	Echipare edilitară	🚰
Unități industriale și depozitare			
40	Fabrică de mase plastice	Unități industriale și depozitare	🏭
41	Fabrica Frigoglass	Unități industriale și depozitare	🏭
Unități depozitare și servicii			
42	Depozit materiale de construcții	Unități depozitare și servicii	📦
43	H-Instal SRL	Unități depozitare și servicii	📦
44	Construct Ro.Or S.R.L.	Unități depozitare și servicii	📦
45	Parc auto dezmembrări	Unități depozitare și servicii	📦
Industrie alimentară ușoară și procesare			
46	Brutărie Patraș	Industrie alimentară ușoară și procesare	🍞
Unități agricole și agro-zootehnice			
47	Smithfield Ferme - Fermă porcine	Unități agricole și agro-zootehnice	🌾
48	Anna Farming SRL	Unități agricole și agro-zootehnice	🌾
49	Agroncula SRL	Unități agricole și agro-zootehnice	🌾
50	SC Agrocoroama SRL	Unități agricole și agro-zootehnice	🌾
51	SMITHFIELD Romania SRL - COMTIM Romania SRL	Unități agricole și agro-zootehnice	🌾

52	SC. Smithfield Ferme Srl	Unități agricole și agro-zootehnice	
53	Fermă ovine	Unități agricole și agro-zootehnice	
54	SC Agrians SRL din Pădureni	Unități agricole și agro-zootehnice	

Icon	Obiective propuse - Categorie
	Zona rezidențială și servicii mixte
	Centru de Meșteșuguri Locale
	Comerț
	Comerț/servicii
	Servicii/restaurant/terase
	Restaurant/pensiune
	Zonă administrativă/birouri
	Dispensar/servicii medicale
	Școală; Grădiniță/creșă
	Parc
	Parc, locuri de joacă
	Parc, spațiu verde și agrement
	Grădini comunitare, spații verzi și zone de relaxare
	Spații verzi de agrement și servicii publice
	Parc de agrement tematic
	Zonă de plajă

	Camping
	Servicii/industrie ușoară/depozitare
	Centru de procesare produse agricole
	Unități industriale și depozitare
	Unități depozitare și servicii
	Parc fotovoltaic
	CAV (centru de aport voluntar)

6. CONCLUZII

Analiza diagnostic multicriterială integrată a strategiei de dezvoltare spațială a comunei Parța evidențiază un teritoriu aflat într-un proces intens de modernizare, impulsionat de proximitatea față de Timișoara și poziția în zona metropolitană. Comuna dispune de avantaje competitive semnificative: **accesibilitate bună, resurse naturale fertile, patrimoniu cultural și arheologic unic, identitate comunitară puternică și o structură funcțională capabilă să susțină dezvoltarea.**

Totodată, evoluția recentă a evidențiat presiuni asupra infrastructurii, terenului agricol și cadrului natural, generate de extinderea zonelor de locuire și creșterea mobilității populației. Identificarea disfuncționalităților a demonstrat necesitatea etapizării și corelării dezvoltării urbanistice cu investițiile în utilități, mobilitate, spații publice și servicii comunitare, pentru a evita dezechilibrele funcționale și pierderea caracterului local.

Strategia de dezvoltare propune un model sustenabil, echilibrat și integrat, care privilegiază consolidarea infrastructurii tehnice și sociale, protejarea terenurilor agricole, valorificarea patrimoniului cultural și natural și crearea unui sistem coerent de spații verzi și rute de mobilitate alternativă. **Comuna Parța se propune să devină o localitate periurbană modernă, competitivă și prietenoasă cu mediul, în care dezvoltarea construită se realizează responsabil, în armonie cu peisajul agrar și valorile comunității.**

Prin implementarea coerentă a obiectivelor și proiectelor identificate, comuna are perspective solide de a-și consolida rolul în rețeaua localităților metropolitane:

- oferind un cadru de viață de calitate;
- oportunități economice diversificate
- identitate culturală și valorificată.

Astfel, strategia trasează direcții clare de acțiune și creează premisele unei dezvoltări durabile, echilibrate și orientate spre viitor.

Întocmit,

Urb. Ioana-Alexandra Dulf

Verificat,

Urb. Dan Jotu

GEODATA
SERVICES

[GEODATA-SERVICES.COM](https://geodata-services.com)

© 2020 – 2026 GeoData Services.

All rights reserved.